Bundel - Raadscommissie van 12 oktober 2026

1 Opening

2 Mededelingen

3 Definitief vaststellen van de agenda
- Agenda raadscommissie 12 oktober 2026

4 Vaststellen van de terugkoppeling van de raadscommissievergadering 7 september 2026 (zaaknummer 524616)
- Terugkoppeling Raadscommissie 7 september 2026

5 Voorstel inzake Strategisch complex beheerplan Woningbedrijf (zaaknummer 571725)
- Raadsvoorstel Strategisch complexbeheerplan GWA 12 oktober
- Raadsbesluit Strategisch complexbeheerplan GWA
- Strategische complexbeheerplan Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland - versie 1.0

6 Voorstel inzake het verlenen van een voorbereidingskrediet voorzieningencluster Hollum (zaaknummer 570829)
- Raadsvoorstel voorlopig voorbereidingskrediet voorzieningencluster Hollum
- Raadsbesluit voorlopig voorbereidingskrediet Voorzieningencluster Hollum
- 20260825 Plan van Aanpak defintiefase Voorzieningencluster Hollum

7 Voorstel inzake de Programmabegroting 2027-2030 gemeente Ameland (zaaknummer 573820)
- Raadsvoorstel programmabegroting 2027-2030
- Raadsbesluit programmabegroting 2027-2030
- Programmabegroting 2027-2030 Gemeente Ameland
- Antwoord op de openstaande punten technische vragenronde gemeenteraad 7 oktober 2026

8 Actualiteiten vanuit het samenwerkingsverband de Waddeneilanden

9 Vragenronde aan het College van B&W
- Vragen voor de vragenronde aan het College van B&W

10 Sluiting

Agenda

Raadscommissie

Zaaknummer	524616
Datum vergadering	12 oktober 2026
Onderwerp	Agenda raadscommissievergadering maandag 12 oktober 2026
Locatie	Gemeentehuis Ballum, raadzaal
Voorzitter	De heer W.A. de Jong
Griffier	Mevrouw J.M.J. Metz
Agendapunt	3

Deze vergadering zal worden gehouden op maandag 12 oktober 2026 om 19:30 uur in de raadzaal van het gemeentehuis te Ballum.

Voorlopige agenda

1	Opening
2	Mededelingen
3	Definitief vaststellen van de agenda
4	Vaststellen van de terugkoppeling van de raadscommissievergadering 7 september 2026
5	Voorstel inzake Strategisch complex beheerplan Woningbedrijf (zaaknummer 571725)
6	Voorstel inzake het verlenen van een voorbereidingskrediet voorzieningencluster Hollum (zaaknummer 570829)
7	Voorstel inzake de Programmabegroting 2027-2030 gemeente Ameland (zaaknummer 573820)
8	Actualiteiten vanuit het samenwerkingsverband de Waddeneilanden
9	Vragenronde aan het College van B&W
10	Sluiting

Terugkoppeling

Raadscommissie

Zaaknummer	524616
Datum vergadering	12 oktober 2026
Onderwerp	Terugkoppeling raadscommissievergadering 7 september 2026

Terugkoppeling

Aanwezig:

- De heer W. de Jong, (plv voorzitter)
  Mevrouw J.M.J. Metz (griffier)
  Mevrouw G. Brunotte , AmelandEén
  De heer W. Hoekstra - Metz, AmelandEén
  Mevrouw S.M.A. Twickler, CDA
  De heer M. Oud, CDA
  Mevrouw A. de Boer-Polet, CDA
  De heer K.E. van der Laag, ABA
  Mevrouw M. IJnsen-Westerhof, ABA
  Mevrouw M. Rijpstra, PvdA
  De heer R. Hatzmann, VVD
  De heer N. van der Geest, A82

Eveneens aanwezig:

- Mevrouw T. Willemsma, burgemeester
- De heer P.J. IJnsen, wethouder
- De heer I.J.W. Valk, secretaris-directeur
- De heer T.E.F.W. Faber, wethouder
- De heer A. van Grootheest – Berkenveld, ambtenaar

Agenda

De opname van deze vergadering wordt op de website van de Gemeente Ameland geplaatst, waarbij per agendapunt en spreker beluisterd en bekeken kan worden. Voor de inhoudelijke discussie per agendapunt wordt derhalve verwezen naar deze opname.

1 Opening

Besluit:
Voorzitter de Jong opent de vergadering.

2 Mededelingen

Besluit:
Er zijn geen mededelingen.

3 Definitief vaststellen van de agenda

Besluit:
De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld

4 Vaststellen van de terugkoppeling Commissievergadering 6 juli 2026 (zaaknummer 524615)

Besluit:
De terugkoppeling is akkoord.

5 **Voorstel inzake wijziging Gemeenschappelijke regeling FUMO 2026 (zaaknummer 564379)**

Besluit:
Het voorstel gaat als hamerstuk naar de raad van 14 september a.s.

6 **Voorstel inzake Verordening aansluitkosten op het gemeentelijk rioleringsstelsel (zaaknummer 561626)**

Besluit:
Het voorstel gaat als hamerstuk naar de raad van 14 september a.s.

7 **Voorstel inzake Wijziging Beleidsregels Verblijfsrecreatie (zaaknummer 561106)**

Besluit:
Het voorstel gaat als hamerstuk naar de raad van 14 september a.s..

8 **Voorstel inzake Ontwerp Omgevingsvisie Gemeente Ameland (zaaknummer 456774)**

Besluit:
Het voorstel gaat als discussiestuk naar de raadsvergadering van 14 september a.s..

Toelichting:
Voor de discussie wordt verwezen naar de geluidsbestanden die bij betreffende commissie in Ibabs zullen worden bijgeplaatst.
Dhr. van Grootheest neemt deel aan dit agendaonderdeel ter ondersteuning van het College.

9 **Voorstel inzake de Jaarverslag 2025 BWS (zaaknummer 563405)**

Besluit:
Het voorstel gaat als discussiestuk naar de raadsvergadering van 14 september a.s..

Toelichting:
Er zijn een aantal technische vragen gesteld, dus kunnen schriftelijk worden afgedaan. Er komt nog een advies van de commissie Intern toezicht openbaar onderwijs vóór de raadsvergadering van 14 september a.s..

10 **Voorstel inzake de Kadernota 2026 gemeente Ameland (inclusief begrotingswijzigingen) (zaaknummer 568513)**

Besluit:
Het voorstel gaat als discussiestuk naar de raadsvergadering van 14 september a,s..

Toelichting:
Voor de vragen en antwoorden wordt verwezen naar de geluidsbestanden van deze vergadering die nog bij de vergadering in Ibabs zullen worden geplaatst.

Wethouder Faber zegt toe de vraag van mw. Brunotte over de investering van 100.000 Hollum-Zuid, waarom daar geen kapitaallasten zijn opgenomen en bij vergelijkbare gevallen wel, nader uit te leggen. Het zou dan bij de Begroting 'hersteld' kunnen worden (al is het 'vestzak/broekzak'), echter als het inconsequent is moet het gecorrigeerd worden.

11 **Actualiteiten vanuit het samenwerkingsverband de Waddeneilanden**

Besluit:
n.v.t.

Toelichting:
Burgemeester Willemsma geeft enkele actualiteiten weer.

12 **Vragenronde aan het College van B&W**

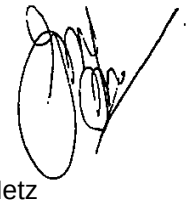
Besluit:
n.v.t.

Toelichting:
Burgemeester Willemsma geeft aan dat de resultaten van het rioolwateronderzoek eerst geanalyseerd worden en daarna via de gebruikelijke weg met de raad worden gedeeld.

13 **Sluiting**

Besluit:
Voorzitter de Jong sluit de vergadering om 22.35 uur.

Ballum, 12 oktober 2026

J.M.J. Metz
Griffier

Voorstel

Van het college aan de Raad

Zaaknummer	**571725**
Vergaderdatum	12 oktober 2026
Organisatieonderdeel	Wonen/ GWA
Portefeuillehouder	Theo Faber

Onderwerp

Strategisch complexbeheerplan Gemeentelijk Woningbedrijf – huidig en doorkijk naar toekomstig bezit.

Voorstel

1. Het Strategische complexbeheerplan Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland 2026-2035 "Iedere €uro raak" vast te stellen.

2. In te stemmen met de volgende portefeuillestrategie voor het GWA-woningbezit:
   - 288 woningen doorexploiteren, onderhouden en verduurzamen;
   - 11 woningen nader onderzoeken;
   - 14 woningen herstructureren;
   - 20 woningen aanwijzen voor verkoop;

3. In te stemmen met de programmatische en realistische verduurzamingsaanpak voor de periode 2027-2041, gericht op een aardgasloos-ready woningvoorraad in 2041 en verduurzaming van gemiddeld 15 tot 20 woningen per jaar.

4. In te stemmen met het opstellen van een verkoopstrategie en verkoopbeleid voor het GWA in 2027, met als uitgangspunt bestaande uitgifteregels woningbouwkavels en koopwoningen gemeente Ameland inclusief benodigde relevante actualisatie en toevoeging (voorrangs)positie zittende huurders.

5. In te stemmen met het uitvoeren van onderzoeken voor de realisatie van 30 sociale- en middenhuurwoningen passend binnen de lokale woningbehoefte.

6. Vast te stellen dat voor afzonderlijke verduurzamings-, herstructurerings- en nieuwbouwprojecten afzonderlijke kredietvoorstellen aan de raad worden voorgelegd.

7. De financiële gevolgen voor afzonderlijke verduurzamings-, herstructurerings- en nieuwbouwprojecten te verwerken via de kadernota, programmabegroting en toekomstige kredietbesluiten.

Inleiding

In de kadernota's 2025 en 2026 is opgenomen dat een strategisch complexbeheerplan inclusief meerjarenonderhoudsbegroting wordt opgesteld.
Daarnaast zijn de maatschappelijke opgaven op het gebied van betaalbaar wonen, verduurzaming, onderhoud en demografische ontwikkelingen aanleiding om de toekomst van de GWA-portefeuille integraal te beoordelen.

Het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland (GWA) speelt een belangrijke rol in het wonen op het eiland. Met bijna 18,5% van de woningvoorraad draagt het GWA bij aan de beschikbaarheid van betaalbare huurwoningen en aan de leefbaarheid van de dorpen.

Met het strategisch complexbeheerplan geeft het GWA invulling aan de volkshuisvestelijke opgave uit de Woonvisie Ameland en wordt richting gegeven aan beheer, onderhoud, verduurzaming, herstructurering, verkoop en eventuele uitbreiding van de woningvoorraad voor de periode 2026-2035. Het plan vervangt het eerdere voorraadbeleidsplan en vormt het strategisch kader voor toekomstige projectvoorstellen en kredietaanvragen.

Het GWA bezit 333 huurwoningen en staat voor een omvangrijke opgave op het gebied van onderhoud, verduurzaming en toekomstbestendigheid. Het plan stelt behoud van het grootste deel van de woningvoorraad voor, gecombineerd met gefaseerde verduurzaming, beperkte verkoop van woningen om middelen vrij te maken voor investeringen, onderzoek naar herstructurering en voorbereiding van aanvullende nieuwbouw.

Het GWA geeft via dit strategische plan invulling aan haar deelopdracht vanuit de Woonvisie. In dit plan legt het GWA ter besluitvorming voor hoe ze hier in de komende periode/ toekomst invulling aangeeft.

De komende jaren staat het GWA ook voor een langdurige opgave. De woningvoorraad moet betaalbaar en passend blijven, terwijl tegelijkertijd wordt gewerkt aan verduurzaming, onderhoud en waar nodig vernieuwing. Deze opgaven hangen nauw samen met bredere ontwikkelingen op Ameland, zoals vergrijzing, de afname van huishoudensgrootte en de energietransitie.

De kern van dit plan is dat het GWA de keuzes voorlegt om zorgvuldig verder te ontwikkelen. Dat betekent:

- Invulling geven aan de Woon- en duurzaamheidsvisie.
- Voortbouwen op wat er al is;
- Gericht verbeteren waar dat nodig is;
- Keuzes maken die passen bij de schaal en het karakter van het eiland;

Beoogd effect

Zorgdragen voor een duurzaam en toekomstbestendig aanbod van sociale huurwoningen voor mensen met een binding aan Ameland.

Argumenten

1. Het plan biedt een integraal kader voor het woningbezit van het GWA
Het plan bevat een strategische beoordeling van de volledige woningportefeuille en geeft voor de woningen een richting voor de komende jaren. Hierdoor ontstaat duidelijkheid voor bestuur en huurders.

2. De voorgestelde portefeuille sluit aan bij de volkshuisvestelijke opgave
Het plan gaat uit van:

- 288 woningen doorexploiteren en verduurzamen;
- 11 woningen nader onderzoeken;
- 14 woningen herstructureren;
- 20 woningen verkopen;
- Ontwikkeling van 30 nieuwe sociale- en middenhuurwoningen voorbereiden.

Hiermee blijft het woningbezit toekomstbestendig en wordt tegelijkertijd ruimte gecreëerd voor noodzakelijke investeringen.

3. Verduurzaming wordt realistisch en uitvoerbaar aangepakt
Het GWA stelt een programmatische aanpak voor waarbij jaarlijks 15 tot 20 woningen worden aangepakt. De werkzaamheden worden zoveel mogelijk gecombineerd met natuurlijke onderhoudsmomenten. Het doel is een aardgasloos-ready portefeuille in 2041.

4. Het onderhoudsniveau blijft op een verantwoord kwaliteitsniveau
Uitgangspunt is onderhoud volgens NEN 2767 conditiescore 2-3. Daarmee blijft de kwaliteit van de woningen op een niveau dat aansluit bij gangbare normen binnen de corporatiesector.

5. Verkoopopbrengsten zijn noodzakelijk voor de investeringsopgave

De verkoop van een beperkt aantal woningen draagt bij aan en is noodzakelijk voor het realiseren van voldoende middelen voor verduurzaming, onderhoud en toekomstige investeringen. Deze woningen blijven echter een rol vervullen in de woningvoorraad op Ameland en blijven hiermee van waarde voor Ameland. Door verkoop ontstaat tevens de sturingsmogelijkheid op realisatie van een gemixte woningvoorraad.

De opbrengsten worden toegevoegd aan de reserve projecten.

Met het vaststellen van het strategisch complexbeheerplan wordt:

- Richting gegeven aan het toekomstig woningbezit van het GWA;
- De betaalbaarheid en beschikbaarheid van sociale huurwoningen geborgd;
- Bijdrage gegeven aan de uitvoering van de Woonvisie Ameland;
- Gewerkt aan een woningvoorraad die uiterlijk in 2041 aardgasloos-ready is;
- Inzicht verkregen in de benodigde onderhouds-, verduurzamings- en investeringsopgaven;
- Een basis gelegd voor toekomstige projectmatige besluitvorming en kredietaanvragen

Kanttekeningen

Belangrijke risico's zijn:
- Netcongestie en beperkte aansluitcapaciteit;
- Stijgende bouw- en verduurzamingskosten;
- Afhankelijkheid van verkoopopbrengsten en voldoende middelen in “reserve projecten”;
- Beperkte beschikbaarheid van uitvoeringscapaciteit;
- Veranderende wet- en regelgeving;
- Draagvlak bij huurders voor ingrijpende werkzaamheden.

Deze risico's worden beheerst door fasering, jaarlijkse herijking, zorgvuldig aanbestedingsproces en huurdersparticipatie en afzonderlijke kredietbesluiten per project

Afstemming

De financiële effecten van onderhoud zijn intern besproken en verwerkt in de kadernota en meerjarenbegroting.
Voor nieuwbouw, herstructurering, onderzoeken en verduurzamingsprojecten worden afzonderlijke kredietvoorstellen aan de raad voorgelegd en zijn daarmee nog **niet** opgenomen in de meerjarenbegroting. Het plan voorziet daarnaast in opbrengsten uit woningverkopen ter ondersteuning van de investeringsopgave.

Vervolg

Na vaststelling van het strategisch complexbeheerplan gaat het college aan de slag met de uitvoering en nadere uitwerking van het plan. Het college komt terug bij de Raad voor de onderdelen waarvoor de raadsbevoegdheid geldt. Dit betreffen in ieder geval de kredietvoorstellen, verkoop- en herstructureringslijst. In een volgende fase is het noodzakelijk dat informatie onder embargo worden voorgelegd en gedeeld. Dit om te borgen dat huurders via het juiste kanaal de informatie tot zich krijgen.

Na vaststelling van het strategisch complexbeheerplan worden huurders geïnformeerd over de hoofdlijnen van het plan.
Basis uitgangspunt is dat de huurders in een vroeg stadium worden meegenomen in het verduurzamingstraject. Dit gaat in stappen van generiek naar de specifieke aanpak en planning van de woning van de huurder. Per project wordt een projectplan opgesteld inclusief een paragraaf waarin de communicatie met de huurder(s) staat beschreven.

Daarnaast fungeert Huurdersbelang Fryslân als klankbord organisatie in het gehele traject.

Bijlagen

Strategisch complexbeheerplan GWA

Besluit

Raad

Zaaknummer	**571725**
Datum vergadering	26 oktober 2026
Onderwerp	Strategisch Complexbeheerplan GWA
Portefeuillehouder	Theo Faber
Agendapunt	

Besluit

De raad van de gemeente Ameland:

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 15 september 2026;

gelet op: de Woonvisie Ameland 2024-2028, de gemeentelijke volkshuisvestelijke taak en de verantwoordelijkheid van het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland;

Besluit:

1. Het Strategische complexbeheerplan Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland 2026-2035 "Iedere €uro raak" vast te stellen.

2. In te stemmen met de volgende portefeuillestrategie voor het GWA-woningbezit:
   - 288 woningen doorexploiteren, onderhouden en verduurzamen;
   - 11 woningen nader onderzoeken;
   - 14 woningen herstructureren;
   - 20 woningen aanwijzen voor verkoop;

3. In te stemmen met de programmatische en realistische verduurzamingsaanpak voor de periode 2027-2041, gericht op een aardgasloos-ready woningvoorraad in 2041 en verduurzaming van gemiddeld 15 tot 20 woningen per jaar.

4. In te stemmen met het opstellen van een verkoopstrategie en verkoopbeleid voor het GWA in 2027, met als uitgangspunt bestaande uitgifteregels woningbouwkavels en koopwoningen gemeente Ameland inclusief benodigde relevante actualisatie en toevoeging (voorrangs)positie zittende huurders.

5. In te stemmen met het uitvoeren van onderzoeken voor de realisatie van 30 sociale- en middenhuurwoningen passend binnen de lokale woningbehoefte.

6. Vast te stellen dat voor afzonderlijke verduurzamings-, herstructurerings- en nieuwbouwprojecten afzonderlijke kredietvoorstellen aan de raad worden voorgelegd.

7. De financiële gevolgen voor afzonderlijke verduurzamings-, herstructurerings- en nieuwbouwprojecten te verwerken via de kadernota, programmabegroting en toekomstige kredietbesluiten.

Ballum, 26 oktober 2026

{{esl:Signer2:capture:size(200,100)}}

{{esl:Signer2:SignerName:size(200,20)}}
{{esl:Signer2:SignerTitle:size(200,20)}}

{{esl:Signer1:capture:size(200,100)}}

{{esl:Signer1:SignerName:size(200,20)}}
{{esl:Signer1:SignerTitle:size(200,20)}}

Gemeente Ameland

Strategisch Complexbeheerplan 2026 – 2035

“Iedere €uro raak”

Datum:	September 2026
Versie:	1.0 Definitief (raadsvoorstel)
Input:	Gemeente Ameland: Ayla Schildkamp, Regina Beijaard, Douwe Molenaar, Peter Heersema en Gerke Sipma
Opsteller:	Gemeente Ameland: Angela Kolk

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting 4

Inleiding

Waarom een strategisch complexbeheerplan? 8

- Wat is de opdracht? 8

Welke processtappen kent het strategische complexbeheerplan? 8

Hoe is dit complexbeheerplan tot stand gekomen? 9

Organisatie GWA 10

Regionale woondeal en nieuwbouwontwikkelingen 11

Analyse van de huidige GWA- vastgoedportefeuille per 1-1-2025 12

Demografische ontwikkelingen 14

- Ontwikkeling aantal inwoners Ameland 1995- 2024 14

Ambitie, beleid en kaders 15

- Woonvisie Ameland 2024- 2028 15
- Duurzaamheidsambitie Gemeente Ameland 17

Transformatie- Wat willen we met onze huurwoningen? 18

- Uitkomsten workshops voor GWA-huurwoningen 18
- Onderhoud huurwoningen 19
- Verkoopvijver 20

Globaal faseringsplan en benodigde investeringen 21

Risicoparagraaf 24

- Financiële risico's 25
- Risico's ten aanzien van verduurzaming 25
- Organisatorische risico's 25
- Conclusie 25

Bijlagen:

- Analyse GWA-woningbezit 26
- Woningbezit per dorp 28
- Kostenraming meerjarenbegroting Sweco en Dijkstra Draaisma (Ambla) 34

Managementsamenvatting

Het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland (GWA) speelt een belangrijke rol in het wonen op het eiland. Met bijna 18,5% van de woningvoorraad draagt het GWA bij aan de beschikbaarheid van betaalbare huurwoningen en aan de leefbaarheid van de dorpen.

Het GWA geeft via dit strategische plan invulling aan haar deelopdracht vanuit de Woonvisie. In dit plan legt het GWA ter besluitvorming voor hoe ze hier in de komende periode/ toekomst invulling aangeeft. Het strategisch complexplan GWA is daarmee een uitwerking van de realisatie van de Woonvisie.

De komende jaren staat het GWA voor een grote en langdurige opgave. De woningvoorraad moet betaalbaar en passend blijven, terwijl tegelijkertijd wordt gewerkt aan verduurzaming, onderhoud en waar nodig vernieuwing. Deze opgaven hangen nauw samen met bredere ontwikkelingen op Ameland, zoals vergrijzing, de afname van huishoudensgrootte en de energietransitie.

De kern van dit plan is dat het GWA kiest voor zorgvuldig verder ontwikkelen. Dat betekent:

- Voortbouwen op wat er al is;
- Gericht verbeteren waar dat nodig is;
- Keuzes maken die passen bij de schaal en het karakter van het eiland;
- Invulling geven aan de Woon- en duurzaamheidsvisie.

“Het behouden en waar nodig extra realiseren van voldoende en betaalbare koop- en huurwoningen voor doelgroepen met een binding aan Ameland nu en in de verre toekomst”

Het voorstel is:

- Het grootste deel van de woningvoorraad blijft behouden (doorexploiteren) en stapsgewijs verduurzaamd.
- Tegelijkertijd wordt voor een beperkt aantal woningen onderzocht of sloop en nieuwbouw, wijziging indeling of verkoop bijdraagt aan een toekomstbestendige portefeuille.
- Verkoop speelt een belangrijke rol in het vrijmaken van middelen voor de omvangrijke investerings- en verduurzamingsopgave en de boekwinsten worden toegevoegd aan de “reserveprojecten”.
- Het GWA werkt daarnaast gedurende de looptijd van dit strategisch plan aan compensatie van de verkoopwoningen en mogelijk een beperkte uitbreiding van de woningvoorraad door middel van nieuwbouw, passend bij de lokale behoefte en binnen de schaal van het eiland.

De verduurzaming wordt gefaseerd uitgevoerd en zoveel mogelijk gekoppeld aan natuurlijke momenten, zoals mutatie of gepland onderhoud. Daarmee wordt overlast beperkt en efficiënt omgegaan met beschikbare capaciteit. De aangegeven uitgangspunten en financieel kader is na goedkeuring van de raad, het vertrekpunt waarbinnen de uitvoering kan worden voorbereid en meegenomen in de plannen. De raad ontvangt telkens per (deel)project een concreet voorstel met bijbehorende kredietaanvraag.

De kernboodschap van dit plan is helder:

“Door zorgvuldige keuzes en een gefaseerde aanpak blijft de woningvoorraad betaalbaar, toekomstbestendig en passend bij de Amelander gemeenschap en zetten we iedere €uro raak in”.

Het strategisch plan vraagt besluitvorming over de volgende kernkeuzes:

Onderwerp	Besluit gevraagd
Portefeuillestrategie	288 woningen: Doorexploiteren, onderhouden + verduurzamen; 11 woningen: Nader onderzoek; 14 woningen: Herstructurering; 20 woningen: Verkoop; 30 woningen: Nieuwbouw.
Verduurzaming	Instemmen met programmatische aanpak 2027 – 2041; Toewerken naar een aardgasloos-ready portefeuille in 2041; Jaarlijks 15 – 20 woningen verduurzamen.
Verkoopstrategie	Instemmen met uitwerking verkoopbeleid in 2027.
Nieuwbouw	Instemmen met onderzoek en voorbereiding van ontwikkeling van 30 sociale/ middenhuurwoningen.
Meerjarenonderhoudsplan	Instemmen met onderhoudsplan 2026 – 2050 op niveau van conditiescore 2 - 3.
Financieel kader	Instemmen met investeringsrichting en gemiddeld jaarlijkse budgettaire verwerking.

Inleiding

In dit plan is de strategie voor de woningen van het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland (GWA) uitgewerkt. Hiermee vervalt het eerdere strategische voorraadbeleidsplan.
Het plan richt zich uitsluitend op de huurwoningen van het GWA; voor het overige gemeentelijk vastgoed gelden de uitgangspunten uit het accommodatiebeleid.

Functie en reikwijdte
Het plan beschrijft wat we op korte-, middellange- en lange termijn willen uitvoeren op het gebied van beheer, onderhoud en verduurzaming. Dit vormt de basis voor de doordachte meerjarenbegroting en -planning zowel financieel als organisatorisch. Hierbij stelt de Raad de kaders en geeft daarmee duidelijkheid voor wat GWA-huurders mogen verwachten.

Door de grote onderhoudsopgave van het GWA ontstaat een negatief resultaat in de exploitatiebegroting van het Woningbedrijf. De effecten en details hiervan zijn uitgewerkt in de kadernota en meerjarenbegroting. De financiering van de investeringen voor nieuwbouw en verduurzaming zullen via separate kredietvoorstellen aan de Raad ter besluitvorming worden voorgelegd.

Door het deels verouderde woningbezit lopen de onderhoudskosten op. Ook het intensiveren van woningonderhoud en kwaliteitsverbeteringen spelen een belangrijke rol in de kostenstijgingen.
Ook zijn er marktontwikkelingen waar het GWA geen invloed op heeft, zoals de arbeids- en materiaalkosten stijgen harder dan verwacht. Daarnaast zijn de huurinkomsten door ingrepen van de overheid (huurbevriezing en huurverlaging) achtergebleven bij de kostenontwikkelingen.

Uitgangspunten
Het beheren, verduurzamen en ontwikkelen van de huurwoningen vraagt om een actieve inzet van het GWA. Dat roept o.a. de volgende vragen op:

- Welke (strategische) keuzes maken we?
- Hoe vervullen we onze rol als sociale verhuurder?
- Wat is de impact van wet- en regelgeving?
- Hoe beoordelen we toekomstbestendigheid en de duurzaamheidsopgave waar we voor staan?
- Kennen we onze huurwoningen van binnen en buiten?
- Hoe goed kennen we onze huidige, en ook toekomstige huurder?

Context
Een woning is meer dan stenen: zij vormt een thuis en draagt bij aan het hart van de gemeenschap en leefomgeving. Gemeente Ameland investeert al sinds eind jaren ’50 in de bouw van sociale huurwoningen. Dit valt ook uit het bijgevoegde bouwjarenoverzicht van de complexen af te lezen.

Specifieke omstandigheden
Wonen op Ameland is op vele vlakken uniek en vraagt om een andere aanpak dan op het vasteland. Het plan houdt rekening met de volgende eiland/ GWA omstandigheden:

- Een specifieke benadering van beheer en onderhoud voor divers, beperkt volume en versnipperd woningbezit
- Hogere kosten (eilandtax),
- Langere doorlooptijden.

Het strategische complexbeheerplan geeft richting aan:

- Hoe de woningportefeuille er over 10 jaar uit moet zien (2035)
- Welke acties daardoor nodig zijn: regulier beheren en onderhouden, verduurzamen, aanpassen, herstructureren, afstoten of nieuw bouwen

Waarom een strategisch complexbeheerplan?

Wat is de opdracht?
In de kadernota van 2025 en 2026 is opgenomen om te komen met een strategisch complexbeheerplan inclusief een meerjarenonderhoudsbegroting (MJOB).

Het strategisch complexbeheerplan is opgesteld om inzicht te krijgen in de opgave op korte- en lange termijn en om keuzes over het beheer & onderhoud, verduurzaming en ontwikkeling van huurwoningen goed te onderbouwen. Voorheen werden de huurwoningen ingerekend met een oneindige exploitatieduur. Waarbij echter in de eerdere onderhoudsbegroting geen rekening werd gehouden met ingrijpende renovatie- en vervangingskosten; dit plan maakt de keuzes expliciet en ook zijn de vervangingskosten in de onderhouds- en investeringsbegroting meegenomen.

Uitdagingen
Gemeente Ameland wil voorop te lopen in de energietransitie om eerder, dan gesteld in het Parijs akkoord, volledig fossielvrij zijn met lokaal opgewekte, hernieuwbare energie. Het GWA moet kritisch voorleggen wat wel en niet wordt gedaan en wanneer investeringen plaatsvinden, zodat de woningen betaalbaar blijven en de uitvoering haalbaar is.
Dit plan geeft een doorkijk naar de komende tien jaar en helpt bij het bepalen welk type woning ontwikkeld, onderhouden of verduurzaamd moet worden.

In de bijlage is een overzicht opgenomen van het huidige woningbezit (2025) per dorp met bouwjaren per complex.

Welke processtappen kent het strategische complexbeheerplan?

Besluitvorming
Het vaststellen van het GWA strategisch complexbeheerplan verloopt in verschillende processtappen. Eerst is begin 2026 de gemeenteraad tijdens een themabijeenkomst meegenomen in de grote opgave van het GWA. In de tweede helft van 2026 is het strategisch complexbeheerplan ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden.

Richting
De gemeente Ameland staat voor diverse uitdagingen op het gebied van beheer, verduurzaming en ontwikkeling van de huurwoningen. Dit strategisch complexbeheerplan biedt richting bij het maken van keuzes.

Bij mutatie en projectmatige aanpak inclusief participatie
Aanpak
De uitvoering van de diverse werkzaamheden heeft dilemma's in zich zoals snelheid en doorlooptijd versus overlast, comfort en participatie.
In de komende periode gaan we onderzoeken hoe de aanpak het best vorm en inhoud kan krijgen ten aanzien van mutatiegericht of projectmatig. Beide aanpakken hebben hun eigen voor- en nadelen in zich voor huurder en gemeente. Per activiteit streven we naar een optimum in de aanpak.

Huurdersparticipatie en communicatie
Basis uitgangspunt is dat de huurders in een vroeg stadium worden meegenomen in het verduurzamingstraject. Dit gaat in stappen van generiek naar de specifieke aanpak en planning van de woning van de huurder. Per project wordt een projectplan opgesteld inclusief een paragraaf waarin de communicatie met de huurder(s) staat beschreven.
Daarnaast fungeert Huurdersbelang Fryslân als klankbord organisatie in het gehele traject.

In het gehele onderhoud hebben wij te maken met de Woningwet waarbij huurders bepaalde werkzaamheden moeten toestaan en waarvoor de huurder toestemming moet worden gevraagd.

- Onderhoud (verplicht door verhuurder)
- Renovatie (verbetering of toevoeging aan de woning)

Financiële onderbouwing
De financiële impact van het strategisch complexbeheerplan is opgenomen in de gemeentelijke kadernota en meerjarenbegroting. Voor de begrotingsperiode 2027-2030 wordt dit nog op hoofdlijnen gedaan, zonder concrete projecten te benoemen. Na vaststelling van het strategisch complexbeheerplan volgen in latere kadernota's specifiekere bedragen en projectmatige uitwerkingen tot kredietverzoeken.
Hoewel deze kadernota's telkens vier jaar vooruitkijken, moet nu al rekening worden gehouden met de financiële behoefteomvang ten aanzien van onderhoud, projectontwikkeling en verduurzaming op langere termijn voor tenminste 25 jaar.

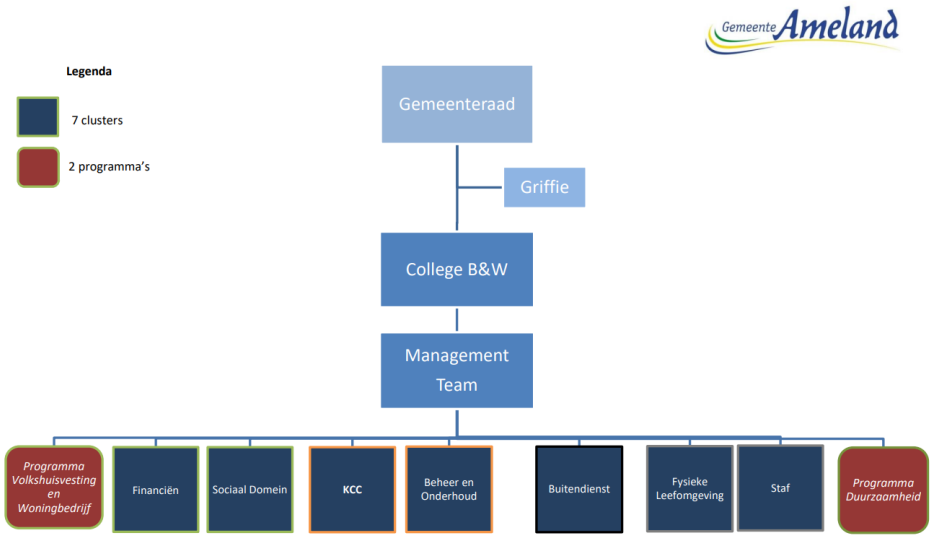
Hoe is dit complexbeheerplan tot stand gekomen?

Het opstellen van het complexbeheerplan begon met het verzamelen van uitgebreide informatie over de huurwoningen. Denk hierbij aan gegevens zoals bouwjaar, energie labels, onderhoudsplanning, inzicht over aanwezige technische installatie(s), huurprijs en woonduur van de huidige huurders.

Tijdens workshopsessies is het volledige woningbestand van het GWA doorgenomen door de clusters GWA en beheer en onderhoud. Daarbij zijn de specifieke kenmerken per woning besproken en is gezamenlijk nagedacht over de bijpassende toekomstige strategie, te weten.

- Doorexploiteren na 2035, gecombineerd met verduurzaming
- Herstructurering
- Verkoop
- Onderzoek naar doorexploiteren, herstructurering of verkoop

Organisatie GWA

De clusters Beheer en onderhoud, Financiën en Programma's Volkshuisvesting en Woningbedrijf en Duurzaamheid voeren gezamenlijk de activiteiten uit voor het verhuren, beheren & onderhouden en verduurzamen van de GWA-woningen.

Regionale woondeal en nieuwbouwontwikkelingen

In de regionale woondeal zijn afspraken gemaakt over de realisatie van 100 nieuwe woningen in de periode 2022 - 2030 in de categorie sociale- en middenhuur en betaalbare koop.

In de afgelopen jaren vanaf 2022 is deze opgave al nagenoeg gerealiseerd door betaalbare koopwoningen van particuliere- en initiatieven van Gemeente Ameland (totaal 22 woningen) en sociale en middenhuurwoningen en huidige ontwikkeling aan Paasduinweg door GWA (totaal 77 woningen).
Waarmee via de GWA-opdracht invulling is gegeven aan de ontwikkelopgave vanuit de Woonvisie en Regiodeal. Desondanks resteert er nog een opgave vanuit de Woonvisie voor sociale- en middenhuur woningen.
Vanuit het nieuw op te stellen volkshuisvestingsprogramma moet verdere duidelijkheid ontstaan over de vervolgopgave ten aanzien van aantallen en typologie.
We gaan onderzoeken om een Knarrenhofje te (laten) realiseren en hierbinnen een deel sociale huurwoningen af te nemen.
De ontwikkeling hiervan ligt echter buiten GWA en Gemeente Ameland. Voor de huurwoningen zoekt Knarrenhof aan de voorkant naar een woningcorporatie die de huurwoningen afneemt en gaat verhuren.
Het GWA kan en wil als er voldoende animo is vanuit de markt voor de koopwoningen, maximaal 10 huurwoningen afnemen binnen het Knarrenhof op Ameland om de rol van de “woningcorporatie” te vervullen. De huurwoningen zullen turn-key worden afgenomen.
Dit complexbeheerplan voorziet echter niet in het eventueel verkopen van gemeentegrond ten behoeve van een “Knarrenhof”. De gemeente heeft bij eventuele verkoop van gronden rekening te houden met de wet- en regelgeving.

De eventuele ontwikkeling voor realisatie van koop- en huurwoningen wordt opgepakt door Stichting Knarrenhof zelf, echter alleen als er voldoende animo voor is om de koopwoningen te kopen. Hierbij moet de kanttekening worden geplaatst dat volgens Stichting Knarrenhof voor elke “Knarrenhofwoning” tenminste 10 potentieel belangstellenden aangemeld dienen te zijn.

Voor deze komende 5 jaar richt GWA zich op de nieuwbouwontwikkeling van:

- Realisatie woningen voor de woningbehoefte en duurzaamheidsaanpak GWA-woningen
    - Trapweg - Hollum
    - Binnendieken - Nes
    - Hoge Eggeweg - Nes
    - Voormalige locatie “De Stelp” – Hollum

Nog eventueel te onderzoeken GWA-nieuwbouwlocaties voor de toekomst zijn:

- De Stringen/ Klaas Nobelweg – Ballum
- Transformatie (verbouwen van) vrijkomende panden uit accommodatiebeleid

Om de juiste afweging te maken welke doelgroepen bediend moeten gaan worden en welk type woningen er ontwikkeld moeten worden voor de betreffende doelgroepen, is het op korte termijn laten uitvoeren van een kwalitatief woningmarktbehoefte onderzoek essentieel. Dit onderzoek zal daarom uiterlijk in Q4 2026 worden uitgezet en dient ook ter onderbouwing van het nog op te stellen volkshuisvestingsprogramma in 2027.

Analyse van de huidige GWA- vastgoedportefeuille per 1-1-2025

Het GWA-woningbezit kent een brede variatie van huurprijzen. De bepaling van de huurprijs gaat op basis van het woningwaarderingsstelsel. In de bijlagen is een analyse overzicht van het woningbezit opgenomen.

Huurprijs GWA-woning
Het GWA-huurprijsbeleid heeft als uitgangspunt dat de huurprijs wordt gemaximaliseerd op 72,5% van maximaal redelijk voor haar sociale huurders, zodat de woning betaalbaar blijft voor de doelgroep. Uitzondering zijn de woningen die gehuurd worden door een huurder met een inkomen boven de huurprijsgrens. In deze situatie start en groeit de huurprijs door tot 100% maximaal redelijk (zg. midden- en vrije huur).

Woningkenmerken
Het GWA-woningbezit omvat veel grote grondgebonden eengezinswoningen, 60% van de woningen heeft 2 slaapkamers of meer. Gezien de diverse vraagstellingen voor het realiseren van levensloopbestendige woningen is in kaart gebracht hoeveel woningen in het huidige GWA-woningbestand al “zorggeschikt” zijn en daarmee bedoelen we gelijkvloers of toegankelijk zijn met verschillende hulpmiddelen. In de bijlage is hiervan een overzicht opgenomen.

Energielabels
De energielabels hebben een geldigheidsperiode van 10 jaar. Een groot deel van de energielabels van de GWA-huurwoningen hebben een geldigheidsduur tot 2029 en dienen daarom tenminste in 2028 geactualiseerd te worden via de NTA 8800-methodiek of zoveel eerder als hier aanleiding voor is.
In de afgelopen jaren zijn de berekeningsmethodieken van energielabels diverse malen aangepast. Het GWA kijkt en stuurt daarom met name op, hoe de uitgangspunten van duurzaamheid: verminderen van de energievraag en gebruik van fossiele brandstoffen kan worden beperkt.

Cruciaal is dat vanaf 1-1-2029 verhuur van woningen met label E, F of G niet meer is toegestaan volgens de Nationale Prestatieafspraken. Hierop zal het GWA als eerste anticiperen door bij de woningen die een energielabel E of lager hebben als 1^{e} te starten met gesprekken met de bewoners en verduurzamingswerkzaamheden of verkoop voor te stellen.

Bij de grote verduurzamingsronde van 2018–2019 hebben de GWA-huurwoningen gemiddeld twee labelstappen gemaakt. Deze renovaties vonden plaats via isolatie vanuit de binnenzijde.
Sommige woningen beschikken momenteel nog over houten vloeren; bij toekomstige na-isolatie is vervanging van deze houtenvloeren noodzakelijk door juiste alternatieven die beschikbaar zijn.

Nieuwbouw na 2020
Alle woningen die vanaf 2020 zijn gerealiseerd, zijn gasloos. Daarmee is inmiddels ruim 25% van het woningbezit van het GWA aardgasvrij. Deze woningen zijn standaard voorzien van zonnepanelen en een warmtepomp. Bovendien zijn al enkele andere mutatiewoningen als pilotproject, voorzien van lage temperatuurverwarming.

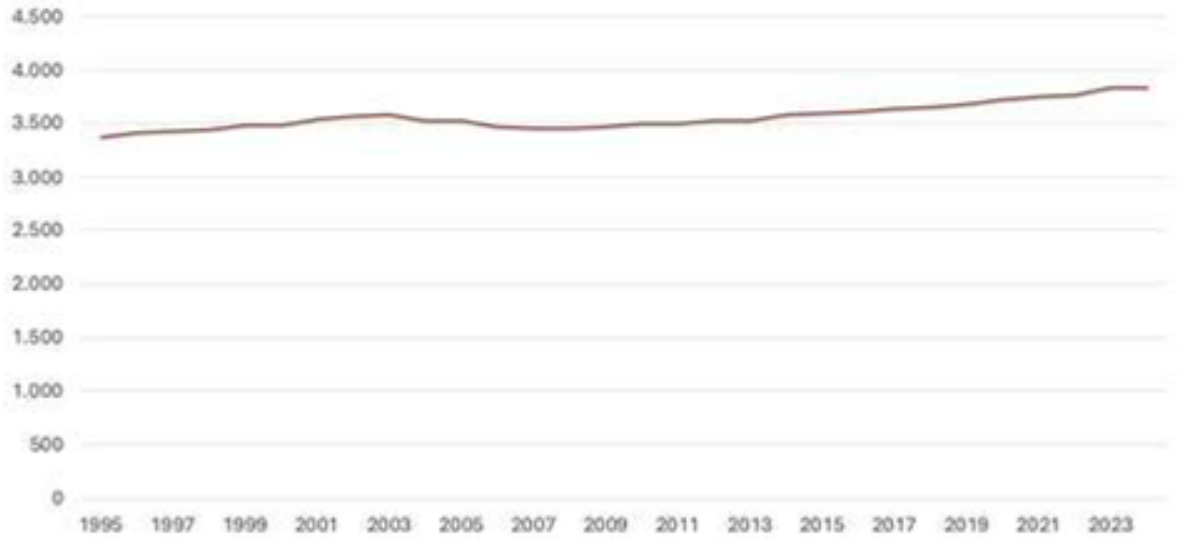
Meerjarenonderhoudsbegroting (MJOB) GWA-woningen
De vorige vastgestelde meerjarenonderhoudsbegroting dateert uit 2016. Hierin waren onder meer opgenomen: regulier onderhoud, plattegrondaanpassingen en verbeteringen aan badkamers, keukens en toiletten. Om goed inzicht te krijgen wat de toekomstige uitgaven voor beheer en onderhoud zijn, is een geactualiseerde meerjarenonderhoudsbegroting (25 jaar) en meerjarenonderhoudsbegroting Ambla (10 jaar) opgesteld en beschikbaar.

De opdracht van het cluster Beheer & Onderhoud voor het GWA-bezit, is het beheer, de ontwikkeling en het onderhoud van gemeentelijke huurwoningen, met als primaire focus het verhuren van betaalbare woningen aan mensen met lage en middeninkomens.
Omdat het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) uit 2016 verouderd was, is eind 2025 een nieuw meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld, met een looptijd van 25 jaar.
Het beoogd effect van dit MJOP is om de bouwkundige- en verhuur technische staat van de gemeentelijke huurwoningen tenminste op peil te houden van redelijk/voldoende tot goed, kwaliteitsverbeteringen toe te voegen tot onderdelen van het standaard Programma van Eisen (sPvE), de veiligheid te waarborgen en de levensduur van de woningen en installaties te verlengen.
De financiële consequenties van deze uitgangspunten en het meerjaren onderhoudsplan zijn inmiddels op basis van gemiddelden verwerkt in de kadernota en meerjarenbegroting.

Demografische ontwikkelingen

De inwoners van Ameland wonen verspreid over vier dorpen en het omliggende buitengebied. Nes en Hollum zijn de grootste woonkernen. Hoewel het aantal inwoners langzaam toeneemt, verandert de bevolkingsopbouw en aantal inwoners per woning aanzienlijk. Er is sprake van vergrijzing en ontgroening. Gezinnen worden kleiner en veel jongvolwassenen vertrekken naar het vasteland. Daarnaast kent Ameland een relatief groot aantal tijdelijke bewoners zg. Seizoenarbeiders.

Ontwikkeling aantal inwoners Ameland 1995 - 2024

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) zal de bevolking van Ameland de komende jaren waarschijnlijk licht blijven groeien. Deze ontwikkeling is mede afhankelijk van de bouw van nieuwe woningen, zoals beschreven in de “Woonvisie Ameland”. Daarbij wordt gekeken naar uitbreidingsmogelijkheden aan de dorpsranden en naar herontwikkeling binnen bestaande bebouwing zoals aangegeven in de Woonvisie.
De wens is daarom om nog specifieker woningen met 2 slaapkamers te labelen voor één en twee persoonshuishoudens en de woningen met 3 slaapkamers of meer beschikbaar te houden voor grote(re) gezinnen.

Toewijzing bij mutatie
We hebben ook besproken hoe we in de toekomst woningen willen toewijzen bij mutatie.
Hierbij is gekeken naar de vraag: verhuren we woningen met meerdere slaapkamers aan gezinnen of juist aan eenpersoonshuishoudens en tweepersoonshuishoudens?
Om een evenwichtige verdeling te behouden, willen we mutatiewoningen bewust labelen, zodat ze gericht toegewezen kunnen worden aan de juiste doelgroep. De betreffende uitgangspunten worden in het te actualiseren huur(prijs)- en toewijzingsbeleid verder uitgewerkt.

Woonvisie Ameland 2024 - 2028

> "Het behouden en waar nodig extra realiseren van voldoende en betaalbare koop- en huurwoningen voor doelgroepen met een binding aan Ameland nu en in de verre toekomst"

Hierbij staan de volgende ambities centraal

- De gemeenschap centraal
- Werkers wonen op Ameland
- Ameland aardgasloos en CO2 neutraal in 2035

Opgave GWA
Gebleken is dat de gehele GWA woningvoorraad aardgasloos maken uiterlijk in 2035, realistisch gezien niet haalbaar is.
Met de kennis van nu, lijkt het beeld aardgasloosready in 2041 de meest realistische en passende ambitie voor de GWA woningvoorraad.
In 2018 zijn al veel woningen verbeterd door na-isolatie, wat heeft geleid tot gunstigere energielabels. De volgende opgave is om concreet te maken hoe en wanneer verdere stappen worden gezet om het doel volledig aardgasvrij en CO2 neutraal te bereiken. Duidelijk is dat hiervoor nog een intensief traject nodig is en er de nodige uitdagingen aan de orde zijn. We denken hierbij dan aan:

- Netcongestie
- Grote investeringskosten
- Doorlooptijd van proces en eindmoment na 2041
- Capaciteit – intern en extern
- Soorten oplossingen en bijbehorende kennis

Een belangrijk punt van aandacht is dat er uiteindelijk een evenwichtige verhouding moet zijn tussen de huurprijzen en de energiekosten van verschillende woningen.
Om de energietransitie te realiseren, kan het nodig zijn om bepaalde woningen:

- Te verkopen door zo boekwinst en toevoeging aan de reserve projecten te realiseren.
- Te slopen of te vervangen door nieuwbouw waardoor het aantal huurwoningen gedurende de looptijd van het strategisch plan op tenminste hetzelfde niveau blijft.
- Hierdoor ontstaat mogelijkheid tot verdichting op een locatie, uniformiteit + aaneengesloten woningbezit.

Het (na)isoleren van de verhuurde huurwoningen mag door de aangepaste wet- en regelgeving niet via een extra huurverhoging doorbelast worden aan de huurder. Deze isolatie- en verduurzamingskosten komen geheel voor rekening van het GWA.

Woningtoewijzingen
In de afgelopen jaren zijn veel woningen toegewezen aan alleenstaanden. Deze bewoners geven vaak de voorkeur aan ruime (lees meer vertrekken), en energiezuinige woning. Daarom is het verstandig om bij toekomstige nieuwbouwprojecten expliciet rekening te houden met de wensen van

éénpersoonshuishoudens. Dit draagt bij aan een evenwichtigere samenstelling van de woningvoorraad binnen het GWA.

In fase 2 hebben we 1 type woningen gebouwd die voldoen voor zowel de 1 persoons als meerpersoonshuishoudens. De meerpersoonshuishoudens (2 personen of meer) krijgen voorrang bij toewijzing van de 3 slaapkamerwoningen.

Daarnaast is het belangrijk om bij onderhoud en nieuwbouwontwikkelingen ook te denken aan de (dubbele) vergrijzing en levensloopbestendigheid. Dit betekent dat voldoende woningen in het bezit geschikt moeten zijn voor mensen die minder mobiel zijn of gebruik maken van een rollator of rolstoel.

Verhouding koop <> huur
Op Ameland is er sprake van een verdeling van koopwoningen en huurwoningen over het hele eiland die achterblijft bij het gewenste percentage vanuit het Rijk (18,5% <> 30%).
Bij nieuwe woonwijken is in de afgelopen periode doorgaans gekozen voor een combinatie van sociale huur en diverse typen koopwoningen. Ook in de toekomst heeft Gemeente Ameland het streven om een gevarieerd woningaanbod te realiseren. Dit gebeurt via de gemeentelijke bestemmingsplannen en de strategische keuzes van het GWA vanuit de Woonvisie om de mix per dorp en wijk te realiseren.

Hoewel Ameland relatief veel vrijstaande huizen kent, daalt de gemiddelde grootte van huishoudens. Daarom heeft het GWA bij recente bouwprojecten steeds vaker voor rijtjeshuizen gekozen.

Duurzaamheidsambitie Gemeente Ameland

Het klimaatakkoord van Parijs stelt doelen voor 2050.
Aardgasloos ready in 2041 lijkt het met meest realistisch en passende ambitie voor de GWA woningvoorraad.

Duurzaamheidsvisie voor GWA

Het GWA wil faciliterend en het vliegwiel zijn voor de ambities vanuit de duurzaamheidsvisie Gemeente Ameland en de woningen aansluiten op collectieve oplossingen. Bij onderhoud en renovatie grijpen we logische onderhoudsmomenten aan om verduurzamingsmaatregelen door te voeren. Denk hierbij aan bundeling van onderhoudswerkzaamheden zoals het plaatsen van isolerende beglazing bij het vervangen van kozijnen of het verbeteren van isolatie bij dak- of vloerrenovatie en bij woningmutatie zodra een woning vrijkomt door opzegging van het huurcontract.

Duurzaamheidsvisie <> netcongestie

Ameland ondervindt, net als de rest van Nederland, steeds meer problemen door netcongestie (=tekort aan capaciteit op het elektriciteitsnet). Voor uitbreiding zijn we afhankelijk van netbeheerder Liander. Dit kan onze energiedoelen onder druk zetten, maar we blijven onze huurwoningen beschikbaar stellen voor lokale en passende collectieve oplossingen vanuit het gemeentelijke duurzaamheidsprogramma om de ambities te realiseren.
We hebben in 2026 al bij Liander proforma verzoeken neergelegd voor meterkastverzwaringen om op deze wijze reserveringen op beschikbare netwerkverzwaringen te claimen.
Waar mogelijk maakt het GWA gebruik van beschikbare subsidies voor verduurzaming.
Als er vanuit het gemeentelijk duurzaamheidsprogramma geen collectieve oplossingen voorhanden zijn, zal het GWA kiezen voor individuele oplossingen in haar huurwoningen.
Om bovenstaande duurzaamheidsambitie te kunnen realiseren dienen in de komende jaren tot 2041, jaarlijks tenminste 15 – 20 woningen ingrijpend aangepakt te worden.

Fasering verduurzaming

We gaan de verduurzaming van de GWA-woningen gedurende de periode van 2027 tot en met 2041 uitvoeren.
In de periode 2026 en 2027 zullen de diverse onderzoeken als flora en fauna moeten plaatsvinden alsook de projectvoorbereiding en wijze van verduurzamingsaanpak. De verwachte benodigde doorlooptijd van de projectvoorbereiding van de verduurzaming is tenminste 1,5 tot 2 jaar.

Het GWA-verduurzamingsprogramma uitgangspunt is:

- Reduceren van de warmtevraag
- Reduceren van de vraag om fossiele brandstoffen.

Het streven is dat het GWA-woningbezit in 2041 tenminste aardgasloos ready is. Als er vanuit het gemeentelijk verduurzamingsprogramma collectieve oplossingen beschikbaar zijn zullen de GWA-woningen hier op ingezet worden als vliegwiel. De focus ligt daarmee in 1^{e} instantie niet op het volledig aardgasvrij zijn en/of CO_2-neutraal zijn in 2035.
We voeren de verduurzamingswerkzaamheden bij mutatie door en daar waar de werkzaamheden het noodzakelijk en wenselijk maken - projectmatig. Denk hierbij aan de natuurlijke onderhoudsmomenten.
De keuze om het verduurzamingstraject ook mutatiegericht uit te voeren, is gemaakt om de overlast van de huurders in huurwoningen bewoonde staat te beperken. Effect is wel dat het daardoor langer duurt voordat alle woningen zijn verduurzaamd en de huurders hiervan de voordelen ervaren.

Transformatie - Wat willen we met onze huurwoningen?

Het GWA streeft naar realisatie van de uitgangspunten vanuit de Woonvisie en duurzaamheidsvisie.

> "Het behouden en waar nodig extra realiseren van voldoende en betaalbare koop- en huurwoningen voor doelgroepen met een binding aan Ameland nu en in de verre toekomst"

Om bovenstaande ambities te realiseren is méér nodig dan regulier onderhoud en beheer. We zetten daarom in op beheer, onderhoud, verduurzaming en ook op onderzoeken naar herstructurering en verkoop.

Woningtype <> doelgroep
Het GWA heeft diverse type woningen en verschillende bewonersdoelgroep. We kiezen daarom bewust voor een diversiteit aan oplossingen en stemmen onze aanpak en werkwijze af op de eventueel veranderende omstandigheden. Daarnaast hebben we als het GWA een voorbeeldfunctie en willen verantwoord omgaan met middelen, energie en natuur.

Workshopsessies
In diverse workshopsessies voor het samenstellen van dit strategisch complexbeheerplan hebben wij onderstaande afwegingen gebruikt voor de strategiekeuzes en hebben alle GWA-woningen besproken ten aanzien van:

- Wat is het woningpotentieel
- Geschiktheid qua omvang, voor samenstelling, doelgroepen en voor verduurzaming
- Wat zijn de eerdere uitbreidingen en renovaties
- Herontwikkelingspotentieel
- Gewenstheid van de woning (woningweigering + aantal aanbiedingen)
- (Toekomstige) Onderhoudsopgave
- Uniekheid van de woning
- Samenstelling van de vastgoedportefeuille (in het dorp)

Uitkomsten workshops voor GWA-huurwoningen

Strategie	Aantal woningen
Doorexploiteren + verduurzamen	288
Onderzoeken wel/ niet doorexploiteren of herstructureren	11
Herstructurering	14
Afstoten*	20

*Er zijn diverse woningen op de verkooplijst geplaatst welke in principe nog voldoen aan het programma van eisen van het GWA echter in verband met de grote opgaven (organisatorisch en financieel) van het GWA zijn deze woningen op de verkooplijst geplaatst. De ambitie is dat de verwachte boekwinst voldoende is om de onrendabele top van minimaal 2 nieuwbouwwoningen te financieren.

Onderhoud huurwoningen

Het cluster Beheer & Onderhoud draagt namens het GWA zorg voor het dagelijks- en planmatige onderhoud aan de schil van haar huurwoningen. Dit gebeurt aan de hand van het geactualiseerde meerjarenonderhoudsplan 2026 – 2050 en onderhoudsplan Ambla 2025 - 2034.

Conditiescore

Voor het bepalen van de gewenste onderhoudsstaat gebruiken we de NEN 2767-norm. Deze conditiescoremeting werkt met een schaal van 1 (uitstekend) tot 6 (zeer slecht).
Voor de GWA-huurwoningen streven we naar een onderhoudsniveau dat overeenkomt met score 2 tot 3 afhankelijk van het bouwjaar. Dit is het niveau dat ook door de meeste woningcorporaties en vastgoedeigenaren wordt gehanteerd.

- 2 Goed
  (Vergelijkbaar met nieuwbouw, wel veroudering, geen onderhoudsschade of onderhoudsbehoefte);

- 3 Redelijk/ voldoende
  (Geen nieuwbouw, beperkte onderhoudsschade of onderhoudsbehoefte)

De logische vervangingsmomenten worden aangegrepen om grote onderhoudsbeurten en verduurzaming door te voeren.

Conditiescore <> herstructurering en verkoop

Voor woningen die op de herstructureringslijst staan hanteren we een lager onderhoudsniveau, gericht op schoon, heel en veilig.
Voor de woningen die op de verkooplijst staan, stemmen we het onderhoud af op de verwachte verkoopwaarde. We onderhouden deze woningen tenminste volgens score 3 en als het zinvol is om iets extra's te investeren in onderhoud als dat leidt tot een hogere verkoopopbrengst.

Kwaliteitsverbetering naar Standaard Programma van Eisen (sPvE)

Bij mutatie worden alle woningen die dateren van vóór 2020 en het label van doorexploiteren hebben, opgewaardeerd naar het standaard kwaliteitsniveau zoals vastgelegd in het sPvE.

Deze kwaliteitsverbetering zorgt ervoor dat de woningen (blijven) voldoen aan de huidige comfort- en gebruikseisen. De werkzaamheden omvatten onder andere de volgende onderdelen:

1. Woningverbeteringen bij mutatie
    - Open keukens in complex 16, 17 en 18: Door het verwijderen van de tussenmuur ontstaat een ruimere, meer open woon- en kookruimte die aansluit bij moderne woonwensen.
    - Plaatsing van een tweede toilet: Indien technisch eenvoudig te realiseren, wordt in de badkamer een tweede toilet toegevoegd voor extra comfort.
    - Vergroting van de badkamer (woningen van vóór 1970): Een bestaande kastruimte wordt bij de kleine doucheruimte betrokken, waardoor een functionelere en ruimere badkamer ontstaat.
    - Verbetering van de elektrische installatie: De installatie wordt waar nodig verzwaard en gemoderniseerd om te voldoen aan de huidige veiligheidseisen (NEN 4010) en het gebruik van moderne apparatuur.
    - Aanbrengen van een buitenkraan bij eengezinswoningen: Dit verhoogt het gebruiksgemak voor tuinonderhoud en andere buitentoepassingen.

2. Verbetering van bergingen
   Niet-geïsoleerde bergingen worden verbeterd en geïsoleerd. Dit voorkomt schimmelvorming en zorgt voor een geschikte ruimte voor de Cv-ketel en de wasmachineaansluiting.

Waardering en afschrijving activa
Standaard worden woningen afgeschreven in 50 jaar – zg. technische levensduur. Het GWA schrijft haar woningbezit af op basis van de historische kostprijsmethode.
Een zeer groot deel van het GWA-woningbezit is al ouder dan 40 jaar. Het is in de woningcorporatiesector gebruikelijk, bij woningen na 25 jaar een levensduur verlengende ingreep door te voeren en een herstructureringsopgave naar de toekomst toe, in te rekenen.
Deze investeringsvraagstukken werden voor de huurwoningen van het GWA niet ingerekend.
In de geactualiseerde meerjarenonderhoudsbegroting zijn alle benodigde en gewenste onderhoudsingrepen opgenomen volgens de vervangingsuitgangspunten. In de bijlage is deze vervanging referentiebibliotheek opgenomen.

Bijna alle plattegrondaanpassingen bij de gelabelde levensloopbestendige woningen vanuit het eerdere voorraadbeheerplan zijn inmiddels uitgevoerd, op vijf plattegrondaanpassingen na. Om de uniformiteit in de diverse complexen te waarborgen zijn ook de resterende plattegrondaanpassingen meegenomen in de meerjarenonderhoudsbegroting.

Herstructurering
Enkele woningen zullen op termijn niet voldoen aan de eisen van deze tijd en kennen diverse onderhouds- en verduurzamingsbeperkingen. Door deze verouderde woningen te slopen en nieuwe, energiezuinige woningen terug te bouwen, verbeteren we de leefbaarheid, benutten we de ruimte efficiënter en creëren we woningen die aansluiten bij de woonwensen van huidige én toekomstige bewoners.

Verkoopvijver
Op de verkooplijst staan de woningen die naar de toekomst toe niet meer voldoen aan de uitgangspunten van de GWA-vastgoedportefeuille. Daarnaast is het noodzakelijk om financiële middelen te genereren om de grote verduurzamings- en onderhoudsopgave van de vastgoedportefeuille vorm te kunnen geven. Daarom zijn hiervoor extra woningen voor verkoop gelabeld. Deze woningen blijven echter een rol vervullen in de woningvoorraad op Ameland en blijven hiermee van waarde voor Ameland. Door verkoop ontstaat tevens de sturingsmogelijkheid op realisatie van een gemixte woningvoorraad.

Verkoop en verduurzaming
Woningen die op de verkooplijst staan, zijn niet in de verduurzamingsopgave tot 2041 meegenomen. Aan de huurwoningen wordt vanzelfsprekend wel normaal onderhoud uitgevoerd zoals hiervoor is aangegeven. Voor deze woningen wordt per situatie een voorstel uitgewerkt hoe om te gaan met verduurzaming. Voor de verkoopvijver wordt in 2027 een verkoopstrategie en verkoopbeleidsuitgangspunten opgesteld met betrekking tot voorrangspositie en verkoopvoorwaarden. In de verwachte verkoopopbrengst is uitgegaan dat de betreffende verkoopwoning voor tenminste de WOZ-waarde zal worden verkocht.
In het verkoopbeleid GWA zullen tenminste de volgende uitgangspunten worden uitgewerkt:

- Behoud volkshuisvestelijk belang
- Zelfbewoningsplicht
- Anti-speculatiebeding
- Koppeling huisvestingsverordening
- Positie huidige huurder

Globaal faseringsplan en benodigde investeringen

Zoals eerder benoemd kunnen we niet alles tegelijkertijd aanpakken. Door de beperkte capaciteit, grote vraag naar financiële middelen en zorgvuldig + benodigd participatietraject is het noodzakelijk om onze verduurzamingsopgave stapsgewijs in de periode 2027 – 2041 uit te voeren.
Soms is extra tijd en afstemming ook wenselijk om tot een goed doordacht en breed gedragen oplossing te komen. De benodigde onderhoudswerkzaamheden zijn uitgewerkt in de meerjarenonderhoudsbegroting 2026 – 2050.

Uitgangspunt is om de onderhouds- en verduurzamingsopgave van het GWA gebundeld in de markt te zetten. Dit omdat het specifieke kennis en vaardigheden vraagt en de interne organisatie van clusters GWA en Beheer en onderhoud zoveel mogelijk wordt ontzorgd. Daarnaast proberen we op deze wijze de huurders zo beperkt en kort mogelijke overlast te laten ervaren.

Investeringen en aantallen
Het globale faseringsplan geeft richting aan wanneer we bepaalde investeringen voor beheer & onderhoud en verduurzamingsmaatregelen willen treffen. We hebben dit hieronder overzichtelijk in een tabel uitgewerkt voor de komende 10 jaar.
De diverse soorten onderhouden en kwaliteitsverbeteringen zijn opgenomen in de kadernota en begroting. Voor de investeringen voor nieuwbouw, verduurzaming en bijbehorend onderzoek zullen separate projectmatige kredietverzoeken ingediend worden en zijn daarmee niet opgenomen in de kadernota en begroting. Daarnaast zijn de ingeschatte verkoopopbrengsten ook niet meegenomen als baten in de meerjarenbegroting.

Onderwerp * € 1.000	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	**2035**
Meerjarenbegroting*										
MJOB (Sweco)	326	1.096	1.096	1.096	1.096	1.096	1.096	1.096	1.096	1.096
Vervanging B,K,T's (Sweco)	262	404	404	404	404	404	404	404	404	404
Ambla (Dijkstra-Draaisma)	71,5	64	58,5	107,5	59	64,5	90,5	64,5	59,5	70
Dagelijks onderhoud*										
Reparatie verzoeken	121	121	121	121	121	121	121	121	121	121
Mutatie onderhoud	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60
Contract onderhoud + dagelijks onderhoud Ambla	56	56	56	56	56	56	56	56	56	56
Kwaliteitsverbeteringen*										
Verbeteringen naar sPvE	227	227	227	227	227	227	227	227	227	227
Plattegrondaanpassingen	101,5	60,5	60,5	60,5	60,5	60,5				
Investeringen waarvoor nog separate investerings- en kredietverzoeken voor volgen en niet zijn opgenomen in de kadernota en begroting										
Projectontwikkeling – nieuwbouw*	2.800	2.800	2.800	2.800	2.000	PM	PM	PM	PM	PM
Na-isolatie en Verduurzaming*	Opstart	593	593	593	593	593	593	593	593	593
Verkoopopbrengst*	-400	-400	-400	-400	-400	-400	-400	-400	-400	-400

*Opgenomen bedragen zijn prijspeil 2026 en exclusief indexatie

Beheer & onderhoud
In 2025 is het MJOB geactualiseerd en zijn de onderhoudskosten voor de komende 25 jaar in kaart gebracht. In het overzicht zijn de daadwerkelijke begrote onderhoudskosten per jaar ingerekend.
De onderhoudskosten zijn gebaseerd op het instandhouden van het woningbezit volgens NEN 2767 - conditiescore 2 tot 3.
De financiële effecten van de meerjarenonderhoudsbegroting GWA wordt in de kadernota en meerjarenbegroting ter besluitvorming voorgelegd. In de meerjaren kadernotabegroting 2027 – 2030 zijn jaarlijks de verwachte gemiddelde onderhoudskosten over de gehele looptijd opgenomen.

Onderzoeksopdrachten
In de komende jaren zullen we diverse flora & fauna en haalbaarheidsonderzoeken moeten uitvoeren om goed doordachte en afgewogen projectbesluiten te kunnen voorleggen.

Verduurzaming
We streven ernaar om gemiddeld 15 – 20 woningen van het woningbezit per jaar te verduurzamen.

Projectontwikkeling
Ondanks dat er tot 2030 slechts een hele beperkte opgave resteert vanuit de regionale woondeal (restantopgave 1 woning en Paasduinweg 7 woningen), is er het beeld dat er nog voldoende woonbehoefte is om nog aanvullend 30 sociale-/ middenhuurwoningen te realiseren.

Deze eventuele nieuwbouwopgaven zullen een plek dienen te krijgen bij de verdere uitwerking van de woningbouwtypering en realisatie van dit complexbeheerplan.
De projectontwikkelingsberekeningen zijn gebaseerd op de laatste kosten uitvraag voor de Paasduinweg, herstructureringskosten van sloop en nieuwbouw en het huurbeleid GWA.
Voor de ontwikkeling van Knarrenhofjes is contact gezocht met Stichting Knarrenhof.

Huurdersparticipatie
We hebben bij grootschalige onderhoud- en verduurzamingswerkzaamheden te maken met wet- en regelgeving, het zg. Huurdersparticipatietraject voor benodigde goedkeuringen volgens de Woningwet, draagvlak en inzicht in eventueel benodigde alternatieve woonruimte van onze huurders.

De opgaven voor verduurzaming, renovatie en toekomstbestendig wonen vragen om ingrepen die direct ingrijpen in het dagelijks leven van de GWA-huurders. Renovatie- en verduurzamingstrajecten brengen onvermijdelijk overlast, tijdelijke beperkingen en soms zelfs tijdelijke herhuisvesting met zich mee. Deze ingrijpende aanpassingen veroorzaken daarmee ook “gedoe”.

Een transparant participatieproces en eerlijkheid over het “gedoe” vergroot het vertrouwen van huurders in het GWA en het project. De effectiviteit en snelheid van realisatie van de verduurzaming en onderhoud wordt mede bepaald door het gedrag van bewoners. Huurdersparticipatie is niet alleen een wettelijke verplichting, maar ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Echter verstoringen in de project- en complexmatige aanpak veroorzaken ook vertragingen in de uitvoeringen.

Huurdersparticipatie is een strategische randvoorwaarde voor het slagen van renovatie- en verduurzamingstrajecten. Het versterkt de kwaliteit van besluitvorming, vergroot het draagvlak, vermindert risico's en draagt bij aan een sociaal en technisch duurzaam resultaat. Door participatie integraal onderdeel te maken van beleid en uitvoering, wordt gewerkt aan toekomstbestendige woningen én aan een sterke relatie tussen GWA en huurder.

Het GWA maakt gebruik van de diensten van Huurdersbelang Fryslân om een klankbordfunctie te vervullen in de verduurzamings- en onderhoudstrajecten. GWA Huurders kunnen bij Huurdersbelang Fryslân terecht voor allerlei vragen – noem het een zogenaamde ombudsfunctie.

We vinden het vanzelfsprekend belangrijk om onze huurders goed te informeren over wat we gaan doen met hun huurwoning en willen hen meenemen in onze planvorming.
Wij hebben met Huurdersbelang Fryslân goede afspraken om de belangen van de huurders van het GWA te waarborgen.

Risicoparagraaf

De uitvoering van het Strategisch Complexbeheerplan 2026-2035 vindt plaats in een dynamische omgeving waarin o.a. financiële, organisatorische, maatschappelijke en eiland specifieke factoren van invloed zijn op de voortgang. Het GWA onderkent deze risico's en stuurt actief op beheersing ervan.
De risico's worden periodiek gemonitord en betrokken bij de actualisatie van de kadernota, meerjarenbegroting en projectvoorstellen aan de gemeenteraad.

Risico	Kans	Impact	Beheersmaatregel
Netcongestie beperkt elektrificatie van woningen	Hoog	Hoog	Vroegtijdige afstemming met Liander, reserveren van aansluitcapaciteit en aansluiting zoeken bij collectieve oplossingen vanuit het duurzaamheidsprogramma.
Stijgende bouw- en verduurzamingskosten	Hoog	Hoog	Zorgdragen voor voldoende financiële omvang van “reserveprojecten”
Onvoldoende verkoopopbrengsten van gelabelde verkoopwoningen	Middel	Hoog	Zorgdragen voor voldoende financiële omvang van “reserveprojecten”
Tekort aan uitvoeringscapaciteit bij marktpartijen	Hoog	Middel	Tijdige aanbesteding, bundeling van werkzaamheden en langdurige samenwerking met marktpartijen.
Vertraging door flora- en faunaonderzoeken en vergunningprocedures	Middel	Hoog	Onderzoeken vroegtijdig opstarten en meenemen in de projectplanning.
Veranderende wet- en regelgeving	Middel	Hoog	Actieve monitoring van ontwikkelingen binnen volkshuisvesting, duurzaamheid en fiscaliteit.
Onvoldoende draagvlak bij huurders voor renovatie- en verduurzamingsprojecten	Middel	Hoog	Vroegtijdige participatie, individuele begeleiding van huurders en gebruik van diensten van Huurdersbelang Fryslân.
Hogere onderhoudslasten dan geraamd	Middel	Middel	Periodieke actualisatie MJOB en conditiemetingen volgens NEN 2767.
Onvoldoende inzicht in toekomstige woningbehoefte	Middel	Hoog	Uitvoering kwalitatief woningmarktbehoefteonderzoek en periodieke actualisatie van het volkshuisvestingsprogramma.
Onvoldoende financiële ruimte voor volledige uitvoering van het programma	Middel	Hoog	Fasering van projecten, inzet van verkoopopbrengsten, externe subsidies en jaarlijkse financiële herijking.

Financiële risico's

De grootste onzekerheid binnen het complexbeheerplan betreft de financiële omvang van de verduurzamings-, verkoop- en nieuwbouwopgave. De geraamde investeringsbedragen zijn gebaseerd op prijspeil 2026. Door inflatie, marktontwikkelingen, rentestijgingen en schaarste op de bouwmarkt kunnen de werkelijke kosten hoger uitvallen.
Daarnaast zijn verkoopopbrengsten van woningen onderdeel van de financieringsstrategie. Vertraging van verkoop of lagere opbrengsten kunnen invloed hebben op de uitvoering van het programma. Om deze risico's te beperken worden investeringsramingen periodiek geactualiseerd en wordt per project een afzonderlijk kredietvoorstel aan de gemeenteraad voorgelegd zodat de beheersmaatregel voldoende saldo in “reserveprojecten” geborgd wordt.

Risico's ten aanzien van verduurzaming

De ambitie van Gemeente Ameland om voor te lopen op het Parijs akkoord, is afhankelijk van factoren waarop het GWA slechts beperkt invloed heeft. Voorbeelden hiervan zijn:

- Beschikbaarheid van voldoende netcapaciteit;
- Ontwikkeling van collectieve warmteoplossingen;
- Technologische ontwikkelingen;
- Beschikbaarheid van subsidies;
- Capaciteit van installateurs en aannemers.

Wanneer deze randvoorwaarden achterblijven, kan het nodig zijn de uitvoeringsstrategie of planning tussentijds aan te passen.
De focus van het GWA ligt daarom primair op het verminderen van de warmtevraag, het verbeteren van de isolatieschil en het aardgasloos-ready maken van huurwoningen voor 2041. Deze maatregelen leveren ook waarde op wanneer toekomstige energiesystemen wijzigen.

Organisatorische risico's

Gemeente Ameland beschikt over een relatief compacte beheerorganisatie. De komende jaren neemt de omvang van projecten op het gebied van onderhoud, verduurzaming, verkoop en nieuwbouw aanzienlijk toe.
Hierdoor ontstaat afhankelijkheid van:

- Specialistische adviseurs;
- Aannemers;
- Installateurs;
- Externe projectbegeleiding.

Om het risico op overbelasting van de organisatie te beperken worden waar mogelijk werkzaamheden gebundeld en programmatisch aanbesteed.

Conclusie

De uitvoering van het Strategisch Complexbeheerplan brengt substantiële risico's met zich mee. De grootste risico's betreffen netcongestie, stijgende bouwkosten, uitvoeringscapaciteit en de financierbaarheid van de verduurzamingsopgave. Door een gefaseerde aanpak, periodieke actualisatie van plannen en een projectmatige besluitvorming blijft het GWA in staat om tijdig bij te sturen en de volkshuisvestelijke doelstellingen voor Ameland te realiseren.

Bijlagen:

Analyse GWA-woningbezit

Het woningbezit van het GWA kent een brede variatie van huurprijzen. De bepaling van de huurprijs gaat op basis van het woningwaarderingsstelsel.

Huurprijzen - GWA-huurprijsklassen per 1-1-2025

Huurprijsklassen	Aantal
Huurklasse tot kwaliteitskortingsgrens	14
Huurklasse 453_-_500	20
Huurklasse 501_-_575	70
Huurklasse 576_-_650	52
Huurklasse 651_-_725	49
Huurklasse 726_-_800	64
Huurklasse >_800	64
Totaal	333

Woningkenmerken - typering huurwoningen 1-1-2025 – analyse huidige GWA-portefeuille

Huurwoningen	Totaal	Hollum	Ballum	Nes	Buren
	331	157	34	96	43
1 slaapkamer woning	126	86	4	28	8
2 slaapkamer woning	57	7	10	24	16
3 slaapkamer woning	125	55	20	36	18
4 of meer slaapkamer woning	23	9	2	11	1
Overig/ onbekend/ mutatie	2				
Totaal	333				

GWA-huurwoningen zorg geschikt – gelijkvloers – gedifferentieerd naar gebruiksgemak

Huurwoningen*	Totaal	Hollum	Ballum	Nes	Buren
Gelijkvloers met max 2 slaapkamers	80	30	10	24	16
Gelijkvloers rolstoelvriendelijk	50	24	1	15	10
Gelijkvloers hulpbehoevend niet rolstoelafhankelijk	30	11	6	10	3
Gelijkvloers vitaal	22	7	0	9	6
Rolstoelvriendelijke woningen excl. woonvormen	12	8	1	1	2
Zorgappartementen Ambla	44	44			

*Woning valt in enkele situaties onder meerdere categorieën.

Energielabels - GWA-huurwoningen per 1-1-2025 met energielabel

Energielabel	Aantal
Aantal van A+++ (gasloos)	87
Aantal van A	59
Aantal van B	83
Aantal van C	92
Aantal van D	8
Aantal van E	1
Aantal van F	2
Aantal van G	1
Totaal	333

Woonruimteverdeling – doelgroepen t.b.v. mutatiewoning – per dorp

Doelgroep verdeling naar type per dorp*					
	Ballum	Buren	Hollum	Nes	Totaal
Eén en tweepersoonshuishoudens	17	36	64	44	161
Huurders met een zorgvraag	6	14	61**	15	96
Senioren	26	14	14	22	76
Starters	0	0	7	26	33
Meerpersonen >=2	14	15	59	32	120
Meerpersonen >=4	2	1	7	9	19
Business to Business (B2B)	0	0	1	0	1

** een huurwoning kan ingezet worden voor meerdere soorten doelgroepen*
***Inclusief zorgappartementen van Ambla*

In bovenstaande tabel is zichtbaar dat in bijna de helft van het GWA-woningbezit één tot twee personen wonen. De landelijke trend dat er sprake is van steeds kleinere huishoudens is ook op Ameland duidelijk zichtbaar.

Woningbezit per dorp

Ballum

Complexnr.	Adres	Plaats	Bouwjr.
7	Baron Rengerswg 8 en10	Ballum	1957
9	Baron Rengerswg 5 en 7	Ballum	1958
17	Douwe Klipweg 6, 9, 13, 15	Ballum	1980
22	Douwe Klipweg 23 en 25	Ballum	1986
31	Douwe Klipweg 1, 3, 5 en 7 + G. Kosterweg 4 en 4a	Ballum	1973
35	t Hofje 3, 5, 7 en 9	Ballum	1993
38	de Stringen 15, 17, 19 en 21	Ballum	1995
41	t Skottepad 3, 5 en 7	Ballum	2004
42	Abehiem 1, 1A,	Ballum	2022
43	Miedeweg 2, 4, 6, 8, 10 en 12	Ballum	2022

Buren

Complexnr.	Adres	Plaats	Bouwjr.
9	Strandweg 23, 27 en 29	Buren	1958
21	Meester Oudweg 17 + Paasduinweg 31 en 33	Buren	1986
22	Meester Oudweg 3, 5, 7 9, 11, 13 en 15	Buren	1986
22	Paasduinweg 39 en 43	Buren	1986
27	Noordwal 8, 10, 12	Buren	1989
31	Paasduinweg 20 en 22	Buren	1973
32	Hazeweg 1, 3 en 5 + Paasduinweg 14, 16 en 18	Buren	1970
36	Binnenweg 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31 en 33	Buren	1993
43	Tiemanshiem 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16 en 18	Buren	2022

Hollum

Complexnr.	Adres	Plaats	Bouwjr.
1	Molenweg 3	Hollum	1950
9	Tussen Dijken 31	Hollum	1958
12	Tussen Dijken 33 en 35	Hollum	1959
15	E de Vriesstr 8 en 10	Hollum	
15	Reddingbootweg 2, 4 en 8	Hollum	1969
16	Botte Neystr 4	Hollum	1973
16	Botte Neystr 4 en 6 + Harmen Visserstraat 5 en 7 + Jacobs Visserpad 7, 8, 9 en 11	Hollum	1973
19	Reddingsbootweg 17, 19, 21, 23, 28, 30, 32 en 34	Hollum	1984
20	Kekelburen 4 + De Meer 5, 9, 17, 19, 23, 25, 27, 29 en 31 + Kekelburen 2, 6, 8, 10 en 12 + Terpelannen 2, 4, 6 10,12,18 en 20	Hollum	1984
22	Reddingbootweg 16 en 18	Hollum	1986
25	Terpelannen 3, 5 en 9	Hollum	1988
26	Kekelburen 20, 22, 24 en 26	Hollum	1988
28	Schoolstraat 1a + Westerlaan 2	Hollum	1675
29	Oranjeweg 43, 45, 51, 53 en 55	Hollum	1881
31	Westakkers 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30 en 32	Hollum	1973
33	Burenlaan 11 + Oosterlaan 29 + Westerlaan 3	Hollum	1668
34	H.D. Katstraat 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34 en 36	Hollum	1993
39	Mr. A de Bruinestr 4, 6, 8 en 10	Hollum	1998
42	Blieneweg 5, 7, 9 en 11	Hollum	2021
42	Badweg 4, 4A, 6, 8, 8A en 10	Hollum	2021
42	Tussen Dijken 2A en 4	Hollum	2022
	Ambla - 44 zorgappartementen	Hollum	2024

Nes

Complexnr.	Adres	Plaats	Bouwjr.
1	De Reed 1,3 + Jan Jacobstraat 3 en 5 + Kolkweg 2 en 4 + Lijnbaan 3	Nes	1950
5	Strandweg 16, 22 en 24	Nes	1957
9	Kolkweg 15 en 17	Nes	1958
11	Kard. de Jongweg 16 en 20	Nes	1959
13	Kl. Goumaweg 16	Nes	1959
14	Command.str 12, 16 en 20	Nes	1969
14	Obbe Edkesstr 2 en 8	Nes	1969
17	Fostaland 20 en 22	Nes	1980
18	De Worteltuin 6, 10 en 14 + Groenland 1	Nes	1982
19	Hiemkesweg 1, 3, 5 en 7	Nes	1984
23	Jacobshiem 3, 5 en 7 + Lege Miedeweg 14	Nes	1987
24	Hoge Miedeweg 6, 8 en 12	Nes	1987
25	De Tuun 9 + Lege Miedeweg 4 + Jacobshiem 2, 4, 6 en 8	Nes	1988
30	De Worteltuin 22,24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46 en 48	Nes	1992
31	Kard. de Jongweg 37, 39, 41, 43, 45, 47, 49 en 51	Nes	1973
33	Ballumerweg 32 + Hiemkeswe9 en 11	Nes	1953
37	Hoge Miedewg 2 en 4 + Lege Miedeweg 16 en 18	Nes	1994
39	Molenplaat 14, 16, 18 en 20	Nes	1998
40	Binnendieken 1, 1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 1f, 1g en 1h	Nes	2000
43	Heringhiem 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20 en 22	Nes	2022

Referentiebibliotheek vervangingsuitgangspunten GWA-huurwoningen

NL/SfB	Element	Handeling	Vervangingscyclus in jr
2110.40	Gemetselde stoep	Vervangen gemetselde stoep	40
2110.50	Niet constr., Alg., Schoorstenen	Schoorsteen buitenblad opnieuw opmetselen en voetlood vernieuwen	75
2110.50	Niet constr., Alg., Schoorstenen	Schoorsteen hakken, reinigen, voegen, kop behandelen, impregneren	25
2110.50	Niet constr., Alg., Schoorstenen	Schoorsteen reinigen, impregneren en kop behandelen	25
2122.10	Constr., Spouw, Metselwerk	Hydrofoberen incl. reinigen	10
2122.10	Constr., Spouw, Metselwerk	Vervangen metselwerk baksteen	75
2122.10	Constr., Spouw, Metselwerk	Vervangen kapotte stenen	0
2430.10	Ladd. en klimtr., Alg., Vlieringtrap	Vervangen binnentrap vlizo hout	40
2711.50	Niet constr., Vlak, Boelboorden	Vervangen boelboorden volkern + achterliggende constructie	40
2711.50	Niet constr., Vlak, Boelboorden	Vervangen boelboorden volkern kunststof (6 mm)	50
2711.50	Niet constr., Vlak, Boelboorden	Reinigen boelboorden kunststof plaat	6
2712.55	Niet constr., Hellend, Windveer / dekplank	Vervangen windveer / dekplank kunststof	24
2713.10	Niet constr., Luifels, aluminium	Vervangen luifel aluminium	30
2716.10	Niet constr., Gootconstructie hout	Vervangen gootbekleding zink	25
2716.10	Niet constr., Gootconstructie hout	Vervangen gootconstructie hout	50
2723.00	Constr., Luifel, beton	Vervangen luifel beton	40
3100.40	Algemeen, Raamdorpelsteen	Vervangen waterslag aluminium	45
3100.40	Algemeen, Raamdorpelsteen	Vervangen waterslag baksteen	75
3100.40	Algemeen, Raamdorpelsteen	Vervangen waterslag keramisch	75
3100.40	Algemeen, Raamdorpelsteen	Vervangen voegwerk	0
3120.19	Algemeen, Buitenkozijn hout	Vervangen gevelkozijnen hout	40
3120.19	Algemeen, Buitenkozijn kunststof	Vervangen gevelkozijnen kunststof	40
3120.19	Algemeen, Buitenkozijn kunststof	Reinigen gevelkozijnen kunststof (appartement)	6
3120.19	Algemeen, Buitenkozijn kunststof	Reinigen gevelkozijnen kunststof (gezinswoning hoge gootlijn)	6
3120.19	Algemeen, Buitenkozijn kunststof	Reinigen gevelkozijnen kunststof (seniorenwoning lage gootlijn)	6
3130.10	Deuren, Alg., Draaideur hout	Vervangen draaideur hout	40
3130.10	Deuren, Alg., Draaideur kunststof	Vervangen draaideur kunststof	40
3720.10	Gevuld, Alg., Dakkapel	Vervangen dakkapel prefab breedte 1500 mm draairaam/vast raam	50
3720.10	Gevuld, Alg., Dakkapel	Vervangen dakkapel prefab breedte 2000 mm draairaam/vast raam	50
3720.10	Gevuld, Alg., Dakkapel	Vervangen dakkapel prefab breedte 2500 mm draairaam/vast raam	50
3720.10	Gevuld, Alg., Dakkapel	Reinigen dakkapel	6
3721.15	Gevuld, Gesloten ramen, Lichtkoepel	Vervangen lichtkoepel dubbelwandig 1000 x 1000 mm kunststof polycarbonaat	20
3721.16	Gevuld, Gesloten ramen, Lichtstraat	Vervangen lichtstraat glas breedte 2500	20
3722.10	Gevuld, Raam draai, Dakramen	Vervangen dakraam hout+aluminium dakraam hout+aluminium >1 m2	50
4111.10	Bu. wand., Afwerkl., Pleisterwerk	Vervangen pleisterwerk	50
4111.40	Bu. wand., Afwerkl., Gevelafwerking voegwerk	Vervangen voegwerk	40
4112.20	Bu. wand., Bekledingen, Hout	Vervangen gevelbekleding rabat delen zacht hout met isolatie	20
4112.37	Bu. wand., Bekledingen, Kunststof bekleding	Vervangen gevelbekleding kunststof bekleding	50
4112.37	Bu. wand., Bekledingen, Kunststof bekleding	Reinigen gevelbekelding kunststof	6
4322.12	Niet verhoogd, Bekledingen, Schoonloopmat	Vervangen schoonloopmat entreemat coral	6
4511.11	Verlaagd, Verl. plaf., Buitenplafond hout	Vervangen buitenplafond hout	40
4511.11	Verlaagd, Verl. plaf., Buitenplafond hout	Reinigen buitenplafond	6
4610.12	Bu. schild., Alg., Betonlateien	Schilderen betonlateien	6
4610.15	Bu. schild., Alg., Constructies goot hout dekkend	Schilderwerk gootconstructie hout dekkend	6
4610.28	Bu. schild., Alg., Diversen Overstek / windveren hout dekkend	Schilderwerk overstek hout dekkend	6
4611.11	Bu. schild., Kozijn/raam, Hout dekkend systeem	Schilderen kozijn/raam hout dekkend	6
4611.11	Bu. schild., Deur, Hout dekkend systeem	Schilderen deur hout dekkend	6
4611.50	Bu. schild., Raamluik, Hout dekkend systeem	Schilderen houten luiken dekkend	6
4613.20	Bu. schild., Vloeren, Beton	Vervangen coating beton (2-componenten)	24
4613.20	Bu. schild., Vloeren, Beton	Overlagen coating beton 1-laags (2-componenten)	12
4615.20	Bu. schild., Plafonds, Beton	Sauswerk plafond beton	12
4615.30	Bu. schild., Plafonds, Hout	Schilderen plafond hout dekkend geprofileerd	6
4619.11	Bu. schild., Gevelbekleding, Boelboorden	Schilderen boelboord dekkend	6
4619.40	Bu. schild., Gevelbekleding, hout	Schilderen gevelbekleding hout dekkend geprofileerd	6
4710.51	Dakafw., Alg., Loodloketten opgaand werk	Vervangen loodloketten opgaand werk	30
4710.53	Dakafw., Alg., Loodstrook opgaand werk	Vervangen loodstrook opgaand werk	40
4711.32	Dakafw., Vlak, Dakbedekking bitumineus APP ongeballast	Vervangen bitumineus APP ongeballast	40
4711.32	Dakafw., Vlak, Dakbedekking bitumineus APP ongeballast	Vervangen dakrand APP	40
4711.32	Dakafw., Vlak, Dakbedekking bitumineus APP ongeballast	Vervangen dakrand APP incl. trim zink	40
4711.32	Dakafw., Vlak, Dakbedekking bitumineus APP ongeballast	Overplakken bitumineus APP ongeballast	20
4711.32	Dakafw., Vlak, Dakbedekking bitumineus APP ongeballast	Overplakken dakrand bitumineus APP	20
4711.33	Dakafw., Vlak, Dakbedekking bitumineus SBS geballast	Vervangen ballastlaag grind 6 cm dikte	40
4711.33	Dakafw., Vlak, Dakbedekking bitumineus SBS geballast	Vervangen bitumineus SBS geballast + noodlaag + grind omzet.	40
4711.33	Dakafw., Vlak, Dakbedekking bitumineus SBS geballast	Vervangen dakrand bitumineus SBS	40
4711.33	Dakafw., Vlak, Dakbedekking bitumineus SBS geballast	Vervangen dakrand bitumineus SBS incl. aluminium daktrim	40
4711.33	Dakafw., Vlak, Dakbedekking bitumineus SBS geballast	Overplakken bitumineus SBS geballast grind omzetten of tegels	20
4711.33	Dakafw., Vlak, Dakbedekking bitumineus SBS geballast	Overplakken dakrand bitumineus SBS extra laag aanbrengen	20
4712.20	Dakafw., Hellend, Golfplaten	Vervangen golfplaat vezelcement	20

4712.40	Dakafw., Hellend, Dakpannen keramisch	Vervangen dakpan keramisch	50
4712.41	Dakafw., Hellend, Dakpannen beton	Vervangen dakpan beton	50
5111.70	Lokaal, gasv. brandst., Gashaard	Vervangen moederhaard door cv-installatie	20
5121.32	Centraal, Gecomb. tapwaterverw., Combiketel	Vervangen CV ketel	18
5124.10	Centraal, Schoorstenen, prefab	Vervangen schoorsteen, aluminium	20
5151.10	Bijzonder, Warmtepomp, Warmtepomp	Vervangen warmtepomp woonhuis	20
5210.40	Regenw., Alg., Noodspuwer	Vervangen noodspuwer	20
5212.05	Regenw., Afv. bu. gebouw, Goot, kunststof	Vervangen bakgoot polyster	30
5212.05	Regenw., Afv. bu. gebouw, Goot, aluminium	Reinigen goot	6
5212.05	Regenw., Afv. bu. gebouw, kilgoot zink	Vervangen kilgoot zink	30
5212.05	Regenw., Afv. bu. gebouw, bak- / mastgoot, zink	Vervangen mastgoot zink	30
5212.05	Regenw., Afv. bu. gebouw, bak- / mastgoot, zink	Reinigen goot	6
5212.05	Regenw., Afv. bu. gebouw, Goot, aluminium bakgoot	Vervangen bakgoot aluminium	30
5212.05	Regenw., Afv. bu. gebouw, Goot, aluminium bakgoot	Reinigen goot	1
5212.05	Regenw., Afv. bu. gebouw, Goot, kunststof dakgoot (polytech)	Vervangen bakgoot kunststof	30
5212.05	Regenw., Afv. bu. gebouw, Goot, kunststof dakgoot (polytech)	Reinigen goot	1
5212.15	Regenw., Afv. bu. gebouw, Hemelwaterafvoer	Vervangen HWA pvc	30
5323.10	Verwarmd tapw. Doorstr.dir. verw., Geiser	Vervangen keukengeiser 10 kW ind. inlaatcomb.	20
5324.10	Verwarmd tapw. Doorstr. zonneboiler	Vervangen zonneboiler 50-100 ltr collector 2-3 m2 platdak	20
5610.27	Water, Alg., Expansievat	Vervangen expansievat inh. 18 ltr	10
5721.10	Lok. mech. afz., Afzuiginst., Ventilator	Vervangen boventilator woonhuis, incl. vernieuwen kanalen en schakelaar	20
6150.30	Energie laagsp., Alg., Zonnepanelen en omvormer	Vervangen transformator / omvormer	15
6150.30	Energie laagsp., Alg., Zonnepanelen en omvormer	Vervangen zonnepanelen (100Wp) incl. frame plat dak	30
6151.02	Energie laagsp., Verdeel inrichting	Vervangen laagspanning verdeel inrichting < 10 groepen (licht/kracht)	30
7311.14	Standaard, Keukenmeub., Keukenblok	Vervangen keukenblok, incl. tegelwerk, Standaard keuken	20
7311.14	Standaard, Keukenmeub., Keukenblok	Vervangen keukenblok, incl. tegelwerk, Uitgebreide keuken	20
7311.14	Standaard, Keukenmeub., Keukenblok	Vervangen kitvoeg aanrechtblad incl. inwendige hoeken	10
7411.05	Standaard, normaal, Sanitaire inrichting, toilet	Renovatie toilet	25
7411.05	Standaard, normaal, Sanitaire inrichting, toilet	Vervangen kitvoeg vloertegels	10
7411.05	Standaard, normaal, Sanitaire inrichting, badkamer	Renovatie sanitaire inrichting 2-3m2	25
7411.05	Standaard, normaal, Sanitaire inrichting, badkamer	Renovatie sanitaire inrichting 4-5m2	25
7411.05	Standaard, normaal, Sanitaire inrichting, badkamer	Vervangen kitvoeg vloertegels	10
9021.40	Terr. opstallen, Gebouw met spec. func., Berging	Vervangen berging	25

Kostenramingmeerjarenbegroting Sweco en Dijkstra Draaisma (Ambla)

Voorstel

van het college aan de raad

Zaaknummer	570829
Vergaderdatum	20-10-2026
Organisatieonderdeel	Sociaal Domein/Staf
Portefeuillehouder	Theo Faber

Onderwerp

Voorlopig voorbereidingskrediet Voorzieningencluster Hollum

Voorstel

1. In te stemmen met het Plan van Aanpak Voorzieningencluster Hollum.
2. Een voorbereidingskrediet van € 200.000 beschikbaar te stellen.

Inleiding

Op 15 december 2025 heeft de raad het accommodatiebeleid vastgesteld. Voor het Voorzieningencluster Hollum zijn daarin kaders vastgelegd voor de toekomstige huisvesting van onderwijs, sport, sociaal werk en dorpshuis. Een toezegging aan de raad (15 december 2025) geeft aanleiding om voor dit cluster van voorzieningen te starten met de voorbereidingen ondanks dat op dit moment uitvoering volgens de vastgestelde planning pas in 2030 is voorzien. De reden om nu te starten met de voorbereidende werkzaamheden zijn het aanwezige draagvlak enerzijds en de complexiteit van een dergelijke clusterontwikkeling anderzijds.

In het accommodatiebeleid wordt uitvoerig ingegaan op de perspectieven voor Hollum. De ontwikkeling van het Voorzieningencluster in Hollum met daarin onderwijs, sport, sociaal werk en dorpshuis zijn daarin benoemd. In de reactienota is aangegeven, dat er behoefte is om voor dit cluster tot een integraal voorstel te komen, waarbij niet alleen wordt gekeken naar de twee scholen maar naar de voorbereiding die nodig is om het gehele voorzieningencluster in Hollum te kunnen realiseren.

Onder andere zijn de volgende redenen benoemd waarom de realisatie van dit voorzieningencluster complex is en waarom tijdig moet worden gestart met de voorbereiding van plannen:

- de bestaande constructie van de sporthal en Ons Hol,
- de aansluiting op en de inhoudelijke samenwerking met Ambla,
- de inhoudelijke samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang (IKC), sociaal werk, dorpshuis, sport en
- inpassing van de verschillende functies in het gebied, zowel qua gebouw als qua buitenruimte.

Om helderheid te scheppen in wat er in de komende (onderzoeks-)periode zal gaan plaatsvinden, is een Plan van Aanpak samengesteld. Dit Plan van Aanpak is in concept besproken met Stichting Onderwijs West Ameland, Stichting Sociaal Werk Ameland, Kwadrant, s.c. Amelandia, Dorpsbelang Hollum, Stichting Bibliotheken Noord Fryslân, begrafenisvereniging “De Laatste Eer”.

Amelandia en Sociaal Werk Ameland hebben aangegeven de voorkeursmodellen uit het vastgestelde accommodatiebeleid als vertrekpunt te zien maar, dat er in het proces ruimte moet zijn om tot “het beste plan voor Hollum” te komen. Door te starten met het Programma van Eisen voordat tot locatie-invulling wordt gekomen, is hier ruimte voor in het proces.

De overige partijen hebben aangegeven vertrouwen te hebben, dat met de beschreven aanpak tot een goede haalbaarheidsstudie kan worden gekomen voor voorzieningencluster Hollum.

In het plan van aanpak is ruimte ingebouwd om eventuele alternatieven te ontwikkelen als daarvoor een concrete aanleiding aanwezig is. De basis voor de aankomende fase is gelegd met de vaststelling van het accommodatiebeleid. Daar geeft het Plan van Aanpak nu uitwerking aan.

Beoogd effect

Toekomstbestendige huisvesting voor kinderopvang en basisonderwijsonderwijs (IKC), sociaal werk, dorpshuis en sport.

Argumenten

1.1 Nu starten met de fase van planvorming is een logisch en noodzakelijk vervolg op het vastgestelde deel van het accommodatiebeleid.
De ontwikkeling van het voorzieningencluster is opgenomen in het vastgestelde deel van het accommodatiebeleid.

1.2 Plan van Aanpak (en de uitvoering hiervan) sluit aan bij (is de uitwerking van) het betreffende onderwerp in de Kadernota 2026.
In de Kadernota 2026 is over dit onderwerp het volgende opgenomen: “Voor het voorzieningencluster Hollum (nabij Ambla) wordt ter uitvoering van het vastgestelde deel van het accommodatiebeleid een plan van aanpak opgesteld. Dit wordt, inclusief een voorbereidingskrediet (voor projectbegeleiding, ruimtelijke verkenning, opstellen plan en programma van eisen, etc.) in de tweede helft van 2026 aan de raad voorgelegd. Uitgangspunt is dat de inhoud en functionaliteit van de voorzieningen, inclusief de kansen/mogelijkheden voor samenwerking (zoals bijvoorbeeld tussen zorg en welzijnswerk), in dit gebied leidend zijn voor de fysieke realisatie (inhoud eerst, dan de ‘stenen’).”

1.3 Nu starten met de voorbereidingen biedt de beste waarborg om het voorzieningencluster daadwerkelijk conform de tijdsplanning te realiseren.
Een tijdige start van de werkzaamheden spreidt de werklast en voorkomt pieken in de belasting van de organisatie.

1.4 Tijdig zicht op onderhoud
Nu starten met de voorbereidingen is zo vroeg mogelijk bekend hoe op detailniveau moet worden omgegaan met de uitvoering van het geplande onderhoud. Hierdoor worden desinvesteringen voorkomen.

1.5 Het is nu het momentum.
Bij belanghebbenden is draagvlak voor de ontwikkeling van het voorzieningencluster Hollum en is nu de gelegenheid om gezamenlijk te kunnen werken aan de voorbereidingen.

2.1 Voor de uitvoering van het Plan van Aanpak is een begroot budget van € 200.000 nodig (zie Plan van Aanpak).
Het budget is inclusief BTW (21%). Er wordt een aanvraag voor een bijdrage uit de Regiodeal ingediend (pijler Goed Wonen & Leven --> multifunctionele voorzieningen). Als deze bijdrage (circa € 50.000 --> 30% van € 200.000 -/- compensabele BTW) wordt toegekend, is dit een financiële meevaller.

2.2 *De raad is bevoegd om kredieten beschikbaar te stellen dan wel te wijzigen.*
Voor een rechtmatige besteding van middelen is het onder meer noodzakelijk dat de raad kredieten beschikbaar stelt voor investeringen. In de Kadernota 2025 zijn reeds financiële effecten in de vorm van stelposten van het accommodatiebeleid verwerkt in de begrotingsjaren 2028 en verder, zowel voor investeringen als eenmalige lasten. Bij concrete(re) plannen komt het college met een formele kredietaanvraag. Daartoe strekt dit voorstel. Met dit voorstel wordt een voorbereidingskrediet gevraagd van € 200.000 voor de uitvoering van het Plan van Aanpak voor Voorzieningencluster Hollum. Na deze voorbereiding volgt mogelijk een concrete kredietaanvraag voor de gehele investering. Tot die tijd wordt dit voorbereidingskrediet verantwoord onder de immateriële vaste activa op de balans van de gemeente.

Kanttekeningen

1.1 Er is sprake van een complexe inpassing.
De inpassing van kinderopvang, onderwijs, sociaal werk, dorpshuis en sport op één locatie is complex. Dit vraagt samenwerking (en soms inschikken) van alle partijen. Het is de vraag of bij uitwerking van de plannen het draagvlak bij partijen aanwezig blijft wanneer er onvoorzien consequenties zijn die niet eerder zijn onderkend. Er wordt een stuurgroep gevormd die verantwoordelijk is voor de aansturing van het proces. De stuurgroep wordt gevormd door de bestuurlijk opdrachtgever (portefeuillehouder van het project), de secretaris-directeur en de externe projectleider.

1.2 Continuïteit van de ouderenzorg in het recent gerealiseerde gebouw Ambla dient te worden gewaarborgd (randvoorwaarde).
Er zijn recent in het plangebied (sportpark, Ambla) forse investeringen gedaan die hebben geleid tot een prachtige nieuwe ouderenvoorziening. De continuïteit van deze voorziening moet worden gewaarborgd en is een randvoorwaarde bij verdere planvorming en varianten. Ondanks dat de fysieke koppelingen tussen Ambla en Ons Hol/sporthal geminimaliseerd zijn is dit toch een complicerende factor. Daarnaast moet ook als onderdeel van de komende fase zicht komen op de beschikbaarheid van onderwijs en kinderopvang (IKC), sociaal werk, dorpshuis en sportvoorzieningen.

1.3 Het huidige samengestelde geheel maakt de uitwerking lastiger.
Het gebouw voor sociaal werk en dorpshuis, de kinderopvang en de sporthal zijn in verschillende fasen gerealiseerd. Er is sprake van een samengesteld gebouw. Dit is bij renovatie, aanbouw dan wel (gedeeltelijke) sloopnieuwbouw een complicerende factor die moet worden beoordeeld. Mede om deze reden wordt ook nog een totale nieuwbouw als uit te werken variant in het Plan van Aanpak benoemd. Dit wordt gedaan zodat de raad na deze fase gefundeerd kan besluiten over verdere planvorming.

2.1 Verwerking van de voorbereidingskosten dient, als het project niet doorgaat, als eenmalige lasten in de exploitatie van de gemeente te worden verantwoord.
Het voorbereidingskrediet wordt op de balans opgenomen onder immateriële vaste activa. Wanneer het project uiteindelijk niet doorgaat, is het gevolg dat de tot dan toe gemaakte voorbereidingskosten als eenmalige lasten in de exploitatie moeten worden verantwoord. Ervan uit gaande dat het project wel doorgaat, worden deze kosten uiteindelijk onderdeel van de totale investering. Voor het nu gevraagde krediet wordt cofinanciering gevraagd via de regiodeal. Mocht er vanuit de regiodeal een bijdrage komen, dan zal dit leiden tot een lagere balanspost.

Vervolg

Na instemming door de raad zal de voorbereiding voor het Voorzieningencluster Hollum worden gestart in lijn met de beschrijving zoals opgenomen in het Plan van Aanpak. Naast overleg met belanghebbenden zullen er mogelijk één of meerdere informatiemomenten met de omgeving worden belegd. De uitkomsten van deze fase zullen de basis zijn voor de uiteindelijke ontwerpfase. Op basis van de uit te voeren werkzaamheden zou dit in de loop van 2027 kunnen worden verwacht. Het daadwerkelijke moment van de aanvraag voor uitvoering van de ontwerpfase is echter mede afhankelijk van de nog vast te stellen planning van het gehele accommodatiebeleid.

Bijlagen

- Plan van Aanpak definitiefase Voorzieningencluster Hollum.

Besluit

Raad

Zaaknummer	570829
Datum vergadering	20-10-2026
Onderwerp	Voorlopig voorbereidingskrediet Voorzieningencluster Hollum
Portefeuillehouder	Theo Faber
Agendapunt	

Besluit

De raad van de gemeente Ameland:

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

gelet op
- het vastgestelde deel van het Accommodatiebeleid;
- de Kadernota 2026;
- het Plan van Aanpak Voorzieningencluster Hollum;

Besluit:

1. In te stemmen met het Plan van Aanpak Voorzieningencluster Hollum.
2. Een voorbereidingskrediet van € 200.000 beschikbaar te stellen.

Ballum, 20 oktober 2026

{{esl:Signer2:capture:size(200,100)}}

{{esl:Signer2:SignerName:size(200,20)}}
{{esl:Signer2:SignerTitle:size(200,20)}}

{{esl:Signer1:capture:size(200,100)}}

{{esl:Signer1:SignerName:size(200,20)}}
{{esl:Signer1:SignerTitle:size(200,20)}}

Voorzieningencluster Hollum

Plan van Aanpak Haalbaarheidsstudie

25 augustus 2026

Samenstelling: Minze Beishuizen

Versie: 3.1

Inhoudsopgave

1 Inleiding 2

2 Doel en werkwijze definitiefase 2

3 Projectfase 2

4 Uitgangspunten voorzieningencluster 3

5 Technische staat en financiële uitgangspunten 4

6 Vertrekpunt inpassing voorzieningencluster 5

7 Toetsing haalbaarheid regelgeving en vergunningen 7

8 Aanpak ontwikkeling voorkeursvariant 7

9 Organisatie en governance 7

10 Besluitmomenten 10

11 Planning definitiefase (indicatief 9–12 maanden) 10

12 Begroting voorlopig voorbereidingskrediet 11

1 Inleiding

In 2025 heeft de gemeenteraad van Ameland het Accommodatiebeleid voor gemeentelijke gebouwen vastgesteld. Voor Hollum is hierin voorgesteld een voorzieningencluster te realiseren op de bestaande locatie van de sporthal, SC Amelandia en dorpshuis Ons Hol. Op hetzelfde terrein is in 2025 de nieuwbouw van woon-zorgcomplex Ambla opgeleverd. Voorafgaand aan de bouw van Ambla is voor het terrein/gebied een gebiedsvisie opgesteld. In deze visie is opgenomen dat voor de leefbaarheid op Ameland verbinding van en samenwerking tussen (maatschappelijke) voorzieningen van belang is en dat dit mede de rede is voor de keuze van de bouw van Ambla in dit gebied.

Het heeft de sterke voorkeur, dat het voorzieningencluster een fysieke koppeling krijgt met Ambla om zo voor de toekomst de meeste synergievoordelen te kunnen behalen. Met een fysieke koppeling worden de kansen voor samenwerking, medegebruik van ruimten en ontmoeting gemaximaliseerd. Deze koppeling is nu ook aanwezig tussen dorpshuis Ons Hol, de kinderopvang en Ambla.

Voor het voorzieningencluster Hollum is in het accommodatiebeleid een beschrijving opgenomen. Deze beschrijving is basis voor de nu uit te werken projectdefinitie.

Gezien de complexiteit van de opgave op zowel inhoudelijk als technisch en ruimtelijk vlak is gekozen om voor de komende onderzoeksfase een separaat krediet te vragen.

Dit document geeft een beschrijving van het komende proces en het resultaat wat van dit proces kan worden verwacht.

2 Doel en werkwijze definitiefase

De opdracht is het uitvoeren van een haalbaarheidsstudie naar een voorzieningencluster Hollum resulterend in een gedragen projectdefinitie inclusief voorkeursvariant, investeringsraming en voorstel voor voorbereidingskrediet voor de ontwerpfase.

Dit doel willen we bereiken door:

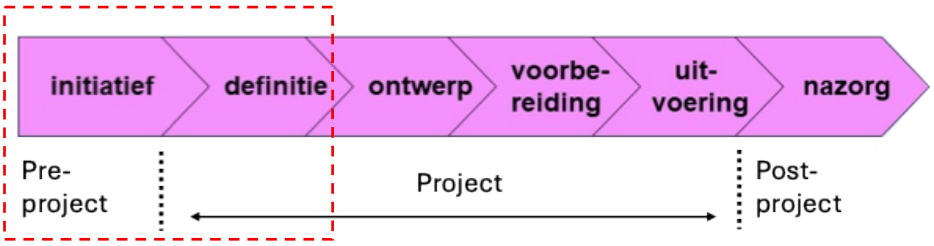
- In de komende fase met belanghebbenden een verdiepingsslag uit te voeren met betrekking tot dit programma.
- Het onderzoeken van de haalbaarheid van varianten (ruimtelijk, technisch, financieel, juridisch, organisatorisch) en het afwegen van deze varianten tegen volledige nieuwbouw.
- Op basis van meerdere criteria onderbouwing geven aan een voorkeursvariant om in een eenduidige ontwikkelrichting verder te kunnen met het project.
- Het formuleren van een heldere projectdefinitie.

3 Projectfase

Het voorzieningencluster bevindt zich in het beginstadium van een project. Met de vaststelling van het accommodatiebeleid in december 2025 heeft dit initiatief een eerste, formele status gekregen. Voor het voorzieningencluster Hollum is in het door de raad vastgestelde

accommodatiebeleid[1] een beschrijving opgenomen. Deze beschrijving is basis voor het uit te werken initiatief tot een projectdefinitie.

Een aantal zaken vragen bij de vertaling van initiatief tot een projectdefinitie om een verdere uitwerking. We willen daarmee meer zicht geven op de haalbaarheid van het initiatief. Een van de factoren daarbij is, dat het accommodatiebeleid richting geeft aan de gewenste ontwikkeling, maar dat voor de daadwerkelijke ontwikkeling van het project een diepere toetsing moet plaatsvinden op de gehanteerde uitgangspunten.

4 Uitgangspunten voorzieningencluster

Over de omvang van het voorzieningencluster zijn in het accommodatiebeleid een aantal uitgangspunten geformuleerd. In het accommodatiebeleid is vermeld dat de volgende functies in het voorzieningencluster Hollum een plek krijgen.

Programma gebouw:

Functie	**Indicatie m² BVO**	**Toelichting**
Basisonderwijs	873	Nu elders gesitueerd
Peuter- en kinderopvang	250	Nu onderdeel van Ons Hol
Dorpshuis	600	Nu onderdeel van Ons Hol
Bibliotheekfunctie	PM	Nu onderdeel van Ons Hol
Binnensport	1.750	Bestaande omvang sporthal, kleedkamers en kantine
Totaal gebouw	**3.473**	

Programma buitenruimte

Functie	**Indicatie m² BVO**	**Toelichting**

[1] https://ameland.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Index/bdd0caca-8000-4bc5-96cc-65a6edef99d2

Speelplein	543	
Buitensport - 2 voetbalvelden - 2 tennisbanen	7.140 670	Bestaande velden en banen SC Amelandia
Parkeren	3.575	
Totaal buitenruimte	**11.928**	

Opmerkingen ten aanzien van de beschreven uitgangspunten

Met name voor het dorpshuis en de bibliotheekfunctie is het van belang om meer te weten over het toekomstig programma en gebruik. Uitgangspunt is, dat er een uitwerking plaatsvindt binnen de ruimtelijke kaders zoals deze in het accommodatiebeleid zijn bepaald.

Ten aanzien van het Basisonderwijs en de peuter- en kinderopvang zal op basis van de meest actuele prognoses en normen doorrekening plaatsvinden.

Ten aanzien van sport wordt vooralsnog uitgegaan van een ongewijzigd programma. Toch is het van belang om in deze fase te blijven nadenken over de sportfuncties die naast het verenigingsvoetbal plaats moeten houden/krijgen op het sportpark.

Voor de activiteiten van SWA, bibliotheek en de Kwadrant groep is het van belang om voor het RFPvE meer te weten over de inhoudelijke programmering voor de komende jaren (SWA) en de onderlinge samenwerking.

Dit wordt uiteindelijk vastgelegd in een Ruimtelijk en Functioneel Programma van Eisen (RFPvE) voor het cluster Hollum als basis voor de investeringsraming.

5 Technische staat en financiële uitgangspunten

Op basis van het globale of gedetailleerde RFPvE wordt als onderdeel van de projectdefinitie een afweging gemaakt tussen nieuwbouw of renovatie van gebouwonderdelen. Deze afweging wordt in directe samenhang gemaakt met de financiële gevolgen. Ten aanzien van de financiering van maatschappelijk vastgoed zijn de beschikbare regels en regelingen onderhevig aan wijzigingen. Gezien de ontwikkelingen in financieringsmogelijkheden (DUMAVA[2]), BTW-compensatie, de uitrol van EPBD IV[3] en BBV-regels[4] is het van groot belang om de afweging over sloop-nieuwbouw en renovatie samen te brengen in een proces waar zowel “financiën” als “techniek” vertegenwoordigd zijn. Op deze manier kan de afweging het beste worden gemaakt en kunnen ook risico’s als onderdeel van de scenario’s als beste worden beoordeeld.

[2] https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/dumava
[3] https://www.rvo.nl/onderwerpen/wetten-en-regels-gebouwen/epbd-iv
[4] https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR754665/1

Om deze analyse goed te kunnen maken, wordt er een conditiemeting uitgevoerd van het bestaande gebouwdelen (exclusief Ambla). Dit omdat in deze fase definitieve, cruciale keuzes worden gemaakt als gaat om sloop-nieuwbouw of renovatie van gebouwdelen.

Resultaat: afwegingsnotitie nieuwbouw en/of renovatie voor te definiëren gebouwonderdelen.

6 Varianten inpassing voorzieningencluster

In 2024 heeft Draaijer in opdracht van de gemeente Ameland een ruimtelijke inpassingsstudie uitgevoerd naar het voorzieningencluster in Hollum. Deze heeft als onderlegger gediend voor het door de raad vastgestelde accommodatiebeleid. Naar aanleiding van de analyse van diverse scenario's zijn in het accommodatiebeleid twee voorkeursscenario's benoemd.

Bij de samenstelling van dit Plan van Aanpak is in gesprekken met belanghebbenden naar voren gekomen dat het wenselijk is om breder te kijken, dan de eerder gedeelde voorkeursscenario's. Daarbij zijn verschillende argumenten aangevoerd. Argumenten zijn:

- De vlekkenplannen lijken beperkend te zijn als het gaat om de ontwikkeling van "het beste plan voor Hollum".
- De vlekkenplannen zijn weliswaar besproken met individuele belanghebbenden en tijdens een participatieavond, maar dit is nog niet de waarborg dat de varianten " het beste plan voor Hollum" laten zien.
- Ook is genoemd, dat nu de locatie van de voormalige Stelp vrijgekomen is, dat deze in de komende fase ook moet worden beschouwd als optie voor het onderwijs.

Deze argumenten zijn geen "algemene mening" maar het is wel van belang om deze te onderkennen. In het vervolgproces moet ruimte worden ingebouwd om in participatie met alle belanghebbenden hierover in gesprek te gaan. Hierbij is het vastgestelde accommodatiebeleid en specifiek de clustervorming op de locatie van het sportpark uitgangspunt. De Stelplocatie is door de raad aangewezen voor woningbouw en daarmee niet beschikbaar[5].

De varianten zijn daarmee zeker geen vaststaand gegeven maar worden wel meegenomen in deze fase van projectdefinitie. Voor vervolgproces wordt verwezen naar hoofdstuk 8.

- *Voorkeursscenario 1* gaat uit van het verplaatsen en kantelen van het rechter voetbalveld. Hierdoor ontstaat aan de zuidoostzijde ruimte voor een Integraal Kindcentrum. Relatief weinig aanpassingen met een IKC op een gunstige plek, namelijk bij de entree van het terrein. Voor de sporthal en het dorpshuis kan worden uitgegaan van volledige renovatie of van sloop/nieuwbouw.

[5] In de Woonvisie 2024-2028 van Ameland is vastgelegd dat de vrijkomende locatie van het oude zorgcentrum De Stelp aan de Hidde Dirks Katstraat in Hollum op termijn bestemd is voor woningbouw.

NB: inmiddels is bekend, dat de aanwezigheid van bestaande en de aanleg van nieuwe ondergrondse infrastructuur deze variant mogelijk belemmert. Dit wordt in de komende fase verder uitgezocht.

Aspect	Toelichting
Aantal lagen	1
Fasering*	Ja (1) Voetbalveld verplaatsen en renoveren sporthal en dorpshuis (2) Realiseren IKC
Tijdelijke huisvesting	Ja Tijdens renovatie sporthal en dorpshuis
Verwerven gronden	Nee
Aanpassing infrastructuur	Nee
Risico's bezwaren tegen vergunning	Minimaal, onderwijs zo ver mogelijk van woningen positioneren
Pluspunten	Handhaven sporthal mogelijk, compact model, alle functies op het terrein
Minpunten	Vol terrein, handhaven transformatorhuisje onderzoeken, geen fysieke koppeling IKC en overige functies

** Eventueel kun je na verplaatsen voetbalveld ook eerst het IKC realiseren en daarna renoveren dorpshuis/sporthal, zodat je (1 van) de schoolgebouwen tijdelijk in kunt zetten voor de dorpshuisfunctie.*

- *Voorkeursscenario 2* gaat uit van deels sloop van de sporthal (het lage deel) en het renoveren van de hal (het hogere deel). Tegen het gerenoveerde hogere deel zal een tweelaags gebouw worden aangebouwd met hierin de functies van kleedkamers, kantine, dorpshuisfunctie en een IKC. Dit scenario levert een zeer compact gebouw op met behoud van de infrastructuur in het gebied. Wel levert het veel loopbewegingen op, op een klein gebied.

Aspect	Toelichting
Aantal lagen	2
Fasering	Ja (1) Verplaatsen tennisvelden en sloop deel sporthal (2) Nieuwbouw deel sporthal
Tijdelijke huisvesting	Ja Tijdens renovatie sporthal en dorpshuis
Verwerven gronden	Nee
Aanpassing infrastructuur	Nee
Risico's bezwaren tegen vergunning	Minimaal, geen gebouwen niet dichtbij woningen
Pluspunten	Compact model, meer buitenruimte, fysieke koppeling IKC en overige functies
Minpunten	Eén gebouw met alle functies nader te onderzoeken (functioneel en mogelijkheden hergebruik)

Voorbeeld:

7 Toetsing haalbaarheid regelgeving en vergunningen

Als onderdeel van de verdere uitwerking van de voorkeursvarianten voor cluster Hollum wordt in deze fase een integrale toets uitgevoerd op de planologische, juridische en milieutechnische haalbaarheid. Daarbij wordt beoordeeld in hoeverre de varianten passen binnen de kaders van de Omgevingswet, het geldende omgevingsplan en relevante provinciale en waterschap regels.

Daarnaast wordt specifiek aandacht besteed aan natuur- en milieuwetgeving. In dat kader wordt een eerste verkenning uitgevoerd op effecten ten aanzien van Natura 2000, soortenbescherming en stikstofdepositie (AERIUS-berekening), mede gezien de ligging van Ameland binnen een kwetsbare natuurcontext.

Verder wordt beoordeeld welke sectorale onderzoeken benodigd zijn voor een ruimtelijke procedure en vergunningverlening. Hierbij moet gedacht worden aan onderzoeken op het gebied van verkeer en parkeren, geluid, bodem, waterhuishouding, externe veiligheid, luchtkwaliteit, cultuurhistorie/archeologie en eventuele milieuzonering.

Doel van deze fase is om tijdig inzichtelijk te maken welke randvoorwaarden, risico's en vergunningprocedures bepalend zijn voor de verdere planuitwerking en realisatie van de voorkeursvarianten.

8 Aanpak ontwikkeling voorkeursvariant

In de definitiefase willen we komen tot een voorkeursvariant. Het is de bedoeling om de keuze voor de voorkeursvariant te maken nadat de inhoudelijke, financiële, technische en programmatische (m2) informatie bekend is. Het kan zijn dat bij de uitwerking/definitie informatie naar voren komt die van invloed is op de beoordeling van de varianten uit het accommodatiebeleid. Daarom moet op voorhand niet worden uitgesloten, dat op basis van nieuwe informatie andere varianten moeten worden ontwikkeld. Ook kan het zijn, dat er bij wijziging van uitgangspunten nog tussenstappen moeten worden gemaakt om ook college en raad tussentijds mee te nemen in de planvorming.

Gezien de samenhang met eerdere planontwikkelingen (Ambla), is het voorstel om 19 Het Atelier (architect Ambla) te betrekken bij de verdere uitwerking van vlekkenplannen. Dit houdt overigens niet in, dat 19 Het Atelier ook bij de vervolgfasen zal worden betrokken bij de verdere planontwikkeling.

Bij de uitwerking van dit onderdeel is brede participatie van grote waarde. Niet alleen gebruikers maar ook belanghebbenden uit de omgeving zullen betrokken worden bij de ontwikkeling van de voorkeursvariant.

Met belanghebbenden samen willen we een ontwikkelgroep inrichten die als opdracht krijgt om binnen de meegegeven kaders tot het beste plan voor Hollum te komen. Daarbij blijft echter de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid bij de raad en heb je het in het kader van participatie over "co-productie".

9 Organisatie en governance

Om deze fase effectief vorm te kunnen geven is er behoefte aan een heldere organisatie en governance-structuur. Deze is in deze paragraaf puntsgewijs beschreven.

Projectorganisatie

- **Bestuurlijk opdrachtgever** College van B&W, te vertegenwoordigen door projectwethouder (Piet IJnsen).
- **Ambtelijk opdrachtgever**: secretaris-directeur, of adjunct-directeur (Iwan Valk).
- **Projectleiding**: extern te beleggen (Minze Beishuizen).
- **Stuurgroep :**
    - Projectwethouder
    - Ambtelijk opdrachtgever
    - Projectleider
    - Communicatie
    - Op afroep:
        - Financieel adviseur
        - Communicatieadviseur
        - Bouwkundig
        - Beleidsmedewerker onderwijs
        - Beleidsmedewerker sociaal domein
- **Interne projectgroep**

In deze fase zal zoveel mogelijk gewerkt worden in kleinere overleggen. Het belang van een gezamenlijk referentiekader is hierbij van groot belang. Daarvoor wordt een interne ProjectStart georganiseerd. Er zal worden gewerkt met een projectgroep die met name als functie heeft om relevante informatie beschikbaar te krijgen en intern een gezamenlijk referentiekader te krijgen aangaande het project. Het doel is om zo ambtelijk tot een gezamenlijke eindadvies te kunnen komen. In overleg met betrokkenen zal worden beoordeeld hoe en in welke vorm structureel overleg nodig is. In elk geval worden in de ProjectStart de volgende disciplines betrokken:

- Onderwijs,
- Sport,
- Welzijn,
- Vastgoed,
- RO,
- Financiën,
- Verkeer,
- Duurzaamheid,
- Beheer,
- Juridisch
- Communicatie

Na de projectstart zal worden bepaald welke disciplines structureel onderdeel uit zullen gaan maken van de projectgroep.

- **Werkgroepen:**

    - Inhoudelijk: invulling nader te bepalen
    - Bouwkundig/ financieel/duurzaamheid: invulling nader te bepalen
    - Ruimtelijk (Omgeving Wet, verkeer: invulling nader te bepalen
    - Financieel: invulling nader te bepalen

NB: beeld is dat deze werkgroepen door de projectleider worden gepland en dat er per werkgroep een aantal sessies nodig zullen zijn. De projectleider stuurt in afstemming met de werkgroepen de externe partijen aan die werken in deze fase.

Externe adviseurs kunnen op afroep worden toegevoegd.

- **Ontwikkelgroep gebruikers**

Het is de bedoeling om de externe belanghebbenden in deze fasen naast bilateraal contact te betrekken in de vorm van een Ontwikkelgroep. Het is van groot belang om de gebruikers/huurders nauw te betrekken bij het proces en als permanente gesprekpartner aan tafel te houden.

De volgende partijen zijn daarbij op dit moment in beeld:

- Directeur samenwerkingsbestuur primair onderwijs West-Ameland
- Bestuur Amelandia
- Directie/bestuur SWA
- Kwadrant Groep
- Dorpsbelang Hollum
- Projectleider
- Communicatie gemeente Ameland

Afhankelijk van de fase van de haalbaarheidsstudie zullen in de ontwikkelgroep andere partijen aanschuiven zoals bijvoorbeeld de schrijver(s) van het RFPvE of de makers van de vlekkenplannen.

Het kan zijn dat voor de ontwikkelgroep een ProjectStart zal worden georganiseerd.

- **Toetsing breed draagvlak door inloopavonden.**

Het is de bedoeling om gedurende deze fase participatie vorm te geven door één of meerdere inloopmomenten voor belangstellenden.

Doelen van deze inloopmomenten zijn:

- Het waarborgen van draagvlak voor te beschrijven project.
- Het waarborgen dat alle relevante, externe informatie beschikbaar is.
- Het uitleggen richting de omgeving binnen welke kaders wordt gewerkt (vastgesteld accommodatiebeleidsplan).

- **Overige belanghebbenden**

Naast de genoemde partijen zijn er nog andere belanghebbenden die in deze fase betrokken moeten worden omdat zij invloed kunnen hebben op de ontwikkeling van het project. Hier zijn op dit moment de volgende partijen onderkend:

- Waterschap (Watercompensatie)
- Provincie (Wnb, subsidies)
- Stimuleringsfonds Waddeneilanden
- Eigenaren nutsvoorzieningen/ netbeheerder
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland: ondersteuning uitrol EPBD IV

10 Besluitmomenten

College en raad: Instemmen met het Plan van Aanpak voor de definitiefase.

Informeel:

- College betrekken bij tussentijdse variantrichtingen (themacollege)
- Raad informeren over richting en dilemma's (themaraad)
- Hierbij zullen ook eventuele relaties met andere projecten kunnen worden besproken (cluster Nes-Buren)

Formeel:

Collegebesluit goedkeuren resultaat definitiefase en projectopdracht ontwerp/ontwikkelfase en ter besluitvorming voorleggen aan de raad.

Raad:

Instemmen met de haalbaarheidsstudie en de projectopdracht voor de ontwerp/ontwikkelfase en het ter beschikking stellen van het voorbereidingskrediet voor het cluster Hollum.

Beslismomenten ontwerp/ontwikkelfase worden in het plan van aanpak voor de ontwerp/ontwikkelfase uitgewerkt. In elk geval is het ter beschikking stellen van het voorbereidingskrediet (om te komen tot een ontwerp) en het uitvoeringkrediet aan de raad, zodat de raad "aan het stuur blijft".

11 Planning definitiefase (indicatief 9–12 maanden)

De definitiefase voor het project bestaat uit een aantal technisch/ruimtelijk/financieel onderzoek die goed in tijd te zetten zijn en een inhoudelijk/procesmatig deel. De tijd die nodig is voor draagvlakontwikkeling en het bereiken van consensus over het plan is minder goed voorspelbaar. Met de betrokken belanghebbenden moet overeenstemming worden bereikt over de kaders die voor het project ontwikkeld worden. Er is een indicatieve planning aangegeven om tot het haalbaarheidsrapport te komen.

1. Besluitvorming raad is startmoment
2. Opstart & stakeholderanalyse, offerteaanvragen externen 2 maanden
3. Ruimtelijk en functioneel Programma van Eisen 4 maanden
4. Technische en financiële verkenning 2–4 maanden
5. Stedenbouwkundige hoofdopzet/ vlekkenplan 2 maanden
6. Ruimtelijke verkenning 2 maanden
7. Opzet investeringsraming en globaal dekkingsplan 1 maand
8. Participatie doorlopend
9. Rapportage 1 maand
10. Besluitvorming 2 maanden

Totale doorloop 9-12 maanden. De planning is indicatief en afhankelijk van de voortgang van participatie, onderzoeken en bestuurlijke afstemming.

12 Begroting voorlopig voorbereidingskrediet

In de initiatiefase worden een aantal onderzoeken gedaan. De volgende posten zijn daarvoor begroot:

RFPvE:	€ 30.000,-
Onderzoek samenwerking sociaal werk met kinderopvang, basisonderwijs, zorg, sport (incl. incidentele externe/extra inzet SWA):	€ 40.000
Onderzoek hergebruik bestaande bebouwing en voorkomen tijdelijke voorzieningen:	€ 15.000
Bouwkundige inventarisatie o.a. NEN2767):	€ 10.000,-
Ontwikkelling vlekkenplan:	€ 20.000,-
Ruimtelijke onderzoeken en toetsingen:	€ 20.000,-
Communicatie:	€ 5.000,-
Projectleiding:	€ 50.000,-
Interne kosten:	€ PM
Onvoorzien:	€ 10.000,-
Totaal begroting deze fase:	€ 200.000,-

Alle bedragen zijn inclusief BTW.

De post onvoorzien is met name opgenomen om indien nodig nog nader onderzoek te doen naar (constructieve) beperkingen/kansen van de bestaande constructie. De noodzaak daarvan is echter op dit moment nog niet in te schatten.

Voorstel

van het college aan de raad

Zaaknummer	573820
Vergaderdatum	26 oktober 2026
Organisatieonderdeel	Financiën
Portefeuillehouder	Tytsy Willemsma

Onderwerp

Programmabegroting 2027-2030

Voorstel

1. De programmabegroting 2027 vast te stellen en de meerjarenbegroting 2028-2030 voor kennisgeving aan te nemen;
2. De lijst met vervangingsinvesteringen op pagina 135-139 van de programmabegroting vast te stellen, voor 2026 en 2027, en hiermee krediet beschikbaar te stellen voor investeringen op deze lijst (exclusief project: De Vleijen gebiedsontwikkeling waarvoor apart krediet wordt aangevraagd).

Inleiding

Bijgevoegd is de Programmabegroting 2027 – 2030. In dit document zijn de begroting 2027, evenals de meerjarenraming 2028 – 2030 opgenomen. Het document bestaat uit drie onderdelen, de programmabegroting inclusief de verplichte paragrafen, de financiële begroting en diverse bijlagen ter onderbouwing. De Kadernota 2026 heeft als uitgangspunt gediend bij deze drie onderdelen.

Programma's
De indeling in programma's, onderliggende activiteitengroepen, activiteiten en dergelijke is niet gewijzigd ten opzichte van de vorige begroting. Per programma wordt ingegaan op de zogenaamde drie w-vragen: wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat mag het kosten.
In de programmateksten wordt aangesloten op hetgeen in de Kadernota 2026 is opgenomen.
Deze begroting is op inhoud nog niet volledig aangepast op basis van het nieuwe bestuursprogramma, omdat het proces voor de begroting al liep toen het nieuwe bestuursprogramma is aangeboden.

Een algemene opmerking betreft de beleidsindicatoren. Alle beleidsindicatoren komen van de website www.waarstaatjegemeente.nl en op grond van de verslaggevingsvoorschriften worden ze verplicht opgenomen. Hoewel sommige indicatoren merkwaardige getallen laten zien, kunnen we daar geen invloed op uitoefenen.

Financiële begroting
De financiële effecten volgens Kadernota 2026 zijn volledig verwerkt in de meerjarenbegroting 2027 – 2030.

Dit leidt uiteindelijk tot de volgende saldi voor de meerjarenbegroting 2027 – 2030;

Saldi meerjarenbegroting 2027 - 2030				
	2027	2028	2029	2030
Meerjarenbegroting 2027 - 2030	575.199	-325.765	-806.294	-1.376.790
Totaal	**575.199**	**-325.765**	**-806.294**	**-1.376.790**

Ten opzichte van de Kadernota 2026 is er sprake van enige verschillen in de saldi:

	2027	2028	2029	2030
Kadernota 2026	422.572	-352.535	-790.449	-1.348.552
Meerjarenbegroting 2027 - 2030	575.199	-325.765	-806.294	-1.376.790
verschillen	**152.627**	**26.770**	**-15.845**	**-28.238**

De oorzaken van deze verschillen zijn vooral de volgende:

- *Effecten urenverdeling Gemeentelijk Woningbedrijf, voordeel € 134.000, aflopend naar een voordeel van € 116.000 in 2030*
  Door een hoger begroot aantal uren voor het Gemeentelijk Woningbedrijf (GWA), worden meer salariskosten toegerekend aan het GWA. Het financiële effect hiervan is nihil, want de baten en lasten van het GWA worden verrekend met de Algemene bedrijfsreserve GWA. Omdat dit automatisch betekent dat er minder salariskosten worden toegerekend aan de overige activiteiten van de begroting, leidt dit tot een voordeel;
- *Vervaningsinvesteringen, nadeel € 11.000 in 2027, oplopend naar € 44.000 in 2030*
  Recent heeft Europese aanbesteding plaatsgevonden van een aantal voertuigen waaronder de zijlader en de achterlader. Met deze uitkomst kan een juiste inschatting worden gemaakt voor deze vervangingsinvesteringen. Hierdoor zijn de kapitaallasten hoger in de meerjarenbegroting. Daarnaast is voor 2027 een bedrag opgenomen van € 105.000 voor vervanging van ondergrondse containers. Er wordt momenteel gewerkt aan een Beheer- en onderhoudsplan afvalinzameling & reiniging. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan de kosten voor toekomstige vervangingsinvesteringen.
- *Toevoegen investering historisch straatbeeld Hollum Zuid, nadeel van € 37.500 in 2029, en € 52.000 2030 en verder*
  In de Kadernota 2026 is voor de investering in de strandwegen + Oranjeweg zowel voorbereidingskrediet als een schatting voor de investering meegenomen. Voor de investering historisch straatbeeld Hollum-Zuid was hiervoor alleen een voorbereidingskrediet. Om consistentie te bewerkstelligen is in de begroting nu voor Hollum Zuid ook een geschatte investering meegenomen. Voor beide investeringen geldt dat hier te zijner tijd een kredietvoorstel aan de raad volgt wanneer definitieve plannen voorliggen.
- *Herwaardering enkele functies, nadeel € 77.000 in 2027, oplopend naar € 85.000 in 2030*
  Op basis van het HR21+ functiewaarderingssysteem heeft voor een aantal functies in de organisatie een herwaardering plaatsgevonden, wat leidt tot hogere salariskosten. In de primaire begroting 2026 was hiervoor een stelpost opgenomen. Bij de Kadernota 2026 is deze stelpost volledig afgeraamd, met de gedachte dat financiële effecten hiervan mee konden worden genomen bij de begrotingswijziging in 2027. Dit blijkt, nu recent een is herwaarderingsronde is afgerond, enigszins voorbarig te zijn geweest.

- *Kostendekkendheidsanalyse rioolheffing, voordeel € 36.000*
  Op grond van de huidige begroting van inkomsten en uitgaven wordt de toevoeging aan de voorziening riolering van € 10.000 bijgesteld naar een onttrekking aan de voorziening van € 24.000. Deze bijstelling is het gevolg van meer toegerekende kosten op de activiteit.Per saldo geeft dit een voordeel in de begroting.
- *Dubbele raming incidentele ICT-lasten, voordeel van € 72.000 in 2027*
  In de Kadernota 2026 is per abuis een dubbele raming meegenomen van € 72.000 voor incidentele lasten voor de Nieuwe Digitale Werkplek in 2027. Een correctie hiervan geeft een voordeel in 2027.

Beoogd effect

De beleids- en financiële kaders vaststellen voor begrotingsjaar 2027.

Argumenten

1.1 De raad is het bevoegde orgaan om de programmabegroting vast te stellen
Op grond van artikel 191 van de Gemeentewet stelt de raad de begroting vast voor het volgende jaar.

1.2 De meerjarenraming is wel een vereiste, maar hoeft niet vastgesteld te worden
Het is een vereiste om een meerjarenraming van ten minste drie opeenvolgende jaren na het begrotingjaar op te stellen, maar het volstaat om deze ter kennisname aan te bieden. Formeel stelt de gemeenteraad dan ook de begroting van het jaar 2027 vast.

3.1 De raad is bevoegd om investeringskredieten beschikbaar te stellen, dan wel te wijzigen
Voor een rechtmatige besteding van middelen is het onder meer noodzakelijk dat de raad kredieten beschikbaar stelt voor investeringen. In de meerjarenbegroting is een meerjarenoverzicht opgenomen van voorgenomen investeringen. Voor het jaar 2026 komen de bedragen overeen met hetgeen in programmabegroting 2026 is opgenomen, aangevuld met besluiten over investeringskredieten bij kadernota 2026.
Om misverstanden over beschikbare budgetten te voorkomen, wordt aan de raad nu expliciet gevraagd om in te stemmen met de lijst van vervangingsinvesteringen voor het jaar 2027 (zie paginanummer 135-139 van de programmabegroting) en hiervoor de aangegeven kredieten beschikbaar te stellen.

3.1 Voor de investeringskredieten Projecten Accomodatiebeleid, De Vleijen gebiedsontwikkeling, Kunst/grasveld of multifuctioneel veld Hollum, Strandwegen + Oranjeweg en Historisch straatbeeld Hollum volgt een raadsvoorstel
Bovengenoemde projecten vragen verdere inhoudelijke afwegingen. Voor deze projecten volgt een raadsvoorstel met bijbehorende kredietaanvraag. De investeringen zijn wel reeds meegenomen in de begroting, wat betekent dat kapitaallasten reeds verwerkt zijn in de meerjarige rekeningsaldi.

Kanttekeningen

N.v.t.

Afstemming

Intern is tijdens het begrotingsproces afgestemd met betrokken ambtelijke budgethouders.

Vervolg

Na vaststelling van de begroting door de gemeenteraad moet de begroting binnen twee weken, maar uiterlijk 15 november bij de provincie, als financieel toezichthouder, worden aangeleverd.

Bijlagen

1. Programmabegroting 2027-2030

Besluit

Raad

Zaaknummer	573820
Datum vergadering	26 oktober 2026
Onderwerp	Programmabegroting 2027-2030
Portefeuillehouder	Tytsy Willemsma
Agendapunt	

Besluit

De raad van de gemeente Ameland:

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

gelet op De Financiële verordening Gemeente Ameland 2026 en artikel 192 Gemeentewet;

besluit:

1. De programmabegroting 2027 vast te stellen en de meerjarenbegroting 2028-2030 voor kennisgeving aan te nemen;
2. De lijst met vervangingsinvesteringen op pagina 135-139 van de programmabegroting vast te stellen, voor 2026 en 2027, en hiermee krediet beschikbaar te stellen voor investeringen op deze lijst (exclusief project: De Vleijen gebiedsontwikkeling waarvoor apart krediet wordt aangevraagd).

Ballum, 26 oktober 2026

Programmabegroting 2027-2030

Gemeente Ameland

Inhoudsopgave

Inleiding Programmabegroting **5**
Inleiding 6
Programma 1 Bestuur **8**
Bestuur 9
Openbare orde en veiligheid 12
Programma 2 Sociaal Domein **14**
Algemene voorzieningen 15
Maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 18
Jeugdwet 20
Participatiewet 21
Sportevenementen 23
Musea en culturele voorzieningen 24
Programma 3 Onderwijs **26**
Openbaar primair en voortgezet onderwijs 27
Lokaal onderwijsbeleid 30
Programma 4 Fysieke Leefomgeving **33**
Infrastructuur 34
Openbare ruimte 36
Afval en milieu 38
Ruimtelijke ordening 40
Programma 5 Economie **43**
Toerisme 44
Overige sectoren 45
Programma 6 Duurzaamheid **46**
Energietransitie 47
Programma 7 Volkshuisvesting **49**
Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland 50
Volkshuisvestingbeleid 52
Overhead **53**
Dekkingsmiddelen **55**
Gemeentefonds 56
Belastingen 57
Retributies 59
Huren en pachten 61

Overige inkomsten en uitgaven ... 62
Paragrafen ... 63
Paragraaf 1 Lokale heffingen ... 64
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing ... 72
Paragraaf 3 Grondbeleid ... 80
Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen ... 83
Paragraaf 5 Financiering ... 90
Paragraaf 6 Bedrijfsvoering ... 94
Paragraaf 7 Verbonden partijen ... 98
Paragraaf 8 Wet open overheid (Woo) ... 114
Financiële begroting ... 115
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling ... 116
Financieel overzicht baten en lasten ... 120
Balans ... 121
Overzicht van structurele en incidentele baten en lasten ... 123
EMU-Saldo ... 128
Bijlagen ... 130
Recapitulatie per taakveld ... 131
Staat van activa (samengevat) ... 133
(Vervangings)investeringen ... 135
Staat van reserves en voorzieningen ... 140
Staat van langlopende geldleningen ... 143
Staat van salariskosten ... 144
Liquiditeitsplanning ... 145
Nieuw beleid uit Kadernota 2026 ... 146
Beleidsindicatoren per programma ... 147

Inleiding Programmabegroting

Inleiding

Indeling begroting en begrotingssystematiek

Bestuursprogramma 2026-2030
Op 14 september 2026 is het bestuursprogramma 2026-2030 "Wat ons bindt, brengt ons verder" aangeboden aan de voorzitter van de gemeenteraad en is het nieuwe college geïnstalleerd. De kaders voor deze begroting zijn eveneens op 14 september 2026 vastgesteld door de gemeenteraad. De programmabegroting bevat een heel aantal dekkingsposten voor toekomstige investeringen die voortvloeien uit een eerder beleid en die ook worden benoemd in het bestuursakkoord. Daarmee is er sprake van consequente en doorlopende lijnen die raadsperiode overstijgend zijn, wat goed is voor de continuïteit in de uitvoerig. Bij de volgende Kadernota worden de nieuwe beleidsvoornemens waar nodig financieel vertaald. Mocht blijken dat het wenselijk is om zaken eerder in uitvoering te nemen, dan zal het college de gemeenteraad hiervoor tussentijds een voorstel doen toekomen.

Besluit begroting en verantwoording (BBV)
In het BBV zijn de verslaggevingsvoorschriften opgenomen voor provincies en gemeenten. Het gaat hier om regels voor de indeling van begrotingsdocumenten (en voor jaarverslaggeving), voor waardering, activering en afschrijven, voor het gebruik van hoofdstukken en taakvelden, hoe moet worden omgegaan met rente en overhead en dergelijke. De voorliggende programmabegroting 2027 – 2030 is opgesteld met inachtneming van deze voorschriften.

Overhead
Om de raad meer inzicht te geven in de totale kosten van overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap te geven over die kosten, wordt voorgeschreven dat in het programmaplan een apart overzicht wordt opgenomen van de kosten van overhead.

In de programma's zelf worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

De definitie van overheadkosten is in het BBV aangegeven en in een notitie Overhead van de Commissie BBV is nog eens verduidelijkt welke kosten wel en niet tot overhead worden gerekend.

De overheadkosten worden uitgedrukt in een percentage van alle overige kosten, wat leidt tot een opslagpercentage van 28,66% op alle gemaakte kosten (jaarrekening 2025: 26,98%, begroting 2026: 28,91%).

Een uitzondering op deze systematiek vormt het Gemeentelijk Woningbedrijf, waaraan vanuit bedrijfseconomische overwegingen een genormeerd bedrag wordt toegerekend.

Relatie met activiteitenbegroting en autorisatieniveau programmabegroting

De gemeenteraad stelt deze programmabegroting vast, waarbij de vaststelling geldt op het niveau van 'activiteitengroepen'. De raad stelt, met andere woorden, financiële middelen beschikbaar voor bijvoorbeeld de activiteitengroep Infrastructuur (als onderdeel van het programma Fysieke leefomgeving).

Het college krijgt van de raad de financiële middelen om de doelstellingen voor de activiteitengroep 'Infrastructuur' te realiseren. In de activiteitenbegroting verdeelt het college deze middelen over de onderliggende activiteiten zoals wegen, bermen, gladheidsbestrijding, etc.

Het college stelt een "Activiteitenbegroting" vast, ingedeeld in voorgeschreven hoofdstukken, taakvelden, activiteiten en grootboekrekeningen.

Binnen het totaalbudget, zoals dat geldt voor bijvoorbeeld de genoemde activiteitengroep Infrastructuur, kan het collegemiddelen op een alternatieve wijze besteden, wanneer dat noodzakelijk is voor de realisatie van de door de raad aangegeven doelen en maatschappelijke effecten.

Uitgangspunten financiële begroting

De Programmabegroting 2027 – 2030 volgt de uitgangspunten van de vastgestelde Kadernota 2026. Het nieuwe beleid dat hierin is verwerkt, is als bijlage opgenomen bij deze begroting. Vaststelling van deze begroting betekent dat er budgetten beschikbaar zijn voor deze nieuwe beleidsvoornemens. Indien plannen nog nadere inhoudelijke uitwerking en beraadslaging vragen, komen deze plannen, met bijbehorende kredietaanvraag, nog specifiek in de raad aan de orde.

Na verwerking van het bovenstaande zijn de begrotingssaldi van de meerjarenbegroting 2027 – 2030 als volgt:

Saldi meerjarenbegroting 2027 - 2030				
	2027	**2028**	**2029**	**2030**
Meerjarenbegroting 2027 - 2030	575.199	-325.765	-806.294	-1.376.790
Totaal	**575.199**	**-325.765**	**-806.294**	**-1.376.790**

Programma 1 Bestuur

Bereikbaarheid, duurzaam ondernemen en goed wonen.

Een slagvaardig en stabiel bestuur dat samenwerkt en verantwoordelijkheid neemt. Om te zorgen dat de inwoners zich gezien en gehoord voelen, willen we zorgen voor zoveel mogelijk draagvlak en betrokkenheid.

De activiteitengroepen die bij dit programma horen:

- Bestuur
- Openbare orde en veiligheid

Bestuur

Wat willen we bereiken?

Willen we als bestuur in complexe omstandigheden stappen voorwaarts blijven zetten, dan helpt het om naast de gebruikelijke ‘wat?’ en ‘hoe?’ vraag ook vaker de ‘waarom?’ vraag met elkaar – en met betrokkenen – scherp te krijgen. Openheid over de keuzes die we maken en de afwegingen die daaraan ten grondslag liggen, vinden we daarbij belangrijk.

Het is belangrijk gaandeweg te proberen het onderscheid te zien tussen enerzijds korte termijn crises, incidenten en problemen en anderzijds wat we voor ons eiland willen bereiken op de lange termijn. Daarbij nemen we als bestuur verantwoordelijkheid voor de keuzes die nodig zijn en willen we een betrouwbare partner zijn voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

We hopen de opgebouwde open en constructieve houding tussen raad, college en organisatie voort te zetten. Ook de samenwerking met de Amelander gemeenschap en het betrekken van inwoners en andere belanghebbenden bij ontwikkelingen die hen raken, blijft daarbij belangrijk. In ons handelen en ons beleid staat het belang van de Amelander gemeenschap centraal.

We bekijken branche breed per vraagstuk of er een rol voor de gemeente is weggelegd en op welke manier de gemeente dit projectmatig met specialisme en capaciteit kan ondersteunen. Daarnaast is de bestuurlijke zelfstandigheid van het eiland een cruciaal uitgangspunt.

Samenwerking blijft belangrijk, zowel met andere Waddengemeenten als op nationaal en internationaal niveau. We zoeken samenwerking met andere gemeenten of regio’s wanneer dat effectief en/of efficiënt is. Daarbij zetten we in op duurzame samenwerkingsrelaties, met oog voor wederzijdse belangen en duidelijke verantwoordelijkheden.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het college en de raad bespreken periodiek de belangrijke dossiers;
- In Waddenverband werken we blijvend samen, met als belangrijk doel behoud en versterking van de leefbaarheid op de eilanden;
- We voeren het gesprek over het eilander beleid, waar de uitgangspunten simpel en doeltreffend en belangrijk rol spelen;
- We investeren blijvend in onze organisatie. Door opleiding en training van medewerkers, trainees en raadsleden, investering in werkplek, software en informatiebeveiliging en investering in goede arbeidsomstandigheden blijft de organisatie voortdurend in ontwikkeling;
- De gemeente investeert in mensen en goed werkgeverschap. Door goed management (en een goede gesprekkencyclus), goede arbeidsvoorwaarden en inhoudelijk interessant werk is de gemeente een aantrekkelijke werkgever;
- Uitvoering geven aan participatie, waaronder het vaststellen van een participatieleidraad;
- We investeren blijvend in de organisatie. We zorgen voor goede werkplekken, software en informatiebeveiliging. We investeren in goede arbeidsomstandigheden. We houden onze organisatiedocumenten op orde en de organisatie is voortdurend in ontwikkeling;

- We investeren in mensen. Dat doen we door opleiding en training van werknemers, trainees en raadsleden. We voeren goed management, we hebben goede arbeidsvoorwaarden en onderhouden deze. Bij onze gemeente is er sprake van inhoudelijk interessant werk en we zijn een aantrekkelijke werkgever;
- We investeren in goed werkgeverschap. Door het opleiden van trainees, uitwisselingen met andere organisaties, gerichte arbeidsmarktbenadering en een goede gesprekkencyclus met alle werknemers positioneren we ons als een aantrekkelijke werkgever;
- We werken de nieuwe raadsleden, de nieuwe wethouder en de nieuwe burgemeester in;
- Per 1 januari 2028 zullen de pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers, voor onze gemeente specifiek: wethouders en ex-wethouders, worden overgedragen aan het ABP. De huidige APPA-pensioenregeling verdwijnt en de huidige opgebouwde aanspraken zullen via een kapitaalstorting door de gemeente aan ABP worden overgedragen.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
600100 Raad en raadscommissies	**240.935**	**260.763**	**253.950**	**260.715**	**267.683**	**274.860**
600105 Burgermeester en wethouders	**562.697**	**564.369**	**595.141**	**611.903**	**628.110**	**644.772**
600106 Burgemeester (administratief)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
600107 Voormalig politiek ambtsdragers (administratief)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
600110 Ambtswoning burgemeester	**112.799**	**58.943**	**56.256**	**59.662**	**55.068**	**54.474**
600115 Commissie bezwaar	**6.342**	**6.250**	**6.250**	**6.250**	**6.250**	**6.250**
600120 Samenwerkings- en belangenorganisaties	**30.854**	**1.002.950**	**1.002.950**	**34.200**	**34.200**	**34.200**
600125 De Waddeneilanden	**199.078**	**272.220**	**325.778**	**338.814**	**348.436**	**374.026**
600126 De Waddeneilanden, dienstverlening	**129.592**	**150.875**	**131.849**	**131.849**	**131.849**	**131.849**
600129 Regiokassier	**0**	**0**	**22.481**	**22.481**	**22.481**	**22.481**
600130 (Inter)nationale samenwerking	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
600135 Raadsgriffier	**139.603**	**144.975**	**150.940**	**155.067**	**159.319**	**163.691**
600140 Rekenkamer gemeenteraad	**10.554**	**10.500**	**10.500**	**10.500**	**10.500**	**10.500**
600145 Programbegroting en jaarverslag	**65.645**	**42.500**	**42.500**	**42.500**	**42.500**	**42.500**
600151 Auditcommissie	**660**	**1.000**	**1.000**	**1.000**	**1.000**	**1.000**
600200 Burgerlijke stand	**58.960**	**58.586**	**65.323**	**65.323**	**65.323**	**65.323**
600205 Bevolkingsadministratie	**69.363**	**64.959**	**77.768**	**77.768**	**77.768**	**77.768**

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
600210 Rij- en reisdocumenten	**74.303**	**64.525**	**70.309**	**70.309**	**70.309**	**70.309**
600211 Burgerzaken, algemeen	**4.693**	**0**	**6.805**	**6.805**	**6.805**	**6.805**
600215 Verkiezingen	**7.832**	**25.800**	**9.800**	**9.800**	**9.800**	**9.800**
600230 Leges rij- en reisdocumenten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
653005 Bijzondere subsidies: Ontwikkelingshulp, etc	**6.006**	**7.498**	**7.723**	**7.955**	**7.955**	**7.955**
654015 Archiefbewaarplaatsen	**33.924**	**35.000**	**52.000**	**22.000**	**22.000**	**22.000**
Totaal Lasten	**1.753.840**	**2.771.714**	**2.889.324**	**1.934.901**	**1.967.356**	**2.020.564**
Baten						
600105 Burgermeester en wethouders	**122.547**	**65.515**	**68.183**	**66.849**	**66.849**	**66.849**
600106 Burgemeester (administratief)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
600110 Ambtswoning burgemeester	**13.719**	**18.200**	**18.200**	**18.200**	**18.200**	**18.200**
600125 De Waddeneilanden	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
600126 De Waddeneilanden, dienstverlening	**173.565**	**166.035**	**179.048**	**179.048**	**179.048**	**179.048**
600130 (Inter)nationale samenwerking	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
600230 Leges rij- en reisdocumenten	**76.509**	**35.000**	**36.050**	**36.951**	**36.951**	**36.951**
600231 Leges bevolkingsadministratie	**7.235**	**4.000**	**4.120**	**4.223**	**4.223**	**4.223**
600232 Leges burgerlijke stand	**22.070**	**19.000**	**19.570**	**20.059**	**20.059**	**20.059**
Totaal Baten	**415.645**	**307.750**	**325.171**	**325.331**	**325.331**	**325.331**
Gerealiseerd resultaat	**-1.338.194**	**-2.463.964**	**-2.564.153**	**-1.609.571**	**-1.642.026**	**-1.695.233**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen | Bestuur

- Participatievisie (2023);
- Inspraak- en participatieverordening Ameland (2023);
- Verordening Adviescommissie bezwaarschriften (2021);
- Organisatiestatuut Gemeente Ameland (2021).

Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken?

Ameland is een gemeente waar iedereen zich prettig, veilig en beschermd voelt. Toezicht en handhaving is nodig voor een veilige en leefbare gemeente.

Op een toeristisch eiland als Ameland komen regelmatig veel mensen bij elkaar. Er zijn dan ook afspraken nodig over onder meer het gebruik van de soms beperkte ruimtes, het houden van evenementen, openingstijden, het gebruik van voorzieningen en het terugdringen van (geluids)overlast. Ook op het gebied van een aantal specifieke kwesties, bijvoorbeeld scheepvaart ten noorden van Ameland, ontwikkelingen rondom opvang vluchtelingen en de oorlog in Oekraïne blijft aandacht noodzakelijk.

Gelet op de eilandsituatie is het belangrijk dat de verschillende hulpdiensten in noodsituaties snel en gecoördineerd worden ingezet. Iedereen moet immers kunnen vertrouwen op adequate hulp bij ongelukken en calamiteiten.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Uitvoering geven aan de betreffende jaarschijf van het Integraal Veiligheidsplan 2025-2028;
- Opstellen jaarplan voor de volgende jaarschijf van het Integraal Veiligheidsplan 2025–2028;
- Uitvoering geven aan de betreffende jaarschijf van het VTH-beleid 2025 - 2028;
- Opstellen jaarplan voor de volgende jaarschijf van het VTH-Beleid 2025 - 2028;
- Contacten onderhouden met de Veiligheidsregio Fryslân (inclusief het reageren op begroting en jaarrekening), Politie, Ambulance, SIGMA, RIEC en andere partijen.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
611000 Crisisbeheersing en brandweer	**41.695**	**58.704**	**62.086**	**62.036**	**61.984**	**61.932**
611005 Huisvesting brandweer	**92.435**	**70.548**	**53.926**	**50.165**	**50.416**	**50.168**
611010 Brandpreventie	**763.216**	**834.693**	**840.689**	**885.240**	**862.308**	**889.117**
611015 Crisisbeheersing	**42.190**	**30.424**	**30.736**	**33.935**	**32.684**	**34.752**
611020 Sigma-team (crisisbeheersing)	**28.441**	**22.450**	**22.450**	**22.450**	**22.450**	**22.450**
612000 Vergunningen horeca, APV en kansspelen (lasten)	**192.756**	**189.191**	**189.019**	**189.019**	**189.019**	**189.019**
612010 Overige beschermende maatregelen/openbare orde	**4.591**	**18.300**	**4.550**	**4.550**	**4.550**	**4.550**
Totaal Lasten	**1.165.324**	**1.224.311**	**1.203.455**	**1.247.394**	**1.223.411**	**1.251.987**
Baten						
611005 Huisvesting brandweer	**60.429**	**58.100**	**58.100**	**58.100**	**58.100**	**58.100**
Totaal Baten	**60.429**	**58.100**	**58.100**	**58.100**	**58.100**	**58.100**
Gerealiseerd resultaat	**-1.104.895**	**-1.166.211**	**-1.145.355**	**-1.189.294**	**-1.165.311**	**-1.193.887**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Integraal Veiligheidsplan Ameland 2025-2028 (2025);
- Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Ameland (2024);
- Preventie en handhavingsplan alcohol Gemeente Ameland 2022-2026 (2022);
- VTH-Beleid 2025-2028 (2025).

Programma 2 Sociaal Domein

Iedereen doet mee.

Binnen het sociaal domein heeft de gemeente brede verantwoordelijkheden in de zorg en ondersteuning aan inwoners (op gebied van zorg, gezondheid, ontwikkeling, participatie, zelfredzaamheid, werk & inkomen en jeugdhulp). De taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in de wetten: Wet maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet, Jeugdwet, Wet publieke gezondheid, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en Wet inburgering. In de ruime, integrale zin van het woord vallen onder 'sociaal domein' ook alle aanverwante taken. Zoals handhaving bij leerplicht, het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten, leerlingenvervoer, asielopvang & inburgering, de reguliere en bijzondere bijstand, (jeugd)gezondheidzorg, sport, cultuur, kinderopvang en welzijnswerk. De gemeente wil deze taken zo doeltreffend mogelijk uitvoeren en zorgen voor meer samenhang en maatwerk in het aanbod van zorg en ondersteuning voor de inwoners.

De activiteitengroepen die bij dit programma horen:

- Algemene voorzieningen
- Maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
- Jeugdwet
- Participatiewet
- Sportevenementen
- Musea en culturele evenementen

Algemene voorzieningen

Wat willen we bereiken?

Met basis-, of algemene voorzieningen wil de gemeente bereiken dat (groepen) inwoners vanuit de eigen vraag/behoefte laagdrempelig (en soms tegen een gereduceerde vergoeding) kunnen deelnemen aan en gebruik maken van gemeenschappelijke voorzieningen die ondersteunen bij maatschappelijke deelname, ontwikkeling, zelfredzaamheid en participatie op Ameland. Het gaat om 'gesubsidieerde' voorzieningen zoals sociaal werk (inclusief gebiedsteam), dorpshuisfunctie, bibliotheekwerk, voorschoolse educatie in kinderopvang, (jeugd)gezondheidszorg, sportvoorzieningen, schuldhulpverlening, museaal werk, etc. De inzet van algemene voorzieningen kenmerkt zich door een samenwerking tussen professionals en vrijwilligers en kan de inwoners ondersteuning bieden bij een hulpvraag en/of het meedoen in de samenleving. De inzet heeft een preventieve werking en is voorliggend aan de inzet van individuele, geïndiceerde, hulp/ondersteuning/zorg (in de tweede lijn).

Verder worden geplande acties uit het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein (thema's Veilig en kansrijk opgroeien & ontwikkelen, Gezondheid & vitaliteit, Maatschappelijke ondersteuning & participatie, Werk & zekerheid), dat door het college wordt vastgesteld en met de raad gedeeld, ingezet.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Gericht verlenen van subsidie aan diverse maatschappelijke organisaties (zoals Sociaal Werk Ameland, Bibliotheek, Amelander Musea, sportverenigingen en -voorzieningen, dorpshuizen, voorschoolse educatie);
- Inrichten en uitvoeren van de extra wettelijke taken voor de openbare Bibliotheek (eilander bibliotheekvoorziening, samenwerking tussen bibliotheek, onderwijs en sociaal werk) aan de hand van het plan dat gezamenlijk wordt opgesteld door de Stichting Bibliotheken Noord Friesland in samenwerking met de betrokken gemeenten. Via het gemeentefonds wordt er in 2027 nog een decentralisatie-uitkering uitgekeerd van € 105.000 voor subsidie;
- Starten met de uitwerking van het Plan van aanpak voor het voorzieningencluster Hollum (sociaal werk, dorpshuisfunctie, basisonderwijs en kinderopvang (IKC), sport (inclusief omgeving buitensport) en zorg). Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor hoe maatschappelijke functies elkaar kunnen versterken en gezamenlijk (via samenwerking) kunnen bijdragen aan een vitale eiland- en dorpsgemeenschap;
- In het verlengde van de 10 gemeentelijke uitgangspunten voor toekomstbestendige maatschappelijke voorzieningen en de resultaten van het participatieproces maatschappelijke voorzieningen in Nes en Buren, de richting bepalen voor de toekomstige locaties, inclusief samenwerkingsmogelijkheden, van de betreffende maatschappelijke voorzieningen (sociaal werk, dorpshuisfunctie, basisonderwijs en kinderopvang (IKC), sport (inclusief omgeving buitensport) en zorg). Dit als opmaat voor het opstellen van het plan van aanpak voor realisatie/uitvoering;
- De evaluatie van het subsidieproces afronden en de benoemde aanpassingen uitwerken/uitvoeren (inhoudelijke en procesmatige onderdelen van de algemene subsidieverordening);
- Vooruitlopend op de evaluatie van de aanpak preventie/toezicht en handhaving middelengebruik onder jongeren is het voornemen de aanpak te continueren;

- De inzet van een preventief medewerker middelengebruik door Sociaal Werk Ameland structureel organiseren en uitvoeren;
- Via opdrachten aan samenwerkingspartners (zoals Sociaal Werk Ameland, GGD, projectleiding middelengebruik jongeren) de beschikbare middelen (SPUK) vanuit het Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord (AZWA) gericht inzetten (Friese preventieaanpak en ketenaanpakken kansrijke start, gezonde leefstijl, aanpak middelengebruik). AZWA bouwt voort op het Integraal Zorg Akkoord (IZA);
- Het opstellen van een nieuwe integrale beleidsnotitie voor het Sociaal Domein op Ameland.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
643045 Peuterspeelzalen	**92.650**	**90.000**	**90.000**	**90.000**	**90.000**	**90.000**
651000 Sportbeleid en activering algemeen	**6.869**	**10.404**	**10.055**	**10.280**	**10.280**	**10.280**
651010 Buurtsportcoaches	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
652000 Accommodaties sport (kosten)	**297.391**	**415.439**	**275.388**	**904.372**	**277.917**	**277.427**
652010 Groene sportvelden en terreinen (kosten)	**205.451**	**198.935**	**191.393**	**194.719**	**193.440**	**190.650**
653010 Vormings- en ontwikkelingswerk	**250**	**536**	**552**	**568**	**568**	**568**
656000 Bibliotheekvoorziening	**261.463**	**261.470**	**263.549**	**163.306**	**163.306**	**163.306**
656005 Lokale omroep	**820**	**3.336**	**1.715**	**1.715**	**1.715**	**1.715**
661000 Samenkracht en burgerparticipatie	**249.948**	**274.562**	**238.387**	**238.967**	**238.646**	**238.325**
661015 Sociaal-cultureel werk	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
661016 Administratie Sociaal Cultureel Werk	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
661017 Sociaal Werk	**908.861**	**900.400**	**1.001.895**	**997.065**	**967.065**	**967.065**
661020 Buurt- en Clubhuizen	**41.384**	**29.845**	**67.911**	**35.640**	**34.640**	**34.640**
661025 Jeugdbeleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
661040 Mantelzorg / vrijwilligersbeleid	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**
661045 WMO overig	**10.256.564**	**8.998**	**9.268**	**9.546**	**9.546**	**9.546**
661050 Noodopvang vluchtelingen	**52.089**	**9.000**	**11.430**	**11.430**	**11.430**	**11.430**
Totaal Lasten	**12.378.741**	**2.207.924**	**2.166.543**	**2.662.608**	**2.003.553**	**1.999.952**
Baten						
643045 Peuterspeelzalen	**64.000**	**65.000**	**65.000**	**65.000**	**65.000**	**65.000**
651000 Sportbeleid en activering algemeen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
651010 Buurtsportcoaches	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
652000 Accommodaties sport (kosten)	**192.487**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
656000 Bibliotheekvoorziening	**12.039**	**7.539**	**0**	**0**	**0**	**0**
661015 Sociaal-cultureel werk	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
661016 Administratie Sociaal Cultureel Werk	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
661017 Sociaal Werk	**20.000**	**21.168**	**0**	**0**	**0**	**0**
661025 Jeugdbeleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
661045 WMO overig	**2.710.000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
661050 Noodopvang vluchtelingen	**58.191**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**3.056.717**	**93.707**	**65.000**	**65.000**	**65.000**	**65.000**
Gerealiseerd resultaat	**-9.322.024**	**-2.114.217**	**-2.101.543**	**-2.597.608**	**-1.938.553**	**-1.934.952**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Beleidskader Sociaal Domein Regio Noordoost-Friesland (2023);
- Nota Gezondheidsbeleid Friese Waddeneilanden 2022-2026 (2022);
- Nota Schuldhulpverlening gemeente Ameland (2019);
- Visie Toekomstbestendig Welzijnswerk Ameland (2021);
- Algemene Subsidieverordening gemeente Ameland (2019);
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Ameland (2026);
- Verordening Toelage uitwonende studerenden gemeente Ameland (2016);
- Verordening Aanvullende vergoeding OV chip kaart studenten Ameland (2016).

Maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Wat willen we bereiken?

Inwoners van Ameland, ook inwoners met beperkingen, zijn zo veel mogelijk zelfredzaam, kunnen zo lang mogelijk zelfstandig wonen en deelnemen aan de samenleving en sociale activiteiten. Wanneer inwoners in hun dagelijks functioneren problemen ervaren, biedt de gemeente via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) hulp in de vorm van bijvoorbeeld woningaanpassingen, hulpmiddelen, vervoersvoorzieningen, begeleiding/dagopvang en huishoudelijke hulp. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is zelfredzaamheid, de inzet van het eigen sociale netwerk en het gebruik van algemene voorzieningen. Op het moment dat dit onvoldoende is, kunnen aanvullend individuele voorzieningen worden ingezet. Verder worden geplande acties uit het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein, dat door het college wordt vastgesteld en met de raad gedeeld, ingezet.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Afronden van de realisatiefase van het project begeleid wonen (realisatiefase wordt uitgevoerd op basis van de adviezen zoals opgenomen in het eindrapport van de ontwerpfase);
- Inzetten van individuele voorzieningen maatschappelijke ondersteuning (op basis van een beschikking) indien lichte, preventieve ondersteuning niet volstaat;
- Uitvoeren van de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de gemeente Noardeast-Fryslân.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
662010 Eerstelijns WMO en Jeugd (tm 2022)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
662100 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	**1.267**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**
666001 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	**260.487**	**390.360**	**346.932**	**346.932**	**346.932**	**346.932**
667111 Huishoudelijke hulp (Wmo)	**326.659**	**300.000**	**300.000**	**300.000**	**300.000**	**300.000**
667121 Begeleiding Wmo	**77.167**	**75.000**	**75.000**	**75.000**	**75.000**	**75.000**
667130 Dagbesteding (Wmo)	**35.063**	**50.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**
667140 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	**-12.508**	**11.000**	**11.000**	**11.000**	**11.000**	**11.000**
668110 Beschermd wonen (WMO)	**-27.047**	**-22.021**	**0**	**0**	**0**	**0**
668120 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	**5.589**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**
669100 Coördinatie en beleid Wmo	**48.696**	**19.839**	**31.631**	**31.873**	**31.893**	**31.877**
671000 Openbare gezondheidszorg	**90.888**	**29.000**	**29.000**	**29.000**	**29.000**	**29.000**
671010 Jeugdgezondheidszorg	**227.181**	**220.198**	**220.967**	**232.846**	**226.337**	**234.111**
Totaal Lasten	**1.033.443**	**1.083.376**	**1.074.530**	**1.086.651**	**1.080.163**	**1.087.921**
Baten						
667111 Huishoudelijke hulp (Wmo)	**27.862**	**22.000**	**22.000**	**22.000**	**22.000**	**22.000**
671000 Openbare gezondheidszorg	**177.943**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**205.806**	**22.000**	**22.000**	**22.000**	**22.000**	**22.000**
Onttrekkingen						
671000 Openbare gezondheidszorg	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Onttrekkingen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-827.637**	**-1.061.376**	**-1.052.530**	**-1.064.651**	**-1.058.163**	**-1.065.921**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

Verordening Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Ameland 2024.

Jeugdwet

Wat willen we bereiken?

Jongeren op Ameland groeien veilig en gezond op tot volwassenen. Voor het opgroeien en ontwikkelen van jongeren is een sterke samenleving nodig. De opvoeding vindt plaats binnen de gezinnen, het onderwijs, het verenigingsleven en in de buurt. Wanneer door omstandigheden onvoldoende sprake is van een gezonde en veilige ontwikkeling, kan basishulp worden geboden via huisarts, jeugdgezondheidszorg, maatschappelijk werk, welzijnswerk, of het gebiedsteam. Wanneer deze lichte, preventieve ondersteuning niet volstaat, wordt gespecialiseerde jeugdhulp ingezet. Verder worden geplande acties uit het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein, dat door het college wordt vastgesteld en met de raad gedeeld, ingezet.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Uitwerken en uitvoeren van een integrale aanpak voor de inzet van jeugdhulp in het basisonderwijs (samenwerking/afstemming passend onderwijs en jeugdhulp);
- Inzetten van individuele voorzieningen jeugdhulp (op basis van een beschikking) indien lichte, preventieve ondersteuning niet volstaat.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
662200 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen jeugd	**18.355**	**20.000**	**20.000**	**20.000**	**20.000**	**20.000**
667510 Jeugdhulp ambulant lokaal	**20.926**	**94.525**	**68.836**	**68.836**	**68.836**	**68.836**
667520 Jeugdhulp ambulant regionaal	**325.922**	**227.500**	**227.500**	**227.500**	**227.500**	**227.500**
667620 Jeugdhulp met verblijf regionaal	**16.647**	**17.500**	**17.500**	**17.500**	**17.500**	**17.500**
667630 Jeugdhulp met verblijf landelijk	**10.876**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
667910 PGB Wmo	**41.709**	**45.000**	**45.000**	**45.000**	**45.000**	**45.000**
667920 PGB Jeugd	**13.931**	**35.000**	**35.000**	**35.000**	**35.000**	**35.000**
668210 Jeugdbescherming	**30.936**	**105.000**	**105.000**	**105.000**	**105.000**	**105.000**
668220 Jeugdreclassering	**0**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**
669200 Coördinatie en beleid jeugd	**15.715**	**18.831**	**28.253**	**28.253**	**28.253**	**28.253**
Totaal Lasten	**495.016**	**573.356**	**557.089**	**557.089**	**557.089**	**557.089**
Gerealiseerd resultaat	**-495.016**	**-573.356**	**-557.089**	**-557.089**	**-557.089**	**-557.089**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Friese Regiovisie Jeugdhulp 2023-2026 (2023);
- Verordening Jeugdhulp Ameland 2026 (2025).

Participatiewet

Wat willen we bereiken?

Inwoners nemen naar hun mogelijkheden deel aan het arbeidsproces. Wanneer mensen niet zelfstandig in staat zijn om het wettelijk minimumloon te verdienen, biedt de gemeente via de Participatiewet ondersteuning. Bij voorkeur wordt getracht om mensen regulier werk, inclusief begeleiding en loonkostensubsidie, te bieden. Wanneer dit niet lukt, worden extra instrumenten ingezet. Inwoners die moeten rondkomen van een laag inkomen en niet in eigen onderhoud kunnen voorzien, kunnen financiële steun ontvangen in de vorm van bijvoorbeeld bijzondere bijstand of kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Ter voorkoming van en begeleiding bij financiële problemen wordt financieel advies gegeven. Verder worden geplande acties uit het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein, dat door het college wordt vastgesteld en met de raad gedeeld, ingezet.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Starten met de uitvoering van nieuwe (geactualiseerde) minimaregelingen;
- Inzetten van individuele voorzieningen 'werk en inkomen' (op basis van een beschikking) indien lichte, preventieve ondersteuning niet volstaat.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
663000 Inkomensvoorzieningen	**39.672**	**46.868**	**48.886**	**48.886**	**48.886**	**48.886**
663010 Inkomensvoorziening participatiewet	**86.282**	**75.000**	**75.000**	**75.000**	**75.000**	**75.000**
663020 Besluit bijstand zelfstandigen	**1.737**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
663025 Loonkostensubsidies op grond van participatiewet	**157.985**	**195.000**	**195.000**	**195.000**	**195.000**	**195.000**
663030 Bijzondere bijstand	**4.319**	**6.000**	**6.000**	**6.000**	**6.000**	**6.000**
663035 Gemeentelijk minimabeleid	**2.266**	**23.000**	**23.000**	**23.000**	**23.000**	**23.000**
663040 Overige voorzieningen	**3.150**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**
663046 Schuldhulpverlening	**26.128**	**30.000**	**30.000**	**30.000**	**30.000**	**30.000**
663060 Kwijtschelding afvalstoffen- en rioolheffing	**1.600**	**2.800**	**2.800**	**2.800**	**2.800**	**2.800**
664000 Begeleide participatie	**955**	**3.403**	**0**	**0**	**0**	**0**
664005 Sociale werkvoorziening	**225.137**	**274.874**	**282.965**	**291.302**	**298.185**	**307.065**
665000 Arbeidsparticipatie	**16.584**	**7.941**	**13.367**	**13.367**	**13.367**	**13.367**
665010 Participatiebudget	**46.289**	**50.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**
Totaal Lasten	**612.105**	**719.886**	**732.019**	**740.356**	**747.238**	**756.118**
Baten						
663010 Inkomensvoorziening participatiewet	**293.100**	**300.000**	**300.000**	**300.000**	**300.000**	**300.000**
663020 Besluit bijstand zelfstandigen	**27.669**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**320.769**	**300.000**	**300.000**	**300.000**	**300.000**	**300.000**
Gerealiseerd resultaat	**-291.336**	**-419.886**	**-432.019**	**-440.356**	**-447.238**	**-456.118**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Re-integratieverordening gemeente Ameland 2024;
- Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Ameland 2024;
- Verordening Tegenprestatie Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Ameland 2024;
- Verordening Individuele Inkomenstoeslag gemeente Ameland 2024;
- Beleidsregels inkomstenvrijlating Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Ameland 2024.

Sportevenementen

Wat willen we bereiken?

Uitvoering van sportevenementen die passen bij Ameland wat betreft de beleving van het eiland, de economie en de betrokkenheid van eilanders.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Verlenen van subsidie aan sportevenementen die passen bij Ameland (beleving eiland, betrokkenheid/deelname eilanders, economische waarde).

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
651005 Ondersteuning sportevenementen	**11.191**	**14.997**	**15.447**	**15.910**	**15.910**	**15.910**
Totaal Lasten	**11.191**	**14.997**	**15.447**	**15.910**	**15.910**	**15.910**
Gerealiseerd resultaat	**-11.191**	**-14.997**	**-15.447**	**-15.910**	**-15.910**	**-15.910**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Algemene Subsidieverordening gemeente Ameland;
- Uitvoeringsregeling subsidie Sport- en culturele evenementen gemeente Ameland 2019.

Musea en culturele voorzieningen

Wat willen we bereiken?

Streven is het behoud en expositie van het specifieke eilander cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke waarden, beleving via excursies en activiteiten en verbinding met scholen. Stichting Amelander Musea (STAM) exploiteert een aantal musea in gebouwen die in erfpacht door de gemeente zijn overgedragen. Via de musea worden exposities gehouden, excursies en activiteiten georganiseerd en worden (eilander) scholen betrokken. De Musea vormen een belangrijk onderdeel van het toeristische aanbod op het eiland. Onder het cultuurhistorisch erfgoed vallen ook historische kerken, begraafplaatsen en dergelijke. Ook biedt de STAM werkmogelijkheden aan inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt, en mogelijkheden om hen 'mee te laten doen'.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Verlenen van subsidie aan de STAM voor de uitvoering van exposities en excursies, de samenwerking met scholen, de begeleiding van medewerkers met afstand tot arbeidsmarkt en het onderhoud aan gebouwen;
- Afronden en in uitvoering nemen van de geactualiseerde meerjarenonderhoudsplannen voor de museale gebouwen die in erfpacht aan de STAM zijn overgedragen;
- Verlenen van subsidie aan culturele evenementen die passen bij Ameland (betrokkenheid/deelname eilanders, economische waarde).

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
653000 Culturele voorzieningen	**71.113**	**56.708**	**51.898**	**53.371**	**53.371**	**53.371**
654005 Musea (incl. molens en vuurtoren)	**414.951**	**407.370**	**446.057**	**492.377**	**412.013**	**410.649**
683020 Torens	**7.665**	**32.302**	**18.315**	**19.915**	**22.215**	**22.215**
Totaal Lasten	**493.730**	**496.379**	**516.271**	**565.663**	**487.599**	**486.236**
Baten						
653000 Culturele voorzieningen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
654005 Musea (incl. molens en vuurtoren)	**0**	**5.000**	**9.999**	**9.999**	**9.999**	**9.999**
683020 Torens	**5.325**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**5.325**	**5.000**	**9.999**	**9.999**	**9.999**	**9.999**
Gerealiseerd resultaat	**-488.405**	**-491.380**	**-506.272**	**-555.664**	**-477.600**	**-476.237**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Algemene Subsidieverordening gemeente Ameland;
- Uitvoeringsregeling subsidie Museaal Werk en Cultureel en Natuurlijk erfgoed gemeente Ameland 2019.

Programma 3 Onderwijs

De Amelander jeugd kennis en vaardigheden aanreiken en laten vergaren om zich te ontwikkelen en voor te bereiden op hun deelname aan de samenleving

De gemeente wil zoveel mogelijk leerlingen op het eiland onderwijs aan kunnen bieden, afgestemd op hun niveau. Dit geldt zowel voor het primair als het voortgezet onderwijs. Het voortgezet onderwijs wordt op vmbo-niveau aangeboden. De eerste drie leerjaren kunnen ook op havo en vwo niveau worden gevolgd.

De activiteitengroepen die bij dit programma horen:

- Openbaar primair en voortgezet onderwijs
- Lokaal onderwijsbeleid

Openbaar primair en voortgezet onderwijs

Wat willen we bereiken?

We willen het openbaar primair - en het openbaar voortgezet onderwijs faciliteren. Voor het voortgezet onderwijs betekent dat het bieden van administratieve en beleidsmatige ondersteuning. Voor het openbaar basisonderwijs betekent dat uitvoering gaan geven aan de besluitvorming van de gemeenteraad met betrekking tot de nieuwe rol na de bestuurlijke fusie en de bestuurlijke verzelfstandiging van het openbaar basisonderwijs.

De kwaliteit van het onderwijs heeft grote invloed op de toekomst van onze jeugd. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt op basis van de wettelijke taak bij de ouders, de leerlingen, de schoolbesturen en de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Uitvoering geven aan het door de gemeenteraad genomen besluit over de bestuurlijke fusie van het basisonderwijs op West Ameland en de verzelfstandiging van het openbaar basisonderwijs;
- Het openbaar onderwijs ontvlechten uit de gemeentelijke organisatie. Wij zijn gestopt met de ambtelijke ondersteuning op het gebied van financiën, personeel en organisatie en onderhoudsbeheer. Deze lijn trekken we door naar 2027;
- We gaan en blijven in overleg met het schoolbestuur PO West Ameland over het leerlingenaantal van OBS 't Ienster. We volgen de activiteiten die het schoolbestuur op dit gebied onderneemt;
- Administratieve en beleidsmatige ondersteuning bieden aan het voortgezet onderwijs;
- Het intern toezicht op het voortgezet onderwijs uitvoeren, uitbreiden en verbeteren. Na de verkiezingen is de commissie intern toezicht opnieuw bemenst. We gaan de ondersteuning van de commissie verbeteren en professionaliseren en de leden van de commissie inwerken en waar gewenst professionaliseren. De door de gemeenteraad vastgestelde documenten, het kwaliteitskader, het toezichtkader en het reglement, zijn hierbij de leidraad;
- We gaan het onderzoek naar de toekomstige Governance van het voortgezet onderwijs op Ameland afronden, er besluiten over nemen en deze opvolgen. De werkzaamheden zijn gegund aan een externe partij en het advies wordt na de zomer 2026 verwacht. We betrekken bij het besluitvormingsproces de medezeggenschapsraad en de directeur van de school;
- Na fors nadelige exploitatiesaldi over 2024 en 2025 en naar verwachting ook in 2026 gaan we een goede, realistische en zo mogelijk (op termijn) sluitende meerjarenbegroting voor het voortgezet onderwijs maken. Het voornemen is een begroting waarbij mogelijk bovenmatig eigen vermogen wordt/is afgebouwd en waarbij een solide financiële basis wordt behouden;
- In de loop van het kalenderjaar zal de vacature voor directeur vacant worden. We gaan in overleg met betrokkenen tijdig een proces in voor het opnieuw invullen van deze vacature.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
641000 Exploitatie basisonderwijs	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
641003 Bestuurscommissie OPO	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
641005 Gem. ondersteuning openbaar basisonderwijs	**15.470**	**16.742**	**17.429**	**17.429**	**17.429**	**17.429**
641006 Administratie openbaar basisonderwijs	**12.699**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
641010 Gem. ondersteuning bijzonder basisonderwijs	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
643000 Exploitatie voortgezet onderwijs	**2.425.559**	**1.988.300**	**2.500.358**	**2.522.530**	**2.522.530**	**2.522.530**
643005 Gemeentelijke ondersteuning voortgezet onderwijs	**9.845**	**9.642**	**10.329**	**10.329**	**10.329**	**10.329**
643006 Administratie voortgezet onderwijs	**25.571**	**31.139**	**33.357**	**33.357**	**33.357**	**33.357**
Totaal Lasten	**2.489.144**	**2.045.824**	**2.561.474**	**2.583.646**	**2.583.646**	**2.583.646**
Baten						
641000 Exploitatie basisonderwijs	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
641005 Gem. ondersteuning openbaar basisonderwijs	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
641006 Administratie openbaar basisonderwijs	**11.601**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
643000 Exploitatie voortgezet onderwijs	**2.425.559**	**1.988.300**	**2.500.358**	**2.522.530**	**2.522.530**	**2.522.530**
643005 Gemeentelijke ondersteuning voortgezet onderwijs	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
643006 Administratie voortgezet onderwijs	**14.169**	**14.038**	**14.038**	**14.038**	**14.038**	**14.038**
Totaal Baten	**2.451.329**	**2.002.338**	**2.514.396**	**2.536.568**	**2.536.568**	**2.536.568**
Gerealiseerd resultaat	**-37.815**	**-43.486**	**-47.078**	**-47.078**	**-47.078**	**-47.078**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Verordening commissie intern toezicht openbaar onderwijs (2022);
- Reglement intern toezicht BWS (2023);
- Kwaliteitszorg BWS (2023);
- Toezichtkader BWS (2023).

Lokaal onderwijsbeleid

Wat willen we bereiken?

De eilander jeugd mogelijkheden bieden zich te ontplooien tot zelfstandige burgers, zodat ze in sociaaleconomisch en maatschappelijk opzicht op een goede wijze in de samenleving kunnen functioneren.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We voeren de leerplichtwet uit. We leveren een bijdrage om absoluut en relatief verzuim te voorkomen. Als dit zich dan toch voordoet, proberen we een zo goed en passend mogelijk vervolg voor de leerling te vinden. We implementeren de meerjarige overeenkomst die we met de gemeente Leeuwarden voor de functie van leerplichtambtenaar hebben afgesloten om de kwaliteit en de continuïteit zo goed mogelijk te waarborgen;
- We stimuleren de samenwerking tussen besturen en directies van de scholen voor primair en voortgezet onderwijs. We faciliteren dat onder andere via het lokaal onderwijs overleg;
- We ondersteunen en adviseren directies, schoolbesturen en gemeenten van de andere Friese Waddeneilanden. Dat doen we onder andere door de DVO lokaal onderwijs beleid "de Friese Waddeneilanden" uit te voeren;
- We hebben in 2025-2026 voor alle Friese Waddeneilanden een nieuwe verordening leerlingenvervoer gemaakt en geadviseerd deze vast te stellen. Vanaf 2026 implementeren we de vastgestelde verordeningen;
- We voeren financiële regelingen uit voor studenten die reizen of uitwonend zijn. Dat doen we voor alle vier de Friese Waddeneilanden. We gaan de verordening toelage uitwonende studerenden voor alle eilanden actualiseren en voor besluitvorming aanbieden;
- We voeren het onderwijsachterstandbeleid en de subsidieregeling peuteropvang uit. We zijn en blijven in gesprek met de inspectie van het onderwijs en nemen aanbevelingen over. We leggen jaarlijks verantwoording af aan het rijk over het onderwijsachterstandenbeleid, voor- en vroegschoolse educatie en het onderwijs aan nieuwkomers en we voeren regelmatig overleg met de vertegenwoordigers van scholen en kinder- en peuteropvang instellingen;
- Medio 2026 is het convenant over het verdubbelen van de middelen voor school- en leerlingenbegeleiding met Cedin geëindigd. Hiermee is de aanvullende subsidie van de Friese Waddeneilanden aan de scholen voor primair onderwijs gestopt. Vanwege gewijzigde omstandigheden denken de schoolbesturen nu na of ze hiervoor opnieuw een subsidieverzoek bij de gemeenten zullen indienen of dat ze voor een andere constructie gaan kiezen, al of niet met financiële ondersteuning van de gemeenten;
- OBS 't Ienster bevindt zich op 1 februari 2026 qua leerlingenaantal voor het eerst onder de opheffingsnorm van het rijk. Als de vastgestelde leerlingenprognoses werkelijkheid worden, zal de rijksbekostiging van deze school per 1 augustus 2028 worden stopgezet. We volgen de acties die het schoolbestuur onderneemt;

- Eind 2025 is het accommodatiebeleid vastgesteld. Voor het voorzieningencluster Hollum is het perspectief voor het onderwijs en de peuter- en kinderopvang duidelijk. Ook voor het voortgezet onderwijs is het perspectief duidelijk. Onder andere voor het basisonderwijs, de peuter- en de kinderopvang in Nes-Buren is een visie- en participatieproces doorlopen. Het eindrapport hiervan is opgeleverd. Het eindrapport is nog niet op het abstractieniveau van het vastgestelde accommodatiebeleid. De specifieke clustering, de specifieke locatie(s), de fasering, de kosten en een planning ontbreken nog. Nu binnenkort de Wet planmatige aanpak onderwijshuisvesting in werking zal treden, krijgen gemeenten de wettelijke plicht in overleg met de schoolbesturen een integraal huisvestingsplan onderwijs te maken en vast te stellen. We gaan opnieuw in overleg met het schoolbestuur van de Bisschop Möller Stichting over de toekomst van het huidige schoolgebouw met als uiteindelijke doel een in alle opzichten kwalitatief hoogwaardig onderwijsgebouw.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
642000 Onderwijshuisvest. openbaar basisonderwijs Hollum	**9.816**	**19.503**	**4.949**	**5.037**	**5.037**	**5.031**
642005 Onderwijshuisvest. openbaar basisonderwijs Ballum	**11.187**	**20.469**	**13.658**	**13.620**	**13.495**	**13.362**
642010 Onderwijshuisvest. bijzonder basisonderwijs Hollum	**15.363**	**20.233**	**10.926**	**10.888**	**10.762**	**10.630**
642015 Onderwijshuisvesting bijzonder basisonderwijs NES	**37.589**	**39.640**	**38.646**	**38.058**	**19.898**	**7.830**
642020 Onderwijshuisvesting voortgezet onderwijs	**230.164**	**233.681**	**229.289**	**226.769**	**224.162**	**220.593**
643008 Gem. ondersteuning bijzonder basisonderwijs	**16.158**	**12.100**	**12.100**	**12.100**	**12.100**	**12.100**
643009 Lokaal onderwijsbeleid	**12.423**	**101.045**	**54.258**	**54.258**	**54.258**	**54.258**
643010 Onderwijsbegeleiding	**50.166**	**49.900**	**49.900**	**49.900**	**49.900**	**49.900**
643015 Samenwerking Waddenscholen Primair onderwijs	**0**	**0**	**608**	**608**	**608**	**608**
643025 Toelage uitwonende studerenden	**21.253**	**26.269**	**24.608**	**24.608**	**24.608**	**24.608**
643027 Uitvoering verordening leerlingenvervoer	**62.454**	**67.478**	**68.367**	**68.367**	**68.367**	**68.367**

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
643030 Overige voorzieningen t.b.v. onderwijs	**15.489**	**15.500**	**15.500**	**15.500**	**15.500**	**15.500**
Totaal Lasten	**482.062**	**605.816**	**522.809**	**519.711**	**498.695**	**482.787**
Baten						
642020 Onderwijshuisvesting voortgezet onderwijs	**43.323**	**41.200**	**41.200**	**41.200**	**41.200**	**41.200**
643009 Lokaal onderwijsbeleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
643010 Onderwijsbegeleiding	**21.729**	**18.800**	**18.800**	**18.800**	**18.800**	**18.800**
643015 Samenwerking Waddenscholen Primair onderwijs	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
643030 Overige voorzieningen t.b.v. onderwijs	**589**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**
Totaal Baten	**65.640**	**60.400**	**60.400**	**60.400**	**60.400**	**60.400**
Gerealiseerd resultaat	**-416.423**	**-545.416**	**-462.409**	**-459.311**	**-438.295**	**-422.387**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Verordening bekostiging leerlingenvervoer (2026);
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs (2021);
- Verordening aanvullende vergoeding OV-chipkaart studenten (2016);
- Verordening toelage uitwonende studerenden (2016);
- Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid (2009).

Programma 4 Fysieke Leefomgeving

Ameland in fysiek opzicht netjes, schoon, heel en veilig houden.

Op Ameland is het goed wonen, werken en recreëren. Met inachtneming van de belangen van onze inwoners en bezoekers wil gemeente Ameland de bijzondere leefomgeving in stand houden en verder ontwikkelen.

De activiteitengroepen die bij dit programma horen:

- Infrastructuur
- Openbare ruimte
- Afval en milieu
- Ruimtelijke ordening

Infrastructuur

Wat willen we bereiken?

Gemeente Ameland is als eigenaar of (mede)beheerder verantwoordelijk voor de kwaliteit en staat van onderhoud van de infrastructurele voorzieningen. Voor de gemeentelijke infrastructuur streven we naar een behoud van het kwaliteitsniveau. Werkzaamheden zijn gebaseerd op actuele beheer- en onderhoudsplannen. Het nieuwe beheersplan voor zowel havens als wegen is in 2024 door de raad vastgesteld, om zo veel mogelijk koppelkansen te benutten met de revitalisatie en reconstructie 2.0 van dorpen en wijken. Hiervoor wordt een jaarlijkse planning opgesteld en uitgevoerd. Naast de werkzaamheden die voortvloeien uit deze plannen, zijn er incidentele ontwikkelingen die extra planvorming vragen. De vervoersvisie is opgesteld nadat het toeristisch beleid is vastgesteld. Tevens wordt ingezet op goede oplossingen voor de veerverbinding, zowel op de korte als de lange termijn om een betrouwbare veerverbinding te blijven nastreven. Wij blijven in gesprek met het Rijk en de regio over een lange termijn oplossingsrichting gericht op 2029, het jaar waarin de nieuwe concessieperiode start.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Wij zetten ons ambtelijk en bestuurlijk in voor een goede verbinding met het vaste land op korte en lange termijn. Wij blijven in gesprek met de regio en het Rijk over de huidige en toekomstige veerdienst gericht op het jaar 2029 wanneer de nieuwe concessieperiode start;
- Er wordt gewerkt aan het verbeteren van de verkeersveiligheid van eerder vastgestelde knelpunten;
- Uitvoering geven aan het jaarplan van het beheersplan Wegen;
- Uitvoering geven aan het jaarplan van het beheersplan Havens;
- Uitvoeren van werkzaamheden volgend uit het Gemeentelijk Rioleringsplan, onder andere het verder afkoppelen en infiltreren van regenwater om het riool klimaatbestendig te maken;
- Opstellen van een nieuw programma Water en Riolering.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
621000 Wegen, straten, pleinen en (fiets)paden	**1.462.468**	**2.714.553**	**904.800**	**1.053.356**	**1.836.168**	**2.354.949**
621005 Bermen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
621010 Gladheidsbestrijding	**9.452**	**15.000**	**15.000**	**15.000**	**15.000**	**15.000**
621015 Openbare verlichting	**86.495**	**153.617**	**136.770**	**135.951**	**135.132**	**134.312**
621020 Abri's	**0**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**
621025 Verkeersmaatregelen	**59.079**	**59.914**	**39.740**	**39.714**	**39.689**	**39.664**
621035 Vliegveld (lasten)	**226.960**	**307.333**	**240.288**	**240.598**	**239.810**	**237.190**
621045 Watergangen	**85.424**	**85.100**	**85.100**	**85.100**	**85.100**	**85.100**
622000 Parkeerterreinen	**14.690**	**33.642**	**39.522**	**34.963**	**34.431**	**33.899**
623000 Passantenhaven (lasten)	**233.429**	**247.709**	**433.176**	**234.639**	**271.365**	**252.797**
624000 Veerdam (lasten)	**181.610**	**184.256**	**242.687**	**187.709**	**186.495**	**192.026**
633000 Eigendommen (lasten)	**254.895**	**454.871**	**56.131**	**86.984**	**143.503**	**412.003**
633010 Exploitatie landerijen/gronden (lasten)	**46.967**	**53.711**	**53.711**	**53.711**	**53.711**	**53.711**
672000 Riolering	**848.578**	**607.108**	**626.188**	**618.455**	**615.129**	**610.906**
Totaal Lasten	**3.510.047**	**4.917.213**	**2.873.512**	**2.786.580**	**3.655.932**	**4.421.956**
Baten						
621035 Vliegveld (lasten)	**98.960**	**90.000**	**90.000**	**90.000**	**90.000**	**90.000**
624000 Veerdam (lasten)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
633000 Eigendommen (lasten)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
672000 Riolering	**368.012**	**16.000**	**42.000**	**42.000**	**42.000**	**42.000**
Totaal Baten	**466.972**	**106.000**	**132.000**	**132.000**	**132.000**	**132.000**
Gerealiseerd resultaat	**-3.043.075**	**-4.811.213**	**-2.741.512**	**-2.654.580**	**-3.523.932**	**-4.289.956**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater 2010;
- Beleidsnota onderhoud wegen recreatieterreinen 2016;
- Vervoersvisie 2023;
- GRP Ameland 2020-2025;
- Beheer- en onderhoudsplan wegen 2024;
- Beheer- en onderhoudsplan havens 2024.

Openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

Goed beheer van openbare ruimte en aanwezige gemeentelijke voorzieningen heeft de blijvende aandacht. Verbeteren van de beeldkwaliteit van onder andere beschermde dorpsgezichten nemen we mee. Gemeente Ameland is verantwoordelijk voor het beheer van grote delen van de openbare ruimte op het eiland. Variërend van groen in de dorpen en speeltoestellen over het hele eiland, tot strandovergangen en recreatiegebieden zoals De Aanleg en De Vleijen.

Op het gebied van de natuur worden de meeste taken uitgevoerd door andere overheidsorganisaties en terrein beherende organisaties. Samenwerking en afstemming over het beheer met deze instanties vraagt een meer planmatige benadering. Onderwerpen als verantwoord recreatief gebruik, bescherming, onderhoud en herstel zijn daarbij belangrijke items.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het terrein van de Buitendienst efficiënter herinrichten en laten voldoen aan wet- en regelgeving;
- De Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) wordt opgesteld en ter besluitvorming aangeboden;
- Uitvoering geven aan het Meerjarenonderhoudsplan Sportvelden (periode 2025-2034);
- Het definitieve gebiedsplan De Vleijen wordt ter besluitvorming aangeboden en vervolgens wordt er gestart met de uitvoering;
- Het opwaarderen van 'B-speellocaties', volgens de vastgestelde visie;
- Er wordt een beheerplan openbare ruimte opgesteld. De onderhoudskosten en eventuele vervangingsinvesteringen van straatmeubilair, verlichting, strandovergangen, kunstwerken en abri’s worden hiermee inzichtelijk gemaakt.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
657000 Openbare ruimte en (openlucht)recreatie	**1.390.346**	**1.960.269**	**1.857.602**	**1.941.079**	**1.903.830**	**1.892.867**
657015 De Vleijen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
657020 De Aanleg	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
657025 Strandrecreatie	**504.969**	**525.733**	**493.178**	**499.107**	**498.459**	**475.793**
675000 Begraafplaatsen	**131.907**	**115.565**	**150.868**	**132.638**	**127.261**	**111.126**
Totaal Lasten	**2.027.223**	**2.601.567**	**2.501.648**	**2.572.825**	**2.529.551**	**2.479.787**
Baten						
675000 Begraafplaatsen	**0**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
Totaal Baten	**0**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
Gerealiseerd resultaat	**-2.027.223**	**-2.601.467**	**-2.501.548**	**-2.572.725**	**-2.529.451**	**-2.479.687**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Groenbeleidsplan (2021);
- Visie spelen op Ameland (2023).

Afval en milieu

Wat willen we bereiken?

Bij de afvalinzameling willen we streven naar een adequate duurzame inzameling en verwerking. Hierbij is veel aandacht voor (plastic) zwerfvuil. Via de Regio Deal wordt hier aandacht aan gegeven (project in voorbereiding) met een samenwerkingsaanpak.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Permanente aandacht voor een efficiëntie en goede afvalinzameling en –verwerking;
- Het opstellen van een Beheer- en onderhoudsplan afvalinzameling & reiniging.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
633020 Destructie	**13.479**	**16.947**	**18.778**	**20.105**	**20.117**	**20.020**
673000 Afvalinzameling algemeen	**533.588**	**512.983**	**502.074**	**561.423**	**561.716**	**547.158**
673005 Afvalinzameling oud papier	**49.616**	**45.000**	**45.000**	**45.000**	**45.000**	**45.000**
673015 Afvalinzameling dorpen en vakantieonderkomens	**538.385**	**526.556**	**553.890**	**564.412**	**474.278**	**471.759**
673030 Afvalinzameling bedrijven (incl. campings)	**338.120**	**308.713**	**318.207**	**325.516**	**322.533**	**320.215**
673040 Afvalinzameling glas	**34.236**	**20.000**	**20.000**	**20.000**	**20.000**	**20.000**
674000 Milieubeleid algemeen	**350.299**	**420.456**	**439.788**	**439.788**	**439.788**	**439.788**
674010 Ongediertebestrijding	**15.505**	**41.241**	**34.293**	**36.503**	**36.522**	**36.361**
Totaal Lasten	**1.873.226**	**1.891.895**	**1.932.031**	**2.012.748**	**1.919.955**	**1.900.302**
Baten						
673000 Afvalinzameling algemeen	**106.050**	**102.000**	**102.960**	**103.784**	**103.784**	**103.784**
673005 Afvalinzameling oud papier	**37.067**	**35.000**	**35.000**	**35.000**	**35.000**	**35.000**
673030 Afvalinzameling bedrijven (incl. campings)	**4.324**	**5.400**	**5.400**	**5.400**	**5.400**	**5.400**
673040 Afvalinzameling glas	**10.780**	**10.500**	**10.500**	**10.500**	**10.500**	**10.500**
674010 Ongediertebestrijding	**1.970**	**600**	**600**	**600**	**600**	**600**
Totaal Baten	**160.191**	**153.500**	**154.460**	**155.284**	**155.284**	**155.284**
Gerealiseerd resultaat	**-1.713.035**	**-1.738.395**	**-1.777.571**	**-1.857.464**	**-1.764.671**	**-1.745.018**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Afvalstoffenverordening Gemeente Ameland (2010).

Ruimtelijke ordening

Wat willen we bereiken?

We willen een aantrekkelijke, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving waarin wonen, werken en leven goed is geregeld. We beoordelen ruimtelijke ontwikkelingen zorgvuldig en zorgen daarmee voor behoud van wat goed is en voor voldoende ruimte voor maatschappelijke opgaven zoals voldoende woningen, energietransitie en klimaatadaptatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Uitwerken kader omgevingskwaliteit als opvolger van de Welstandsnota;
- Afronding en definitieve vaststelling omgevingsvisie;
- Verder werken aan de opbouw van het omgevingsplan;
- Aanwijzen panden als karakteristiek of gemeentelijk monument en eigenaren financieel ondersteunen;
- Betere uitvoering van het VTH-beleid en -jaarprogramma door ondersteuning handhavers met handhavingsjurist en samenwerking met andere gemeenten op gebied van BOA's.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
681000 Omgevings-/Bestemmingsplannen, ontwikkeling	**226.327**	**274.531**	**165.925**	**165.925**	**165.925**	**165.925**
681005 Omgevings-/Bestemmingsplannen, wijz. op verzoek	**18.827**	**82.391**	**7.954**	**7.954**	**7.954**	**7.954**
682000 Plan Nes Kwekerij (Nes-Oost / de Tuun)	**14.014**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682001 Plan Buren Paasduinweg	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682002 Plan Nes Miedeweg/Polderweg	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682003 Plan Nes Binnendieken	**1.201**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682004 Plan Ballum Smitteweg	**-37.895**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682006 Plan Hollum Trapweg	**-12.664**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682016 Plan Ballum De Stringen Noord	**527.908**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682090 Grondexploitaties	**583**	**2.552**	**0**	**0**	**0**	**0**
683000 Welstandstoezicht	**54.440**	**40.000**	**40.000**	**40.000**	**40.000**	**40.000**
683010 Omgevingsvergunningen	**300.169**	**306.908**	**33.527**	**34.137**	**33.377**	**32.567**
683025 Uitvoering Huisvestingswet	**4.058**	**2.836**	**3.038**	**3.038**	**3.038**	**3.038**
683035 Monumentenzorg	**2.593**	**28.918**	**3.500**	**3.500**	**3.500**	**3.500**

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
683040 Basisregistraties Adressen en Gebouwen	**53.183**	**35.734**	**29.165**	**29.165**	**29.165**	**29.165**
683045 Stads- en dorpsvernieuwing	**34.571**	**32.452**	**101.583**	**102.411**	**102.411**	**102.411**
Totaal Lasten	**1.187.316**	**806.322**	**384.692**	**386.130**	**385.370**	**384.560**
Baten						
681000 Omgevings-/Bestemmingsplannen, ontwikkeling	**0**	**-5.000**	**-5.000**	**-5.000**	**-5.000**	**-5.000**
681005 Omgevings-/Bestemmingsplannen, wijz. op verzoek	**1.170**	**68.634**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**
682000 Plan Nes Kwekerij (Nes-Oost / de Tuun)	**7.795**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682003 Plan Nes Binnendieken	**1.201**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682004 Plan Ballum Smitteweg	**-207**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682006 Plan Hollum Trapweg	**15.354**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682016 Plan Ballum De Stringen Noord	**234.484**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
683025 Uitvoering Huisvestingswet	**2.032**	**2.000**	**2.000**	**2.000**	**2.000**	**2.000**
Totaal Baten	**261.830**	**65.634**	**2.000**	**2.000**	**2.000**	**2.000**
Gerealiseerd resultaat	**-925.486**	**-740.688**	**-382.692**	**-384.130**	**-383.370**	**-382.560**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Structuurvisie (2011) (wordt momenteel omgezet naar Omgevingsvisie);

Het omgevingsplan gemeente Ameland (2024), waar de volgende bestemmingsplannen en beheers-verordeningen onder vallen:

- Bestemmingsplan recreatieterreinen Hollum (2012);
- Bestemmingsplan Hollum (2009);
- Bestemmingsplan Ballum (2012);
- Bestemmingsplan Roosdunen (2006);
- Bestemmingsplan Nes (2014);
- Bestemmingsplan recreatieterrein Nes-Buren 2019 (2020);
- Bestemmingsplan Recreatieterreinen Buren (2015);
- Bestemmingsplan Buren (2015);
- Beheersverordening Waddenzee en Noordzee (2013);
- Beheersverordening Havens Nes en Ballumerbocht (2013);
- Beheersverordening Recreatieterrein Buren (2013);
- Beheersverordening Strandweg Nes (2013);
- Beheersverordening Buitengebied (2013);
- Bestemmingsplan Buitengebied (2024);

Andere verordeningen

- Exploitatieverordening gemeente Ameland (2014);
- Erfgoedverordening gemeente Ameland (2016);
- Verordening naamgeving en nummering (adressen) (2010);
- Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht (2024);
- Verordening nadeelcompensatie (2024);
- Verordening werkzaamheden kabels en leidingen (2026);
- Verordening werkzaamheden telecommunicatiekabels Ameland (2026);

Beleid

- Welstandsnota (2016) en aanvullende welstandscriteria bijlage 7 en 8 Welstandsnota 2016 (2023);
- Beleidsnotitie bedrijfswoningen en personeelshuisvesting (2017);
- Strandnota (2016);
- Beleidsregels Verblijfsrecreatie (2023);
- Delegatiebesluit omgevingsplan (2024);
- Aanwijzingsbesluit adviesrecht gemeenteraad en verplichte participatie bij afwijken van het omgevingsplan (2024).

Programma 5 Economie

Ameland onderneemt, voor blijvend profijt en leefbaarheid

Toerisme en de overige economische sectoren zijn van levensbelang voor de Amelander economie en leefbaarheid. Ameland wordt elk jaar druk bezocht door toeristen. Deze zorgen grotendeels voor de inkomsten van de burgers en bedrijven op Ameland en leveren ook een belangrijke bijdrage aan de baten van de gemeente Ameland. Het is daarom belangrijk dat we duurzame ontwikkeling voor de sectoren blijven stimuleren.

De activiteitengroepen die bij dit programma horen:

- Toerisme
- Overige sectoren

Toerisme

Wat willen we bereiken?

We streven naar een vitale toeristische sector, die via zowel economie als maatschappij zorgt voor een leefbaar eiland (en daar dus niet ten koste van gaat). We streven daarom niet naar meer (maar ook niet minder), maar wel naar beter.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Stap voor stap uitvoeren van het toerismebeleid;
- Onderzoek doen hoe certificering ons kan helpen bij duurzaam toerisme.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
634000 Toerisme	**374.540**	**398.660**	**421.401**	**392.286**	**386.294**	**386.229**
634001 Evenementenmateriaal	**14.851**	**2.000**	**2.000**	**2.000**	**2.000**	**2.000**
Totaal Lasten	**389.391**	**400.660**	**423.401**	**394.286**	**388.294**	**388.229**
Baten						
634000 Toerisme	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
634001 Evenementenmateriaal	**15.679**	**12.000**	**12.000**	**12.000**	**12.000**	**12.000**
Totaal Baten	**15.679**	**12.000**	**12.000**	**12.000**	**12.000**	**12.000**
Gerealiseerd resultaat	**-373.712**	**-388.660**	**-411.401**	**-382.286**	**-376.294**	**-376.229**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Toerismebeleid Ameland, Van meer naar beter (2023);
- Detailhandelsstructuurvisie (2009; wordt vervangen door horeca- en detailhandelsbeleid);
- Evenementenbeleid (2024);
- Horecabeleidsplan (2006; wordt vervangen door horeca- en detailhandelsbeleid).

Overige sectoren

Wat willen we bereiken?

We behouden en ondersteunen de bredere economie en ondersteunen en stimuleren nieuwe activiteiten. Hierbij houden we oog voor onze eigen rol: we zorgen voor de randvoorwaarden en geven ondernemers de ruimte om te ondernemen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- In gesprekken inzetten op behoud van zowel landbouwsector als cultuurhistorisch medegebruik;
- Waar mogelijk ondernemers/verenigingen doorverwijzen naar stimuleringsfonds Regio Deal.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
631000 Triple Helix	**500**	**25.000**	**25.000**	**25.000**	**25.000**	**25.000**
631005 Economische Ontwikkeling	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Lasten	**500**	**25.000**	**25.000**	**25.000**	**25.000**	**25.000**
Baten						
631000 Triple Helix	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-500**	**-25.000**	**-25.000**	**-25.000**	**-25.000**	**-25.000**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Economische Visie 2030 (2019);
- Landbouwbeleidsplan (2010);
- Verordening winkeltijden (2016);
- Verordening speelautomatenhallen (2014);
- Verordening precariobelasting (2024).

Programma 6 Duurzaamheid

Een toekomstbestendige en zelfvoorzienende samenleving

Ameland heeft de ambitie om duurzaam zelfvoorzienend te zijn. Hierbij wil Ameland voorloper zijn en blijven op het gebied van de energietransitie door vorm en inhoud te geven aan duurzame energieoplossingen. Ameland heeft de ambitie om in 2035 een toekomstbestendig en betaalbaar aardgasvrij energiesysteem te hebben. Daarbij willen we de bredere duurzaamheidsthema's als circulaire economie, waterverbruik, klimaatadaptatie en partnerschap (vanuit de SDG-goals) meenemen, voor zover dat aansluit bij en past in onze eilander samenleving en economie. Echter wordt de toenemende netcongestie een probleem, wat ook focus nodig heeft.

De activiteitengroep die bij dit programma hoort:

- Energietransitie

Energietransitie

Wat willen we bereiken?

De gemeenteraad stelde in 2019 de duurzame ambitie van Ameland vast: koploper zijn in de energietransitie en vijftien jaar eerder dan de rest van Nederland voldoen aan de landelijke klimaatdoelstellingen voor reductie van de CO2-uitstoot. Ameland heeft de ambitie om in 2035 de energietransitie af te ronden, maar wel met oog voor de realiteit (netcongestie). Inmiddels heeft de raad deze visie vertaald in een programma Duurzaamheid Gemeente Ameland 2023-2026, dat in november 2023 in de gemeenteraad is vastgesteld.

Om de energietransitie te bereiken heeft Ameland met verschillende partners, bedrijven en met inwoners goed overleg. Twee sporen zijn hierbij van belang. Enerzijds het technisch economische spoor (welke concrete projecten en plannen zijn ontwikkeld en wat is er nog nodig?) en anderzijds het sociaal-maatschappelijke spoor (hoe worden de Amelanders maximaal betrokken bij alle activiteiten?). Daarbij werken we veel en intensief met partijen samen. Het doel is een integraal, betaalbaar, toekomstbestendig en slim energiesysteem voor Ameland.
Ameland werkt op verschillende speelvelden aan de energietransitie. Via verbeteringen bij en met de inwoners en gelijktijdig ook via grotere projecten voor het gehele eiland proberen we stappen te zetten naar verminderen van energieverbruik en vergroten van opwek.

Door koppeling van het duurzaamheidsprogramma aan de plannen voor accommodatiebeleid en het complex beheerplan van het GWA willen we de verduurzaming integraal meenemen in het gemeentelijk woning- en gebouwenbeheer.

Naast de energiebesparing willen we ook zuiniger omgaan met ons (drink)water. Kennis van en inzicht in het bestaande zoetwatersysteem op Ameland laat zien dat volledig zelfvoorzienend op gebied van zoet water niet gaat lukken. Het eerder geraamde budget hiervoor laten we vervallen omdat het onderzoek naar het zoetwatersysteem op Ameland door de provincie getrokken en betaald wordt.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We voeren het door de gemeenteraad vastgestelde Programma Duurzaamheid 2023-2026 uit en gaan een geactualiseerd Programma Duurzaamheid opstellen;
- We bouwen verder aan de energierotonde in de Ballumerbocht. Het zonnepark is gerealiseerd, de batterij volgt en we zijn begonnen met de voorbereidingen voor het realiseren van een (snel)laadstation voor elektrische voertuigen;
- In overleg met de netbeheerder proberen we de netcongestie op het eiland te verzachten;
- We blijven onze bewoners adviseren in gesprekken en met flyers en nemen ze mee in onze energietransitie;
- Met verschillende rijks- en Europese middelen stellen we subsidieregelingen voor onze inwoners open om energiearmoede tegen te gaan, om isolatiemaatregelen toe te passen en om installatiekosten tegen netcongestie deels te vergoeden;
- Binnen ons warmteproces onderzoeken we verschillende combinaties van warmtebronnen gekoppeld aan warmte- en/of bronnetten. Hierover informeren we onze inwoners voorafgaand aan de voorbereiding van het gemeentelijk Warmteprogramma dat in 2027 vastgesteld moet worden door de gemeenteraad.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
674003 NESSIE	**6.935**	**40.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
674005 Duurzaamheid	**462.662**	**344.603**	**521.935**	**610.976**	**510.830**	**610.677**
674006 IANOS project	**203.145**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
674008 Administratie duurzaamheid derden	**8.031**	**2.836**	**4.557**	**4.557**	**4.557**	**4.557**
674088 Administratie Energiepark	**0**	**2.836**	**3.038**	**3.038**	**3.038**	**3.038**
674089 Administratie Warmtelevering BV	**0**	**20.000**	**21.519**	**21.519**	**21.519**	**21.519**
Totaal Lasten	**680.773**	**410.275**	**551.049**	**640.090**	**539.944**	**639.791**
Baten						
674003 NESSIE	**7.900**	**40.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
674005 Duurzaamheid	**398.275**	**142.476**	**96.666**	**99.566**	**102.553**	**102.553**
674006 IANOS project	**0**	**200.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
674008 Administratie duurzaamheid derden	**4.575**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**
674009 GREEN HYSLAND	**3.594**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**414.344**	**387.476**	**101.666**	**104.566**	**107.553**	**107.553**
Gerealiseerd resultaat	**-266.429**	**-22.799**	**-449.383**	**-535.524**	**-432.391**	**-532.238**

Vastgestelde Beleidsnotities en verordeningen

- Transitievisie warmte “Ameland aardgasvrij” (2021);
- Verordening “Fonds verduurzaming en woningaanpassing Ameland” (2022);
- Visiedocument “Programma Duurzaamheid Ameland 2023-2026” (2023).

Programma 7 Volkshuisvesting

Het behouden en realiseren van voldoende en betaalbare koop- en huurwoningen. Het in stand houden van een professioneel, sociaal en duurzaam Woningbedrijf

De gemeente richt zich op het behouden en waar nodig extra realiseren van voldoende en betaalbare koop- en huurwoningen voor doelgroepen met een binding aan Ameland nu en in de verre toekomst (hoofddoel Woonvisie 2024-2028).

Waarbij het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland (GWA) zich richt op het aanbieden van betaalbare huurwoningen aan huishoudens met een jaarinkomen tot aan de inkomensgrens voor sociale huisvesting én met een inkomen tussen die inkomensgrens en de grens voor hogere inkomens. Daarmee worden ook woningzoekenden die tussen wal en schip dreigen te belanden vanwege de hoge prijzen voor koopwoningen bediend. Het GWA heeft de afgelopen jaren 43 nieuwe (energiezuinige) sociale huurwoningen aan de woningvoorraad toegevoegd en 44 nieuwe woon-/zorgappartementen op locatie Ambla, waar vanaf begin 2025 zorg wordt geleverd door Kwadrant. Op dit moment zijn er 7 nieuwbouwwoningen in aanbouw. Het GWA zal verder invulling geven aan strategisch voorraadbeheer de komende jaren (kwantiteit, doelgroepen, duurzaamheid) conform de doelstellingen uit Woonvisie 2024-2028 en Programma Duurzaamheid 2023-2026.

Voorwaarde voor alle woningen is: woningzoekenden moeten voldoen aan eisen voor economische en maatschappelijke binding zoals vastgelegd in de Huisvestingsverordening.

De activiteitengroepen die bij dit programma horen:

- Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland
- Volkshuisvestingbeleid

Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland

Wat willen we bereiken?

In de afgelopen jaren zijn ongeveer 50 woningen (inclusief Paasduinweg) en 44 zorgappartementen (Ambla) toegevoegd aan het woonbestand van Gemeentelijk Woonbedrijf Ameland (GWA). Daarnaast zijn in 2026 de meerjarenonderhoudsbegroting en het strategisch complexbeheerplan geactualiseerd. In 2027 staan vooral de uitvoering van activiteiten uit de onderhoudsbegroting en voorbereidingsactiviteiten voor de verduurzamingsopgave op de planning. Beleidsmatig formuleren we beleid voor huur(prijs), verkoop, zelf aangebrachte voorzieningen (aanpassingen aan de woning) en minimaal kwaliteitsniveau van het woningbezit.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Uitvoering geven aan het strategisch complexbeheerplan;
- Uitvoeren begrote onderhoudsactiviteiten;
- Uitvoeren onderzoeken ter voorbereiding van de verduurzamingsopgave;
- Uitvoering geven aan het actualiseren van het huur(prijs) beleid;
- Uitvoering geven aan het opstellen van verkoopbeleid;
- Uitvoering geven aan het opstellen van zelf aangebrachte voorzieningenbeleid (ZAV-beleid);
- Uitvoering geven aan het opstellen van een minimaal kwaliteitsniveau GWA woningen;
- Uitvoering geven aan de vastgestelde woonvisie en uitvoeringsprogramma 2024 - 2028;
- In verband met toename van het gebruik van scootmobielen en gebrek aan stallingsruimte wordt een collegevoorstel opgesteld voor de realisatie van een inpandige stallingsruimte in 't Noorderlicht.

Wat mag het kosten: Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
683050 Woningbedrijf Ameland	**2.177.228**	**3.699.812**	**3.597.124**	**3.480.604**	**3.488.074**	**3.392.918**
683051 Woningbedrijf Ameland - Ambla	**80.691**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Lasten	**2.257.919**	**3.699.812**	**3.597.124**	**3.480.604**	**3.488.074**	**3.392.918**
Baten						
683050 Woningbedrijf Ameland	**2.866.947**	**3.347.173**	**3.072.529**	**3.134.172**	**3.198.487**	**3.265.552**
683051 Woningbedrijf Ameland - Ambla	**80.402**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**2.947.349**	**3.347.173**	**3.072.529**	**3.134.172**	**3.198.487**	**3.265.552**
Gerealiseerd resultaat	**689.431**	**-352.639**	**-524.595**	**-346.432**	**-289.587**	**-127.366**

Vastgestelde Beleidsnotities en verordeningen

- Meerjarenonderhoudsplan GWA 2026-2050;
- Meerjarenonderhoudsplan Ambla 2025-2034;
- Strategisch Voorraad Beleid 2017 (wordt in 2026 geactualiseerd);
- Huisvestingsverordening gemeente Ameland 2023;
- Woonvisie Ameland 2024-2028.

Volkshuisvestingbeleid

Wat willen we bereiken?

Het behouden en waar nodig extra realiseren van voldoende en betaalbare koop- en huurwoningen (sociaal- en middenhuur) voor doelgroepen met een binding aan Ameland nu en in de verre toekomst.

Beleidsmatig wordt een woonbehoefteonderzoek gestart en wordt nagedacht over de toekomstige verplichting voor opstelling van een Volkshuisvestingsprogramma.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Vanuit de aangenomen wet "Versterking regie op de volkshuisvesting" dient ter vervanging van de woonvisie een volkshuisvestingsprogramma opgesteld te worden in 2027;
- Uitvoeren van woonbehoefteonderzoek voor de ontwikkeling van nieuwbouwwoningen;
- De herziene Huisvestingsverordening (inclusief urgentieverordening) en nieuwe leegstandverordening worden naar verwachting begin 2027 aan de raad voorgelegd. Door de in de wet regie op de volkshuisvesting en aangenomen novelles zijn er aanpassingen nodig in de urgentieverordening en dient op provinciaal niveau afstemming plaats te vinden;
- De kaders voor beleid personeelshuisvesting zijn opgenomen in de Woonvisie. Er wordt gewerkt aan beleid voor personeelshuisvesting. Hiernaast loopt een Waddenbreed onderzoek naar piekhuisvesting vanuit de RegioDeal;
- Verlenen van zowel Startersleningen als Stimuleringsleningen (duurzaamheid en wmo) via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SvN);
- Realiseren van de woningbouwopgave uit de Woonvisie.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
683046 Beleid volkshuisvesting	**89.233**	**83.215**	**150.481**	**94.481**	**94.481**	**94.481**
Totaal Lasten	**89.233**	**83.215**	**150.481**	**94.481**	**94.481**	**94.481**
Gerealiseerd resultaat	**-89.233**	**-83.215**	**-150.481**	**-94.481**	**-94.481**	**-94.481**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Huisvestingsverordening 2023;
- Woonvisie Ameland 2024-2028;
- Beleidsnotitie bedrijfswoningen en personeelshuisvesting (2017).

Overhead

Algemeen

Op grond van artikel 8 BBV is in de programmabegroting een apart overzicht opgenomen van de kosten van overhead. In de programma's worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Dit betekent dat alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan activiteiten, gericht op de externe klant, bij het betreffende taakveld worden geregistreerd.
Onder overhead worden alle kosten verstaan die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Deze kosten worden centraal begroot en verantwoord op het overzicht "Overhead", via het voorgeschreven taakveld 0.4 Overhead.
In de notitie Overhead van de Commissie BBV wordt nader toegelicht welke kosten tot overhead behoren. In ieder geval gaat het om de kosten van leidinggevenden aan het primaire proces, financiën, personeel en organisatie, juridische zaken, automatisering, facilitaire zaken, huisvesting en archief.

Gemeente Ameland

In onderstaande tabel zijn de begrote kosten van overhead van onze gemeente aangegeven, evenals de totale kosten volgens deze meerjarenbegroting. Voor de eventuele berekening van tarieven, de toerekening van overhead aan specifieke activiteiten en de analyse van de mate van kostendekkendheid van bepaalde opbrengsten (zoals leges, rioolrechten en reinigingsheffingen) wordt de overhead berekend als een opslagpercentage over de voor die activiteit geraamde kosten. Een uitzondering op deze systematiek vormt het Gemeentelijk Woningbedrijf, waaraan een genormeerd bedrag wordt toegerekend.

In de berekening zijn de totale kosten over 2026 en volgende jaren gecorrigeerd voor incidentele posten. Voor een toelichting op incidentele posten verwijzen wij naar 'Overzicht van structurele en incidentele baten en lasten' als onderdeel van de Financiële begroting.

Tabel overhead en toerekening					
		2027	**2028**	**2029**	**2030**
	Overhead, ondersteuning organisatie				
6.004.00	Bestuursondersteuning college	3.975.254	4.002.428	4.019.758	4.035.446
6.004.05	Automatisering	1.080.223	1.006.106	1.006.106	1.006.106
6.004.10	Personeelszaken	388.000	393.000	398.000	398.000
6.004.15	Huisvesting binnendienst	370.796	359.342	346.909	336.177
6.004.20	Huisvesting buitendienst	316.400	312.986	320.073	312.436
6.004.25	Ondersteunende activiteiten raad	70.004	70.004	70.004	70.004
6.004.30	Representatie	15.000	15.000	15.000	15.000
6.004.35	Communicatie	25.000	25.000	25.000	25.000
	Subtotaal overhead	**6.240.677**	**6.183.867**	**6.200.850**	**6.198.169**
	Genormeerde toerekening GWA	-174.082	-176.693	-179.343	-182.033
	Totaal nog toe te rekenen overhead	**6.066.595**	**6.007.174**	**6.021.507**	**6.016.136**
	Totale kosten begrotingsjaar	34.040.371	33.973.537	34.250.329	35.263.772
	Correctie voor incidentele zaken	-3.038.712	-2.275.576	-2.178.812	-2.477.117
	Correctie voor overhead (zelf te verdelen)	-6.240.677	-6.183.867	-6.200.850	-6.198.169
	Correctie voor GWA (al genormeerd verwerkt)	-3.597.124	-3.480.604	-3.488.074	-3.392.918
	Totale kosten om overhead over te verdelen	**21.163.858**	**22.033.490**	**22.382.594**	**23.195.568**
	Percentage overhead, als deel overige kosten	**28,66%**	**27,26%**	**26,90%**	**25,94%**

Dekkingsmiddelen

Algemeen

Voor de uitvoering van de programma's die de gemeenteraad heeft vastgesteld, zijn financiële middelen nodig. Deze dekkingsmiddelen worden gevormd door rijksbijdragen, eigen gemeentelijke belastingen en retributies, huren, pachten en dergelijke.

Voor rijksmiddelen als de zogenaamde algemene uitkering uit het gemeentefonds en gemeentelijke belastingen gelden geen specifieke bestedingsdoelen.
Voor retributies (leges en dergelijke heffingen) geldt dat baten niet hoger mogen zijn dan de bijbehorende lasten.

De gemeenteraad heeft geen invloed op het gemeentefonds. De gemeenteraad kan wel invloed uitoefenen op de hoogte van de lokale heffingen, zoals bedoeld in paragraaf 1, Lokale heffingen.

De activiteitengroepen die bij dit programma horen:

- Gemeentefonds
- Belastingen
- Retributies
- Huren en pachten
- Overige inkomsten en uitgaven

Gemeentefonds

Gemeentefonds

De Rijksoverheid keert via het gemeentefonds geld uit aan Nederlandse gemeenten. In deze begroting is de meicirculaire 2026 verwerkt. Het gemeentefonds bestaat uit verschillende uitkeringscomponenten; de algemene uitkering, decentralisatie uitkeringen, integratie-uitkeringen (waaronder die voor sociaal domein) en de artikel 12-uitkering.

De algemene uitkering is één van de belangrijkste bekostigingsinstrumenten van de gemeente Ameland. Het ontvangen geld komt ten goede aan de algemene middelen, waardoor het geld, met inachtneming van wet- en regelgeving, naar eigen inzicht kan worden besteed.

Gemeente Ameland ontvangt geen artikel 12-uitkering. De artikel 12-uitkering wordt, op verzoek van gemeenten met grote financiële problemen, uitgekeerd door de Rijksoverheid. Om de uitkeringen te ontvangen dienen de gemeenten aan diverse voorwaarden te voldoen. Zo leveren gemeenten met een artikel 12-uitkering (een deel van) hun zelfstandigheid in. Daarnaast dienen de eigen inkomsten, via belastingverhoging, te worden gemaximeerd.

Wat mag het kosten: Gemeentefonds

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Baten						
600700 Uitkeringen gemeentefonds	**12.355.561**	**12.458.588**	**13.007.791**	**12.367.620**	**12.248.040**	**12.485.147**
Totaal Baten	**12.355.561**	**12.458.588**	**13.007.791**	**12.367.620**	**12.248.040**	**12.485.147**
Gerealiseerd resultaat	**12.355.561**	**12.458.588**	**13.007.791**	**12.367.620**	**12.248.040**	**12.485.147**

Belastingen

Belastingen

Gemeenten mogen belastingen heffen die zijn genoemd in de Gemeentewet. Zo heft gemeente Ameland onder meer onroerende zaak-, toeristen- en forensenbelasting.

De gemeenteraad stelt jaarlijks de tarieven van de gemeentelijke belastingen vast door het vaststellen van belastingverordeningen.

In de kadernota 2026 heeft de gemeenteraad ingestemd met verhoging van meerdere belastingen. De meeropbrengsten van deze voorgestelde verhogingen zijn verwerkt in deze meerjarenbegroting.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
606100 Heffing/invordering OZB woningen	**142.664**	**104.967**	**93.045**	**93.045**	**93.045**	**93.045**
606200 Heffing/invordering OZB niet woningen	**21.535**	**47.352**	**48.158**	**48.158**	**48.158**	**48.158**
634005 Heffing/invordering toeristen- en forensenbelastin	**51.450**	**47.662**	**47.307**	**47.307**	**47.307**	**47.307**
Totaal Lasten	**215.649**	**199.981**	**188.510**	**188.510**	**188.510**	**188.510**
Baten						
606105 Onroerende-zaakbelasting eigenaren woningen	**1.094.761**	**1.130.734**	**1.164.656**	**1.193.773**	**1.193.773**	**1.193.773**
606205 Onroerende-zaakbelasting eigenaren niet woningen	**307.098**	**313.455**	**322.859**	**330.930**	**330.930**	**330.930**
606210 Onroerende-zaakbelasting gebruikers niet woningen	**226.332**	**226.995**	**233.805**	**239.650**	**239.650**	**239.650**
606400 Precariobelasting	**41.381**	**38.500**	**38.500**	**38.500**	**38.500**	**38.500**
634005 Heffing/invordering toeristen- en forensenbelastin	**642**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
634010 Toeristenbelasting op het bootkaartje	**1.226.045**	**1.245.000**	**1.269.900**	**1.295.298**	**1.295.298**	**1.295.298**
634015 Toeristenbelasting passantenhaven	**38.140**	**40.000**	**40.800**	**41.616**	**41.616**	**41.616**
634020 Toeristenbelasting vliegveld	**4.015**	**4.000**	**4.080**	**4.162**	**4.162**	**4.162**
634030 Toeristenbelasting hotels/pensions nachtregister	**455.182**	**430.000**	**438.600**	**447.372**	**447.372**	**447.372**

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
634035 Toeristenbelasting vakantieonderkomens forfaitair	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
634040 Toeristenbelasting vakantieonderkomens nachtregist	**1.787.856**	**1.650.000**	**1.683.000**	**1.716.660**	**1.716.660**	**1.716.660**
634045 TB mobiele onderkomens met vaste standplaats	**88.855**	**100.000**	**102.000**	**104.040**	**104.040**	**104.040**
634050 TB mobiele onderkomens seizoenplaats	**67.175**	**65.000**	**66.300**	**67.626**	**67.626**	**67.626**
634055 TB mobiele onderkomens (tenten)	**211.305**	**175.000**	**178.500**	**182.070**	**182.070**	**182.070**
634065 TB kamerverhuur nachtregister	**6.255**	**6.000**	**6.120**	**6.242**	**6.242**	**6.242**
634075 TB kampeerboerderijen nachtregister	**414.254**	**400.554**	**408.565**	**416.736**	**416.736**	**416.736**
634080 Forensenbelasting	**2.156.890**	**2.190.000**	**2.190.000**	**2.190.000**	**2.190.000**	**2.190.000**
Totaal Baten	**8.126.185**	**8.015.239**	**8.147.685**	**8.274.676**	**8.274.676**	**8.274.676**
Gerealiseerd resultaat	**7.910.536**	**7.815.257**	**7.959.175**	**8.086.166**	**8.086.166**	**8.086.166**

Retributies

Retributies

Gemeenten mogen retributies heffen die zijn genoemd in de Gemeentewet. Zo heft gemeente Ameland onder andere reinigingsrechten en leges.

Wettelijk is bepaald dat de baten ten gevolge van de heffing van retributies de lasten niet mogen overstijgen.

In de kadernota 2026 heeft de gemeenteraad ingestemd met verhoging van meerdere retributies. De meeropbrengsten van deze voorgestelde verhogingen zijn verwerkt in deze meerjarenbegroting.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
624005 Veerdam (baten)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
624015 Losstoep Ballumerbocht (Baten)	**2.360**	**14.296**	**4.382**	**4.469**	**4.559**	**8.613**
683015 Leges omgevingsvergunningen	**0**	**0**	**262.240**	**262.240**	**262.240**	**262.240**
Totaal Lasten	**2.360**	**14.296**	**266.622**	**266.709**	**266.799**	**270.853**
Baten						
612005 Vergunningen horeca, APV en kansspelen (baten)	**23.769**	**25.000**	**25.750**	**26.394**	**26.394**	**26.394**
621040 Vliegveld (baten)	**48.215**	**50.100**	**51.600**	**52.888**	**52.888**	**52.888**
623005 Passantenhaven (baten)	**65.883**	**65.125**	**65.125**	**65.125**	**65.125**	**65.125**
624005 Veerdam (baten)	**11.902**	**12.000**	**12.270**	**12.502**	**12.502**	**12.502**
624015 Losstoep Ballumerbocht (Baten)	**130**	**150**	**150**	**150**	**150**	**150**
672005 Rioolheffing gecombineerd	**835.013**	**860.000**	**860.000**	**860.000**	**860.000**	**860.000**
673045 Afvalstoffenheffing dorpen en vakantieonderkomens	**1.031.948**	**1.028.000**	**1.028.000**	**1.028.000**	**1.028.000**	**1.028.000**
673050 Afvalstoffenheffing vakantieonderkomens	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
673055 Reinigingsrechten bedrijven (incl. campings)	**415.529**	**414.250**	**414.250**	**414.250**	**414.250**	**414.250**
673060 Reinigingsrechten campings	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
675005 Begraafplaatsrechten	**73.236**	**60.000**	**61.800**	**63.345**	**63.345**	**63.345**
683005 Leges i.v.m. welstandstoezicht	**40.821**	**40.000**	**40.000**	**40.000**	**40.000**	**40.000**
683015 Leges omgevingsvergunningen	**202.368**	**220.000**	**226.600**	**232.265**	**232.265**	**232.265**
Totaal Baten	**2.748.813**	**2.774.625**	**2.785.545**	**2.794.918**	**2.794.918**	**2.794.918**
Gerealiseerd resultaat	**2.746.454**	**2.760.329**	**2.518.923**	**2.528.209**	**2.528.119**	**2.524.065**

Huren en pachten

Huren en pachten

Gemeente Ameland verpacht of verhuurt diverse eigendommen, waarbij de rechten en plichten zijn vastgelegd in privaatrechtelijke overeenkomsten.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
633005 Eigendommen (baten)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
652015 Groene sportvelden en terreinen (baten)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Baten						
633005 Eigendommen (baten)	**49.736**	**45.000**	**45.000**	**45.000**	**45.000**	**45.000**
633015 Exploitatie landerijen/gronden (baten)	**55.238**	**65.638**	**65.638**	**65.638**	**65.638**	**65.638**
652005 Accommodaties sport (baten)	**71.790**	**109.800**	**109.800**	**109.800**	**109.800**	**109.800**
652015 Groene sportvelden en terreinen (baten)	**9.111**	**6.000**	**6.000**	**6.000**	**6.000**	**6.000**
654010 Musea (incl. molens en vuurtoren) baten	**68.293**	**66.000**	**66.000**	**66.000**	**66.000**	**66.000**
Totaal Baten	**254.168**	**292.438**	**292.438**	**292.438**	**292.438**	**292.438**
Gerealiseerd resultaat	**254.168**	**292.438**	**292.438**	**292.438**	**292.438**	**292.438**

Overige inkomsten en uitgaven

Overige inkomsten en uitgaven

Het gaat hier om posten die niet bij andere Activiteitengroepen kunnen worden ingedeeld.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Primaire begroting 2027 (2027)	Primaire begroting 2027 (2028)	Primaire begroting 2027 (2029)	Primaire begroting 2027 (2030)
Lasten						
524000 Materiaal/materieel	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
600500 Nutsbedrijven	**-12.854**	**7.600**	**7.600**	**7.600**	**7.600**	**7.600**
600505 Overige financiële middelen	**201**	**201**	**201**	**201**	**201**	**201**
600510 Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan	**8.594**	**5.968**	**5.698**	**8.565**	**7.885**	**6.054**
600599 Rente	**-452.214**	**-207.881**	**-68.020**	**-99.905**	**-60.418**	**157.098**
600800 Onvoorziene lasten en baten	**286.858**	**247.500**	**822.500**	**822.500**	**922.500**	**697.500**
600805 Saldi van kostenplaatsen	**0**	**187.008**	**-20.114**	**265.017**	**501.341**	**744.755**
600900 Vennootschapsbelasting	**44.351**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
601100 Saldo baten en lasten na bestemming	**0**	**472.816**	**575.198**	**-325.765**	**-806.295**	**-1.376.790**
Totaal Lasten	**-125.063**	**713.213**	**1.323.063**	**678.212**	**572.814**	**236.417**
Baten						
600500 Nutsbedrijven	**50.679**	**70.000**	**30.000**	**30.000**	**30.000**	**30.000**
600505 Overige financiële middelen	**7.831**	**7.000**	**7.000**	**7.000**	**7.000**	**7.000**
600599 Rente	**6.331**	**6.000**	**6.000**	**3.500**	**3.000**	**3.000**
600800 Onvoorziene lasten en baten	**79.650**	**10.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
633025 Destructie	**26.464**	**25.500**	**25.500**	**25.500**	**25.500**	**25.500**
664010 Sociale werkvoorziening	**80.704**	**98.500**	**98.500**	**98.500**	**98.500**	**98.500**
Totaal Baten	**251.659**	**217.000**	**167.000**	**164.500**	**164.000**	**164.000**
Onttrekkingen						
601000 Mutatie reserves	**8.844.424**	**5.028.733**	**3.452.889**	**2.798.700**	**2.647.741**	**2.786.516**
Totaal Onttrekkingen	**8.844.424**	**5.028.733**	**3.452.889**	**2.798.700**	**2.647.741**	**2.786.516**
Stortingen						
601000 Mutatie reserves	**2.545.345**	**2.276.800**	**2.023.800**	**2.023.800**	**2.023.800**	**2.023.800**
Totaal Stortingen	**2.545.345**	**2.276.800**	**2.023.800**	**2.023.800**	**2.023.800**	**2.023.800**
Gerealiseerd resultaat	**6.675.800**	**2.255.721**	**273.026**	**261.188**	**215.127**	**690.300**

Paragrafen

In de paragrafen worden de beleidslijnen met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen vastgelegd

Een aantal paragrafen is verplicht voorgeschreven door het ministerie van Binnenlandse Zaken. Voor deze paragrafen van de programmabegroting gelden de bepalingen van artikel 9 tot en met 16 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Inhoudelijk moeten de paragrafen voldoen aan de kwaliteitseisen die genoemde artikelen stellen.

Over deze paragrafen, als onderdeel van de programmabegroting, kan nog het volgende worden gesteld.

De raad oefent zijn budgetrecht uit door het autoriseren van de (totaal)bedragen per activiteitengroep. De raad stelt de overige onderdelen van de begroting vast zoals de paragrafen. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de programma's vanuit een bepaald onderwerp, zoals voor 'onderhoud kapitaalgoederen' en 'grondbeleid'. In de paragrafen kunnen bedragen worden genoemd. De paragrafen worden niet apart geautoriseerd, zoals dat bij de activiteitengroepen het geval is. Bedragen die in de paragrafen zijn vermeld zijn al via de activiteitengroepen geautoriseerd. Vanzelfsprekend dienen de desbetreffende bedragen in de activiteitengroepen en de paragrafen op elkaar aan te sluiten.

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Algemeen

Gemeentelijke belastingen en retributies worden geheven op basis van door de gemeenteraad vastgestelde belastingverordeningen. Dit hoofdstuk geeft een beeld van tariefontwikkelingen, lokale lastendruk, kwijtscheldingsbeleid en dergelijke.

Tariefontwikkeling

De stijgingspercentages voor de diverse heffingen zoals die zijn verwerkt in deze begroting zijn:

Tariefontwikkeling diverse heffingen (%)					
	2026	2027	2028	2029	2030
Ozb gebruikers	2,0	3,0	2,5	0,0	0,0
Ozb eigenaren	2,0	3,0	2,5	0,0	0,0
Forensenbelasting	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toeristenbelasting	2,0	2,88	2,80	0,0	0,0
Rioolheffing	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afvalstoffenheffing	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reinigingsrechten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Leges	0,0	3,0	2,5	0,0	0,0
Precariobelasting	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lijkbezorgings- en grafrechten	0,0	3,0	2,5	0,0	0,0
Luchthavengelden	0,0	3,0	2,5	0,0	0,0

Te onderscheiden heffingen

Onroerende zaakbelastingen

Onder de naam ‘onroerendezaakbelastingen’ worden voor de binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:

- Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak (niet zijnde een woning) al dan niet krachtens eigendom, bezit, met beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
- Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft vanwege eigendom, bezit of beperkt recht.

Op basis van de Wet Waardering Onroerende Zaken wordt van elke individuele onroerende zaak de waarde vastgesteld, waarna het te betalen bedrag aan belasting wordt berekend en via een aanslag aan de belastingplichtige opgelegd.

Voor 2027 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengsten onroerendezaakbelastingen	
	2027
Gebruikers niet woningen	233.805
Eigenaren woningen	1.164.656
Eigenaren niet woningen	322.859
	1.721.320

Forensenbelasting

Deze belasting wordt geheven van natuurlijke personen, die zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, hier meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zichzelf of voor hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden.

Voor 2027 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengst forensenbelasting	
	2027
Forensenbelasting	2.190.000
	2.190.000

Toeristenbelasting

Deze belasting wordt geheven van personen die niet als ingezetene in de basisregistratie personen (BRP) staan ingeschreven. Belast wordt het verblijf houden binnen de gemeente al dan niet gevolgd door een overnachting. Degene die gelegenheid biedt tot het houden van verblijf wordt als belastingplichtige aangemerkt. Het tarief voor 2027 bedraagt € 2,14 per persoon per dag.

Voor 2027 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengsten toeristenbelasting	
	2027
Bootkaartjes	1.269.900
Passantenhaven	40.800
Vliegveld	4.080
Hotels/pensions	438.600
Vakantieonderkomens	1.683.000
Mobiele onderkomens	346.800
Kamerverhuur	6.120
Kampeerboerderijen	408.565
	4.197.865

Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven ter bestrijding van kosten die zijn verbonden aan de door de gemeente te verrichten waterzorgplichten. Belastingplichtig zijn diegenen die een eigendom naar omstandigheden beoordeeld al dan niet krachtens eigendom, bezit of beperkt recht gebruiken.

Voor 2027 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengsten rioolheffing	
	2027
Vastrecht	595.000
Variabel recht (waterverbruik)	265.000
	860.000

De kostendekkendheid van rioolrechten geeft het volgende beeld:

Kostendekkendheid rioolheffing				
	Taakveld	**Omschrijving taakveld**		
Kosten	7.2	Riolering	626.188	
Opbrengsten excl heffingen			16.000	
Netto kosten taakveld			**610.188**	
Overhead	28,66%		174.910	
BTW			101.591	
Toe te rekenen kosten			**276.501**	
Totale kosten				**886.689**
Opbrengsten heffingen				**860.000**
Mutatie egalisatievoorziening				**26.000**
Dekkingspercentage				**99,92%**

De begrote baten en lasten voor de activiteit riolering zijn gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringplan (GRP). Het saldo van de begrote baten en lasten van de activiteit riolering wordt toegevoegd aan de egalisatievoorziening riolering. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt de toevoeging of onttrekking aan deze voorziening zodanig berekend, dat het kostendekkingspercentage uitkomt op de maximale en gewenste 100%.

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

De afvalstoffenheffing wordt geheven voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. De tarieven in 2027 blijven gelijk ten opzichte van 2026.
Reinigingsrechten worden geheven van bedrijven. De tarieven reinigingsrechten in 2027 blijven gelijk aan 2026.

Voor 2027 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengsten i.v.m. reiniging	
	2027
Afvalstoffenheffing dorpen en vak. onderkomens	1.028.000
Reinigingsrechten bedrijven (incl. campings)	424.750
	1.452.750

In deze begroting is de kostendekkendheid van afvalstoffenheffing en reinigingsrechten gezamenlijk berekend.

Voor de kostendekkendheid van afvalstoffenheffing en reinigingsrechten geldt het volgende overzicht:

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing en reinigingsrechten				
	Taakveld	**Omschrijving taakveld**		
Kosten	7.3	Afval	1.439.171	
Opbrengsten excl heffingen			153.860	
Netto kosten taakveld			**1.285.311**	
Overhead	28,66%		368.433	
BTW			132.164	
Toe te rekenen kosten			**500.597**	
Totale kosten				**1.785.908**
Opbrengsten heffingen				**1.442.250**
Dekkingspercentage				**80,8%**

Leges

Onder de naam ‘leges’ worden een aantal verschillende retributies geheven voor het genot van, door of vanwege de gemeente verstrekte diensten.

Voor 2027 wordt de volgende opbrengst begroot:

Opbrengst leges	
	2027
Leges, hoofdstuk 1	85.490
Leges, hoofdstuk 2	226.600
Leges, hoofdstuk 3	25.750
	337.840

De kostendekkendheid van de leges geven het volgende beeld.

Kostendekkendheid leges				
	Taakveld	**Omschrijving taakveld**		
Hoofdstuk 1 legesverordening				
Kosten	0.2	Burgerzaken	133.490	
Overhead	28,66%		38.265	
Totale kosten			**171.754**	
Opbrengsten heffingen	0.2	Burgerzaken	59.740	
Dekkingspercentage				**35%**
Hoofdstuk 2 legesverordening				
Kosten	8.3	Wonen en bouwen	265.630	
Overhead	28,66%		76.142	
Totale kosten			**341.772**	
Opbrengsten heffingen	8.3	Wonen en bouwen	226.600	
Dekkingspercentage				**66%**
Hoofdstuk 3 legesverordening				
Kosten	1.2	Openbare orde en veiligheid	97.635	
Overhead	28,66%		27.987	
Totale kosten			**125.623**	
Opbrengsten heffingen	1.2	Openbare orde en veiligheid	25.750	
Dekkingspercentage				**20%**

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven van bedrijven voor het hebben van terrassen en/of uitstallingen op openbare gemeentegrond.

Voor 2027 wordt de volgende opbrengst begroot:

Opbrengst precariobelasting	
	2027
Precariobelasting	38.500
	38.500

Lijkbezorgings- en grafrechten

Lijkbezorgings- en grafrechten (begraafrechten) worden geheven voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen en voor het door of vanwege de gemeente verlenen van diensten op alle begraafplaatsen op Ameland.

Voor 2027 wordt de volgende opbrengst begroot:

Opbrengst lijkbezorgingsrechten	
	2027
Lijkbezorgingsrechten	61.800
	61.800

De kostendekkendheid van lijkbezorgings- en grafrechten geeft het volgende beeld:

Kostendekkendheid lijkbezorgings- en grafrechten				
	Taakveld	**Omschrijving taakveld**		
Kosten	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	143.982	
Opbrengsten excl heffingen			100	
Netto kosten taakveld			**143.882**	
Toe te rekenen overhead	28,66%		41.244	
Totale kosten			**185.125**	
Opbrengsten heffingen			61.800	
Dekkingspercentage				**33%**

Luchthavengelden

Luchthavengelden worden geheven voor het gebruik van het luchtvaartterrein in Ballum door luchtvaartuigen.

Voor 2027 wordt de volgende opbrengst begroot:

Opbrengst landingsgelden	
	2027
Landingsgelden	51.500
	51.500

De kostendekkendheid van de luchthavengelden geeft het volgende beeld:

Kostendekkendheid landingsgelden				
	Taakveld	**Omschrijving taakveld**		
	2.1	Verkeer en vervoer		
Kosten			237.100	
Opbrengsten excl heffingen			90.100	
Netto kosten taakveld			**147.000**	
Overhead	28,00%		41.160	
BTW				
Toe te rekenen kosten			**41.160**	
Totale kosten				**188.160**
Opbrengsten heffingen				**51.500**
Dekkingspercentage				**27,4%**

Lokale lastendruk

De onderstaande tabel geeft een indruk van de lokale lasten voor enkele ‘gemiddelde huishoudens’:

Lokale lastendruk	2026	2027
Een meerpersoonshuishouden met eigen woning (€ 380.000,00) en een waterverbruik van 125 m³		
OZB - eigenaren	237,50	244,63
Afvalstoffenheffing	238,67	238,67
Rioolheffing vastrecht	115,60	115,60
Rioolheffing variabel	62,50	62,50
	654,27	**661,40**
Een eenpersoonshuishouden met eigen woning (€ 300.000,00) en een waterverbruik van 50 m³		
OZB - eigenaren	187,50	193,13
Afvalstoffenheffing	181,67	181,67
Rioolheffing vastrecht	115,60	115,60
Rioolheffing variabel	25,00	25,00
	509,77	**515,40**
Een meerpersoonshuishouden met huurwoning en een waterverbruik van 125 m³		
Afvalstoffenheffing	238,67	238,67
Rioolheffing vastrecht	115,60	115,60
Rioolheffing variabel	62,50	62,50
	416,77	**416,77**
Een eenpersoonshuishouden met huurwoning en een waterverbruik van 50 m³		
Afvalstoffenheffing	181,67	181,67
Rioolheffing vastrecht	115,60	115,60
Rioolheffing variabel	25,00	25,00
	322,27	**322,27**

Kwijtschelding

Indien een belastingplichtige niet, of over te weinig financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding worden verleend.

Gemeente Ameland hanteert een kwijtscheldingspercentage van 100%. Dit betekent dat alle belastingplichtigen die een inkomen hebben van 100% van het minimuminkomen (volgens bijstandsnorm) of lager, in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Kwijtschelding kan worden verleend voor afvalstoffenheffing en rioolheffing. De overige heffingen zijn in de betreffende belastingverordeningen uitgesloten van kwijtschelding. De afgelopen jaren bedroeg het totaal kwijtgescholden bedrag gemiddeld € 2.000.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing behandelt de vraag in welke mate de financiële positie van gemeente Ameland toereikend is om de financiële gevolgen van risico's die de gemeente loopt op te kunnen vangen.

In deze paragraaf wordt het risicoprofiel opgesteld. Vervolgens komt de weerstandscapaciteit van gemeente Ameland aan de orde, waarna een conclusie volgt over het weerstandsvermogen.

De later in deze paragraaf opgenomen kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de exploitatie of de balans. Ze kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. De kengetallen bieden (meer) inzicht in de financiële ruimte van de gemeente om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Het doel is zichtbaar te maken dat we in staat zijn optredende risico's op te vangen zonder dat de publieke taken en voorzieningen in de knel komen.

Het afdekken van risico's gebeurt gedeeltelijk via verzekeringen en deels via het treffen van voorzieningen. De resterende risico's inventariseren we in deze paragraaf. Per risico benoemen we de kans van optreden en de financiële impact hiervan. Hiermee ontstaat een beeld van de benodigde weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit is de omvang van financiële middelen die nodig is om tegenvallers te bekostigen, zonder dat daar de lopende begroting of het beleid direct voor moeten worden aangepast. Het weerstandsvermogen drukt te verhouding uit tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de risico's.

Weerstandscapaciteit

Bij weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit
De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten eenmalig op te vangen. Hiervoor kan gemeente Ameland de Algemene reserve aanwenden. Deze wordt aangemerkt als vrij besteedbaar, maar wordt beschouwd als 'buffer' voor grote financiële tegenvallers. Op grond van de vastgestelde Nota reserves en voorzieningen bedraagt de hoogte van deze reserve € 2,5 miljoen.

Structurele weerstandscapaciteit
Structurele weerstandscapaciteit betreft de middelen die eventueel aangeboord kunnen worden om (structurele) tegenvallers op te vangen. De structurele weerstandscapaciteit betreft de mogelijkheid om vanuit een verhoging van belastingen en leges structurele tegenvallers op te vangen. Ook de mogelijkheden om te bezuinigen, dan wel het ambitieniveau iets neerwaarts bij te stellen, kunnen structurele compensatie bieden voor tegenvallers. De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend voor de onroerendezaakbelastingen, door de maximale tarieven (artikel 12) te vergelijken met de door gemeente Ameland gehanteerde tarieven. Deze berekening ziet er als volgt uit:

Onbenutte belastingcapaciteit					
	prognose ozb 2027	Prognose 2027	tarieven artikel 12	verschil	onbenutte capaciteit
eigenaren woningen	1.164.656	0,0680	0,1109	0,0429	735.150
eigenaren niet-woningen	322.859	0,1587	0,4038	0,2451	498.394
gebruikers niet-woningen	233.805	0,1270	0,2866	0,1595	293.675
	1.721.320				**1.527.219**

De in de tabel aangegeven tarieven voor een ‘artikel 12 gemeente’ bedragen 120% van de gemiddelde tarieven van Nederlandse gemeenten in 2025 (jaar t-2). De analyse in deze tabel geeft een redelijke indicatie van de onbenutte belastingcapaciteit.

Beleidsuitgangspunten

De vastgestelde programmabegroting is het kader van budgetten voor onze jaarlijkse activiteiten. Als een risico zich voordoet, vangen we de financiële effecten hiervan in eerste instantie op binnen de lopende begroting, alvorens we een beroep doen op de Algemene Reserve. Is er sprake van structurele effecten of mocht het opvangen financiële effecten door een risico niet binnen de vastgestelde begroting passen, wordt een voorstel tot maatregelen gedaan aan de gemeenteraad.

Er zijn diverse verzekeringen afgesloten voor het afdekken van risico’s die te maken hebben met schadegevallen of claims door derden. Daarnaast werken we schadepreventief door ons te houden aan geldende wet- en regelgeving, het correct naleven van geldende procedurens en het cyclisch beheer van onderhoud aan onder andere wegen, gebouwen, havens en riolering.

Voor risico’s en verplichtingen waarvan we weten dat deze zich in de toekomst voordoen, zijn bestemmingsreserves en voorzieningen gevormd. Dit geldt voor verplichtingen ten aanzien van pensioen, onderhoud van gebouwen, riolering, havens en wegen.

Risico's

In de tabel op de volgende pagina benoemen we de risico’s en schatten daarbij de kans dat het risico zich daadwerkelijk voordoet en de maximale financiële impact van het risico in.

Er is voorafgaand aan de begroting een risico-inventarisatie uitgevoerd met het management-team en een groep vakambtenaren. Deze inventarisatie heeft een aantal geïdentificeerde risico’s opgeleverd. Deze risico-inventarisatie geeft een zo volledig mogelijk beeld. Echter is het belangrijk op te merken dat de inventarisatie in zekere mate subjectief is en er altijd een mogelijkheid bestaat dat niet-geïdentificeerde en onverwachte risico’s zich voordoen.

Risicotabel				
	Risico	Financiele impact in euro's	Kans	Kans x impact
1	Terugloop toerisme door externe oorzaken	2.500.000	10%	250.000
2	Nadelige effecten wijzigingen rijksbeleid	1.500.000	30%	450.000
3	Meerjarenonderhoudsplannen	1.000.000	30%	300.000
4	Onvoorzien onverzekerde schades	500.000	10%	50.000
5	Toenemende uitvoeringslasten en taakverschuivingen	180.000	30%	54.000
6	Open einde regelingen Sociaal Domein	400.000	30%	120.000
8	SVN startersleningen	150.000	30%	45.000
9	Garant stelling Energiepark Ballumerbocht	1.550.000	10%	155.000
				1.424.000

Voor het kwantificeren van risico's is gebruik gemaakt van onderstaande tabel:

Kwantificeren van risico's			
Referentiebeeld	Kansklasse	Kwantiteit	Toelichting kansklasse
0 of 1 keer per 10 jaar	1	10%	Risico's waarvan het onwaarschijnlijk is dat ze zich de komende jaren voordoen
1 keer per 5-10 jaar	2	30%	Risico's waarvan het niet waarschijnlijk is dat ze zich de komende jaren voordoen
1 keer per 2-5 jaar	3	50%	Risico's die zich in de komende jaren wel, maar ook niet voor kunnen doen
1 keer per 1-2 jaar	4	70%	Risico's waarvan het waarschijnlijk is dat ze zich de komende jaren voor zullen doen
1 keer per jaar of meer	5	90%	Risico's waarvan het zeer waarschijnlijk is dat ze zich de komende jaren voordoen

Ter toelichting en aanvulling op de risicotabel geldt het volgende.

Terugloop toerisme als gevolg van een externe oorzaak

Een natuurramp, milieuramp, pandemie of ander soort crisis kan grote en langdurige gevolgen hebben voor het toerisme. Voor gemeente Ameland kan dit een forse daling van de opbrengsten toeristenbelasting en forensenbelasting betekenen. De kans op een dergelijke gebeurtenis wordt niet als groot ingeschat en bovendien zullen rijks- en provinciale overheden vanuit hun verantwoordelijkheid altijd enige mate van ondersteuning bieden, waardoor financiële gevolgen fors kunnen zijn, maar niet onoverkomelijk.

Nadelige effecten wijzigingen rijksbeleid

Het gemeentefonds is opgebouwd uit tal van maatstaven. Deze maatstaven worden periodiek opnieuw bekeken om aan te sluiten bij de nieuwe werkelijkheid. In 2023 heeft de laatste herverdeling plaatsgevonden van de algemene uitkering binnen het gemeentefonds. Destijds is aangegeven dat die herverdeling nog niet goed genoeg was. De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) kijkt naar een gelijkwaardige uitgangspositie van gemeenten, waarbij rekening wordt gehouden met de belastingcapaciteit en een eerlijke en uitlegbare verdeling tussen gemeenten. Afgelopen voorjaar is advies gegeven door de ROB om de specifieke compensatie die de Waddengemeenten nu krijgen voor hun dure fysieke bereikbaarheid, af te schaffen. Het ROB adviseert dit niet per 2027, maar op een later moment in samenhang met andere wijzigingsvoorstellen. Het gaat voor de gemeente Ameland om ruim € 1.000.000, dus de nadelige financiële gevolgen zijn aanzienlijk. Daarom nemen we dit mee in de risicotabel.

De gemeente Ameland is afhankelijk van door het Rijk vastgestelde wet- en regelgeving. Als bijvoorbeeld besloten wordt tot huurbevriezing of huurverlaging, heeft dit nadelige financiële gevolgen voor de huuropbrengsten van het Gemeentelijk Woningbedrijf.

Daarnaast kunnen door het Rijk wettelijke taken worden opgelegd aan de gemeente waar geen financiële middelen tegenover staan. Een voorbeeld hiervan is de Wet open overheid. Op basis van de Woo komen aanvragen incidentgedreven bij de gemeente binnen, waardoor plots veel ambtelijke capaciteit nodig kan zijn voor dossiervorming. Dit kan leiden tot extra inhuur ter ondersteuning.

Meerjaren onderhoudsplannen

Het beleid van de gemeente Ameland voor het onderhoud van kapitaalgoederen is opgenomen in een aantal plannen die door de raad of het college zijn vastgesteld. Zie hiervoor Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen. Het gaat hier onder andere om gemeentelijke gebouwen, wegen, havens en riolering.

De kosten voor vervanging en onderhoud zijn gebaseerd op inspecties en reële schattingen. Er bestaat een kans dat hier een foutieve inschatting voorkomt van de technische levensduur door onverwacht grote constructieve of technische gebreken. Daarnaast houdt een dergelijk vastgesteld beheersplan in zekere mate rekening met inflatie, maar door marktontwikkelingen of andere externe ontwikkelingen kan een hyperinflatie zorgen voor snel stijgende bouw- en onderhoudskosten.

Aangezien er voor onderhoudskosten van kapitaalgoederen geen keuze bestaat om deze werkzaamheden niet uit te voeren, nemen we dit op als een risico.

Onvoorzien onverzekerde schades

De gemeente heeft diverse verzekeringen afgesloten om financiële gevolgen van schades en aansprakelijkheid te kunnen beperken. Volledige dekking van alle mogelijke risico's is echter onmogelijk. Er blijft altijd restrisico over, door bijvoorbeeld polisuitsluitingen, niet- verzekerbare gebeurtenissen of aansprakelijkheidsclaims die buiten de polisvoorwaarden vallen en ook vanwege een deel eigen risico (keuze). Deze risico's zijn op voorhand moeilijk te kwantificeren, maar zouden hoge financiële gevolgen kunnen hebben.

Toenemende uitvoeringslasten en taakverschuivingen

Het verschuiven van verantwoordelijkheden van bijvoorbeeld de Rijksoverheid, uitvoeringsorganisaties of marktpartijen kan voor de gemeente Ameland leiden tot een aanzienlijke toename van uitvoeringslasten. Het gaat hier bijvoorbeeld om situaties waarin externe partijen werkzaamheden beëindigen of beperken of marktpartijen die zich terugtrekken, waardoor gemeenten worden geacht of zichzelf gedwongen achten aanvullende taken op zich te nemen. Dit kan leiden tot hogere personele inzet, extra kosten en druk op de kwaliteit en continuïteit voor de organisatie.

Open einde regelingen Sociaal Domein

Kosten voor individuele trajecten in het sociaal domein kunnen jaarlijks sterk verschillen. Het gaat hier om open einde regelingen, dus de kosten die hiermee gemoeid zijn, los van preventieve maatregelen, zijn niet te beïnvloeden. Met name een intensief zorgtraject voor jeugdzorg of een grote woningaanpassing (wmo) kan hoge kosten met zich meebrengen.

Omdat deze grote aanvragen niet geregeld voorkomen, wordt hier niet standaard rekening mee gehouden in de begroting. Daarom vormen deze 'open einde regelingen' in het Sociaal domein een financieel risico voor de organisatie.

Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SVn)

Via de SVn worden zowel Startersleningen als Stimuleringsleningen (duurzaamheid en wmo) verstrekt. In totaal staat bij de SVN een bedrag uit van € 2.400.000. Er bestaat een risico dat uiteindelijke leningnemers niet meer aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Hoewel SVn hier beheerprocedures voor heeft ingericht, bestaat er voor de gemeente hierbij een kans dat het uitgezette kapitaal niet volledig wordt terugontvangen

Garantstelling Energiepark Ballumerbocht B.V.

In 2024 is het besluit genomen dat Wetterskip Fryslân en Gemeente Ameland zich gezamenlijk garant stellen voor een door het Energiepark Ballumerbocht B.V. aangetrokken geldlening. Wanneer het Energiepark Ballumerbocht B.V. zijn betalingsverplichtingen niet meer kan voldoen, loopt de gemeente risico dat er aanspraak wordt gemaakt op deze garantstelling.

Overige risico's

Voor aansprakelijkheid, brandschade en dergelijke zijn verzekeringen afgesloten, die bovendien recent opnieuw zijn beoordeeld en aanbesteed.
Financiële risico's bij verbonden partijen zijn overzichtelijk, door onder meer de uitgebreide rol van deelnemende gemeenten in het proces van goedkeuring begrotingen en jaarrekeningen.
Grondexploitaties worden financieel verwerkt in begroting en jaarrekening, overeenkomstig de notitie grondbeleid van de Commissie BBV. Alle verliezen van de verliesgevende exploitaties zijn verwerkt in de jaarrekeningen tot en met 2025.

Operationele risico's worden verder beperkt door interne controlesystemen, budgethouderschap en in voorkomende gevallen door bij grotere projecten externe deskundigheid in te huren.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft weer in hoeverre de beschikbare weerstandscapaciteit voldoende is om de geïnventariseerde risico's te kunnen afdekken.

$$\text{Weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De incidentele weerstandscapaciteit van € 2,5 miljoen euro geeft hiermee een ratiowaarde van 1,76. De conclusie is dat de Algemene reserve, als financiële buffer voor eenmalige onverwachte gebeurtenissen, van ruim voldoende omvang is.

Daarbij lijkt gemeente Ameland, door de ingeschatte structurele weerstandscapaciteit, ook zeer wel in staat om structurele tegenvallers op te vangen zonder dat de continuïteit van de organisatie in gevaar komt.

Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de exploitatie en / of de balans. Ze helpen bij de beoordeling van de financiële positie van gemeente Ameland.

In het Besluit begroting en verantwoording is hiervoor een standaard set van financiële kengetallen voorgeschreven. De uitkomsten hiervan voor gemeente Ameland zijn de volgende:

Kengetallen gemeente Ameland

	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Netto schuldquote	81,7%	119,8%	125,8%	140,9%	148,4%	178,8%
Gecorrigeerde netto schuldquote	78,5%	114,5%	120,9%	136,1%	143,9%	174,4%
Solvabiliteit	24,7%	25,2%	25,9%	25,7%	23,4%	19,7%
Grondexploitatie	1,1%	0,6%	0,6%	0,3%	0,3%	0,3%
Structurele exploitatieruimte	10,8%	1,5%	4,0%	-0,5%	-1,6%	-4,3%
Belastingcapaciteit	62,7%	60,1%	60,7%	60,7%	60,7%	60,7%

In het "Gemeentelijk financieel toezichtkader" van de gezamenlijke provincies zijn voor de financiële kengetallen de in onderstaande tabel genoemde signaleringswaarden opgenomen die door de provinciaal toezichthouder gebruikt wordt voor het inzicht in de financiële situatie en risicopositie van de gemeente.

Beoordelingskader kengetallen			
	minst risicovol	neutraal	meest risicovol
Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
Gecorrigeerde netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
Solvabiliteit	> 50%	20 - 50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Netto schuldquote
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.
Uit de tabel met gemeentelijke kengetallen blijkt dat de schuldquote toeneemt van 81,7% in 2025 naar zo'n 178,8% in de jaren vanaf 2030.

In de jaren 2027 tot en met 2030 is voor een bedrag van € 25,4 miljoen aan investeringen begroot, waarvan € 13 miljoen (als stelpost) voor het onderdeel accommodatiebeleid. Hoewel de financiering hiervan vooral mogelijk is met beschikbare eigen middelen, verandert hierdoor wel de verhouding voor deze schuldquote.

Gecorrigeerde netto schuldquote
In essentie geldt hiervoor dezelfde redenering als voor de 'gewone' netto schuldquote. Er is alleen in de berekening gecorrigeerd voor verstrekte hypothecaire geldleningen, startersleningen en stimuleringsleningen; qua uitkomsten is het verschil echter niet zo groot.

Solvabiliteit
Onder de solvabiliteitsratio verstaan we het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. De ratio blijkt in de begrotingsperiode als 'neutraal' te kunnen worden gekwalificeerd.

Grondexploitatie
Grondexploitaties kunnen een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. De boekwaarden van grondposities zijn belangrijk omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij verkoop. Het kengetal voor grondexploitatie is zeer laag te noemen. Omdat in de afgelopen jaren bovendien al de nodige verliezen zijn 'genomen', is het niet de verwachting dat gemeente Ameland nog met forse tegenvallers op grondexploitaties wordt geconfronteerd.

Structurele exploitatieruimte
Bij de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. Bij incidentele baten of lasten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende één jaar, of enkele jaren voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de Algemene uitkering en belastinginkomsten. Structurele lasten zijn bijvoorbeeld personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen.

Het onderscheid tussen structureel en incidenteel moet conform het BBV in de begroting en de jaarstukken worden onderbouwd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij deze in evenwicht zijn, of waarbij de structurele lasten hoger zijn dan de baten.

Het kengetal voor structurele exploitatieruimte blijkt in de begrotingsperiode in het jaar 2030 zeer risicovol. In dit jaar zijn grote investeringen opgenomen, zodat deze in de meerjarenraming in beeld zijn. Het lijkt zeer waarschijnlijk dat een gedeelte van deze investeringen verder de toekomst in worden geschoven, het geeft wellicht een wat vertekend beeld.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit laat zien hoe de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden zich verhouden tot het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing). Uit het kengetal blijkt dat gemeente Ameland met zijn woonlasten onder het landelijk gemiddelde zit.

Overall beoordeling kengetalen

Uit bovenstaande beschrijving blijkt dat gemeente Ameland voor de netto schuldquote in de jaren 2028 t/m 2030 en voor de structurele exploitatieruimte in het jaar 2030 in de categorie ‘meest risicovol’ valt. Alle overige kengetallen vallen in de categorieën ‘minst risicovol’, of ‘neutraal’.

Het belangrijkste uitgangspunt voor de gemeente Ameland is echter niet de wens om ‘mooie kengetallen’ te realiseren, maar artikel 189, lid 2 van de Gemeentewet, waarin is aangegeven dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is, dan wel op lange termijn in evenwicht dient te zijn. Bij de realisatie van jaarlijkse begrotingsdocumenten is daarvan tot dusver altijd sprake geweest.

Paragraaf 3 Grondbeleid

Algemeen

Onder grondbeleid verstaan we het gehele instrumentarium dat de gemeente Ameland ter beschikking staat om ruimtelijke, recreatieve, economische en maatschappelijke doelstellingen te realiseren waarvoor grondposities van belang zijn.
Het grondbeleid heeft dan ook invloed op en samenhang met doelstellingen van diverse programma's. Hierbij valt te denken aan activiteiten als:

- Woningbouw;
- Bedrijfsverplaatsing;
- Dorpsvernieuwing en reconstructieplannen;
- Het aanleggen of aanpassen van infrastructurele voorzieningen;
- De realisatie van recreatieve of culturele voorzieningen.

Gemeente Ameland heeft geen apart grondbedrijf. Uitvoering van het grondbeleid gebeurt door de gemeentelijke organisatie en binnen de financiële exploitatie van de gemeente als geheel.

Gemeente Ameland geeft de voorkeur aan het voeren van een actief grondbeleid. Dat wil zeggen dat de gemeente, waar dat mogelijk of noodzakelijk wordt geacht, voor eigen rekening en risico grond aankoopt, deze grond eventueel bouwrijp maakt en vervolgens (tegen kostprijs) verkoopt, of inbrengt om andere programma's te realiseren.

Situatie gemeente Ameland

Gemeente Ameland heeft meer dan 310 hectare grond in bezit. Hiervan is een groot gedeelte bestemd, dan wel in gebruik voor wegen (181 ha.), landerijen (80 ha.) en als onderdeel van gemeentelijke gebouwen.

Zo'n 45 á 50 hectare wordt momenteel verpacht. Wanneer de gelegenheid zich voordoet, wordt beoordeeld in hoeverre verkoop van grond een alternatief is voor het langdurig verpachten van grond.

Daarbij zijn in voorgaande jaren ook actief grondposities aangekocht, met als doel de realisatie van woningbouw en dit wordt overwogen voor bedrijfsgrond. Voor diverse locaties heeft de gemeenteraad grondexploitatiecomplexen en bijbehorende grondprijzen vastgesteld.

Vanaf 2020 is gestart met het bouwrijp maken van diverse locaties in alle vier de dorpen op Ameland (wegen, riolering, grondwerk) en met de noodzakelijke procedures om daadwerkelijk tot gronduitgifte en de bouw van woningen te kunnen komen.
In de jaren daarna zijn tientallen bouwkavels verkocht aan particulieren en ruim 40 kavels overgedragen aan het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland, voor de bouw van gemeentelijke huurwoningen.

In november 2024 is besloten tot de aankoop van een perceel grond aan De Stringen in Ballum. De raad heeft hiervoor een grondexploitatie vastgesteld en besloten het begrote verlies te dekken via een onttrekking aan de Reserve projecten. De feitelijke aankoop heeft begin 2025 plaatsgevonden.

Actuele grondposities voor woningbouw

De volgende grondexploitaties worden in 2027 gevoerd:

Administratieve balans grondexploitatie begroting 2027				
Naam	**01/01/2027**	**Mutatie**	**31/12/2027**	**Toelichting**
Binnendieken Nes	-102.480	128.863	26.383	Uit te geven 885 m2
Trapweg Hollum	1.091.346	16.370	1.107.716	Uit te geven 1.440 m2
De Stringen Noord	529.173	-165.592	363.582	Uit te geven 2.055 m2
	1.518.039	**-20.359**	**1.497.681**	

De mutaties per complex betreffen vooral de kosten van bouwrijp en woonrijp maken en rentetoerekening, verminderd met eventuele verkoopopbrengsten.

Het bruto beschikbare aantal m2 per locatie kent het volgende verloop:

Mutatie m2			
Naam	**01/01/2027**	**Mutatie**	**31/12/2027**
Binnendieken Nes	885	0	885
Trapweg Hollum	1.440	0	1.440
De Stringen Noord	2.055	-975	1.080
	4.380	**-975**	**3.405**

Financiële gevolgen grondexploitaties

Sommige grondexploitaties worden afgesloten met een positief eindresultaat, andere met een verlies. De verwachte resultaten van de complexen in uitvoering zijn de volgende:

Resultaten per complex		
Naam	**Winst**	**Verlies**
Binnendieken Nes	42.169	
Kwekerij Nes		-55.710
Smitteweg Ballum	357.046	
Trapweg Hollum		-985.652
De Stringen Noord		-293.424
	399.215	**-1.334.786**

Voor de verliesgevende exploitaties wordt een totaalverlies verwacht van € 1.334.786.
De verliezen voor Kwekerij Nes, Trapweg Hollum en de Stringen Noord in Ballum zijn al volledig verwerkt in de jaarrekeningen tot en met 2025.

Voor Binnendieken Nes en Smitteweg Ballum worden positieve resultaten verwacht van respectievelijk € 42.169 en € 357.046. Voor de exploitatie van Smitteweg geldt de opmerking dat in de jaarrekeningen van voorgaande jaren al een bedrag van € 222.239 aan winst is verantwoord, in verband met gerealiseerde verkopen. De resterende verwachte winst van € 176.976 voor beide complexen samen leidt tot een voordeel in de jaarrekening van het betreffende jaar van realisatie.

Overige grondposities

Gemeente Ameland heeft in 2020 een kleine 11.000 m2 grond aangekocht aan de Hoge Eggenweg in Nes. Voor deze locatie is nog geen grondexploitatie vastgesteld, dus de grond is opgenomen onder de materiële vaste activa (in plaats van onder de voorraden bouwgrond in exploitatie).

In samenhang met het nieuwbouwproject “Ambla” is bovendien de locatie van de ‘oude Stelp’ aangekocht; ook hiervoor is nog geen grondexploitatie vastgesteld.

Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Ameland is een waddengemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is. Gemeente Ameland wil deze bijzondere leefomgeving in stand houden en de kwaliteit van het voorzieningenniveau op het eiland op peil houden. Deze kwaliteit is grotendeels afhankelijk van de kwaliteit en het onderhoudsniveau van gemeentelijke kapitaalgoederen, zoals wegen, havens, gebouwen, riolering, openbaar groen en verlichting. Een goede kwaliteit van deze kapitaalgoederen sluit bovendien incidenten (schades, klachten) en de eventueel hieruit voortvloeiende aansprakelijkstelling van gemeente Ameland grotendeels uit.

Beheerplannen

Het beleid van de gemeente Ameland voor het onderhoud van kapitaalgoederen is opgenomen in een aantal plannen die door de raad zijn vastgesteld:

- Groenbeleidsplan 'Ruimte voor waardevol groen' (2022)
- Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP Ameland, periode 2020 - 2025). Het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) is met één jaar verlengd, omdat de actualisatie van het nieuwe GRP meer tijd vergt;
- Beheerplan Wegen (periode 2024 – 2033);
- Beheer- en onderhoudsplan Havens (periode 2024-2029);

Voor sportvelden, gemeentelijke gebouwen en het woningbedrijf zijn meerjaren-onderhoudsplannen opgesteld, deze worden door het college vastgesteld.

Doorrekeningen en financiële consequenties van de diverse onderhoudsplannen worden in de jaarlijkse begroting (en meerjarenraming) verwerkt. Jaarlijks worden de onderhoudsplannen geëvalueerd en geactualiseerd, zodat ook de voortgang kan worden gemonitord (zowel operationeel als financieel).

Voor een aantal onderhoudstaken, zoals recreatieve voorzieningen (inclusief strandovergangen), groenvoorziening, bebording en verlichting, is geen meerjarenonderhoudsplan opgesteld. Wel zijn de vervangingsinvesteringen voor deze onderdelen in beeld gebracht en begroot, en worden de bijbehorende cyclische onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd door de buitendienst. Deze werkzaamheden maken deel uit van het vaste takenpakket van de buitendienst. Jaarlijks vindt een operationele evaluatie plaats om de onderhoudsstatus en de benodigde inzet goed in beeld te houden.

Gemeentelijk Rioleringsplan

De gemeente heeft de wettelijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid om de riolering op een efficiënte en duurzame manier te beheren (GRP 2020/2025). Dit vereist niet alleen regelmatig onderhoud, maar ook tijdige investeringen en vernieuwingen om de riolering toekomstbestendig te houden. Het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) is met één jaar verlengd, omdat de actualisatie van het nieuwe GRP (PWA: Programma Water en Riolering) meer tijd vergt.

Doel

Het doel van rioleringszorg is om het rioleringssysteem op een efficiënte, duurzame en veilige manier te beheren, zodat het voldoet aan de behoeften van de samenleving en tegelijkertijd de negatieve impact op het milieu wordt geminimaliseerd.

Norm
Het onderhoud van de gemeentelijke riolering moet voldoen aan verschillende normen en richtlijnen die gericht zijn op het waarborgen van de functionaliteit, veiligheid en milieuvriendelijkheid van het rioolsysteem. De belangrijkste normen en richtlijnen voor het onderhoud van gemeentelijke riolering in Nederland zijn onder andere de Waterwet, het Besluit lozen buiten inrichtingen en diverse NEN-normen (NEN 3398 en NEN 3399).

Huidige situatie
Het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) is met één jaar verlengd, omdat de actualisatie van het nieuwe GRP meer tijd vergt.
Vooruitlopend op het nieuwe GRP wordt het noodzakelijk onderhoud uitgevoerd dat voortkomt uit de inspecties (2022), zodat blijvend aan de geldende kwaliteitsnormen wordt voldaan.

Begroting 2027
In het huidige GRP wordt uitgegaan van de volgende financiële uitgangspunten:
- Vervanging vrijvervalriool, € 100.000 per jaar;
- Vervanging persleidingen, € 200.000 per jaar;
- Afkoppelmaatregelen, € 100.000 per jaar;
- Dagelijkse onderhoudswerkzaamheden, € 125.000 per jaar.

Het jaarlijkse bedrag van € 125.000 voor dagelijkse onderhoudswerkzaamheden is opgenomen in de meerjarenbegroting.

Vervanging van delen van het rioolstelsel, afkoppelwerkzaamheden en dergelijke zijn niet begroot, maar hierover vindt op basis van een jaarplan specifieke besluitvorming plaats zoals het rioleringsproject Hollum zuid. Hierbij is meestal sprake is van een samenhang met maatregelen op het gebied van wegenonderhoud.
De financiële gevolgen van het jaarplan worden aan de raad voorgelegd via een begrotingswijziging. Omdat voor de activiteit ‘Riolering’ wordt gewerkt met een egalisatievoorziening, worden ‘meerkosten’ onttrokken aan deze voorziening en is het effect op de begroting neutraal.

Beheerplan Wegen
De functie van het wegennet is het verkeer veilig, vlot en comfortabel te verwerken. Het is de taak van de overheid ervoor te zorgen dat dit wegennet zijn functie blijvend kan vervullen. De gemeente Ameland heeft 200 kilometer aan wegen, fietspaden, wandelpaden. In het Beheerplan Wegen 2024-2033 is vastgelegd op welke wijze dit plaatsvindt en welk kwaliteitsniveau daarbij wordt gehanteerd. Het beheerplan wegen beperkt zich in dit plan niet tot de rijbaan, een kruispunt of rotonde, ook fiets- en voetpaden, pleinen of parkeerplaatsen horen bij het wegbeheer.

Doel
Het zorgen voor veilige, goed onderhouden en toegankelijke wegen voor alle gebruikers op basis van aanvaardbare maatschappelijke lasten en adequaat kwaliteitsniveau volgens het beheerplan wegen d.d. 16-09-2024.

Norm
De wegen worden onderhouden conform het kwaliteitsniveau A voor hoofdwegen, wegen in verblijfsgebied en fietspaden en kwaliteitsniveau B voor de overige wegen (volgens CROW-richtlijnen).

Huidige Situatie (op basis inspectie 2022)
76% voldoet aan kwaliteitsniveau A/B, 16,4% kwaliteitsniveau C en 7,6% kwaliteitsniveau D.

Begroting 2027
Volgt uit jaarplan 2027, dat in voorbereiding is. Om die reden worden de gemiddelde onderhoudskosten in die planperiode € 1.360.000 per jaar volgens het Beheerplan Wegen 2024-2033 begroot.

Beheerplan Havens
Er is een beheerplan opgesteld voor de gemeentelijke havens; jachthaven Nes, veerdam Nes en losstoep Ballumerbocht. De lasten zijn in deze begroting verwerkt. Financieel gezien wordt dezelfde systematiek gehanteerd als voor wegbeheer.

Doel
Het beheerplan havens heeft als doel om het beheer en onderhoud van de havens op een geordende, duurzame en veilige manier te organiseren. Dit plan richt zich niet alleen op het dagelijkse functioneren van de havens, maar ook op de lange termijn. Het zorgt ervoor dat de haven infrastructuur effectief en efficiënt blijft functioneren, rekening houdend met zowel operationele als milieutechnische aspecten.

Norm
Voor de havens wordt kwaliteitsniveau B (basis/voldoende) volgens CROW-publicatie 228 aangehouden met een verval naar kwaliteitsniveau C (matig).

Huidige situatie
Jachthaven Nes: Basis
Veerdam Nes: Basis
Losstoep Ballumerbocht: Slecht. Er wordt aan de gemeenteraad een besluit voorgelegd over de toekomst van de Loswal. Hierbij ligt de keuze tussen het realiseren van een geheel nieuwe Loswal óf het enkel herstellen van de bestaande kade, waarbij de functie van de Loswal vervalt. Deze keuze kan afhankelijk zijn van de uitkomsten van het MIRT onderzoek. Om die reden is nog niet een datum aan te geven wanneer het aan de raad wordt voorgelegd.

Begroting 2027
Volgens het Beheerplan Havens bedragen de gemiddelde onderhoudskosten voor de periode 2024-2033 € 193.800 per jaar. Dit bedrag wordt dan ook jaarlijks toegevoegd aan het Onderhoudsfonds havens.
De werkelijke onderhoudskosten in enig jaar komen ten laste van die reserves. Voor 2027 zijn deze begroot op € 281.548, maar de te verrichten werkzaamheden worden anders dan verwacht. Uit de recent uitgevoerde inspectie van de damwand is gebleken dat aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om de technische staat en resterende levensduur van de constructie op peil te houden. Uit de inspectieresultaten blijkt dat het noodzakelijk is om anodes te plaatsen. Deze anodes beschermen de damwand tegen verdere corrosie en dragen daarmee bij aan het verlengen van de levensduur van de constructie.

Door tijdig in deze maatregel te investeren, kan verdere aantasting van de damwand worden beperkt en kan groot en kostbaar herstel op termijn worden voorkomen. Ook zullen er nog enkele werkzaamheden bij de toegangsweg moeten worden uitgevoerd. Op dit moment is nog niet precies duidelijk welke kosten hiermee gemoeid gaan.

Meerjarenonderhoudsplan Sportvelden
Binnen de gemeente Ameland zijn de volgende buitensportaccommodaties aanwezig.
- twee natuurgras voetbalvelden Hollum
- 2 natuurgras voetbal trainingsvelden Nes
- 1 oefenveld voetbal Nes
- één kunstgrasvoetbalveld Nes
- twee gravelbanen tennis Nes (1 x twee banen)
- hardcour banen tennis Hollum
- Paardenbak Nes-Buren (1800 m2)
- Paardenbak Hollum-Ballum (1800 m2)

Doel
Het doel van het onderhoud van sportvelden, tennisbanen en paardenbakken, is om de optimale functionaliteit en veiligheid van het terrein te waarborgen, zodat het geschikt blijft voor de beoogde sportieve activiteiten. Dit omvat het behouden van de kwaliteit van het speeloppervlak, het voorkomen van schade door intensief gebruik of weersomstandigheden, en het zorgen voor een duurzaam beheer van het terrein, waarbij zowel de milieu-impact als de langdurige bruikbaarheid worden geoptimaliseerd.

Norm
De verschillende accommodaties worden volgens de factoren vlakheid, ontwateringstoestand, samenstelling toplaag, verdichting en vervuiling beoordeeld. De input van de beoordeling geeft een totaalscore van goed matig of slecht.

Huidige situatie
Alle buitensportaccommodaties verkeren in goede staat, met uitzondering van de tennisbaan in Nes. De tennisbaan in Nes vertoont vervuiling op het speeloppervlak, wat de bespeelbaarheid beïnvloedt. Met de vereniging is afgesproken dat de baan zowel vóór als na het tennissen wordt geveegd.

Begroting 2027
In de begroting is jaarlijks een vast bedrag opgenomen voor dagelijks onderhoud. Daarnaast wordt op basis van het meerjarenonderhoudsplan sportvelden uit 2024 zo nodig een bedrag geraamd voor ‘grotere maatregelen’, zoals revitaliseringsmaatregelen of toplaagrenovatie. Voor begrotingsjaar 2027 is volgens deze systematiek een bedrag begroot van € 77.500, respectievelijk € 22.500 voor dagelijks onderhoud.

Meerjarenonderhoudsplan Gemeentelijke Gebouwen
De gemeente Ameland heeft op dit moment 36 gebouwen in eigendom (uitgezonderd GWA). Deze gebouwen hebben verschillende functies: van gemeentelijke dienstverlening en sportaccommodaties tot ontmoetingsplekken. Ook de schoolgebouwen rekenen we hierbij mee, hoewel het juridisch eigendom hiervan bij schoolbesturen ligt.

Doel
De technische staat van de gemeentelijke gebouwen op peil houden, de veiligheid waarborgen en de levensduur van de installaties verlengen.

Norm
Het onderhoud van gemeentelijke gebouwen moet voldoen aan normen zoals NEN 2767, Bouwbesluit 2012, ISO 9001, en dergelijk zover dit van toepassing is, gericht op veiligheid en de levensduur van de installaties te verlengen.

Huidige situatie
De technische staat en veiligheid voldoet aan de normen.

Begroting 2027
Volgens het meerjarenonderhoudsplan gebouwen bedragen de gemiddelde onderhoudskosten in de periode 2024 tot en met 2033 ongeveer € 470.000 per jaar. Dit bedrag wordt dan ook jaarlijks toegevoegd aan het Onderhoudsfonds gebouwen. De werkelijke onderhoudskosten in enig jaar komen ten laste van die reserves. Voor 2027 worden deze begroot op € 248.500.

Kantekening
Het accommodatiebeleid zal van invloed zijn op het meerjarig onderhoudsplan van gebouwen. Bepaalde werkzaamheden zullen worden uitgesteld in afwachting van besluitvorming.

Onderhoudsplan Woningbedrijf (GWA)
De vaststelling van het nieuwe Meerjarig onderhoudsplan GWA volgt voorafgaand aan de vaststelling van het Complex Beheerplan. De financiële consequenties zijn verwerkt in deze begroting. Uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats op basis van dit nieuwe plan, waarbij vooral de periodieke schildercyclus leidend is voor eventuele bijkomende werkzaamheden.

Doel
Het doel van het GWA is het beheer, de ontwikkeling en het onderhoud van gemeentelijke huurwoningen, met als primaire focus het verhuren van betaalbare woningen aan mensen met lage inkomens.

Norm
Het beoogd effect van dit MJOP is om de technische staat van de gemeentelijke huurwoningen op peil te houden, de veiligheid te waarborgen en de levensduur van de installaties te verlengen.

Begroting 2027
Op dit moment is nog niet duidelijk welke financiële gevolgen het SVB, aanvullend op onderhoud, met zich meebrengt. Op basis van de eerste inzichten is echter wel duidelijk dat aanzienlijke investeringen noodzakelijk zullen zijn, onder meer om de GWA-woningen te verduurzamen (zie ook programma 7 volkshuisvesting) en voor aanvullend nieuwbouw.

Overig onderhoud: speelplaatsen, groen en verlichting

Speelplaatsen
De gemeente te Ameland heeft diverse speelplaatsen in de vier dorpen en een drietal grotere speelplaatsen, namelijk het Speelbos en De Aanleg in Hollum en De Vleijen in Nes.

Doel
Het zorgen voor veilige, goed onderhouden en toegankelijke speelvoorzieningen voor alle inwoners en gasten.

Norm
De veiligheid van speeltoestellen is geregeld in het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS). Dit Warenwetbesluit heeft onder andere betrekking op de keuring voor ingebruikname, het bijhouden van een logboek en het verrichten van onderhoudswerkzaamheden. De keuring voor ingebruikname wordt door de leverancier gedaan, het bijhouden van een logboek en onderhoud vindt in eigen beheer plaats (o.a. NEN 1176 norm).

Huidige situatie
De huidige speeltoestellen verkeren in een goede, veilige en functionele staat.

Begroting 2027
Als ‘dagelijks onderhoud’ is hier voor elk jaar een bedrag van € 140.000 in de begroting opgenomen. Dit budget is bedoeld voor de kosten van dagelijks onderhoud en kleine vervangingen van speeltoestellen, bankjes, etc.

Kanttekening
Een groot deel van het budget is bestemd voor de speeltoestellen in de Vleijen. In afwachting van het definitieve gebiedsplan zijn in de afgelopen jaren enkele toestellen doorgeschoven. Hierdoor ligt het huidige budget hoger dan de gemiddelde jaarlijkse uitgaven (dagelijks onderhoud).

Openbaar Groen
De gemeente Ameland bezit zo’n 80 hectare aan openbaar groen. Het onderhoud hiervan vindt planmatig plaats, op basis van het vastgestelde Groenbeleidsplan ‘Ruimte voor waardevol groen’. Bermen, hagen en plantsoenen binnen de bebouwde kommen worden in eigen beheer onderhouden, op basis van werkplanningen. De ruim 2532 bomen (1831 laanbomen) op Ameland zijn geïnventariseerd. Kenmerken als leeftijd, omvang, vitaliteit en dergelijke zijn vastgelegd. Deze overzichten dienen als basis voor beheer, maar tevens als hulpmiddel bij aansprakelijkheidskwesties ten gevolge van schade. Voor onderhoud aan onder meer sloten zijn afspraken gemaakt met externe bedrijven.

Norm
In het Groenbeleidsplan ‘Ruimte voor waardevol groen’ (2022) worden een drietal beheerniveaus aangegeven: ‘actief beheer’, ‘basis beheer’ en ‘natuurlijk beheer’.
- Actief beheer wordt toegepast op intensief gebruikte locaties binnen de bebouwde kom. Dit zijn bijvoorbeeld sierplantsoenen en bermen binnen de bebouwde kom, maar kan hier ook van toepassing zijn op bomen.
- Basis beheer wordt toegepast op locaties waar veiligheid gewaarborgd moet worden, de mate en frequentie van het beheer ligt hier echter een stuk lager dan bij actief beheer. Het is bijvoorbeeld van toepassing op de bermen van 80 kilometerwegen en voor de bomen langs fietspaden in het buitengebied.
- Natuurlijk beheer, ook wel passief beheer, is beheer gericht op ecologische en natuurlijke ontwikkeling en wordt toegepast waar veiligheid niet in het geding komt. Dit zijn bijvoorbeeld bermen van 60 kilometerwegen en bomen in bosplantsoenen (zonder wandel- en fietspaden).

Huidige situatie
Het openbaar groen voldoet aan de beheerniveaus.

Begroting 2027
Als ‘dagelijks onderhoud’ is hier voor elk jaar een bedrag van € 140.000 in de begroting opgenomen. Dit budget is bedoeld voor ‘echt groen’, oftewel bomen, heggen, bestrijding iepziekte, etc.

Verlichting
De gemeente Ameland heeft 948 lichtmasten in eigendom. Hiervan zijn 115 monumentale lichtmasten. Volgens het Verlichtingsplan Ameland is in het openbare buitengebied op het eiland groene verlichting aangebracht. In de overige delen van de dorpen, inclusief de dorpscentra, zijn de bestaande armaturen vervangen door duurzame LED-armaturen.

Doel
Het zorgen voor veilige, goed verlichte wegen en openbare ruimte.

Norm
De openbare verlichting wordt onderhouden volgens het kwaliteitsniveau voor OV. Dit houdt in dat er moet worden voldaan aan NPR 13201 (verlichtingskwaliteit), NEN 1010 (veilig installeren) en NEN 3140/NEN-EN 50110 (veilig gebruik en inspectie).

Huidige situatie
De Openbare verlichting voldoet aan het kwaliteitsniveau.

Begroting 2027
Begroot €15.000,- (dagelijks onderhoud)

Paragraaf 5 Financiering

Algemeen

De paragraaf financiering biedt op hoofdlijnen (gekwantificeerd) inzicht in de risico's die de gemeente loopt in de financieringsfunctie en hoe het risicobeheer effectief vorm krijgt.

In deze paragraaf komt de liquiditeitsplanning van gemeente Ameland voor de komende begrotingsperiode aan de orde. Vervolgens wordt kort aandacht besteed aan de begrippen kasgeldlimiet en renterisiconorm. Ten slotte komen rente en de wijze waarop rente wordt toegerekend aan activiteiten aan de orde.

Liquiditeitsplanning

Om te kunnen bepalen welke financieringstransacties noodzakelijk zijn, is inzicht nodig in de toekomstige liquiditeitsposities. Een liquiditeitsplanning is daarbij een noodzakelijk instrument. Deze planning dient inzicht te geven in de liquiditeitspositie en liquiditeitsbehoefte van gemeente Ameland.

Op basis van een zo nauwkeurig mogelijke voorspelling van de inkomende en uitgaande geldstromen kan tijdig actie worden ondernomen om tekorten aan te vullen, dan wel overschotten uit te zetten. Dit laatste is overigens voor gemeenten nauwelijks een punt van overweging door de verplichting tot schatkistbankieren bij het Rijk.

Naast deze functie is de liquiditeitsplanning een hulpmiddel om de rente-exposure te bepalen en het dagelijks saldo te beheren.

In de bijlagen bij de begroting is het overzicht 'Liquiditeiten in meerjarenperspectief' opgenomen. Deze planning is opgesteld op basis van de jaarrekening 2025, de lopende begroting 2026 en de meerjarenbegroting voor de jaren 2027 tot en met 2030.
Rekening houdend met onder meer de voor de komende jaren begrote investeringen en reeds bekende aflossingen op langlopende geldleningen, leidt dit voor de leningenportefeuille tot het volgende beeld:

Langlopende geldleningen		
	2026	**2027**
Saldo 1 januari	48.297.000	46.495.667
aflossingen	-1.801.333	-1.751.333
aantrekken langlopende geldleningen	0	0
Saldo 31 december	**46.495.667**	**44.744.333**

Gelet op de liquiditeitspositie is het naar verwachting in 2027 niet nodig om een langlopende lening aan te trekken.

Kasgeldlimiet

Belangrijk uitgangspunt van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van gemeenten. Om een grens te stellen aan korte financiering (looptijd tot één jaar) is in de Wet Fido een kasgeldlimiet opgenomen.

Voor gemeente Ameland verwachten wij in 2027 de volgende situatie:

Kasgeldlimiet 2027 (bedragen * € 1.000)				
	1e kwartaal	**2e kwartaal**	**3e kwartaal**	**4e kwartaal**
Omvang begroting in 2027	34.721	34.721	34.721	34.721
Toegestane kasgeldlimiet (8,5%)	**2.951**	**2.951**	**2.951**	**2.951**
Vlottende schuld:				
Crediteuren en overlopende passiva	6.321	6.321	6.321	6.321
Kasgeldleningen	0	0	0	0
Schuld in rekening courant	0	0	0	0
Totaal vlottende schuld	6.321	6.321	6.321	6.321
Vlottende middelen:				
Vorderingen en overlopende activa	7.000	7.000	7.000	7.000
Tegoeden in rekening courant	0	0	0	0
Totaal vlottende middelen	7.000	7.000	7.000	7.000
Netto vlottende schuld	**-679**	**-679**	**-679**	**-679**
Ruimte / tekort (-)	**3.630**	**3.630**	**3.630**	**3.630**

Gemeente Ameland streeft er naar de kasgeldlimiet niet te overschrijden. Zoals blijkt uit de tabel is het de verwachting dat dit ruimschoots haalbaar is.

Renterisiconorm

Renterisicobeheer omvat het beperken van de invloed van rentewijzigingen op de financiële resultaten van de gemeente. Het uitgangspunt van de Wet financiering decentrale overheden is dat gemeenten grote fluctuaties in de rentelasten vermijden.
Het doel van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de vaste schuld (looptijd langer dan één jaar). Dit kan door het aanbrengen van spreiding in de looptijden in de leningenportefeuille. De renterisiconorm wordt berekend door een vastgesteld percentage (20%) te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal. Dit betekent dat de jaarlijkse aflossingen en wijzigingen in rente niet meer dan 20% van het begrotingstotaal mogen zijn.

Voor gemeente Ameland wordt de volgende situatie verwacht:

Renterisico (bedragen * € 1.000)				
	2027	**2028**	**2029**	**2030**
Renteherzieningen	0	0	0	0
Aflossingen	1.751	1.626	1.751	1.843
Renterisico	**1.751**	**1.626**	**1.751**	**1.843**
Omvang begroting	34.721	34.721	34.721	34.721
Renterisiconorm (20%)	**6.944**	**6.944**	**6.944**	**6.944**
Ruimte onder norm	**5.193**	**5.318**	**5.193**	**5.101**
Overschrijding norm	**--**	**--**	**--**	**--**

Uit de tabel blijkt dat de renterisiconorm niet wordt overschreden.

Rente en rentetoerekening

In artikel 13 BBV is voorgeschreven dat de paragraaf Financiering mede inzicht geeft in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

De Commissie BBV heeft daarnaast een notitie Rente opgesteld met richtlijnen ter bevordering van een eenduidige handelswijze met betrekking tot rente (harmonisering), ter stimulering dat gemeenten werkelijke rentekosten opnemen in de begroting en de jaarstukken en om er voor zorg te dragen dat gemeenten op een eenduidige wijze inzichtelijk maken op welke wijze met rente is omgegaan (transparantie).

Gemeente Ameland volgt deze richtlijnen op, zodat volledig wordt voldaan aan hetgeen in deze notitie is aangegeven.
Het renteschema is op de volgende pagina weergegeven:

Renteschema					
		2027	**2028**	**2029**	**2030**
a.	Rentelasten lange financiering	1.065.817	1.065.537	1.149.789	1.369.789
	Rentelasten korte financiering	45.000	45.000	45.000	45.000
b.	Rentebaten	-6.000	-3.500	-3.000	-3.000
	Saldo rentelasten en rentebaten	1.104.817	1.107.037	1.191.789	1.411.789
c1.	Rente toe te rekenen aan grondexploitaties	-18.292	-24.227	-6.515	-6.367
c2.	Rente van projectfinanciering	0	0	0	0
c3.	Rentebaten doorverstrekte leningen	0	0	0	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.086.525	1.082.810	1.185.274	1.405.422
d1.	Rente over eigen vermogen	0	0	0	0
d2.	Rente over voorzieningen	0	0	0	0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**1.086.525**	**1.082.810**	**1.185.274**	**1.405.422**
e.	Aan taakvelden toegerekende rente	**1.160.545**	**1.186.215**	**1.248.692**	**1.251.324**
	(renteomslag, 2,0%)				
f.	Renteresultaat	74.020	103.405	63.418	-154.097

Paragraaf 6 Bedrijfsvoering

Algemeen

Ameland is een zelfstandige en volwaardige gemeente en wil dat blijven: autonoom en betrokken!

Om ook in de toekomst aan de kwaliteitsmaatstaven te blijven voldoen, moet de organisatie blijven ontwikkelen. We willen resultaten behalen om een optimaal leef- en verblijfklimaat op het eiland in stand te houden. En we willen integraal en transparant ons gemeentebestuur van advies dienen. We doen dat met lef, in goede samenwerking en integriteit staat hoog in ons vaandel.

De gemeentelijke organisatie concentreert zich op de prioriteiten die het bestuur stelt. Zij heeft een proactieve houding en werkt goed samen met burgers, bedrijfsleven en andere overheden. De samenwerking in “waddenverband” speelt hierbij een belangrijke rol. Van belang hierbij is het convenant dat de Waddeneilanden, provincies Fryslân en Noord-Holland en het Rijk tekenden. Dit convenant onderstreept de unieke positie van de eilandgemeenten en de opgaven die deze positie stelt aan het gemeentebestuur.

Een goede samenwerking en actieve afstemming met de andere overheden moet de kwaliteit en toekomstbestendigheid van de gemeentelijke dienstverlening aan bewoners en bezoekers verhogen. In het convenant is afgesproken dat partijen werken aan een integrale en gebiedsgerichte benadering van beleidsvorming en regelgeving, afgestemd op de specifieke situatie van de Waddeneilanden (‘Waddentoets’). De bedrijfsvoering van het Waddenkantoor in Harlingen is de laatste jaren verder ontwikkeld, mede als gevolg van het binnenhalen van de Regio Deal eind 2022. Het programma loopt van 2024 tot en met 2027.

Voor de lokale gemeentelijke organisatie blijft het benutten van de kwaliteit van de mensen een permanent aandachtspunt. Uitgangspunt is een flexibele en omgevingsbewuste organisatie. Dit vraagt ook om duidelijkheid rondom rollen, taken en bevoegdheden. Door de veranderende samenleving en de daarbij veranderende rol van de overheid heeft dit blijvend aandacht nodig. Zowel werving als scholing van (nieuwe) medewerkers krijgen nadrukkelijk aandacht en ook het gesprek met college en raad over de aanpak van beleidsprocessen.

De organisatie

Het vorenstaande is doorlopend vertaald in de speerpunten voor de organisatieontwikkeling:

1. Organisatiestructuur:
- Uitgangspunt is een platte organisatie. Verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn zo laag mogelijk in de organisatie belegd en vastgelegd in het organisatiestatuut;
- Taken en verantwoordelijkheden zijn duidelijk in de organisatievisie beschreven en gericht op een integrale, flexibele en extern georiënteerde manier van werken;
- Het managementteam heeft een coachende en begeleidende rol, de secretaris/directeur draagt in het bijzonder zorg voor het zo goed mogelijk invullen van de relatie tussen de organisatie en het bestuur.

2. Wijze van werken/gedrag:
- Medewerkers gedragen zich professioneel. Ze leveren ‘waar voor hun geld’ en stellen zich integer en dienstverlenend op;
- Er wordt niet over elkaar gesproken maar met elkaar. Uitgangspunt hierbij is samenwerken, respect voor elkaars opvattingen en het nakomen van gemaakte afspraken;
- Er wordt ‘van buiten naar binnen’ gedacht en gewerkt, dit wil zeggen: er wordt ‘met lef’ gedacht, in kansen en mogelijkheden;
- Het managementteam draagt zorg voor een veilige werkomgeving, waarbij ‘plezier in het werk’ belangrijk is.

3. Ontwikkeling van de medewerkers:
- Iedere medewerker is bereid om te investeren in zijn of haar ontwikkeling, dit wordt gefaciliteerd met een aantal centrale trainingen en via individueel maatwerk waar nodig vanuit het beschikbare opleidingsbudget;
- Met medewerkers worden individuele afspraken gemaakt over ontwikkeling, dit gebeurt via de jaargesprekkencyclus waarbij elke medewerker jaarlijks een aantal ‘formele’ gesprekken met de leidinggevende voert;
- Uitgangspunt is dat verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie liggen, medewerkers zijn zelf verantwoordelijk voor de eigen groei: de organisatie faciliteert hierbij.

Samenwerking Wadden en Leeuwarden

De samenwerking met SSC Leeuwarden loopt goed, het meedenken over de ontwikkelkant van de diensten van SSC wordt in goed overleg met Leeuwarden verder verbeterd.

Automatisering
Operationeel is de afgelopen periode een grote klus geklaard door de werkplekken (laptops) en de telefonie (mobiel) aan te passen aansluitend op het aanpassen door de gemeente zelf van de kantines en het kantoormeubilair. Ook is een besparing gerealiseerd in het kader van papierloos werken door het aantal printers te verminderen. In het vervolgtraject zijn ook de publieksruimtes, waaronder de raadszaal, aangepast.

Informatievoorziening
Zaakgericht werken is een manier om processen op orde te krijgen, efficiënt en digitaal te werken en de dienstverlening transparant te maken. Het is een doorlopende ontwikkeling. Het goed opleiden van medewerkers en een persoonlijke aanpak zijn hierbij van groot belang voor het laten slagen van het invoeren van zaakgericht werken. Zaakgericht werken vergt een organisatieontwikkeling, investering in digitale vaardigheden en een reorganisatie van het informatielandschap. Inmiddels is het digitaal ondertekenen van bestuurlijke documenten doorgevoerd waardoor een grote stap is gezet richting papierloos werken. Ook is een start gemaakt met het aanpassen van de processen aan de Wet open overheid (Woo) en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV).

Een ander spoor is het verder aansluiten op de architectuur van Shared Service Centrum Leeuwarden. Doel hiervan is (op termijn, middels gezamenlijke aanbestedingen) kostenverlaging (of beperking van kostenstijging) te realiseren. Binnen enkele jaren wordt een aanbesteding van belastingsystemen voorzien, in aanloop hebben we samen met Leeuwarden onze WOZ-taxaties opnieuw vormgegeven vanaf 2026.

Informatiebeveiliging en privacy
Op dit moment worden belangrijke maatregelen op het terrein van informatieveiligheid en privacy regelmatig getoetst en bijgesteld. De Waddeneilanden werken op dit terrein gezamenlijk samen met SSC Leeuwarden. De gemeente Leeuwarden levert zowel CISO (chief information officer) als FG (functionaris gegevensbescherming) voor de Friese eilanden. Op beide terreinen zijn afspraken om via een groeimodel tot professionele standaarden, passend bij het informatielandschap dat SSC voor de Eilanden faciliteert, te komen. Zowel regelgeving van de overheid (AVG, BIO) als bedreigingen uit de samenleving (Ransomware) nemen steeds verder toe. We kiezen ervoor om de focus altijd eerst op de praktische werking van de maatregelen te leggen.

Basisregistraties (ENSIA)
Het college legt jaarlijks verantwoording af, via de verschillende voorgeschreven kanalen, over de uitvoering van de basisregistraties BRP (Basisregistratie Personen), BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen), BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie), BRO (Basisregistratie Registratie Ondergrond) en Suwinet (zorgtaken werk en inkomen). Uiteraard zullen we ook in 2026 de basisgegevens weer verzorgen, de noodzakelijke audits doorlopen en daarover aan u rapporteren via de jaarrekening (of eerder als daar aanleiding toe is).

Personeel

De vaste formatie is bij de vaststelling van de Kadernota 2026 vastgesteld op basis van de salarisstaat en bedraagt 92 fte voor het begrotingsjaar 2027. Dit is een toename van 1 fte ten opzichte van 2026.

Openstaande vacatures proberen we snel in te vullen. De krapte op de arbeidsmarkt laat zich ook op Ameland gelden. Bij bepaalde vacatures kost het de nodige moeite deze in te vullen en is de nodige creativiteit en doorzettingsvermogen noodzakelijk om de personele invulling zo goed mogelijk te realiseren. Wanneer het invullen van vacatures niet mogelijk blijkt, dan wordt hiervoor tijdelijk personeel ingehuurd. Zo nodig huren wij bij langdurige ziekte eveneens tijdelijk personeel in om noodzakelijke werkzaamheden uit te kunnen blijven voeren. Ten slotte huren wij externe deskundigen in wanneer specialistische kennis niet in onze organisatie aanwezig is. Ter voorkoming van ‘onnodige’ inhuur wordt daarnaast verdere samenwerking verkend met gemeenten aan de wal, met bestaande partners als NoardEast-Fryslân en Leeuwarden, maar ook andere gemeenten kunnen in beeld komen zoals de gemeente Groningen.

Door het management wordt gestructureerd en met alle medewerkers individueel de HR-cyclus doorlopen. Het gaat hierbij om drie gesprekken, namelijk een plangesprek, een voortgangsgesprek en een beoordelingsgesprek. Dit past bij een goed personeelsbeleid, gericht op behoud en ontwikkeling van kwaliteit voor de organisatie. Ook is er een proactief en constructief overleg met de ondernemingsraad (personeel) en het Lokaal Overleg (vakbonden).

Rechtmatigheid

Met ingang van het boekjaar 2023 legt het college van burgemeester en wethouders via de jaarrekening verantwoording af over rechtmatigheid.

Het begrip financiële rechtmatigheid is concreet gemaakt met behulp van negen criteria. In de jaarrekening legt het college verantwoording af over alle negen criteria van rechtmatigheid. De eerste zes criteria, die betrekking hebben op getrouwheid en óók onderdeel zijn van rechtmatigheid, komen tot uitdrukking in de balans en het overzicht van baten en lasten. De drie specifieke rechtmatigheidscriteria (begrotingscriterium, voorwaardencriterium en misbruik- en oneigenlijk gebruikcriterium) komen tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording van het college. De accountant controleert vervolgens de getrouwheid van deze rechtmatigheidsverantwoording en geeft geen separaat accountantsoordeel over de rechtmatigheid meer af.

Voor het opstellen van een rechtmatigheidsverantwoording worden de gemeentelijke processen jaarlijks getoetst. Dit gebeurt onder andere met de uitvoering van Verbijzonderde Interne Controles (VIC-controles). Per boekjaar 2026 zijn deze VIC-controles, mede op aanbeveling van de accountant uitbesteed.

Daarnaast wordt voor aanvang van boekjaar 2027 prestatie-akkoordleveringen in het financiële pakket in te richten zodat dit proces geautomatiseerd wordt.

Paragraaf 7 Verbonden partijen

Algemeen

In deze paragraaf zijn de 'verbonden partijen' opgenomen. Dit zijn organisaties waarbij gemeente Ameland financieel, dan wel bestuurlijk is betrokken. Omdat deze organisaties soms taken uitvoeren die in het verlengde liggen van gemeentelijke doelstellingen, en omdat er in het algemeen sprake is van financiële en budgettaire consequenties, is het belangrijk de aard van de relatie en de mate van betrokkenheid helder weer te geven.

De volgende verbonden partijen zijn hierna weergegeven:

Gemeenschappelijke regelingen:

- De Waddeneilanden;
- Fryske Útfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO);
- Hûs en Hiem;
- Veiligheidsregio Fryslân (VRF).

Naamloze vennootschappen:

- Afvalsturing Friesland (Omrin);
- Bank Nederlandse Gemeenten;
- Stedin Groep N.V.;
- Kabeltelevisie Noord Oost.

Besloten vennootschappen:

- Zonnepark Ameland;
- Energiepark Ballumerbocht;
- Ameland Warmtelevering.

Centrumregelingen:

- Sociaal Domein Fryslân (SDF);
- Shared Service Centrum (SSC).

Samenwerking:

- Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A. (OVEF)

Gemeenschappelijke regelingen

De Waddeneilanden

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats: Harlingen

Doelstelling:
1. De behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten;
2. Het uitdragen van het standpunt van de deelnemende gemeenten richting andere betrokken overheden;
3. Overleg, coördinatie en afstemming ten aanzien van beleids-, en beheeraspecten;
4. Samenwerking en ondersteuning ten aanzien van specifieke uitvoeringszaken van deelnemende gemeenten;
5. Het voorbereiden, vaststellen en uitvoeren van gemeenschappelijke beleidskaders;
6. Het uitvoeren van gezamenlijke activiteiten in het kader van Regio Deal De Waddeneilanden (Samenwerkingsprojecten en kosten van voorbereiding, administratie en toezicht).

Programma: 1. Bestuur en dienstverlening
Deelnemende partijen: Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling, Texel en Vlieland
Bestuurlijk belang: Algemeen bestuur en dagelijks bestuur
Financieel belang: De bijdrage voor 2026 bedraagt € 221.120

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2025	31-12-2024
Eigen vermogen	€ 251.392	€ 170.324
Balanstotaal	€ 2.022.195	€ 1.070.946
Financieel resultaat	€ 28.817	€ 135.597

Risico's:
Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen:

De 5 Waddeneilanden zijn beter in staat invulling te geven aan de ontwikkeling van de leefbaarheid van de eilandgemeenschappen als die vanuit de samenwerking gevoed wordt. De samenwerking is sinds 2014 vastgelegd in Gemeenschappelijke Regeling (GR) de Waddeneilanden. Tevens is vanuit de GR een convenant overeengekomen met het ministerie van Binnenlandse Zaken en de Provincies Noord Holland en Friesland. Het convenant beschrijft de samenwerking, verzekert de bestuurlijke zelfstandigheid van de eilandgemeenten en borgt dat de andere overheden zich rekenschap geven van bijzondere positie van de eilandgemeenschappen.

De missie van de GR is als volgt geformuleerd:

Het versterken van de bestuurskracht van de afzonderlijke eilandgemeenten door gecommitteerde structurele en doelgerichte samenwerking op de specifieke eilandvraagstukken, werken aan gedeelde strategische meerjarige doelen en het waar nodig het delen van capaciteit in menskracht. Dit alles met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid.

Meerjarig programmeren vanuit de samenwerking:

Binnen de gemeenschappelijke regeling (GR) de Waddeneilanden is voor de periode 2023-2026 een Meerjarig programmaplan vastgesteld dat zal worden vernieuwd voor de komende bestuursperiode 2026-2030. De kerninzet is een voortgaande lijn: versterken van het gezamenlijke belang rond Waddenzeezaken (Lobby) en verdiepen van de samenwerking van de organisaties op Bedrijfsvoering (DVO's).

Inhoudelijk is de inzet dat het plan zal voortborduren op de programmalijnen uit de in de afgelopen periode tot stand gekomen Regio Deal:

1. Goed wonen en leven;
2. Toekomstbestendig ondernemen en ontwikkelen;
3. Optimaal bereikbaar en verbonden;
4. Duurzame energie;
5. Circulaire economie.

Fryske Utfieringstjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats: Grou

Doelstelling:
Het behartigen van de belangen van de deelnemers bij de uitvoering van taken en bevoegdheden op het gebied van het milieu- en omgevingsrecht in ruime zin in het algemeen en de Omgevingswet in het bijzonder. Daarnaast voert de FUMO taken uit op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van Omgevingswet.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving
Deelnemende partijen: Provincie Fryslân, Wetterskip en alle Friese gemeenten
Bestuurlijk belang: Algemeen Bestuur
Financieel belang: De bijdrage voor 2027 bedraagt € 148.805

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2025	31-12-2024
Eigen vermogen	€ 243.182	€ 839.506
Balanstotaal	€ 4.880.866	€ 5.623.230
Financieel resultaat	€ -467.822	€ -361.794

Risico's:
Voor een goede uitvoering moet worden voldaan aan de kwaliteitscriteria 3.0. Daarvoor moeten extra functies worden ingezet zoals omgevingsadviseurs. Deze versterking van de capaciteit en deskundigheid moet nog verder worden ontwikkeld.

Ontwikkelingen:
Nieuwe en gewijzigde wet- en regelgeving hebben directe gevolgen voor de uitvoering. Zo zijn er wijzigingen voor vuurwerkopslagen en het asbeststelsel. Strategische thema's zoals circulaire economie, zeer zorgwekkende stoffen en actualisatie van kwaliteitscriteria 3.0 bepalen mede de koers. De FUMO werkt toe naar een robuuste organisatie door versterking van de afdeling bedrijfsvoering en wordt de informatievoorziening geprofessionaliseerd.

Hûs en Hiem

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
De gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van ‘de bouwkunstige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid’ in de provincie Friesland.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving
Deelnemende partijen: Alle gemeenten in Friesland m.u.v. Tytsjerksteradiel
Bestuurlijk belang: Algemeen Bestuur
Financieel belang: De kosten voor 2027 zijn afhankelijk van vraag naar welstandsadviezen.

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2025	31-12-2024
Eigen vermogen	€ 491.417	€ 382.955
Balanstotaal	€ 903.178	€ 808.403
Financieel resultaat	€ 119.462	€ 123.212

Risico’s:
De huidige begroting 2027 is opgesteld vanuit één scenario: een ongewijzigde voortzetting van de huidige adviespraktijk. Elk ander scenario is van een zo grote onzekerheid, dat dit niet tot alternatieve, voorspellende cijferopstellingen kan leiden. Ontwikkelingen (en daarmee gepaard gaande financiële risico's voor gemeenten) worden nauwgezet gevolgd en indien nodig worden maatregelen getroffen. Het betreft een onzekerheid of het aantal adviesaanvragen in 2027 op peil zal blijven, echter zijn alle kosten in 2027 gedekt.

Ontwikkelingen:
Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024, is de advisering vanuit Hûs en Hiem sterker gericht op een integrale benadering van het brede begrip omgevingskwaliteit.

Veiligheidsregio Fryslân

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
Binnen Veiligheidsregio Fryslân werken de Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en andere partners samen aan publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving en 2. Sociaal Domein
Deelnemende partijen: Alle Friese gemeenten
Bestuurlijk belang: Algemeen Bestuur
Financieel belang: De bijdrage voor 2026 bedraagt € 975.314

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2025	31-12-2024
Eigen vermogen	€ 12.125.246	€ 10.661.592
Balanstotaal	€ 95.189.941	€ 98.005.290
Financieel resultaat	€ 5.262.085	€ 3.643.126

Risico's:
Net als voorgaande jaren blijven structurele financiële uitdagingen een aandachtspunt. De aangekondigde korting op specifieke uitkeringen en de druk op gemeentelijke financiën vragen om een beheerste en realistische aanpak. Daarom wordt gewerkt aan het toekomstbestendig maken van de organisatie. De bestuurlijke opdracht voor de GGD, de implementatie van procesoptimalisaties en de herziening van de huisvestingskosten spelen hierin een belangrijke rol.

Ontwikkelingen:
Er worden verdere stappen gezet in de versterking van de organisatie. Binnen de publieke gezondheid wordt de beweging gemaakt van zorg naar gezondheid, met extra aandacht voor preventie en samenwerking in het zorgnetwerk. De crisisorganisatie wordt versterkt en aangepast aan nieuwe dreigingen, waarbij het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) een belangrijke rol speelt in de informatievoorziening. Binnen de brandweer werken we aan de uitvoering van het geactualiseerde dekkingsplan, met extra aandacht voor vakbekwaamheid en specialistische taken. Naast deze inhoudelijke speerpunten blijft er aandacht voor digitalisering en verdere professionalisering van de organisatie. Het versterken van informatiesturing, dataveiligheid en procesoptimalisatie draagt bij aan een efficiënte en toekomstbestendige veiligheidsregio.

Naamloze Vennootschappen

Afvalsturing Friesland (Omrin)

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
Afvalsturing doet de verwerking van afval voor ongeveer 800.000 huishoudens en vele bedrijven. Hierbij wordt getracht om uit afval zoveel mogelijk grondstoffen terug te winnen en duurzame energie te produceren. Afvalsturing wil kringlopen tot stand brengen.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving
Deelnemende partijen: Vrijwel alle Friese gemeenten
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder (dividend over 2024 € 20.824)

Werkelijke financiële gegevens:

*1.000	31-12-2025	31-12-2024
Eigen vermogen	€ 84.068	€ 83.562
Balanstotaal	€ 215.770	€ 215.256
Financieel resultaat	€ 2.530	€ 7.130

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 20.420).

Ontwikkelingen:
Geen bijzonderheden.

Bank Nederlandse Gemeenten

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: ‘s-Gravenhage

Doelstelling:
De BNG wil een relevante speler zijn in de financiering van onder meer decentrale overheden en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders.

De BNG bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Programma: 8. Dekkingsmiddelen
Deelnemende partijen: De Staat der Nederlanden bezit de helft van de aandelen. De andere aandelen zijn in bezit van provincies, gemeenten en een hoogheemraadschap.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder (3.120 aandelen) en Dividend over 2024: € 7.831

Werkelijke financiële gegevens:

*1.000.000	31-12-2025	31-12-2024
Eigen vermogen	€ 4.863	€ 4.777
Balanstotaal	€ 115.564	€ 127.900
Financieel resultaat	€ 172	€ 294

Risico’s:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 7.800).

Ontwikkelingen:
Geen bijzonderheden.

Stedin Groep N.V.

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: Rotterdam

Doelstelling:
Stedin Groep N.V. heeft als netbeheerder de taak een veilige, betrouwbare en betaalbare energievoorziening te realiseren.

Programma: 8. Dekkingsmiddelen
Deelnemende partijen: 61 Nederlandse gemeenten, 2 provincies en de Staat
Bestuurlijk belang: Indirect vertegenwoordigd in AVA
Financieel belang: Aandeelhouder 5.063 (0,09%) gewone aandelen en 416 (0,1%) cumpref aandelen (dividend over 2024: 44.680 + 5.999)

Werkelijke financiële gegevens:

*1.000.000	31-12-2025	31-12-2024
Eigen vermogen	€ 3.080	€ 3.370
Balanstotaal	€ 10.075	€ 9.074
Financieel resultaat	€ 278	€ 180

Risico's:
Geen bijzonderheden. Aandelen op de balans niet gewaardeerd.

Ontwikkelingen:
Terwijl Stedin kampt met tekorten aan technisch personeel, ruimte om stations te plaatsen en beschikbaarheid van materialen, groeit de vraag naar energie op piekmomenten sneller dan verwacht. Dit resulteert in congestie en wachtlijsten voor nieuwe klanten en uitbreidingen. De druk op het elektriciteitsnet zal de komende jaren hoog blijven, met congestie en mogelijke storingen als gevolg. Ondanks de uitdagingen blijf samenwerking met bedrijven, burgers en overheden om oplossingen te vinden. De strategie richt zich op bouwen, benutten en beheren van het netwerk, zodat het veilig, betrouwbaar en toegankelijk blijft.

Kabeltelevisie Noord Oost

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: Dokkum

Doelstelling:
Noordoost Friesland voorzien van televisie, breedband internet en telefonie.
De N.V. bestaat uit: Kabelnet Noord B.V. (infrastructuur), Kabel Noord B.V. (ongerichte diensten) en Kabelservice Noord B.V. (gerichte diensten). Vanuit de N.V. worden de infrastructuren ongerichte dienstenactiviteiten uitgeoefend, de zogenaamde nutsvoorzieningen.

Programma: 8. Dekkingsmiddelen
Deelnemende partijen: Noardeast-Fryslân, Ameland, Schiermonnikoog, Dantumadiel.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder

Werkelijke financiële gegevens:

*1.000	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 9.037	€ 10.465
Balanstotaal	€ 130.933	€ 132.699
Financieel resultaat	€ -1.428	€ -2.186

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal. Aandelen op de balans niet gewaardeerd.

Ontwikkelingen:
De organisatie maakt de komende jaren een focusomslag van grootschalige aanleg van een nieuw glasvezelnetwerk naar exploitatie en beheer. Dit vraagt een grote inspanning om goed op poten te zetten en levert de nodige dynamiek op.

Besloten Vennootschappen

Zonnepark Ameland

Rechtsvorm: Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats: Ameland

Doelstelling:
Het bevorderen, verbreden en verdiepen van het gebruik-, de toepassing-, de productie-, de levering- en de verdere ontwikkeling van duurzame energie en duurzame mobiliteit en derhalve ook het bevorderen van de transitie naar het gebruik en de toepassing van duurzame energie, de bevordering van het doelmatige energieverbruik en mitsdien het beperken van dit energieverbruik en aldus besparen van energie.

Programma: 6. Duurzaamheid
Deelnemende partijen: Gemeente Ameland, Amelander Energie Coöperatie U.A. en Eneco Solar B.V.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder voor 33%

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2025	31-12-2024
Eigen vermogen	€ 545.122	€ 1.063.400
Balanstotaal	€ 2.263.075	€ 3.556.130
Financieel resultaat	€ -8.278	€ 10.134

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 14.000)

Ontwikkelingen:
Geen bijzonderheden.

Energiepark Ballumerbocht

Rechtsvorm: Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats: Ameland

Doelstelling:
Het bevorderen, verbreden en verdiepen van het gebruik-, de toepassing-, de productie-, de levering- en de verdere ontwikkeling van duurzame energie en duurzame mobiliteit en derhalve ook het bevorderen van de transitie naar het gebruik en de toepassing van duurzame energie, de bevordering van het doelmatige energieverbruik en mitsdien het beperken van dit energieverbruik en aldus besparen van energie.

Programma: 6. Duurzaamheid
Deelnemende partijen: Gemeente Ameland, Amelander Energie Coöperatie U.A. en Wetterskip Fryslân Deelnemingen B.V.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder voor 33%

Werkelijke financiële gegevens:
--

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 100.000).

Ontwikkelingen:
Energiepark Ballumerbocht heeft de benodigde vergunningen verkregen voor de realisatie van een zonnepark met batterijopslag op de voormalige vuilstort in de Ballumerbocht. De gemeente is samen met Wetterskip Fryslân en AEC, elk voor 1/3e deel aandeelhouder. Het zonnepark is gerealiseerd en levert vanaf januari elektriciteit aan het net. De aanbesteding voor het aanschaffen van een grote batterij wordt voorbereid.

Ameland Warmtelevering

Rechtsvorm: Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats: Ameland

Doelstelling:
Het exploiteren van één of meer warmtenetten in de gemeente Ameland, door het sluiten van overeenkomsten voor het gebruik van het warmtenet en het leveren van warmte aan gebruikers.

Programma: 6. Duurzaamheid
Deelnemende partijen: Gemeente Ameland, Amelander Energie Coöperatie U.A. en Wetterskip Fryslân Deelnemingen B.V.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder voor 100%

Werkelijke financiële gegevens:
--

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal van € 12.000 en een agiostorting van € 488.000.

Ontwikkelingen:
Gemeente Ameland heeft eind 2024 deze BV opgericht voor de warmtelevering in gebouwen en woningen, allereerst in het gemeentelijk gebouw Ambla.

Centrumregelingen

Sociaal Domein Fryslân (SDF)

Rechtsvorm: Centrumregeling
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
Het betreft een regie-organisatie voor inkoop en beleidsvoorbereiding Jeugdhulp en (boven)regionale) Wmo-voorzieningen, legt verbinding van en naar Friese gemeenten en is de kennispartner op het gebied van Jeugdhulp en Wmo. Daarnaast is het doel om afspraken vast te leggen voor de gezamenlijke uitvoering waarvoor de gemeenten wettelijk verplicht moeten samenwerken alsmede van de taken waarvoor gemeenten vrijwillig voor een doelmatige en doeltreffende wijze kunnen samenwerken.

Programma: 2. Sociaal Domein
Deelnemende partijen: Alle Friese gemeenten
Bestuurlijk belang: Bestuurlijke overleggen
Financieel belang: De bijdrage voor 2026 bedraagt € 39.646 (gerelateerd aan inwoneraantal) voor instandhouding en dienstverlening en € 11.690 (gerelateerd aan aantal cliënten) voor maatschappelijke opvang.

Werkelijke financiële gegevens:
Vallen onder de totale financiële gegevens van de gemeente Leeuwarden.

Risico's:
Als deelnemer aan de centrumregeling is het risico beperkt tot de jaarlijkse bijdrage voor de instandhouding en dienstverlening van SDF (gebaseerd op basis van inwoneraantal van de deelnemende gemeenten) en maatschappelijke opvang georganiseerd door SDF (gebaseerd op cliëntenaantallen van de deelnemende gemeenten).

Ontwikkelingen:
Voor de inloop en inzet van Jeugdhulp is de beweging in gang gezet om (op termijn) een deel (voornamelijk ambulante Jeugdhulp) meer lokaal, of sub-regionaal (onder andere Noordoost Friesland) te organiseren (inkoop) en in te zetten. Hierdoor zal de ondersteuning van Sociaal Domein Fryslân afnemen en de inzet lokaal/sub-regionaal toenemen.

Shared Service Centrum Leeuwarden

Rechtsvorm: Centrumregeling
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
Door het inzetten van het Shared Service Center intensief samenwerken met de deelnemende gemeenten. De bedrijfsvoering en dienstverlening voor de gemeenten wordt hierdoor verzekerd en verbeterd.

Programma: 1. Bestuur
Deelnemende partijen: De gemeente Leeuwarden, gemeente Texel, gemeente Ameland, gemeente Vlieland, gemeente Terschelling, gemeente Schiermonnikoog, gemeente Noardeast-Fryslân, gemeente Waadhoeke en gemeente Dantumadiel.
Bestuurlijk belang: Bestuurlijke overleggen
Financieel belang: De bijdrage voor 2025 bedraagt € 687.996.

Werkelijke financiële gegevens:
Vallen onder de totale financiële gegevens van de gemeente Leeuwarden.

Risico's:
De risico's beperken zich tot hetgeen contractueel voor een jaar is overeengekomen op basis van een Service Level Agreement (SLA). Hierin zijn de afspraken vastgelegd over de te realiseren dienstverlening door het Shared Service Centrum (centrumgemeente Leeuwarden).

Ontwikkelingen:
Door investeringen in nieuwe ICT-voorzieningen, een stijging in de werkplektarieven en verdere toename van het aantal devices en accounts stijgen de kosten. Door steeds strenger wordende eisen van de overheid op het gebied van informatiebeveiliging zullen de kosten nog extra stijgen. Daarnaast komt er extra inzet van een Chief Information Officer en een Functionaris Gegevensbescherming.

Samenwerkingen

Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A. (OVEF)

Rechtsvorm: Samenwerkingen
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
OVEF (Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A.) is opgericht om de openbare verlichting en publieke laadpalen in Friesland te beheren en te sturen. Sinds 2024 is OVEF de eigen energieleverancier van de Friese gemeenten, de provincie en Wetterskip Fryslân en werkt samen met hun om de energietransitie te bevorderen. OVEF koopt en verkoopt duurzaam opgewekte energie van en aan haar leden.

Programma: 6. Duurzaamheid
Deelnemende partijen: Friese gemeenten, de provincie en Wetterskip Fryslân
Bestuurlijk belang: Lid van de coöperatie
Financieel belang: --

Werkelijke financiële gegevens:
--

Risico's:
Geen bijzonderheden

Ontwikkelingen:
De leden van OVEF hebben aangegeven dat het wenselijk is te onderzoeken of en welke rol OVEF kan spelen in een op te zetten provinciaal warmtebedrijf.

Paragraaf 8 Wet open overheid (Woo)

Wet open overheid (Woo)

Burgers hebben recht op informatie van de overheid. Dat staat in de Wet open overheid (de Woo). De gemeente moet daarom steeds meer informatie beschikbaar stellen. Op eigen initiatief (actief) én op verzoek (passief). Zo kunnen bedrijven, organisaties, onderzoekers, volksvertegenwoordigers, journalisten en burgers beter volgen en nagaan hoe de overheid besluiten neemt. Onze medewerkers op het gebied van ICT, juridische zaken en communicatie werken samen aan de implementatie van de Woo. Zij blijven op de hoogte van de implementatierichtlijnen die landelijk worden vastgesteld. Het doel is deze richtlijnen te volgen en uit te voeren. Feitelijk lopen we hier op vooruit en zorgen we ervoor dat stap voor stap steeds meer informatie openbaar wordt gemaakt.

Actieve openbaarmaking

Als gemeente maken we steeds meer informatie openbaar. De informatie moet digitaal vindbaar en toegankelijk zijn. Dit gaat per tranche. De eerste tranche is afgerond. Het is nog niet bekend wanneer de tweede tranche in werking treedt. Wel wordt alvast rekening gehouden met de toekomstige implementatie hiervan. Hiervoor werkt onze ICT-medewerker samen met een medewerker van juridische zaken en communicatie. Op onze website staan de verplichte informatiecategorieën en de informatie die wij hierover beschikbaar stellen. Wij publiceren bijvoorbeeld al actief (ontwerp) verordeningen, beleidsregels en andere besluiten van algemene strekking, Woo-verzoeken, agenda's, vergaderstukken en besluitenlijsten van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad. Daarbij zijn we aangesloten bij de Woo-index van de VNG. Dit maakt het makkelijker om informatie te zoeken. Voor de implementatie worden interne processen en systemen aangepast waar nodig en zorgen we voor bewustwording bij onze medewerkers. Dit doen we door het geven van informatie over de verplichte informatiecategorieën en het betrekken van leidinggevenden en coördinatoren.

Passieve openbaarmaking

Iedereen kan bij de overheid informatie opvragen via een Woo-verzoek. Wij zien de afgelopen jaren een toename in het aantal Woo-verzoeken. Door deze toename en met name door een aantal (zeer) omvangrijke Woo-verzoeken is besloten een samenwerking aan te gaan met de 'Woo-desk' van EIFFEL. Deze samenwerking kan opnieuw worden ingezet wanneer daar behoefte aan is, bijvoorbeeld bij de afhandeling van een (mogelijk) nieuw omvangrijk Woo-verzoek. De Woo-desk ontlast onze medewerkers bij piekbelasting in Woo-verzoeken, is sparringpartner, zorgt voor kennisoverdracht, beschikt over een slim softwaresysteem en geeft advies over de implementatie van onze plicht tot actieve openbaarmaking. De Woo-desk werkt met vaste uurtarieven op basis van nacalculatie.

Financiële begroting

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Presentatie

De begroting is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn opgenomen.

Balans

Algemeen

- Voor zover niet anders vermeld zijn activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Vaste activa

- Artikel 35 BBV onderscheidt investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Op grond van artikel 59 BBV worden alle investeringen geactiveerd.
- De immateriële activa bestaan uit geactiveerde voorbereidingskosten van projecten. Bij realisatie van de betreffende projecten, dan wel beëindiging hiervan worden deze kosten onderdeel van de investering of als eenmalige kosten afgeboekt ten laste van de exploitatie.
- De materiële activa zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs of aanschafprijs, verminderd met afschrijvingen, eventuele investeringsbijdragen en eventuele beschikkingen over reserves. Afschrijving vindt lineair plaats op basis van verwachte economische levensduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op gronden wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.
- Een subsidiebijdrage aan de Stichting Amelander Musea voor de nieuwbouw van twee musea, is opgenomen onder de materiële activa als “bijdrage aan activa in eigendom derden”. De bijdrage wordt in 40 jaar afgeschreven hetgeen vooral is bepaald door de bijzondere eigendomssituatie van de twee gebouwen.
- De financiële activa betreffen kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen of gemeenschappelijke regelingen en verstrekte langlopende geldleningen. De waardering vindt plaats op basis van verkrijgingprijs (deelnemingen), respectievelijk nominale waarde.

Voorraden en onderhanden werk

- Voorraden grond (nog niet afgewikkelde bouwterreinen) en overig onderhanden werk worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, vermeerderd met toe te rekenen kosten en verminderd met verwachte opbrengsten wegens verkopen, dan wel de lagere marktwaarde. Een uitgebreide specificatie van de voorraden grond is weergegeven in paragraaf 3 Grondbeleid.
- De overige voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs.

Overlopende activa

- Onder deze post is de vordering opgenomen op particulieren inzake de aanleg van de Duinlandseweg in Buren. Deze post is gewaardeerd op verkrijgingprijs, vermeerderd met vervaardigingkosten en andere toe te rekenen kosten, en verminderd met bijdragen van derden.

Algemene reserve

- De Algemene reserve wordt aangemerkt als vrij besteedbaar, maar wordt beschouwd als ‘buffer’ voor grote financiële tegenvallers. Op grond van de vastgestelde Nota reserves en voorzieningen 2021 bedraagt de hoogte van deze reserve € 2,5 miljoen.

Bestemmingsreserves

- Bestemmingsreserves bestaan uit door de raad voor een specifiek doel bestemde middelen, of fondsen op grond van regelgeving.
- Aan de onderhoudsreserves voor wegen en gebouwen liggen onderhoudsplannen ten grondslag. Jaarlijks wordt een vast bedrag gedoteerd; de werkelijke kosten in het boekjaar komen ten laste van deze reserve.
- De 'Reserve Programma de Wadden' betreft gelabelde middelen voor cofinanciering van programmakosten voor de Regio Deal.
- De Reserve projecten geldt als vrij besteedbaar; het jaarlijkse exploitatiesaldo wordt normaliter aan deze reserve toegevoegd.
- De Reserve BWS betreft specifieke middelen die in het kader van het voortgezet onderwijs beschikbaar zijn.
- De 'ABR GWA' betreft specifieke middelen die in het kader van het woningbedrijf beschikbaar zijn.

Voorzieningen

- De Egalisatievoorziening riolering is bedoeld om jaarlijkse baten uit rioolheffingen en lasten van riolering te egaliseren.
- De Voorziening Verlofsparen dient ter dekking van opgebouwde 'gespaarde' rechten.
- De Voorziening Politieke ambtsdragers wordt jaarlijks berekend op basis van de actuariële berekeningen.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

- Per balansdatum zijn er geen leningen van derden meer waarvoor de gemeente Ameland garant staat.

Exploitatierekening

Algemeen

- Baten en lasten worden toegerekend aan de perioden waarop ze betrekking hebben. Lasten/verliezen worden verantwoord wanneer deze bekend of voorzienbaar zijn, baten/winsten worden verantwoord indien deze zijn gerealiseerd.
- Activering van uitgaven vindt in het algemeen plaats wanneer sprake is van een zeker nut voor de organisatie, gedurende meerdere jaren en wanneer het gaat om investeringen vanaf een bedrag van € 5.000. Is hiervan geen sprake, dan vindt verantwoording plaats ten laste van het begrotingsjaar.

Rentekosten

- De werkelijke rentekosten zijn opgenomen onder activiteitennummer 600.599, onder het taakveld Treasury; de verdeling over de diverse programma's (activiteiten) vindt plaats op basis van een gecalculeerd rentepercentage van 2,0%.

Een toelichting op dit percentage is opgenomen in de paragraaf Financiering.

Rentebaten

- Over de verstrekte hypothecaire geldleningen aan ambtenaren worden de contractueel bepaalde jaarlijkse rentebedragen ontvangen.

Salariskosten

- De salariskosten zijn gebaseerd op het kostenniveau van CAO gemeenten 2025 inclusief HR21+ herwaarderingssysteem, en voor de periode daarna geïndexeerd met 3,0%.

Afschrijvingen

- Activa worden lineair afgeschreven, in een aantal jaren overeenkomend met de economische levensduur, dan wel gebruiksduur (investeringen met maatschappelijk nut) van het actief.
- Afschrijving vindt voor het eerst plaats in het jaar van aanschaf c.q. realisatie van een actief Voor de afschrijvingstermijnen wordt verwezen naar de tabel op de volgende pagina.

Afschrijvingstermijnen gemeente Ameland		
Soort actief	**Termijn in jaren**	**Eventuele restwaarde**
Gronden en terreinen		
op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven		
Gebouwen		
Woningen	50	36.000
Vuurtoren	50	
Gebouwen traditioneel gebouwd	40	
Gebouwen niet-traditioneel gebouw	20-25	
Installaties en apparatuur		
Afhankelijk van levensduur	8 - 20	
Automatiseringsapparatuur	4	
Bekabeling en dergelijke	10	
Inrichting		
Meubilair	15	
Keukeninrichting	10	
Vloerbedekking	10	
Materiaal / Materieel		
Investering < € 100.000	5 - 15	
Investering ≥ € 100.000	5 - 15	10%
Weg- en waterbouwkundige werken		
Rioolstelsel	50	
Tuinaanleg, sportvelden en dergelijke	25	
Kunstwerken	25	
Wegen, fietspaden (eerste aanleg)	25	
Betonnen wegen, fietspaden (eerste aanleg)	30	
Reconstructies wegen, fietspaden	20	

Subsidies

- Subsidies zijn gebaseerd op de subsidieverordening, eventueel aangevuld met specifieke uitvoeringsregelingen. Het subsidieplafond voor de uit te keren subsidies is vastgelegd in de begroting.

In sommige specifieke gevallen is er geen sprake van een specifieke regeling. De hoogte van het subsidiebedrag wordt in dat geval eveneens bepaald door het in de begroting opgenomen bedrag. Op de volgende pagina zijn de beschikbare budgetten voor 2027 aangegeven:

Subsidieplafonds	
Regeling	**2027**
Stads- en dorpsvernieuwing	101.583
Bibliotheekvoorziening	263.549
Buurt- en clubhuizen	7.646
Museaal werk en cultuur erfgoed	295.776
Welzijnswerk	887.335
Openbare gezondheid	10.300
Ontwikkelingshulp	7.723
Bevordering duurzame ontwikkeling toerisme (VVV)	197.517
Slim Energiesysteem Ameland	200.000
Sportevenementen	15.447
Culturele evenementen	36.962
Amateuristische kunstbeoefening	7.723
Sportclubs	7.503
Dorpsbelangen	4.414
Passantenhaven	27.352
Cofinanciering Streekagenda	25.000
Landschap- en natuurbescherming	552
Onderwijsbegeleiding	45.000
Maaltijdvoorziening Ambla	9.268
Peuterspeelzalen	90.000
Vorming- en ontwikkelingswerk	552
	2.241.201

Financieel overzicht baten en lasten

Programma's	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	2027	2028	2029	2030
1 Bestuur						
Lasten	2.919.164	3.996.025	4.092.779	3.182.296	3.190.767	3.272.551
Baten	476.074	365.850	383.271	383.431	383.431	383.431
Totaal 1 Bestuur	**-2.443.090**	**-3.630.175**	**-3.709.508**	**-2.798.865**	**-2.807.336**	**-2.889.120**
2 Sociaal Domein						
Lasten	15.024.225	5.095.919	5.061.898	5.628.277	4.891.553	4.903.225
Baten	3.588.616	420.707	396.999	396.999	396.999	396.999
Onttrekkingen	0	0	0	0	0	0
Totaal 2 Sociaal Domein	**-11.435.608**	**-4.675.212**	**-4.664.899**	**-5.231.278**	**-4.494.554**	**-4.506.226**
3 Onderwijs						
Lasten	2.971.206	2.651.640	3.084.282	3.103.357	3.082.340	3.066.432
Baten	2.516.968	2.062.738	2.574.796	2.596.968	2.596.968	2.596.968
Totaal 3 Onderwijs	**-454.238**	**-588.902**	**-509.486**	**-506.389**	**-485.372**	**-469.464**
4 Fysieke Leefomgeving						
Lasten	8.597.812	10.216.998	7.691.882	7.758.282	8.490.808	9.186.604
Baten	888.993	325.234	288.560	289.384	289.384	289.384
Totaal 4 Fysieke Leefomgeving	**-7.708.819**	**-9.891.764**	**-7.403.322**	**-7.468.898**	**-8.201.424**	**-8.897.220**
5 Economie						
Lasten	389.891	425.660	448.401	419.286	413.294	413.229
Baten	15.679	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
Totaal 5 Economie	**-374.212**	**-413.660**	**-436.401**	**-407.286**	**-401.294**	**-401.229**
6 Duurzaamheid						
Lasten	680.773	410.275	551.049	640.090	539.944	639.791
Baten	414.344	387.476	101.666	104.566	107.553	107.553
Totaal 6 Duurzaamheid	**-266.429**	**-22.799**	**-449.383**	**-535.524**	**-432.391**	**-532.238**
7 Volkshuisvesting						
Lasten	2.347.151	3.783.027	3.747.605	3.575.085	3.582.555	3.487.400
Baten	2.947.349	3.347.173	3.072.529	3.134.172	3.198.487	3.265.552
Totaal 7 Volkshuisvesting	**600.198**	**-435.854**	**-675.077**	**-440.913**	**-384.068**	**-221.848**
8 Overhead						
Lasten	5.764.761	5.961.367	6.240.677	6.183.867	6.200.850	6.198.169
Baten	63.614	37.400	37.400	37.400	37.400	37.400
Totaal 8 Overhead	**-5.701.147**	**-5.923.967**	**-6.203.277**	**-6.146.467**	**-6.163.450**	**-6.160.769**
9 Dekkingsmiddelen						
Lasten	92.946	454.673	1.202.997	1.459.197	1.834.418	2.072.570
Baten	23.736.386	23.757.890	24.400.459	23.894.152	23.774.072	24.011.179
Onttrekkingen	8.844.424	5.028.733	3.452.889	2.798.700	2.647.741	2.786.516
Stortingen	2.545.345	2.276.800	2.023.800	2.023.800	2.023.800	2.023.800
Totaal 9 Dekkingsmiddelen	**29.942.519**	**26.055.149**	**24.626.551**	**23.209.855**	**22.563.595**	**22.701.325**
Resultaat voor bestemming	**2.159.174**	**472.817**	**575.199**	**-325.765**	**-806.294**	**-1.376.790**

Balans

Balans (31 december jaar)						
Activa	**Rekening 2025**	**Prognose 2026**	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**	**Begroting 2029**	**Begroting 2030**
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	**44.215**	**112.500**	**225.000**	**225.000**	**225.000**	**225.000**
Voorbereidingskosten projecten	44.215	112.500	225.000	225.000	225.000	225.000
Materiële vaste activa	**50.329.114**	**54.877.485**	**55.962.741**	**59.268.710**	**60.164.419**	**67.930.395**
Met economisch nut	37.793.494	41.403.652	40.689.422	42.934.916	42.462.494	50.636.002
Met economisch nut, met mogelijkheid heffing	3.469.124	3.152.769	2.934.415	2.744.928	2.528.360	2.314.493
Met maatschappelijk nut	9.066.497	10.321.064	12.338.904	13.588.866	15.173.565	14.979.900
Financiële vaste activa	**3.092.846**	**3.579.344**	**3.911.592**	**3.877.605**	**3.786.027**	**3.786.027**
Deelnemingen	844.456	1.344.456	1.344.456	1.344.456	1.344.456	1.344.456
Hypothecaire geldleningen	298.390	284.888	167.136	133.149	41.571	41.571
SVn leningen	1.950.000	1.950.000	2.400.000	2.400.000	2.400.000	2.400.000
Vlottende activa						
Voorraden	**418.423**	**216.314**	**195.955**	**101.111**	**108.528**	**116.094**
Gronden in exploitatie	395.203	193.094	172.735	77.892	85.309	92.874
Overige	23.220	23.220	23.220	23.220	23.220	23.220
Uitzettingen looptijd korter jaar	**18.717.726**	**1.779.910**	**1.779.910**	**1.779.910**	**1.779.910**	**1.779.910**
Openbare lichamen	1.535.138	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
BNG Schatkistbankieren	16.914.488	0	0	0	0	0
Overige vorderingen	268.101	279.910	279.910	279.910	279.910	279.910
Overlopende activa	**6.041.229**	**5.500.000**	**5.500.000**	**5.500.000**	**5.500.000**	**5.500.000**
Overheidslichamen	96.349	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Overige	5.944.880	5.450.000	5.450.000	5.450.000	5.450.000	5.450.000
Liquide middelen	**12.807.392**	**14.729.424**	**7.619.372**	**723.387**	**739.420**	**-4.006.810**
Bank Nederlandse Gemeenten	496.792	8.002.295	3.892.243	-3.742	12.291	-4.733.939
Liquide middelen Regio Deal	11.583.470	6.000.000	3.000.000	0	0	0
Overige liquide middelen	727.129	727.129	727.129	727.129	727.129	727.129
Totaal activa	**91.450.945**	**80.794.978**	**75.194.571**	**71.475.723**	**72.303.305**	**75.330.616**

Balans (31 december jaar)						
Passiva	**Rekening 2025**	**Prognose 2026**	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**	**Begroting 2029**	**Begroting 2030**
Vaste passiva						
Eigen vermogen	**22.611.825**	**20.332.711**	**19.478.821**	**18.378.155**	**16.947.919**	**14.808.412**
Algemene reserve	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000
Rekeningsaldo (te bestemmen)	2.159.174	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserves	17.952.651	17.832.711	16.978.821	15.878.155	14.447.919	12.308.412
Voorzieningen	**2.516.267**	**1.645.151**	**1.649.968**	**1.658.119**	**1.667.270**	**1.677.421**
Vaste schulden	**48.297.000**	**46.495.667**	**44.744.333**	**45.118.000**	**47.366.667**	**52.523.333**
Langlopende geldleningen	48.297.000	46.495.667	44.744.333	45.118.000	47.366.667	52.523.333
Vlottende passiva						
Schulden looptijd korter jaar	**1.997.721**	**2.221.449**	**2.221.449**	**2.221.449**	**2.221.449**	**2.221.450**
Kasgeldleningen	0	0	0	0	0	0
Overige schulden	1.997.721	2.221.449	2.221.449	2.221.449	2.221.449	2.221.450
Overlopende passiva	**16.028.133**	**10.100.000**	**7.100.000**	**4.100.000**	**4.100.000**	**4.100.000**
Overheidslichamen	3.528.907	4.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000
Overige	915.756	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Te besteden middelen Regio Deal	11.583.470	6.000.000	3.000.000	0	0	0
Totaal passiva	**91.450.945**	**80.794.978**	**75.194.571**	**71.475.723**	**72.303.305**	**75.330.616**

Overzicht van structurele en incidentele baten en lasten

Algemeen

Op grond van artikel 19 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) bevat de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de begroting ten minste een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma.

Door de baten en de lasten te filteren (corrigeren) voor incidentele posten, kan er worden vastgesteld of er in de meerjarenbegroting sprake is van structureel en reëel evenwicht.
Van structureel evenwicht is sprake als de structurele lasten worden gedekt door structurele baten.

Onderstaand is een samenvattende tabel opgenomen waarin het structurele begrotingssaldo voor de jaren 2027 tot en met 2030 wordt weergegeven:

Structurele en incidentele baten en lasten				
	2027	**2028**	**2029**	**2030**
Saldo baten en lasten vòòr mutatie reserves	-853.890	-1.100.665	-1.430.236	-2.139.506
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.429.089	774.900	623.941	762.716
Begrotingssaldo	**575.199**	**-325.765**	**-806.295**	**-1.376.790**
- Waarvan incidentele baten en lasten	-702.495	-200.534	-348.506	-84.731
Structureel begrotingssaldo	**1.277.694**	**-125.231**	**-457.789**	**-1.292.059**

Saldi met een (+) betekent een positief begrotingssaldo.

In algemene zin zijn incidentele baten en lasten (begrotings)posten die eenmalig of gedurende enkele jaren voorkomen. Administratief worden deze vastgelegd via specifiek hiervoor geldende grootboekrekeningen. De incidentele baten en lasten worden per programma gespecificeerd in de tabel op de volgende pagina.

Specificatie incidentele baten (+) en lasten (-)				
	2027	**2028**	**2029**	**2030**
Programma 1	**-998.750**	**0**	**0**	**0**
Externe inhuur overbrengen oud archief en GWA-dossiers	-30.000			
Kosten RegioDeal	-968.750			
Programma 2	**-105.000**	**0**	**0**	**0**
Subsidie Openbare Bibliotheken	-105.000			
Programma 3	**0**	**0**	**0**	**0**
--				
Programma 4	**-35.000**	**0**	**0**	**0**
Externe inhuur opstellen beheerplan openbare ruimte	-35.000			
Programma 5	**-25.000**	**0**	**0**	**0**
Externe inhuur onderzoek certificering duurzaam toerisme	-25.000			

Specificatie incidentele baten (+) en lasten (-)				
Programma 6	**-115.834**	**-200.434**	**-97.447**	**-197.447**
Externe inhuur dataanalyse en motivatie voor instelling EMS	-10.000			
Onderzoek Ameland zelfvoorzienend (zoet) water	-2.500			
IKW-Subsidie	-200.000	-300.000	-200.000	-300.000
Rijksbijdrage CDOKE (SPUK)	96.666	99.566	102.553	102.553
Programma 7	**-90.000**	**0**	**0**	**0**
Ophoging externe inhuur Strategisch Voorraadbeleid	-25.000			
Externe inhuur uitvoer benodigde onderzoeken en opstellen volkshuisvestingprogramma	-25.000			
Eenmalige last realisatie inpandige stallingsruimte 't Noorderlicht	-40.000			
Overhead	**-92.000**	**0**	**0**	**0**
Externe inhuur actualisatie en opstellen financieel beleid	-20.000			
Nieuwe werkplek ICT: Digitale Werkomgeving (DWO)	-72.000			
Dekkingsmiddelen	**759.089**	**-100**	**-251.059**	**112.716**
Kosten accommodatiebeleid	-775.000	-775.000	-875.000	-650.000
Algemene uitkering Gemeentefonds	105.000			
Toevoeging Onderhoudsfonds Wegen	-1.360.000	-1.360.000	-1.360.000	-1.360.000
Toevoeging Onderhoudsfonds Gebouwen	-470.000	-470.000	-470.000	-470.000
Toevoeging Onderhoudsfonds Havens	-193.800	-193.800	-193.800	-193.800
Onttrekking Algemeen Bedrijfsreserve GWA	698.677	523.124	468.929	309.399
Onttrekking Onderhoudsfonds Wegen	176.000	192.000	813.000	1.241.000
Onttrekking Onderhoudsfonds Gebouwen	248.500	874.700	117.400	117.400
Onttrekking Onderhoudsfonds Havens	385.962	133.876	173.412	168.717
Onttrekking Reserve Projecten Waddeneilanden	968.750	0	0	0
Onttrekking Reserve Projecten	975.000	1.075.000	1.075.000	950.000
Totaal	**-702.495**	**-200.534**	**-348.506**	**-84.731**

Ter toelichting op een aantal grotere posten in de tabel van incidentele baten en lasten geldt het volgende.

Programma 1

Externe inhuur overbrengen oud archief en GWA-dossiers

In het kader van de Archiefwet moet archiefblok 1997 t/m 2026 uit het actieve archief overgebracht worden naar het statisch archief.

Bij GWA is het nodig een efficiëncyslag te maken door de GWA-dossiers te digitaliseren en de applicatie te vernieuwen.

Kosten RegioDeal

In 2027 wordt het overige deel (50% van totaal) van de regionale bijdragen van de gemeente Ameland voor de Regio Deal geboekt, waar een onttrekking uit Reserve Projecten Waddeneilanden tegenover staat.

Programma 2

Subsidie Openbare Bibliotheken
Tot de wijziging van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) per 2028 ontvangen gemeenten een decentralisatie-uitkering via het gemeentefonds. Bibliotheken Noord-Fryslân zetten deze middelen (alvast) in op een aantal programmalijnen.

Programma 4

Externe inhuur opstellen beheerplan openbare ruimte
Het realiseren van een beheerplan voor de openbare ruimte. Er is een gedateerd plan recreatieve voorzieningen, waar niet alle objecten in staan vermeld. Zo zijn kunstwerken, abri's en de pumptrackbaan nog nergens vermeld.

Programma 5

Externe inhuur onderzoek certificering duurzaam toerisme
We laten al langere tijd de duurzaamheid van ons toerisme beoordelen door Green Destinations. Daaruit komt elke 2 jaar een rapport met aanbevelingen voor verbeteringen (zie ook informatiebrief van 12 mei met de titel Vernieuwing award duurzaam toerisme). Eerdere aanbevelingen zijn niet integraal planmatig opgepakt. Dat past in onze ogen niet bij de ambities die we hebben op het gebied van duurzaamheid en duurzaam toerisme. En bij de voorbeeldrol die we op dat gebied ook hebben naar de samenleving. Daarom willen we bekijken of we hiermee aan de slag kunnen. Voordat we dat doen willen we eerst onderzoeken of de certificering van Green Destinations hiervoor de beste methode is en wat ervoor nodig is om hiermee aan de slag te gaan. Dat onderzoek kunnen we niet zelf doen en moeten we daarom uitbesteden.

Programma 6

Externe inhuur dataanalyse en motivatie voor instelling EMS
Voor het meten en installeren van een EMS met de daarbij horende meetapparatuur bij de sporthal/BWS in Nes en Ambla in Hollum is een budget van € 40.000 per locatie nodig. In totaal dus € 80.000.

Hierbij is het ook wenselijk een standpunt in te nemen hoe de EMS'sen ingesteld worden (maximaal voorkomen netcongestie, besparen op energie, besparen op structurele onderhoud etc.). Om de verschillende opties op een rij te zetten met daarbij de motivering en data-analyse zal externe deskundigheid ingezet worden (€ 10.000 eenmalig).

IKW-Subsidie
Elektrificatie is het grootste onderdeel van de energietransitie. Om die een passende vorm te geven, is een slim systeem nodig. In de in juni 2026 ingediende IKW-aanvraag bij het Waddenfonds staat de toekomstige elektrificatie, met het beperken van netcongestie, centraal. In dit programma worden nieuwe contractvormen en slimme koppelingen tussen energie-, opslag, -opwek en -verbruik ontwikkeld om netcongestie te verminderen in combinatie met het investeren in energieopslagsystemen.

De omvang van de IKW-aanvraag voor Slim Energiesysteem Ameland gaat over € 7.000.000 aan investering, waarvan € 4.000.000 ingebracht wordt door de partners in de subsidietermijn. Bij het Waddenfonds en provincie Friesland wordt een subsidiebijdrage van € 2.000.000 gevraagd. Als cofinanciering van gemeente Ameland vragen wij € 1.000.000 uit de Reserve Projecten.

De definitieve omvang van de gemeentelijke bijdrage wordt bepaald op basis van de uitgewerkte businesscase en de definitieve subsidiebeschikking.

Onderzoek Ameland zelfvoorzienend (zoet) water
Op basis van de uitkomsten van een dergelijk onderzoek op Schiermonnikoog en Terschelling (naar verwachting eind 2025 gereed), wordt beoordeeld in hoeverre uitkomsten voor Ameland toepasbaar zijn.

Rijksbijdrage CDOKE (SPUK)
Deze rijksmiddelen worden als eenmalig beschouwd, totdat het duidelijk is dat het rijk deze bijdragen structureel verstrekt.

Programma 7

Ophoging externe inhuur Strategisch Voorraadbeleid
Het GWA heeft inmiddels het totale woningbezit doorgenomen en maakt toekomstplannen voor de exploitatie en het beheer van de woningen. Hieruit zullen diverse projecten voortvloeien, waaronder verduurzaming en sloop/nieuwbouw, die zowel financiële middelen als formatie vergen.

In 2024 is een budget van € 24.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van het strategisch complexbeheerplan. Het redigeren van het plan blijkt meer te kosten dan vooraf verwacht, waarvoor een bedrag van € 25.000 opgenomen is.

Externe inhuur uitvoer benodigde onderzoeken en opstellen volkshuisvestingprogramma
In 2026 zullen partijen geselecteerd worden voor de uitvoering van een woonbehoefte onderzoek ter onderbouwing van de cijfermatige uitgangspunten van het volkshuisvestingsprogramma. Het daadwerkelijke woonbehoefteonderzoek vindt in Q1 2027 plaats. Budget benodigd € 25.000.

Eenmalige last realisatie inpandige stallingsruimte 't Noorderlicht
In verband met toename van het gebruik van scootmobielen en gebrek aan stallingsruimte, wordt een inpandige stallingsruimte gerealiseerd. Daarvoor wordt krediet gevraagd van € 40.000.

Overhead

Externe inhuur actualisatie en opstellen financieel beleid
Begin dit jaar heeft de Rekenkamercommissie het rapport 'Hoeveel geld is er eigenlijk' uitgebracht over de financiën van de Waddengemeenten en de sturing van de raden daarop. In dit rapport zijn conclusies en aanbevelingen gedeeld met de gemeenteraad. Daarnaast is onlangs de jaarrekening 2025 door de gemeenteraad vastgesteld en is het accountantsrapport gedeeld. In dit rapport worden ook enkele aanbevelingen gegeven met betrekking tot de bedrijfsvoering.

De auditcommissie heeft in haar advies bij de jaarrekening 2025 punten ter prioritering aangegeven. Voor het uitbesteden van de Verbijzonderde Interne Controles (VIC) is € 15.000 structureel budget nodig.

Daarnaast wordt eenmalig budget van € 20.000 gevraagd om aan de slag te kunnen met het actualiseren van een risico-analyse (weerstandsvermogen) en de Nota Reserves en Voorzieningen. Het college bespreekt een prioriteitenplanning in de auditcommissie.

Nieuwe werkplek ICT: Digitalisering Werkomgeving (DWO)
Verdere vernieuwing van de digitale werkplek is noodzakelijk. Door te investeren in werken in de Cloud en tegelijkertijd de Citrix-servers af te bouwen, is de digitale werkplek voor de komende jaren weer toekomstbestendig. Dit leidt tot eenmalige projectkosten. Het project wordt regionaal via SSC Leeuwarden ingezet. Hiervoor is € 72.000 nodig.

Dekkingsmiddelen

Kosten accommodatiebeleid
Betreft eenmalige kosten voor projectleiding en stelpost voor overige eenmalige kosten van het accommodatiebeleid.

Algemene uitkering gemeentefonds
Tot de wijziging van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) per 2028 ontvangen gemeenten een decentralisatie-uitkering via het gemeentefonds.

Toevoeging en onttrekking aan onderhoudsfondsen
De toegevoegde bedragen worden bepaald op grond van onderhouds- en beheersplannen; de werkelijke kosten komen ten laste van deze fondsen.

Onttrekking Algemene bedrijfsreserve GWA
Het negatieve saldo van de activiteit Woningbedrijf Ameland wordt onttrokken aan deze specifieke reserve.

Onttrekking Reserve Projecten RegioDeal
Betreft onttrekking ter compensatie van de eenmalige kosten voor regionale bijdragen Regio Deal.

Onttrekkingen Reserve projecten
Betreft onttrekkingen ter compensatie van eenmalige kosten voor accommodatiebeleid, impuls bestratingsmateriaal, onrendabele top flexwoningen en verbreden fietspad Verbindingsweg.

EMU-Saldo

Algemeen

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode (boekjaar). Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar meer geld is uitgegeven dan er is binnengekomen, of dat er netto geld is overgehouden. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie. Tevens heeft het EMU-saldo een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht.

Toelichting

Om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden, zijn in Europees verband afspraken gemaakt over het toegestane maximale tekort van het EMU-saldo op nationaal niveau. Omdat het EMU-saldo van alle decentrale overheden onderdeel uitmaakt van het EMU-saldo op nationaal niveau is het daarmee ook relevant voor de decentrale overheden om het eigen EMU-saldo te volgen. Om de gemeenten een beeld te geven van hun aandeel in het gezamenlijke EMU-tekort worden jaarlijks individuele referentiewaarden gepubliceerd door het Ministerie van BZK. Wanneer het berekende EMU-saldo onder de referentiewaarde valt is de bijdrage van de gemeente aan het totale EMU-saldo geen aandachtspunt, mits de andere overheden zich aan hun referentiewaarden houden. Als het berekende EMU-saldo boven de referentiewaarden uitstijgt, is de bijdrage van de gemeente aan het landelijke EMU-saldo wel een aandachtspunt. Een of meer andere overheden moeten onder hun referentiewaarde blijven, om ervoor te zorgen dat de Nederlandse overheid als geheel onder de EMU-norm van 3% blijft.

Berekening EMU-saldo

In onderstaande tabel is de berekening van het EMU-saldo voor de gemeente Ameland opgenomen:

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)					
		2027	**2028**	**2029**	**2030**
A.	Exploitatiesaldo vóór mutatie reserves	-890	-1.137	-1.466	-2.176
B.	Mutatie (im)materiële vaste activa	1.198	3.306	896	7.766
C.	Mutatie voorzieningen	5	8	9	10
D.	Mutatie voorraden	-20	-95	7	8
E.	Boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materële vaste activa	-	-	-	-
F.	**Berekend EMU-saldo (A-B+C-D-E)**	**-292**	**-2.083**	**554**	**-5.608**
G.	EMU-saldo referentiewaarde (conform septembercirculaire 2026)	-1.582	-1.582	-1.582	-1.582
H.	**Verschil EMU-saldo en referentiewaarde (F-G)**	**1.290**	**-501**	**2.136**	**-4.026**

Zoals uit de tabel blijkt, is het EMU-saldo van de gemeente Ameland in 2027 € 292.000 negatief. Dit betekent in EMU-termen dat de gemeente Ameland vanaf 2027 meer uitgaven heeft dan inkomsten. En daarmee draagt gemeente Ameland negatief bij aan het EMU-saldo. Dit geldt voor alle jaren, met als uitzondering 2029.

Wanneer wordt vergeleken met de voor gemeente Ameland geldende referentiewaarde (een tekort van € 1.582.000), blijft Ameland in 2027 en 2029 binnen deze waarde. In 2028 en 2030 wordt de waarde overschreden.

Bijlagen

Recapitulatie per taakveld

Recapitulatie per taakveld 2027	Primaire begroting 2027 (2027)				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
0.0 Bestuur en ondersteuning					
0.1 Bestuur	2.599.595	265.431	0	0	-2.334.164
0.10 Mutaties reserves	0	0	3.452.889	2.023.800	1.429.089
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	575.198	0	0	0	-575.198
0.2 Burgerzaken	230.005	59.740	0	0	-170.265
0.4 Overhead	6.240.677	37.400	0	0	-6.203.277
0.5 Treasury	-54.521	43.000	0	0	97.521
0.61 OZB woningen	93.045	1.164.656	0	0	1.071.612
0.62 OZB niet-woningen	48.158	556.664	0	0	508.505
0.64 Belastingen overig	0	38.500	0	0	38.500
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	13.007.791	0	0	13.007.791
0.8 Overige baten en lasten	802.386	0	0	0	-802.386
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0
Totaal 0.0 Bestuur en ondersteuning	10.534.543	15.173.182	3.452.889	2.023.800	6.067.728
1.0 Veiligheid					
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.009.886	58.100	0	0	-951.786
1.2 Openbare orde en veiligheid	193.569	25.750	0	0	-167.819
Totaal 1.0 Veiligheid	1.203.455	83.850	0	0	-1.119.605
2.0 Verkeer, vervoer en waterstaat					
2.1 Verkeer en Vervoer	1.422.097	141.600	0	0	-1.280.497
2.2 Parkeren	39.522	0	0	0	-39.522
2.3 Recreatieve havens	433.176	65.125	0	0	-368.051
2.4 Economische havens en waterwegen	247.069	12.420	0	0	-234.649
Totaal 2.0 Verkeer, vervoer en waterstaat	2.141.864	219.145	0	0	-1.922.719
3.0 Economie					
3.1 Economische ontwikkeling	25.000	0	0	0	-25.000
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	128.620	136.138	0	0	7.518
3.4 Economische promotie	470.708	6.399.865	0	0	5.929.157
Totaal 3.0 Economie	624.328	6.536.003	0	0	5.911.675
4.0 Onderwijs					
4.1 Openbaar basisonderwijs	17.429	0	0	0	-17.429
4.2 Onderwijshuisvesting	297.468	41.200	0	0	-256.268
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.859.385	2.598.596	0	0	-260.789
Totaal 4.0 Onderwijs	3.174.282	2.639.796	0	0	-534.486
5.0 Sport, cultuur en recreatie					
5.1 Sportbeleid en activering	25.501	0	0	0	-25.501
5.2 Sportaccommodaties	466.781	115.800	0	0	-350.981
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	60.173	0	0	0	-60.173
5.4 Musea	498.057	75.999	0	0	-422.058
5.6 Media	265.265	0	0	0	-265.265
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	2.350.780	0	0	0	-2.350.780
Totaal 5.0 Sport, cultuur en recreatie	3.666.557	191.799	0	0	-3.474.758
6.0 Sociaal Domein					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.333.892	0	0	0	-1.333.892

Recapitulatie per taakveld 2027	Primaire begroting 2027 (2027)				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	0	0	0	0
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	5.000	0	0	0	-5.000
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	20.000	0	0	0	-20.000
6.3 Inkomensregelingen	385.686	300.000	0	0	-85.686
6.4 WSW en beschut werk	282.965	98.500	0	0	-184.465
6.5 Arbeidsparticipatie	63.367	0	0	0	-63.367
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	346.932	0	0	0	-346.932
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	375.000	22.000	0	0	-353.000
6.713 Dagbesteding (Wmo)	50.000	0	0	0	-50.000
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	11.000	0	0	0	-11.000
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	68.836	0	0	0	-68.836
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	227.500	0	0	0	-227.500
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	17.500	0	0	0	-17.500
6.791 PGB Wmo	45.000	0	0	0	-45.000
6.792 PGB Jeugd	35.000	0	0	0	-35.000
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	0	0	0	0	0
6.812 Maatschappelijke - en vrouwenopvang (Wmo)	5.000	0	0	0	-5.000
6.821 Jeugdbescherming	105.000	0	0	0	-105.000
6.822 Jeugdreclassering	10.000	0	0	0	-10.000
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	31.631	0	0	0	-31.631
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	28.253	0	0	0	-28.253
Totaal 6.0 Sociaal Domein	3.447.562	420.500	0	0	-3.027.062
7.0 Volksgezondheid en milieu					
7.1 Volksgezondheid	249.967	0	0	0	-249.967
7.2 Riolering	626.188	902.000	0	0	275.812
7.3 Afval	1.439.171	1.596.110	0	0	156.939
7.4 Milieubeheer	1.025.130	102.266	0	0	-922.864
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	150.868	61.900	0	0	-88.968
Totaal 7.0 Volksgezondheid en milieu	3.491.324	2.662.276	0	0	-829.048
8.0 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing					
8.1 Ruimte en leefomgeving	173.879	0	0	0	-173.879
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	4.238.974	3.341.129	0	0	-897.845
Totaal 8.0 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	4.412.853	3.341.129	0	0	-1.071.724
Saldo	32.696.769	31.267.680	3.452.889	2.023.800	0

Staat van activa (samengevat)

OMSCHRIJVING	AANSCH. WAARDE PER 01-01-2027	MUTATIES PLUS IN 2027	MUTATIES MIN IN 2027	AANSCH. WAARDE PER 31-12-2027	REST JAREN AFSCHR TERM.	BOEK-WAARDE PER 1-1-2027	AFSCHR. IN 2027	BOEK-WAARDE PER 31-12-2027	RENTE-PERC 2027 2,0	RENTE-BEDRAG 2027	KAPITAAL-LASTEN 2027
TOTAAL ONTWIKKELING, PLANKOSTEN E.D.	0	112.500	0	0	0	112.500	0	225.000	0,000	0	0
TOTAAL IMMAT. VASTE ACTIVA	**0**	**112.500**	**0**	**0**	**0**	**112.500**	**0**	**225.000**	**0**	**0**	**0**
MAT. VASTE ACTIVA											
TOTAAL GRONDEN EN TERREINEN	2.811.634	0	0	2.811.634	0	2.811.634	0	2.811.634		56.233	56.233
TOTAAL (BEDRIJFS)GEBOUWEN	12.348.216	0	0	12.229.126		4.601.169	297.918	4.303.251		92.023	389.942
TOTAAL WONINGBOUW	27.924.649	0	0	27.924.649	0	25.136.632	294.476	24.842.156	0,000	502.733	797.208
TOTAAL GROND-, WEG- EN WATERBOUWKUNDIGE WERKEN	33.186.012	2.295.000	0	35.481.012		17.220.870	1.284.801	18.231.069		344.417	1.629.218
TOTAAL MATERIAAL / MATERIEEL	3.312.467	612.000	0	3.924.467		1.291.855	304.265	1.599.590		25.837	330.102
TOTAAL OVERIGE MACHINES, APPARATEN, INSTALLATIES	2.267.415	120.000	0	2.387.415		916.212	138.053	898.159	0,000	18.324	156.377
TOTAAL OVERIGE ACTIVA	6.366.762	767.200	0	7.122.701		2.899.113	389.432	3.276.881		52.038	441.470
TOTAAL MAT. VASTE ACTIVA	**88.217.156**	**3.794.200**	**0**	**91.881.005**	**0**	**54.877.485**	**2.708.945**	**55.962.741**	**0**	**1.091.606**	**3.800.550**
FINANCIELE VASTE ACTIVA											
TOTAAL DEELNEMINGEN	1.344.456	0	0	1.344.456	0	1.344.456	0	1.344.456	22,000	26.889	26.889
Totaal SVn Leningen	1.950.000	450.000	0	2.400.000	0	1.950.000	0	2.400.000	0,000	39.000	39.000

	AANSCH.	MUTATIES	MUTATIES	AANSCH.	REST	BOEK-	AFSCHR.	BOEK-	RENTE-	RENTE-	KAPITAAL-
TOTAAL HYPOTHECAIRE GELDLENINGEN	737.591	0	117.752	737.591	0	284.888	0	167.136	2,000	5.698	5.698
TOTAAL FINANCIELE VASTE ACTIVA	4.032.047	450.000	117.752	4.482.047		3.579.344	0	3.911.592	0	71.587	71.587
TOTAAL - GENERAAL	92.249.203	4.356.700	117.752	96.363.052	0	58.569.330	2.708.945	60.099.333	0	1.163.192	3.872.137

(Vervangings)investeringen

	(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
	Immateriële vaste activa					
	VOORBEREIDINGSKREDIET DE STELP					
	Voorbereidingskosten woonstudio's / flexwoningen	-44.215				
	Verbeteren strandweg Buren en Nes + Oranjeweg Hollum	62.500	62.500			
	Versterking historisch straadbeeld Hollum Zuid (voorbereidingskrediet)	50.000	50.000			
		68.285	**112.500**	**0**	**0**	**0**
	Materiële vaste activa					
1.	**Gronden en terreinen**					
	GRONDEN: Aankoop grond Nes/Buren					
	GRONDEN: Aankoop Bureweg					
	GRONDEN: Aankoop Verdekspad					
	Totaal Gronden en terreinen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
2.	**(Bedrijfs)gebouwen**					
	HUISVSTNG BUITNDNST: KAPSCHUUR 2000 / 2023					
	OPENBAARTOILET BALLUMERBOCHT 2024					
	AANKOOP GEBOUW KNRM NES AMELAND 2023					
	AANKOOP STELP, OUDE LOCATIE 2023					
	NIEUWE STELP (AMBLA) 2024					
	Project woningen Paasduinweg 2025	-92.424				
	Accommodatiebeleid, deel 1			2.000.000		
	Accommodatiebeleid, deel 2				1.000.000	
	Accommodatiebeleid, deel 3					10.000.000
	Sportaccommodatie Geel-Wit tijdelijke uitbreiding kleedkamers 2025					
	Totaal (Bedrijfs)gebouwen	**-92.424**	**0**	**2.000.000**	**1.000.000**	**10.000.000**
3.	**GWA**					
	Nieuwbouw woningen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Verkoop huurwoning Baron Rengersweg 14					
	GWA, NIEUWBOUW DE STELP 2024					
	Nieuwbouw woningen Paasduinweg	1.119.788				
	Verduurzamingsmaatregelen GWA					
	Totaal GWA	**1.119.788**	**0**	**0**	**0**	**0**
4.	**Grond- weg- en waterbouwkundige werken**					
	PUTTEN BLUSWATERVOORZIENING 2023					
	PARKEERTERREIN WESTERLAAN HOLLUM 2022 / 2023 / 2025	184.563				
	SPORTVOORZIENINGEN NIEUWE STELP 2023 / 2024 / 2025					
	DE VLEIJEN: FILTERS, POMPEN, ETC. 2024	600.000				

	(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
	DE VLEIJEN: Gebiedsontwikkeling, 2026	100.000	900.000			
	PARKEERTERREIN OMGEVING VEERDAM 2024	140.000				
	VLIEGVELD: KWALITEITSIMPULS GEBOUW, 2025	220.000				
	VLIEGVELD: KWALITEITSIMPULS, INFRASTRUCTUUR 2025	195.998				
	HUISVSTNG BUITNDNST: INR. TERREIN 2024/2025 (economisch nut)	2.398.407				
	OPENBARE RUIMTE EN INFRA. DE NIEUWE STELP 2023 / 2024 / 2025					
	RIOLERING: IT Riool Baron Rengersweg/Nesserweg					
	Kunstgrasveld Hollum (amendement KN 2025) 2026	600.000				
	Verbreden weg Pietje Miedenweg	85.000				
	Strandweg Buren en Nes + Oranjeweg Hollum			2.000.000	2.000.000	1.000.000
	Oosterhiemweg + parkeerplaatsen pumptrackbaan		95.000			
	Pilot betonnen prefab platen Galgeslootpad	90.000				
	Voorbereidingskrediet versterking historisch straadbeeld hollum zuid					
	Impuls kwaliteit bestratingsmateriaal 2026	460.000				
	Impuls kwaliteit bestratingsmateriaal 2027		500.000			
	Impuls kwaliteit bestratingsmateriaal 2028			210.500		
	Verbreden fietspaden 2026	100.000				
	Verbreden fietspaden 2027		800.000			
	Versterken hystorisch straatbeeld Hollum zuid 2029				750.000	
	Totaal Grond- weg- en waterbouwkundige werken	**5.173.968**	**2.295.000**	**2.210.500**	**2.750.000**	**1.000.000**
5.	**Materiaal / materieel**					
	Electrische transporter (voor gaten) Vliegveld 2022					
	Voertuig met aanhanger brandweer vliegveld 2023		8.000			
	WSW Frontmaaier 2023 / 2028			40.000		
	Zitmaaier sportvelden 2023 (Majoor)	0				
	Maaimachine ransomes sportvelden 2019			68.000		
	Grote sneeuwploeg 2023	0	14.000			
	Kleine zoutstrooier 2023					
	Trekker sport 2023		150.000			
	Hoogwerker 2025	0			180.000	
	Semi dieplader voor hoogwerker 2025	0			15.000	
	Veeg- en zuigmachine 2023					
	Fiat Doblo 2023 elektrisch					
	Fiat Doblo 2023 elektrisch					
	Daf (multi-inzetbaar) 2025					
	Ford Ranger (strand)					
	Nissan Visia (uit 2016; overname Friesland Lease) 2023			50.000		
	Bak voor shovel 2023		8.000		0	
	Platte bak met schotten (aanhanger) 2023	20.000				
	RIOLERING: KOLKENZUIGER 2023	293.000				
	WSW Aanhangwagen 2024		10.000			
	Tankplaats Ballumerbocht 2024					
	Haak voor kraanhaakarmauto 2024	0				
	Maaimachine bermen 2024 (Ransomes)	68.000				

	(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
	Kraan-haakarm 2025	0		425.000		
	Bebakeningswagen 2025		0			10.100
	Container kadaverkoeling 2025		0	6.425		
	Peugeot partner, elektrisch, 2023					
	HOOGWATERSIGNALERING MATRIXBORD 2023 / 2028			30.000		
	John Deer 5100R: Trekker strand + frontaftakas 2026	0	0	150.000		
	Ducker USM 21 Klepelmaaier bermen buitengebied, achter, 2026	0	0	15.000		
	Shovel 2026	0	245.000		0	
	Minikraantje plus aanhanger 2026	0	0	30.000		
	Trekker kunstgrasveld 2026	0	30.000			
	Maai-unit sport (aanbouw trekker) 2026	0	12.000			
	Iveaco Daily 54-BKK-8 Monteur 2026	0	0	70.000		
	Vetvangcontainer 2026	0	0	10.000		
	Iveco Daily 35C14A8 Hovenier 2026	0	0	45.000		
	Iveco Daily 35C14AB Straatwerk 2026	0	0	45.000		
	BUITNDNST: FORD IVECO MAAIPLOEG 2026	0	70.000			
	BUITNDNST: FORD IVECO TIMMERMAN 2026	0	0	35.000		
	BUITNDNST: ZOUTSTROOIER 2027 (grote)		65.000			
	Fiat Ducato V-381-ZR, 2027		0	50.000		
	Fiat Ducato VDK76F, 2027		0	50.000		
	Chassis + opbouw zijlader 2020 / 2028			380.000		
	Zjilader, weeginstallatie 2020 / 2028			50.000		
	Achterlader 2020 / 2028			385.000		
	Lage laadbak met afsluitbare klep (haakarmauto) 2018 / 2028			0		15.000
	Aggregaat 2024	30.000				
	Veeg- en zuigmachine 2025					
	Nissan Townstar pickup kipper 2026	47.591				
	Nissan Townstar pickup kipper 2026	47.591				
	Nissan Townstar pickup kipper kooiconstructie 2026	45.061				
	Kunstmeststrooier 2025					
	Seefion brandkluizen 2025					
	Laadpaalvoorzieningen buitendienst 2025					
	Mini bebakeningswagen met verlichting 2026	15.000				
	Totaal Materiaal / materieel	**566.244**	**612.000**	**1.934.425**	**195.000**	**25.100**
6.	**Overige machines, apparaten en installaties**					
	Schrobmachine 2024 gemeentehuis					
	BEREGENINGSINSTALLATIE VLIEGVELD BALLUM 2022					
	Vervanging schoonmaakmachine 2024 sporthal					
	VERLICHTING GEEL WIT 2023					
	GPS Ontvanger 2024 / 2028			16.000		
	GELUIDSAPPARATUUR 2027		40.000			
	Bewegwijzeringsmasten 2024					
	ACCOMM.: SCHROBMACHINE, 2025					
	Herinrichting voormalig RWS-terrein duurzaamheidsgedeelte					
	Energie Management systeem (EMS) Sporthal		40.000			

	(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
	Energie Management systeem (EMS) Ambla		40.000			
	Totaal Overige machines, apparaten en installaties	**0**	**120.000**	**16.000**	**0**	**0**
7.	**Overige activa**					
	De Vleijen					
	DE VLEIJEN: Tunnelglijbaan zuidplas 2026	0	9.900			
	DE VLEIJEN: Kasteel zuidplas 2026	0	16.500			
	DE VLEIJEN: MINIPLAY (KLIMTOESTEL IN ZANDBAK) 2024		7.700			
	DE VLEIJEN: TALUDGLIJBAAN 2017 zuidplas 2026	0	8.800			
	DE VLEIJEN: JUNGLEBRUG 3 noordplas 2026	0	10.000			
	DE VLEIJEN: BIRD-HOPPER SCHOMMEL zuidplas 2023		5.500			
	DE VLEIJEN: JUNGLEPLAY klim richting kabelbaan 2026	0	6.800			
	DE VLEIJEN: Halfpipe 2025		18.700			
	DE VLEIJEN: Skate ramps 2025		10.000			
	DE VLEIJEN: VLOT + STEIGERS zuidplas 2025		16.500			
	DE VLEIJEN: KABELBAAN zuidplas 2025		20.000	0		
	DE VLEIJEN: Klimnet 2024	0	22.000			
	DE VLEIJEN: TOREN zuidplas 2026	0	15.400			
	DE VLEIJEN: JUNGLEPLAY noordplas 2026	0	11.000			
	DE VLEIJEN: JUNGLEBRUG (3 ELEMENTEN) zuidplas, 2027	0	19.000			
	DE VLEIJEN: KNUPPELBRUG noordplas 2029		11.000		0	
	De Aanleg					
	DE AANLEG: BIRD HOPPER (SCHOMMEL) 2026	0	5.500			
	DE AANLEG: Kabouter klauter (glijbaan) 2026	0	5.500			
	DE AANLEG: Kukel kubus 2028			7.000		
	DE AANLEG: Skate ramps 2026	0	10.000			
	DE AANLEG: KLAUTERKLIMMER (groot), 2027		18.000	0		
	Strandrecreatie					
	STRANDREC.: DOUCHES BADSTRANDEN 2025					
	Overige openlucht recreatie					
	OPENL.REC: NES Miniplay (klim + glijbaan) Kard. De J. school 2024	0	7.500			
	OPENL.REC: Ballum Miniplay (klim + glijbaan) 't Ienster 2025	0	15.000			
	OPENL.REC: Buren Miniplay (klim en glijbaan)Mr. Oudweg 2027		7.900			
	OPENL.REC: Buren Combi-speeltoestel) Farbriekspad 18 / 28			8.900		
	OPENL.REC: Hollum Jungleplay (klim etc) Reddingbootweg 2026	0	16.500			
	OPENL.REC: Hollum Speelbos Huisje (achthoekig) 2026	16.500				
	OPENL.REC: Ballum klim + glijbaan Skottepad 2026	0	7.000			
	OPENL.REC: Nes Klimklauter Oliviershiem 2026	0	10.000			
	OPENl. REC: Hollum Vuurtoren terrein Stayokay 2027		15.000			
	OPENL.REC: Nes Jungleplay (klimtoestel) Strandweg 2026	0	7.500			
	OPENL.REC: Hollum Miniplay Kon. Wilhelmina 2026	0	7.500			
	OPENL.REC: Hollum Jungleplay Kêkelburen 2026	0	7.000			
	OPENL.REC: Hollum Miniplay (klim + glijbaan) De Schakel 2026	0	7.500			
	OPENL.REC: Ballum Jungleplay (klim + schommel) D. Klipweg 2025					

(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
OPENL.REC: Hollum jungleplay (klim, etc.) Trapweg 2026	0	15.000			
OPENL.REC: B-speellocaties per dorp		225.000			
Hollum speelbos : Strandjutten (gezonken schip) 2025					
Ondergr. container strandovergang Hollum, overname KV 2021					
TOILETVOORZIENING OERDHUT 2023 / 2028			15.000		
PUMPTRACKBAAN 2025					
OPENL.REC: Schip Abraham Fock Stay Okay 2027		13.000	0		
OPENL.REC: Hollum Speelbos Verdwenen dorp Sier 2018 / 2028			12.500		
OPENL.REC: Hollum Speelbos Klimparcours 2028			33.000		
TOREN MET GLIJBAAN EN SCHOMMEL FOSTALAND, 2027		8.000	0		
OPENL.REC: Banken openbare ruimte 2028			10.000		
Ondergrondse containers 4 nieuw, (Koudenburg 1, Ambla 2, voorraad 1)					
Ondergrondse containers nieuw 3, geplaatst bij Nobel					
Ondergrondse containers Qurios/Sunset/Boomhiemke vervanging 2027		105.000			
Vervanging tunnels golfbaan	217.800				
Overig					
ELEKTRISCHE STRANDSTOELEN 2023					
ELEKTRISCHE STRANDROLSTOEL 2023, vervanging 2027		45.000			
Elektrische strandrolstoel 2026 nieuw	15.000				
Stallingsvoorziening elektrische strandrolstoel 2026	18.000				
MAX mobielen (twee) 2022	-12.630				
REIN: twee afzetcontainers glas (verpakkingsglas) 2023					
REIN: 3 Perscontainers 2018 / 2028			120.000		
Glascontainers, 30 stuks gegalvaniseerd 2023 / in 2024 nog 12 stuks					
HUISVESTING: Meubilair 2024 fase 1					
HUISVESTING: Meubilair 2025 (fase 2)					
Investeringen OPO					
Investeringen BWS					
Totaal Overige activa	**254.670**	**767.200**	**206.400**	**0**	**0**
Financiële vaste activa					
Hyp. Geldleningen	-13.502	-117.752	-33.987	-91.578	
Aandelen zonnepark Ballumerbocht (agio)	500.000				
SVN Startersleningen	0	450.000			
SVN Stimuleringsleningen					
Aandelen Energiepark Ameland BV					
Aandelen Warmtelevering BV					
AANDELEN FRYSLAN MILJEU					
Totaal financiële vaste activa	***486.498***	***332.248***	***-33.987***	***-91.578***	***0***
TOTAAL (VERVANGINGS)INVESTERINGEN	**7.577.030**	**4.238.948**	**6.333.338**	**3.853.422**	**11.025.100**

Staat van reserves en voorzieningen

5 RESERVES EN VOORZIENINGEN Begroting 2027				
Omschrijving	**Saldo per 31-12-2026**	**Toevoeging in 2027**	**Onttrekking in 2027**	**Saldo per 31-12-2027**
ALGEMENE RESERVE	2.500.000	0	0	2.500.000
BESTEMMINGSRESERVES				
ABR WONINGBEDRIJF	1.507.450	0	698.677	808.773
POLITIEKE AMBTSDRAGERS	0	0	0	0
ONDERHOUDSFONDS WEGEN	1.472.927	1.360.000	176.000	2.656.927
ONDERHOUDSFONDS GEBOUWEN	2.432.254	470.000	248.500	2.653.754
ONDERHOUDSFONDS HAVENS	171.510	193.800	385.962	-20.652
BESTEMMINGSRESERVE BWS	787.269	0	0	787.269
RESERVE PROJECTEN WADDENEILANDEN	968.750	0	968.750	0
RESERVE PROJECTEN	10.492.551	575.198	975.000	10.092.750
TOTAAL BESTEMMINGSRESERVES	**17.832.711**	**2.598.998**	**3.452.889**	**16.978.821**
VOORZIENINGEN				
EGALISATIEVOORZIENING RIOLERING	-7.918	10.000	0	2.082
VOORZIENING VERLOFSPAREN	226.293	40.000	0	266.293
VOORZIENING POLITIEKE AMBTSDRAGERS	1.367.837	23.000	68.183	1.322.654
VOORZIENING VERLIEZEN GRONDEXPLOITATIES	58.940	0	0	58.940
TOTAAL VOORZIENINGEN	**1.645.151**	**73.000**	**68.183**	**1.649.968**
TOTAAL - GENERAAL	**21.977.862**	**2.671.998**	**3.521.072**	**21.128.789**

Toelichting reserves 2027	
Algemene reserve	
Saldo 31 december	**2.500.000**
mutaties	0
Saldo 31 december	**2.500.000**
ABR Woningbedrijf	
Saldo 1 januari	**1.507.450**
toegerekende overhead	-174.082
exploitatiesaldo via functie 980	-524.595
Saldo 31 december	**808.773**
Onderhoudsfonds wegen	
Saldo 1 januari	**1.472.927**
toevoeging volgens begroting	1.360.000
onderhoudskosten derden (product 621.000)	-176.000
Saldo 31 december	**2.656.927**
Onderhoudsfonds gebouwen	
Saldo 1 januari	**2.432.254**
toevoeging	470.000
lasten groot onderhoud gebouwen	-248.500
Saldo 31 december	**2.653.754**
Onderhoudsfonds havens	
Saldo 1 januari	**171.510**
toevoeging	193.800
lasten groot onderhoud gebouwen	-385.962
Saldo 31 december	**-20.652**
Bestemmingsreserve BWS	
Saldo 1 januari	**787.269**
mutatie	0
Saldo 31 december	**787.269**

Toelichting reserves 2027	
Bestemmingsreserve projecten Waddeneilanden	
Saldo 1 januari	**968.750**
mutatie	-968.750
Saldo 31 december	**0**

Bestemmingsreserve projecten	
Saldo 31 december (vòòr bestemming resultaat)	**10.492.551**
bestemming rekeningsaldo voorgaand jaar	p.m.
Saldo 1 januari (ná bestemming resultaat vorig jaar)	**10.492.551**
Onttrekking eenmalig deel accommodatiebeleid	-775.000
Onttrekking investeringsprojecten IKW	-200.000
bestemming exploitatiesaldo lopend jaar	575.198
Saldo 31 december (ná bestemming resultaat)	**10.092.750**

Toelichting voorzieningen 2027

EGALISATIEVOORZIENING RIOLERING	
Saldo 1 januari	**-7.918**
toevoeging	10.000
Saldo 31 december	**2.082**
VOORZIENING POLITIEKE AMBTSDRAGERS	
Saldo 1 januari	**1.367.837**
begrote dotatie	23.000
uitkeringen voormalige wethouders (product 600.110)	-68.183
Saldo 31 december	**1.322.654**

Staat van langlopende geldleningen

STAAT VAN LANGLOPENDE GELDLENINGEN 2027												
OMSCHRIJVING	JAAR LENING	OORSPR. BEDRAG LENING	RENTE - PERC.	DATUM AFLOSS.	JAAR LAATSTE AFLOSS.	RESTANT LENING PER 1-1-2027	OPGENOMEN IN 2027	AFLOSSING IN 2027	RESTANT LENING PER 31-12-2027	RENTE-BEDRAG 2027	TOTAAL RENTE + AFLOSSING 2027	REST. LOOP-TIJD
NWB	2004	1.450.000	5,320	29-Mar	2029	174.000	0	58.000	116.000	6.943	64.943	2
BNG NR. 40.102845	2007	2.000.000	4,980	15/6;15/12	2027	50.000	0	50.000	0	1.141	51.141	0
BNG NR. 40.103455	2008	3.000.000	4,520	21/2; 21/8	2028	225.000	0	150.000	75.000	4.520	154.520	1
BNG NR. 40.108426	2013	5.000.000	2,830	01-Jul	2033	1.750.000	0	250.000	1.500.000	45.988	295.988	6
BNG NR. 40.110765	2016	5.000.000	1,104	01-Nov	2046	3.333.333	0	166.667	3.166.667	36.493	203.160	19
BNG NR. 40. 111422	2017	2.500.000	1,665	2 okt.	2047	1.750.000	0	83.333	1.666.667	28.791	112.124	20
BNG NR. 40. 112301	2018	4.000.000	1,525	2 nov.	2048	2.933.333	0	133.333	2.800.000	44.394	177.728	21
BNG NR. 40. 115176	2021	6.000.000	0,678	25 okt.	2041	5.000.000	0	200.000	4.800.000	33.674	233.674	24
BNG NR. 40.116102	2022	5.000.000	2,590	5/6; 5/12	2072	4.600.000	0	100.000	4.500.000	117.629	217.629	45
BNG NR. 40.116361	2023	10.000.000	2,840	2 okt.	2073	9.400.000	**0**	200.000	9.200.000	265.540	465.540	46
BNG NR. 40.116362	2024	10.000.000	2,820	1 mrt.	2074	9.600.000	**0**	200.000	9.400.000	266.020	466.020	47
BNG NR. 40.116363	2024	8.000.000	2,810	1 okt.	2074	7.680.000	**0**	160.000	7.520.000	214.684	374.684	47
TOTAAL GELDLENINGEN		**61.950.000**				**46.495.667**	**0**	**1.751.333**	**44.744.333**	**1.065.817**	**2.817.150**	*278*

Staat van salariskosten

PERSONEELSSTERKTE EN SALARISKOSTEN						
Betreft	**Jaarrekening 2025**		**Prognose 2026**		**Begroting 2027**	
	Aantal	*Lasten*	*Aantal*	*Lasten*	*Aantal*	*Lasten*
Personeel gemeente:						
Binnendienst	***58,13***	4.557.187	***60,46***	5.371.122	***61,46***	5.788.630
Buitendienst	***26,50***	1.590.685	***26,50***	1.725.524	***26,50***	1.803.712
Management*	***4,37***	515.023	***4,04***	551.945	***4,04***	549.516
	89,00	6.662.895	***91,00***	7.648.591	***92,00***	8.141.858
Bestuur:						
Raad		219.002		222.563		225.500
Burgemeester		153.375		183.408		188.910
Wethouders		194.809		258.934		303.204
Griffier		125.868		131.619		137.584
		693.053		796.524		855.198
Overige:						
Ambtenaren burgerlijke stand		9.192		15.000		15.000
Sigma-team (crisisbeheersing)		4.084		0		0
Bestuurscommissie onderwijs		0		0		0
WSW		252.458		270.869		278.995
		265.732		285.869		293.995
Totaal salariskosten		**7.621.680**		**8.730.984**		**9.291.050**
** Het aantal fte onder het Management is inclusief vaste vacatureruimte binnen de gehele organisatie.*						

Liquiditeitsplanning

Liquiditeiten MJB 2027-2030	Prognose 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Saldo 'liquide middelen' begin begrotingsjaar	***17.411.280***	***8.002.295***	***3.892.243***	***-3.742***	***12.291***
Raming mutaties uit activiteiten					
Saldo (via Reserve projecten)	472.816	575.198	-325.765	-806.295	-1.376.790
Afschrijvingen / afboekingen	2.473.871	2.708.945	3.061.356	3.049.291	3.259.124
Toegerekende rente grondexploitatie	-22.905	-25.416	-24.283	-7.417	-7.565
Mutaties reserves	-2.751.933	-1.429.089	-774.900	-623.941	-762.716
Mutaties voorzieningen	-871.115	4.817	8.151	9.151	10.151
Mutatie voorzieningen grondexploitaties	0	0	0	0	0
Overige mutaties					
totaal	**-699.266**	**1.834.455**	**1.944.558**	**1.620.789**	**1.122.204**
Raming mutaties werkkapitaal en OHW					
Kortlopende vorderingen en overlopende activa	564.558	0	0	0	0
Kortlopende schulden en overlopende passiva	-120.928	0	0	0	0
Mutatie liquide middelen, niet BNG	0	0	0	0	0
Geldstromen uit grondexploitaties	225.014	45.775	119.127	0	0
totaal	**668.644**	**45.775**	**119.127**	**0**	**0**
Raming mutaties uit investeren/desinvesteren					
Investeringen en desinvesteringen 26-30	-7.577.029	-4.238.948	-6.333.338	-3.853.422	-11.025.100
Verschuiving investeringen	0	0	0	0	0
totaal	**-7.577.029**	**-4.238.948**	**-6.333.338**	**-3.853.422**	**-11.025.100**
Raming mutaties uit financiering					
Aantrekken langlopende leningen	0	0	2.000.000	4.000.000	7.000.000
Aflossingen langlopende leningen	-1.801.333	-1.751.333	-1.626.333	-1.751.333	-1.843.333
totaal	**-1.801.333**	**-1.751.333**	**373.667**	**2.248.667**	**5.156.667**
Saldo liquide middelen 31 december	**8.002.295**	**3.892.243**	**-3.742**	**12.291**	**-4.733.939**

Nieuw beleid uit Kadernota 2026

In meerjarenbegroting verwerkt nieuw beleid uit Kadernota 2026		
omschrijving	**financiële omvang**	**eenmalige of structurele lasten**
Inhuur overbrengen oud archief en GWA-woningdossiers	30.000	Eenmalig
Verhogen subsidie aan SWA voor preventief medewerker middelengebruik	25.000	Structureel
DVO gemeente Noardeast Fryslan voor complexe inkoopprocedures in Sociaal Domein/Wmo	20.000	Structureel
Formatie voor handhavingsjurist	pm	Structureel
Pilot betonnen prefab platen Galgeslootpad	90.000	Kapitaallasten
Extra krediet verbreden Pietje Miedenweg	85.000	Kapitaallasten
Voorbereidingskrediet aanpassing strandwegen Nes en Buren + Oranjeweg	5.125.000	Kapitaallasten
Voorbereidingskrediet versterking historisch straatbeeld Hollum Zuid gekoppeld aan rioolvervanging	100.000	Kapitaallasten
B-speellocaties	225.000	Kapitaallasten
Vervanging tunnels golfbaan	217.800	Kapitaallasten
Extra krediet Oosterhiemweg + parkeerplaatsen Pumptrackbaan	95.000	Kapitaallasten
Opstellen beheerplan openbare ruimte	35.000	Eenmalig
Verhogen/aanvullen subsidieplafond dorpsvernieuwing	74.000	Structureel
DVO voor BOA Samenwerking met gemeenten Leeuwarden/Noard-East	50.000	Structureel
Onderzoek certificering duurzaam toerisme	25.000	Eenmalig
Dataanalyse en motivatie voor instelling EMS	10.000	Eenmalig
Reservering onrendabele top en samenhangende financiële risico's - IKW subsidie aanvraag	1.000.000	Structureel
EMS bij de Sporthal	40.000	Kapitaallasten
EMS bij de Ambla	40.000	Kapitaallasten
SVN Startersleningen saldo ophogen	450.000	Rentelasten
Opstellen strategisch voorraadbeleid. Aanvullend budget	25.000	Eenmalig
Uitvoeren van verdere benodigde onderzoeken en opstellen volkshuisvestingprogramma	25.000	Eenmalig
Realisatie inpandige stallingsruimte 't Noorderlicht	40.000	Eenmalig
Verwerking complexbeheerplan GWA in de begroting (excl. kapitaallasten)	pm	Structureel
Verwerking complexbeheerplan GWA in de begroting (kapitaallasten)	1.163.052	Kapitaallasten
Nieuwe Digitale Werkplek Omgeving (DWO)	72.000	Eenmalig
Externe inhuur uitvoering VIC - Financiën	15.000	Structureel
Externe inhuur - Actualisatie en opstellen financieel beleid - Financiën	20.000	Eenmalig
Uitbereiding dienstauto's (+1) op Ameland	0	Structureel
Ontrekking reserve projecten tegenover investeringprojecten	1.000.000	Structureel

Beleidsindicatoren per programma

Bestuur		
		Ameland
Formatie	FTE per 1.000 inwoners	24,21
Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	87,95
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	3.766
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	9,31%
Overhead	% van totale lasten	28,66%

Programma 1 Bestuur, activiteitengroep
Openbare orde en veiligheid

Openbare orde en veiligheid			
		Ameland	**Nederland**
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	8	9
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,0	2,1
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2,6	4,6
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	0,0	1,2
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	Aantal per 1.000 inwoners	2,6	4,6

Programma 2 Sociaal Domein, activiteitengroep
Algemene voorzieningen

Algemene voorzieningen			
		Ameland	**Nederland**
Personen met bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	26,3	281,2

Programma 2 Sociaal Domein, activiteitengroep
Maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Maatschappelijke ondersteuning			
		Ameland	**Nederland**
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO()	Aantal per 10.000 inwoners	770	720

Programma 2 Sociaal Domein, activiteitengroep
Jeugdwet

Jeugdwet			
		Ameland	**Nederland**
Jongeren met een delict voor de rechter()	% 12 t/m 21 jarigen	n.b.	1,0%
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	11,0%	13,7%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	n.b.	1,0%
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	n.b.	0,4%

Programma 2 Sociaal Domein, activiteitengroep Participatiewet

Participatiewet			
		Ameland	**Nederland**
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	1.122,7	858,8
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	74,1%	73,2%
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	5,0%	2,0%
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	0,0%	6,0%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	26,3	281,2
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	87,0	217,8

Programma 2 Sociaal Domein, activiteitengroep Sportevenementen

Sportevenementen			
		Ameland	**Nederland**
Niet-wekelijkse sporters	% van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	54,2%	42,5%

Programma 3 Onderwijs, activiteit Lokaal Onderwijsbeleid

Lokaal onderwijsbeleid			
		Ameland	**Nederland**
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen 5 – 18 jaar	12,3	7,4
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen 5 – 18 jaar	20	27
Vroegtijdig schoolverlaters totaal (VO + MBO)	% dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat	0,0%	1,7%

Programma 4 Fysieke Leefomgeving, activiteitengroep Afval en milieu

Afval en milieu			
		Ameland	**Nederland**
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	345,0	148,0

Programma 4 Fysieke Leefomgeving, activiteitengroep Ruimtelijke ordening

Ruimtelijke ordening			
		Ameland	**Nederland**
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	6,9	8,4
Demografische druk	% aantal personen van 0 tot 20 en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar	79,5%	71,3%

Programma 5 Economie, activiteitengroep
Overige sectoren

Overige sectoren			
		Ameland	**Nederland**
Functiemenging	% van de verhouding tussen banen en woningen. Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	57,4%	54,6%
Vestigingen	Aantal per 1.000 inwoners 15 tm 64 jaar	278,5	196,1

Programma 6 Duurzaamheid, activiteitengroep
Energietransitie

Energietransitie			
		Ameland	**Nederland**
Hernieuwbare elektriciteit	%	12,6%	42,8%

Hoofdstuk Dekkingsmiddelen, activiteitengroep
Belastingen

Belastingen			
		Ameland	**Nederland**
Woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's	596	993
Woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's	681	1091
WOZ-waarde woningen	De gemiddelde WOZ-waarde (x € 1.000)	373	439

Openstaande punten technische vragenronde gemeenteraad 7 oktober 2026

1. Pagina 9/10 | Er zijn een aantal bullitpoints dubbel opgenomen, dezelfde tekst wordt herhaald
   Antwoord: Dit is inderdaad dubbel in de tekst terecht gekomen. Wanneer de gemeenteraad dit wenst en toestaat, is het college bereid om deze dubbeling te corrigeren in een vernieuwde versie van het document Programmabegroting 2027-2030.
2. Pagina 16 | Graag onderbouwing van de fluctuaties voor buurt- en clubhuizen
   Antwoord: De gemeenteraad heeft in juli 2025 besloten over het ontwerp accommodatiebeleid gemeentelijke gebouwen. Een van de beslispunten hierbij was krediet beschikbaar te stellen van € 25.000 voor aanpassing van dorpshuis 't Camminghahuus ter overbrugging naar een definitief plan. Deze kosten zijn voorzien in 2027 en zorgen hier voornamelijk voor de fluctuatie.
3. Pagina 40 | Voor omgevingsvergunningen dalende kosten, waar zit dit in?
   Antwoord: De daling zit hem in een gewijzigde toerekening van salariskosten van medewerkers voor de binnendienst. Op het product Omgevingsvergunningen werden tot en met 2026 uren geschreven voor zowel werkzaamheden waar wel, als geen leges aan zijn verbonden. Om dit beter inzichtelijk te maken, hebben we nu een apart product aangemaakt voor 'Omgevingsvergunningen, leges'.
   Dit productnummer wordt verantwoord onder Retributies bij Dekkingsmiddelen.
   Onder product 683010 worden nu uitsluitend nog de salariskosten verantwoord voor werkzaamheden die niet direct aan leges zijn verbonden.
4. Pagina 54 | Is het voor de tabel overhead ook mogelijk om jaarrekening 2025 en prognose 2026 te plaatsen, net als bij de voorgaande tabellen?
   Op de volgende pagina staat een tabel met daarin de jaarschijven voor de Jaarrekening 2025, Primaire begroting 2026 en de Prognose 2026 toegevoegd.
   Wanneer de gemeenteraad dit wenst, kunnen we deze tabel ook toevoegen in de vernieuwde versie van het document Programmabegroting 2027-2030.

Tabel overhead en toerekening								
		Rekening 2025	Begroting 2026	Prognose 2026	2027	2028	2029	2030
	Overhead, ondersteuning organisatie							
6.004.00	Bestuursondersteuning college	3.856.266	3.778.456	3.737.035	3.975.254	4.002.428	4.019.758	4.035.446
6.004.05	Automatisering	1.002.836	923.789	988.053	1.080.223	1.006.106	1.006.106	1.006.106
6.004.10	Personeelszaken	335.155	371.500	376.500	388.000	393.000	398.000	398.000
6.004.15	Huisvesting binnendienst	394.305	437.223	496.754	370.796	359.342	346.909	336.177
6.004.20	Huisvesting buitendienst	142.375	279.587	313.718	316.400	312.986	320.073	312.436
6.004.25	Ondersteunende activiteiten raad	5.557	9.306	9.306	70.004	70.004	70.004	70.004
6.004.30	Representatie	11.601	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
6.004.35	Communicatie	16.667	20.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
	Subtotaal overhead	**5.764.762**	**5.834.862**	**5.961.367**	**6.240.677**	**6.183.867**	**6.200.850**	**6.198.169**
	Genormeerde toerekening GWA	-168.975	-171.509	-171.509	-174.082	-176.693	-179.343	-182.033
	Totaal nog toe te rekenen overhead	**5.595.787**	**5.663.353**	**5.789.858**	**6.066.595**	**6.007.174**	**6.021.507**	**6.016.136**
	Totale kosten begrotingsjaar	41.862.050	31.361.856	35.745.201	34.145.371	33.973.537	34.250.329	35.263.772
	Correctie voor incidentele zaken	-13.438.844	-3.277.626	-5.903.170	-3.143.712	-2.275.576	-2.178.812	-2.477.117
	Correctie voor overhead (zelf te verdelen)	-5.595.787	-5.663.353	-5.961.367	-6.240.677	-6.183.867	-6.200.850	-6.198.169
	Correctie voor GWA (al genormeerd verwerkt)	-2.085.905	-2.830.686	-3.699.812	-3.597.124	-3.480.604	-3.488.074	-3.392.918
	Totale kosten om overhead over te verdelen	**20.741.514**	**19.590.190**	**20.180.851**	**21.163.858**	**22.033.490**	**22.382.594**	**23.195.568**
	Percentage overhead, als deel overige kosten	**26,98%**	**28,91%**	**28,69%**	**28,66%**	**27,26%**	**26,90%**	**25,94%**

5. Pagina 110 | Deelnemers Warmtelevering kloppen niet
   Antwoord: Dit is foutief in de tekst terecht gekomen. Wanneer de gemeenteraad dit wenst en toestaat, is het college bereid om deze fout te corrigeren in een vernieuwde versie van het document Programmabegroting 2027-2030.
6. Pagina 128 | EMU saldo klopt de berekening in de tabel wel?
   Antwoord: Nee, deze berekening klopt inderdaad niet. Er zit een foutieve verwijzing in en de formule rekent niet goed door. Wanneer de gemeenteraad dit wenst en toestaat, is het college bereid om deze fout te corrigeren in een vernieuwde versie van het document Programmabegroting 2027-2030.

Vragen voor de vragenronde aan het College van B&W raadscommissie 12 oktober 2026

A82

Vraag 1: **Ontwikkelingen zwembad Nes**

Het subtropisch zwembad is verkocht aan Amelander ondernemers. Wij vinden het goed dat het oude zwembad wordt aangepakt.

Wij hebben hierover een aantal vragen:

- Wat is gaat er nu gebeuren met de lopende rechtszaak?
- Wat is op dit moment het standpunt van het B&W over dit onderwerp?

CDA

Vraag 2: **Waterbesparing**

Onze vraag :

Is het mogelijk dat op Ameland waterbesparing gerealiseerd kan worden door te werken met een dusdanige staffel, dat de heffing voor het gebruik van water lager wordt, naarmate men waterbezuiniging stimuleert, bijvoorbeeld door de aanleg van een grijswatercircuit, maar ook door het vergroenen met wateropvang van tuinen in plaats van verharden: hoe meer groen hoe minder belasting.

Vraag 3: **Ecolodge**

Naar aanleiding van de zaak " Collegevoorstel beslissing op bezwaren ecolodge (zaaknummer 548152 + 548235)" : in hoeverre zijn er meer vergunningen verleend waarbij de raad advies had moeten verlenen op grond van de Omgevingswet?

Vraag 4: **Koopwoningen Amelanders**

Momenteel constateren wij dat de makelaars die aanbod van koopwoningen hebben op Ameland deze ook verkopen aan personen die zogenaamd een economisch of maatschappelijke binding hebben; er wordt dan een eigen bedrijf gevestigd op dat pand of men werkt thuis.

In hoeveree wordt dan gecontroleerd of men werkt voor een Amelander bedrijf? Het is naar onze mening een gemakkelijke manier om de huisvestingsverordening te omzeilen, met als gevolg dat er steeds minder woningen onder de koopprijsgrens beschikbaar zijn voor de eigen inwoners.

Onze vraag is of deze constatering klopt, en zo ja, dient dan het criterium economisch en/of maatschappelijk binding nader bekeken te worden?

Vraag 5: **Monumentale begraafplaats Nes, aan de Schoolstraat**

Onze vraag : is er een restauratieplan voor deze begraafplaats? Onlangs zijn stenen gerenoveerd, maar is er een totaalplan aanwezig met bijvoorbeeld meer informatie voor bezoekers? En zo neen, is het mogelijk dat hier in geïnvesteerd wordt?

Algemeen Belang Ameland

Vraag 6 : **Rietgroei bij het voormalige Friespark aan de Fenneweg in Hollum**

Bij het voormalige Friespark aan de Fenneweg in Hollum staat veel riet.

Vraag: Is het mogelijk om dit riet te maaien en het gebied netjes te onderhouden?

Vraag 7: **Rietgroei bij de voormalige ijsbaan in Hollum**

De voormalige ijsbaan in Hollum, waar zich ook een riooloverstort bevindt, staat vol met riet.

Vraag: Wordt dit riet nog verwijderd of gemaaid? En hoe ziet het onderhoudsbeleid voor dit gebied eruit?

Vraag 8: **Maaibeleid langs de Ridderweg**

Vraag: Hoe is het maaibeleid langs de Ridderweg geregeld, met name bij het fietspad en de aansluiting vanaf de Pietje Miedeweg? Door de begroeiing is het zicht hier beperkt en de verkeerssituatie onoverzichtelijk. Kan de begroeiing hier tijdig worden gemaaid om de verkeersveiligheid te verbeteren?

Vraag 9: **Onderhoud en toegankelijkheid van het pad over de Engelsmanduun**

Het pad over de Engelsmanduun is momenteel moeilijk begaanbaar. Hoewel het de bedoeling is dat wandelaars op het bestaande pad blijven, is dit door de slechte staat van het pad niet goed mogelijk. Hierdoor ontstaan er steeds meer zogenaamde geitenpaadjes.

Vraag: Kan het pad beter worden onderhouden, zodat het goed begaanbaar blijft en wandelaars niet uitwijken naar andere delen van de duinen?